
Vergaderjaar 2021–2022

35 925 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2022

Nr. 2

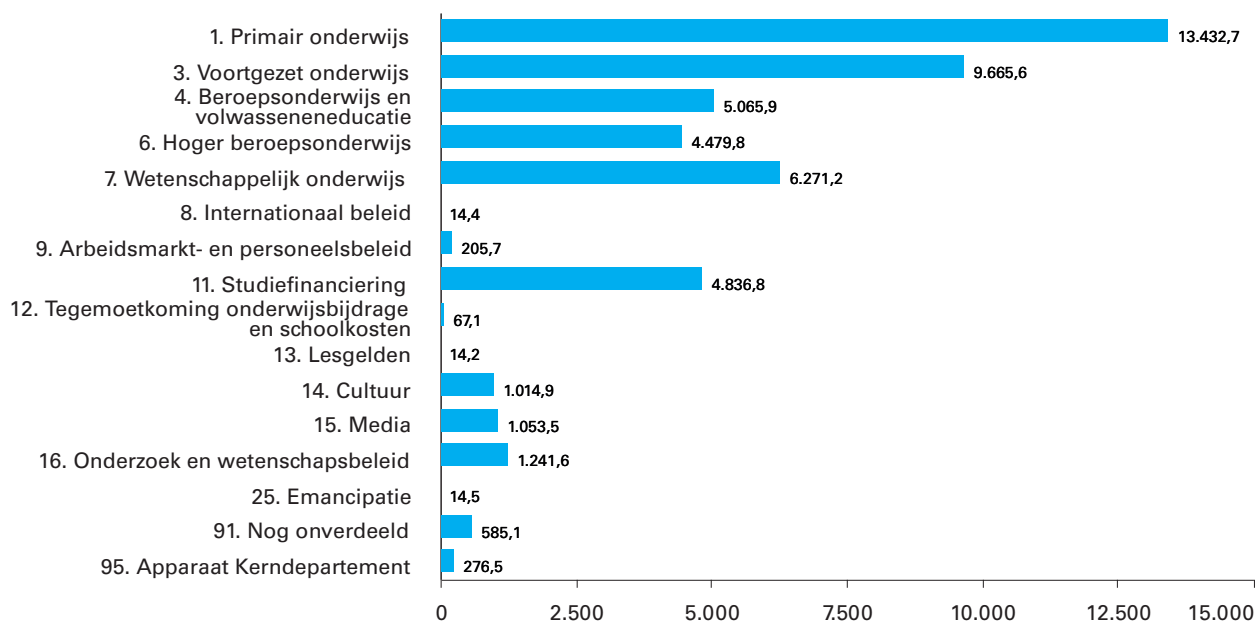
MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

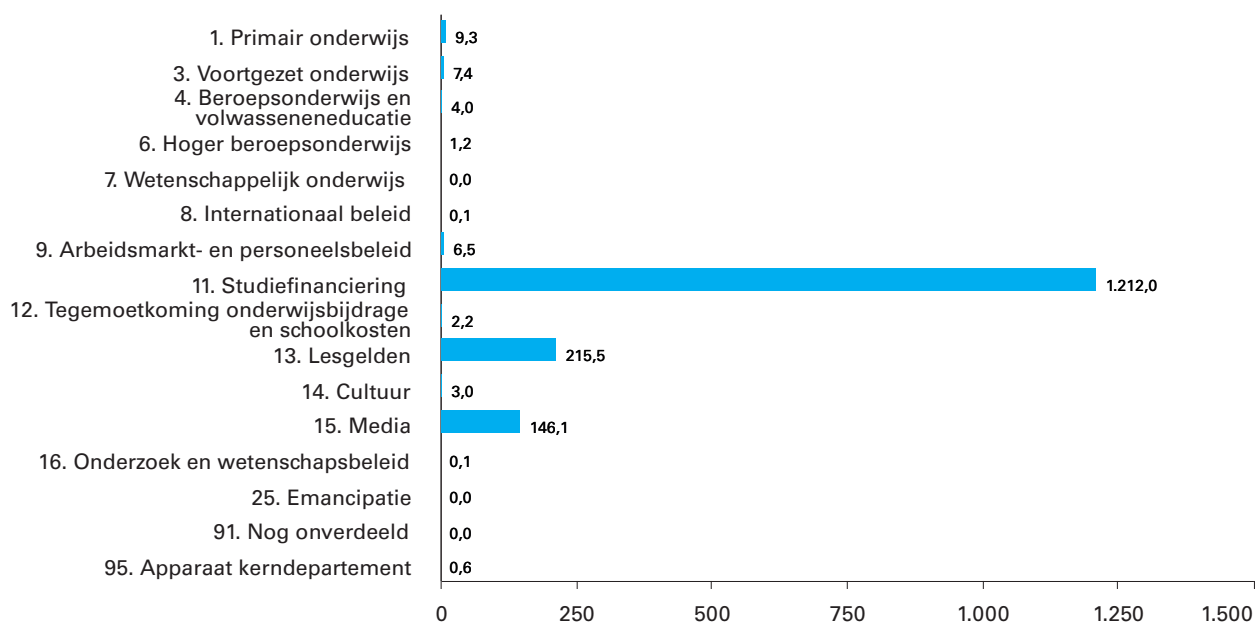
Geraamde uitgaven en ontvangsten	3
A. Artikelsgewijze toelichting bij het begrotingswetsvoorstel	4
B. Artikelgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen	5
1. Leeswijzer	5
2. Beleidsagenda	9
2.1 Beleidsprioriteiten	9
2.2 Belangrijkste beleidsmatige mutaties	18
2.3 Overzicht niet-juridisch verplichte uitgaven	28
2.4 Strategische Evaluatie Agenda	29
2.5 Overzicht risicoregelingen	35
3. Beleidsartikelen	37
3.1 Artikel 1. Primair onderwijs	37
3.2 Artikel 3. Voortgezet onderwijs	46
3.3. Artikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	53
3.4 Artikel 6 en 7. Hoger onderwijs	63
3.5 Artikel 8. Internationaal beleid	74
3.6 Artikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	79
3.7 Artikel 11. Studiefinanciering	83
3.8 Artikel 12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	93
3.9 Artikel 13. Lesgeld	96
3.10 Artikel 14. Cultuur	98
3.11 Artikel 15. Media	106
3.12 Artikel 16. Onderzoek en wetenschapsbeleid	111
3.13 Artikel 25. Emancipatie	116
4. Niet-beleidsartikelen	120
4.1 Artikel 91 Nog Onverdeeld	120
4.2 Artikel 95 Apparaat Kerndepartement	121
5. Begroting agentschappen	124
5.1 Agentschap Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)	124
5.2 Agentschap Nationaal Archief (NA)	131
6. Bijlagen	136
Bijlage 1: Rechtspersonen met een Wettelijk Taak en Zelfstandige Bestuursorganen	136
Bijlage 2: Verdiepingsbijlage	141
Bijlage 3: Moties en toezeggingen	155
Bijlage 4: Subsidieoverzicht	224
Bijlage 5: Uitwerking Strategische Evaluatie Agenda	239
Bijlage 6: Rijksuitgaven Caribisch Nederland	252

GERAAMDE UITGAVEN EN ONTVANGSTEN

**Figuur 1 Geraamde uitgaven verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (bedragen x € 1 miljoen).
Totaal € 48.239,7**

**Figuur 2 Geraamde ontvangsten verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (bedragen x € 1 miljoen).
Totaal € 1.608,0**

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETSVOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld.

Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaten voor het aangegeven jaar vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor dat jaar. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten vastgesteld. De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zogenoemde begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en de lasten, het saldo van de baten en de lasten en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van de in de staat opgenomen baten-lastenagentschappen voor het onderhavige jaar vastgesteld. De in die begrotingen opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (Begrotingstoelichting) van deze memorie van toelichting en wel in de paragraaf inzake de agentschappen.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

I.K. van Engelshoven

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

A. Slob

B. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1. Leeswijzer

De departementale begroting 2022 bestaat uit de volgende onderdelen:

- beleidsagenda;
- beleidsartikelen;
- niet-beleidsartikelen;
- agentschappen die een baten-lasten stelsel voeren;
- verdiepingshoofdstuk;
- bijlagen.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media is verantwoordelijk voor Artikel 1 Primair onderwijs, Artikel 3 Voortgezet onderwijs, Artikel 9 Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid en Artikel 15 Media. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is verantwoordelijk voor de overige artikelen. De verdeling van de beleidsterreinen is vastgelegd in de portefeuilleverdeling van Kabinet Rutte III.

Groeiparaagraaf

Ten opzichte van de begroting 2021 zijn, conform de [Rijksbegrotingsvoorschriften](#), de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- in de derde voortgangsrapportage van Inzicht in Kwaliteit is aangegeven dat de eerste kwaliteitsslag van de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) in de ontwerpbegroting 2022 gemaakt wordt. Dit komt tot uiting in de beleidsagenda en de evaluatiebijlage. De begrotingen van 2022 en 2023 zullen nog als overgangperiode naar de SEA gelden;
- ter uitvoering van de motie Hachchi c.s. (Kamerstukken II 2011/12, [33000 IV, nr. 28](#),) brengen departementen reeds langer in kaart welke uitgaven zij doen ten behoeve van Caribisch Nederland, uitgesplitst per beleidsartikel en per instrument. Naar aanleiding van de voorlichting van de Afdeling Advisering van de Raad van State (RvS) en het Interdepartementale Beleidsonderzoek Koninkrijksrelaties (IBO) heeft het kabinet besloten het overzicht Rijksuitgaven (ten behoeve van) Caribisch Nederland uit te breiden (Kamerstukken II 2019/20, [35300 IV, nr. 11](#)). Deze uitgaven zijn opgenomen in bijlage 6.

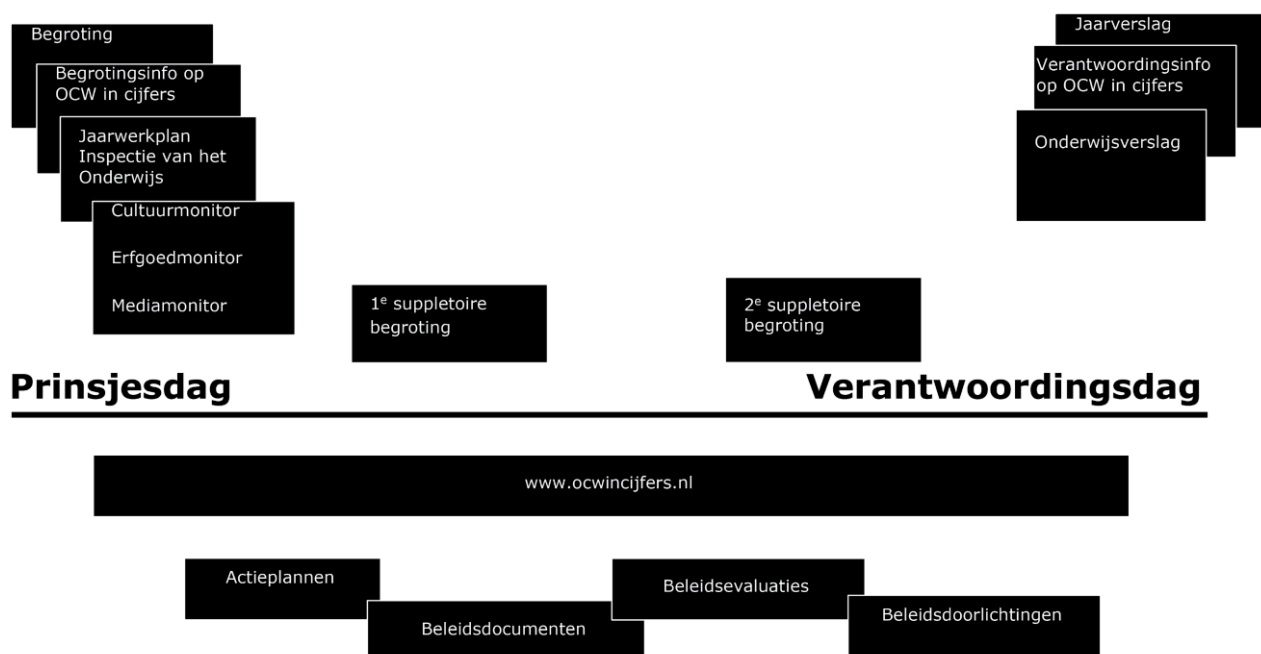
In juni 2011 is de motie Schouw ingediend en aangenomen. Deze motie zorgt er voor dat de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Raad op grond van de nationale hervormingsprogramma's een eigenstandige plaats krijgen in de departementale begrotingen. De Europese Commissie heeft in 2021 vanwege de pandemie geen landenspecifieke aanbevelingen gedaan voor de landen die een plan voor herstel en veerkracht hebben ingediend.

Informatie in de begroting en andere relevante publicaties

De begroting is een compact document en toegespitst op de financiële informatie. De beleidsagenda presenteert de doelstellingen van de Ministers en de beleidsartikelen beschrijven de werking en financiering van de verschillende stelsels met bijbehorende prestatie-indicatoren. Voor een bredere kwantitatieve onderbouwing van de doelen en ambities uit de begroting wordt verwezen naar de website [OCW in cijfers](#). Op deze website worden resultaten, de stand van zaken en ontwikkelingen in het OCW-veld met een kwantitatieve toelichting en onderbouwing in beeld gebracht.

Figuur 3 geeft grafisch een totaalbeeld van welke informatie en verantwoording van het OCW-beleid gedurende een begrotingscyclus aan de Tweede Kamer wordt gestuurd.

Figuur 3

Hieronder volgt een nadere toelichting bij het schema.

Op Prinsjesdag ontvangt de Tweede Kamer de begroting van het Ministerie van OCW. Op de website van [OCW in cijfers](http://www.ocwincijfers.nl) worden onder andere de doelen uit de beleidsagenda en verschillende ingezette beleidsinstrumenten gevolgd, waaronder de Lerarenagenda en de sectorakkoorden in het primair en voortgezet onderwijs. Ook wordt de internationale positie van het Nederlandse onderwijs- en wetenschapsstelsel gevolgd en zijn de belangrijkste onderzoeksresultaten van «Education at a Glance» opgenomen, de jaarlijkse publicatie van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling). Daarnaast geeft deze website met de infographic [Onderwijsmonitor](#) inzicht in de prestaties van het onderwijs. Voor cultuur & media, wetenschap en emancipatie wordt met een beknopte set indicatoren een beeld van de kwaliteit en prestaties gegeven.

Samen met de cultuursector verzamelt de Boekmanstichting via de [Cultuurmonitor](#) data en analyses over cultuur in Nederland, rapporteert ze over langlopende trends en agendaert ze op actuele ontwikkelingen. De Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed (RCE) maakt de [Erfgoedmonitor](#). Relevant voor het mediabeleid is onder meer de [Mediamonitor](#) van het Commissariaat voor de Media.

De Inspectie van het Onderwijs heeft een belangrijke rol in het onderwijsstelsel als toezichtshouder, maar ook als leverancier van beleidsinformatie. Jaarlijks verschijnt het Onderwijsverslag, waarin beschreven wordt wat

goed gaat en wat er beter kan in het onderwijs. In de Financiële Staat van het Onderwijs (Kamerstukken II 2020/21, [35570VIII, nr. 175](#)) wordt verslag gedaan van de financiële staat van de onderwijsinstellingen.

Gedurende het jaar wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de begrotingsuitvoering door middel van de 1e suppletoire begroting (Voorjaarsnota) en de 2e suppletoire begroting (Najaarsnota).

Ook worden gedurende het jaar allerlei beleidsdocumenten zoals actieplannen, beleidsdocumenten, beleidsevaluaties en beleidsdoorlichtingen naar de Tweede Kamer gestuurd. Wetsvoorstellen worden ter behandeling aangeboden en AMvB's worden voorgehangen. Over verschillende beleids-terreinen worden brieven naar de Tweede Kamer gestuurd, onder andere ter nadere uitwerking van de beleidsagenda en de begroting. Hierover vindt vaak separaat overleg met het parlement plaats. De actieplannen geven voor de verschillende beleidsterreinen een beeld van het beleid. Beleidsdoorlichtingen en andere evaluaties verschaffen inzicht in de effectiviteit van beleid. Daarnaast wordt jaarlijks in de Voortgangsrapportages van de Sectorakkoorden en de Lerarenagenda informatie verschaft over de voortgang op enkele belangrijke prestatie-indicatoren.

De derde woensdag in mei is Verantwoordingsdag. De Tweede Kamer ontvangt dan het jaarverslag van het Ministerie van OCW, en de laatste stand van zaken van de voortgang op de begrotingsdoelen en ambities wordt gepresenteerd op de website van [OCW in cijfers](#). Ook wordt het Onderwijsverslag aan de Tweede Kamer toegestuurd.

Onderdelen begroting

Beleidsagenda

In de beleidsagenda wordt per beleidsprioriteit geschetst welke stappen het Ministerie van OCW wil zetten. Ieder thema dat ingaat op een prioriteit bevat een tabel met indicatoren en streefwaarden. Daarnaast bevat de beleidsagenda een overzicht van de coronamaatregelen. Vervolgens wordt een overzichtstabel getoond waarin de belangrijkste budgettaire veranderingen op de OCW-begroting worden weergegeven, de tabellen met intensiveringen en ombuigingen, een tabel met niet-juridische verplichte uitgaven en bestemming, een tabel met de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) en een overzicht van de risicoregelingen.

Beleidsartikelen

De beleidsartikelen bestaan uit de volgende onderdelen:

- algemene doelstelling met een toelichting daarop, met bijbehorende prestatie-indicatoren;
- rol en verantwoordelijkheid van de Minister;
- tabel met kengetallen die informatie over de sector bevatten;
- beleidswijzigingen. Hierin wordt weergegeven welke belangrijke beleidswijzigingen zich komend jaar zullen voordoen. Ook wordt, indien van toepassing, ingegaan op beleidswijzigingen als gevolg van beleidsdoorlichtingen, voor zover de doorlichtingen zijn afgerond;
- tabel budgettaire gevolgen van beleid. Deze tabel bevat een vaste indeling in financiële instrumenten volgens de Rijksbegrotingsvoorschriften. In de tabel budgettaire gevolgen van beleid wordt de budgetflexibiliteit van het begrotingsjaar in percentages weergegeven;
- toelichting op de instrumenten en budgetflexibiliteit.

Niet-beleidsartikelen

Er zijn twee zogenaamde niet-beleidsartikelen:

- op artikel 91 (Nog onverdeeld) wordt een overzicht gegeven van de verdelingen van tijdelijk geparkeerde middelen, zoals de loon- en prijsbijstelling;
- op artikel 95 (Apparaat kerndepartement) zijn de apparaatsuitgaven van het kerndepartement, de apparaatskosten van de inspecties en adviesraden, baten-lastenagentschappen en de ZBO's opgenomen.

Agentschappen die een baten-lasten stelsel voeren

Dit onderdeel bevat de cijfermatige overzichten van de baten-lastenagentschappen Dienst Uitvoering Onderwijs en het Nationaal Archief.

Verdiepingshoofdstuk (zie bijlagen)

In dit onderdeel worden per beleidsartikel de mutaties getoond tussen de stand ontwerpbegroting 2021 en de ontwerpbegroting 2022. De ondergrens voor het toelichten van mutaties wordt bepaald op basis van onderstaande staffel. Een aantal mutaties is centraal toegelicht (nota's van wijziging, incidentele suppletoire begrotingen, leerlingen en studentenramingen en studiefinanciering, loonbijstelling, prijsbijstelling en intensiveringen uit het Regeerakkoord).

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

Bijlagen

De volgende bijlagen zijn in de begroting opgenomen:

- overzicht RWT's en ZBO's;
- verdiepingshoofdstuk;
- overzicht moties en toezeggingen;
- subsidieoverzicht: hier wordt een overzicht weergegeven van alle subsidieregelingen van het Ministerie;
- uitwerking strategische evaluatie;
- rijksuitgaven Caribisch Nederland.

2. Beleidsagenda

2.1 Beleidsprioriteiten

Inleiding

Ondanks ieders grote inzet zullen de effecten van de coronacrisis in al onze sectoren ook het komende jaar nog voelbaar zijn. De crisis had en heeft grote gevolgen voor zowel het welzijn als de ontwikkeling van leerlingen en studenten. Ook van docenten, onderwijspersoneel, onderzoekers en de creatieve beroepen is veel gevraagd. We willen iedereen nogmaals danken voor die inzet. In deze beleidsagenda gaan we eerst per sector in op de verschillende herstelplannen. Met het Nationaal Programma Onderwijs hebben we in totaal € 8,5 miljard beschikbaar gesteld om te voorkomen dat leerlingen en studenten blijvende hinder ondervinden. In overleg met de Raad voor Cultuur verkennen we voorstellen voor een herstelplan voor de culturele en creatieve sectoren. Voor alle plannen is 2022 een belangrijk uitvoeringsjaar. Daarna bespreken we kort een aantal belangrijke beleidsontwikkelingen op de begroting van 2022. De indicatoren van deze kabinetsperiode hebben we gebundeld tot één overzicht (vanaf pagina 14).

1. Twee jaar met het coronavirus

1.1. Herstel primair en voortgezet onderwijs

Afgelopen voorjaar is het primair en voortgezet onderwijs na de tweede *lockdown* weer stapsgewijs geopend. De verwachting is dat scholieren in het schooljaar 2021-2022 hun lessen weer volledig in de klas zullen volgen. Toch zal de komende periode in het teken staan van het inhalen van opgelopen cognitieve of sociaal-emotionele achterstanden. We willen voorkomen dat bestaande verschillen verdiepen en dat achterstanden verder toenemen. De maatregelen en middelen van het [Nationaal Programma Onderwijs](#) stellen scholen hiertoe in staat. Komend jaar wordt een belangrijk uitvoeringsjaar. In de eerste plaats ondersteunt het programma scholen bij de uitvoering van hun in de zomer van 2021 vastgestelde schoolprogramma's. Deze schoolprogramma's zijn samengesteld naar de problemen en behoeften van de betreffende school en bestaan uit bewezen aannemelijke of effectieve interventies uit de beschikbaar gestelde menukaart. Gemeenten hebben in aanvulling op de schoolprogramma's eigen maatregelen genomen, die ze in 2022 voortzetten. In datzelfde jaar evalueren scholen de door hen gekozen interventies en stellen zij hun schoolprogramma's bij op basis van de ontwikkeling van hun leerlingen. In de jaarverslagen verantwoorden scholen zich over het inlopen van de leerachterstanden en over de besteding van de middelen. Zichthouden op de cognitieve en niet-cognitieve ontwikkeling van kinderen, op hun schoolloopbaan en op het succes en de uitvoering van de gekozen interventies helpt ons bovendien om gericht beleid te formuleren.

Uit het [Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs](#) blijkt dat leerlingen op het gebied van taal en rekenen in de eerste *lockdown* in het voorjaar van 2020 vertraging hebben opgelopen. In het Nationaal Programma Onderwijs zullen basisvaardigheden in 2022 daarom hoog op de agenda staan. Ook daarbuiten zullen we streven naar [versterking van de basisvaardigheden](#), bijvoorbeeld door het [verbeteren van de lesmethoden](#). Ook zetten we in 2022 het [Leesoffensief](#) voort, zodat scholen samen met bibliotheken en overheden de leesvaardigheid en het leesplezier bij kinderen kunnen bevorderen. De Inspectie van het Onderwijs wil de komende jaren veel aandacht besteden aan basisvaardigheden en zal in 2022 peilingonderzoeken houden in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Deze

onderzoeken vinden in het primair onderwijs al plaats om een beter zicht op het stelsel te krijgen. Ten slotte komt in 2022 een evaluatie van het referentiekader taal en rekenen gereed, waarmee de kerndoelen en eindtermen voor deze vakken kunnen worden bijgesteld.

Voor alle onderwijsvormen geldt dat de coronacrisis een enorme impuls aan digitalisering van de lessen heeft gegeven. Dit biedt kansen voor de verbetering van de onderwijskwaliteit. Zo kunnen leraren dankzij digitalisering meer variatie aanbrengen in het lesmateriaal. Tegelijkertijd dringen zich nieuwe vraagstukken aan ons op, bijvoorbeeld aangaande keuzevrijheid, marktwerking en privacy. In het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs werken we daarom met schoolbesturen en private partijen (uitgevers, distributeurs en softwareleveranciers) aan een afsprakenstelsel dat voor deze vragen randvoorwaarden formuleert voor het primair en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. In 2022 moet een eerste versie van het afsprakenstelsel klaar zijn.

Voor het Nationaal Groeifonds werken onderwijs, bedrijfsleven, onderzoeksinstituten en overheid samen aan een voorstel. Met gerichte investeringen in digitale leer- en hulpmiddelen en ICT willen we het onderwijs verbeteren en daarmee het verdienvermogen van Nederland structureel vergroten. Vanuit het Nationaal Groeifonds is € 80,0 miljoen voorwaardelijk toegekend voor het Nationaal Onderwijslab in het funderend onderwijs. Onder regie van dit onderwijslab ontwikkelen kennisinstellingen, onderwijsveld, uitgeverijen en ICT-experts gezamenlijk voornemens tot innovatieve toepassingen. Hierbij wordt een brug geslagen tussen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en de concrete productontwikkeling. Samen met de Minister van Economische Zaken en Klimaat werken we aan een aanvullend plan om invulling te geven aan de voorwaarden van het Nationaal Groeifonds. In 2022 is de beoogde implementatie van het Nationaal Onderwijslab voorzien.

1.2. Herstel middelbaar beroepsonderwijs

We zien de samenleving weer opengaan en er komen weer meer stageplekken en leerwerkbanen. Na anderhalf jaar van voornamelijk digitaal onderwijs is het ontzettend fijn dat studenten en docenten in het middelbaar beroeps- en hoger onderwijs vanaf 30 augustus eindelijk weer meer samen kunnen komen voor fysiek onderwijs, al is het nog met mitigerende maatregelen. Zelftesten zijn beschikbaar gesteld aan studenten en personeel. In het middelbaar beroepsonderwijs heeft de coronacrisis geleid tot studievertraging door de beperkte mogelijkheden voor onderwijs op locatie, uitval van stages, praktijkopdrachten en examens. Daarnaast is het mentale welzijn van studenten onder druk komen te staan. Ook is het risico op stagediscriminatie en toename van kansenongelijkheid groter. Vanuit het [Nationaal Programma Onderwijs](#) ontvangen de instellingen € 170 miljoen om studenten te begeleiden bij het inlopen van de opgelopen studievertraging en bij hun persoonlijke ontwikkeling. We verlengen de aanpak jeugdwerkloosheid, zodat scholen en gemeenten kwetsbare schoolverlaters kunnen begeleiden naar vervolgonderwijs of werk. Om het ontstane tekort aan stages en leerwerkplekken tegen te gaan, wordt het budget voor de [subsidieregeling praktijkleren](#) verhoogd en het [actieplan stages en leerbanen](#) met één jaar verlengd. De Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) besteedt in dit actieplan extra aandacht aan jongeren in een kwetsbare positie zoals studenten met een niet-westerse achtergrond die relatief vaker te maken krijgen met stagediscriminatie. Verder voorziet het programma in een aantal tegemoetkomingen om studenten meer financiële ademruimte te geven. We halveren

in het studiejaar 2021-2022 het wettelijk tarief voor les- of cursusgeld. Daarnaast krijgen studenten die hun recht dreigen te verliezen op hun basisbeurs en aanvullende beurs een tegemoetkoming. Voor het middelbaar beroepsonderwijs in Caribisch Nederland sluiten we zoveel mogelijk aan bij de maatregelen in Europees Nederland. Waar nodig passen we de aanpak aan lokale omstandigheden aan.

1.3. Herstel hoger onderwijs

Ook de instellingen in het hoger onderwijs ontvangen middelen uit het [Nationaal Programma Onderwijs](#) om studievertraging en achterstand tegen te gaan. Met circa € 1,0 miljard helpen we hogescholen en universiteiten met het beperken van achterstanden, het bevorderen van het studentenwelzijn en het bestrijden van stagetekorten. Ook zijn er specifiek middelen voor geneeskunde- en lerarenopleidingen waar door de coronamaatregelen studievertraging in het praktijk- en werkplekleren en op stages is ontstaan. Instellingen stemmen de besteding van deze middelen af met de medezeggenschap. Net als in het middelbaar beroepsonderwijs hebben we ingezet op een aantal financiële tegemoetkomingen voor studenten. Zo halveren we in het studiejaar 2021-2022 het wettelijk collegegeld in het hoger onderwijs en we hebben hogescholen en universiteiten gevraagd om ook hun instellingstarieven te verlagen. Instellingen worden voor beide financieel gecompenseerd. Studenten die het recht op hun basis- of aanvullende beurs in studiejaar 2021-2022 of 2022-2023 verliezen, worden apart gecompenseerd. Voor de studenten is bovendien (onder voorwaarden) het reisrecht verruimd.

1.4. Herstel wetenschappelijk onderzoek

Ook de Nederlandse kennissector is door de coronacrisis aangetast. Zowel op universiteiten en hogescholen als bij instituten van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) heeft veel onderzoek vertraging opgelopen. Kostbare materialen dreigen zo verloren te gaan, onderzoekslijnen en gegevensverzamelingen worden onderbroken en onderzoeksresultaten raken verloren, ook voor het voeren van het onderwijs. Een belangrijk voorbeeld betreft de universitair medische centra, waar de toegenomen patiëntenzorg natuurlijk alle prioriteit heeft gekregen. Daarnaast komen persoonlijke loopbanen in de knel. Dit laatste raakt met name onderzoekers met een tijdelijke aanstelling. Het [Nationaal Programma Onderwijs](#) steunt deze groep daarom in 2022 met nogmaals € 81 miljoen. Daarmee kunnen zij hun onderzoek afronden en kunnen de onderzoeksresultaten worden benut voor wetenschap en onderwijs.

1.5. Herstel cultuursector

De culturele sector is zwaar getroffen door de coronacrisis. Dit vraagt onze aandacht. In overleg met de Raad voor Cultuur en in lijn met de [motie Wuite c.s.](#) verkennen we voorstellen voor een herstelplan voor de culturele en creatieve sectoren. We gunnen deze sectoren de tijd, het vertrouwen en de experimenteerruimte waar de [raad](#) om vraagt. Ons doel is om de sector weer in de hele breedte te laten draaien, te laten bijdragen aan het maatschappelijk herstel van Nederland en minder kwetsbaar te laten zijn in de toekomst.

2. Aanpak van het lerarentekort

Afgelopen kabinetsperiode hebben we diverse maatregelen genomen om het lerarentekort tegen te gaan. Hoewel er in het primair en voortgezet onderwijs positieve resultaten zijn geboekt, vraagt het lerarentekort ook in de toekomst onze aandacht. Zo blijft in de grote steden voorlopig sprake van

een tekort aan schoolleiders in het primair onderwijs en kampt het voortgezet onderwijs in het hele land met een tekort aan leraren voor de exacte vakken en het vreemdetalenonderwijs. Nog dit jaar wordt een concrete [werkagenda](#) opgesteld op basis van de [aanbevelingen](#) van Merel van Vroonhoven en de uitwerking daarvan door de sectororganisaties. Met deze agenda zorgen we voor verbetering en flexibilisering van de lerarenopleiding en voor regionale samenwerking om het aantal zijinstromers te verhogen en te werken aan personeelsbehoud.

3. Strategische agenda hoger onderwijs

De [Strategische agenda hoger onderwijs](#) heeft laten zien dat het Nederlandse onderwijs en onderzoek kwalitatief hoogstaand en breed toegankelijk is. Tegelijk bleek dat het stelsel onder druk staat, dat de werkdruk hoog is en dat studenten welzijn meer aandacht vraagt. De investeringen vanuit de kwaliteitsafspraken lopen in 2022 verder op tot € 495 miljoen. Het volgende kabinet zal een besluit nemen over het vervolg na 2024. We zijn [voornemens](#) loting weer in te voeren als één van de instrumenten van decentrale selectie. Zo borgen en verbeteren we de toegankelijkheid van opleidingen met een numerus fixus. Daarnaast stellen we in 2022 € 1,5 miljoen beschikbaar voor wisselstroomtrajecten die het studenten mogelijk maken om soepel tussen universiteit en hogeschool te kunnen wisselen. Verder hebben we stappen aangekondigd om voor flexibilisering ruimte te creëren in wet- en regelgeving.

4. Wetenschap van wereldformaat

In 2022 gaan wij verder met het implementeren van de in het kader van [kennisveiligheid](#) in 2020 gepresenteerde maatregelen om risico's binnen onze kennis- en innovatiesystemen te ondervangen. We blijven inzetten op het verhogen van het risicobewustzijn bij instellingen. Ook is 2022 het eerste volledige uitvoeringsjaar van Horizon Europe, het Europese programma voor onderzoek en innovatie. Daarbinnen [maken we ons hard](#) voor de belangen van de Nederlandse wetenschap. Dat doen we bijvoorbeeld door aan te dringen op de vernieuwing van de Europese Onderzoeksruimte met ambitieuze en realistische doelen en door het behouden van excellentie en impact als leidende principes binnen het Horizon Europe-programma. Deelname van Nederlandse onderzoekers aan Horizon Europe is van groot belang om internationaal mee te blijven doen met de top van de wetenschap en samen te werken op Europees niveau.

5. Modernisering Archiefwet

We werken aan een wetsvoorstel dat de Archiefwet van 1995 moet [moderniseren](#). De Archiefwet regelt dat overheidsorganisaties hun informatie zorgvuldig beheren, maar is verouderd. Door de wet beter aan te laten sluiten op de vereisten van het digitale tijdperk, borgen we de mogelijkheden om publieke verantwoording af te leggen en stellen we onderzoekers en toekomstige historici in staat hun werk te doen. Ook is goede informatiehuishouding onontbeerlijk voor het uitvoeren van onze eigen taken. Om dezelfde redenen werken we aan het moderniseren van lagere regelgeving, zoals het Archiefbesluit en de Archiefregeling.

6. Nieuwe concessieperiode landelijke publieke omroep

Voor de zomer hebben wij onze beleidsreactie gegeven op het [concessiebeleidsplan van de Nederlandse Publieke Omroep](#) (NPO) voor de periode van 2022 tot en met 2026. Samen met de NPO stellen wij op basis van het concessiebeleidsplan voor deze periode een prestatieovereenkomst voor de landelijke publieke omroep op. Daarbij zullen we in elk geval afspraken

maken over de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen voor het media-aanbod, over de publieksbetrokkenheid en over het publieksbereik. Ook besluiten we welke huidige en nieuwe omroepen we voor de duur van de komende concessieperiode erkennen als onderdeel van het landelijke publieke medialandschap.

7. Vrouwen aan de top

Een belangrijk doel van het emancipatiebeleid is het verbeteren van de gelijkwaardige deelname van vrouwen aan arbeid en van de doorstroom van vrouwen naar topfuncties. Daarvoor ligt ter behandeling bij de Eerste Kamer het wetsvoorstel [Wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het evenwichtiger maken van de verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen in het bestuur en de raad van commissarissen van grote naamloze en besloten vennootschappen](#). Dit wetsvoorstel omvat een quotumbepaling van ten minste een derde man/vrouw voor raden van commissarissen van beursgenoteerde vennootschappen. Daarnaast dienen vennootschappen zelf passende en ambitieuze streefcijfers vast te stellen en deze daadwerkelijk te realiseren en hier transparant over te zijn. Eigenaarschap en transparantie zijn de sleutelwoorden in het wetsvoorstel. Dit volgt hiermee het [advies](#) van de Sociaal-Economische Raad (SER) over het bereiken van meer versnelling in de doorstroom van vrouwen naar de top. De SER ondersteunt vennootschappen door middel van een daartoe ontwikkelde infrastructuur. Na vijf jaar wordt de wetwijziging geëvalueerd.

8. Regenboogstembusakkoord

Het Regenboogstembusakkoord maakt inzichtelijk waar de grootste uitdagingen liggen op lhbt-beleid. Afgelopen kabinetsperiode hebben we alle punten van het akkoord uit 2017 uitgevoerd of bijna uitgevoerd. Op 13 maart 2021 ondertekenden acht politieke partijen het nieuwe Regenboogstembusakkoord van het COC. Andere partijen gaven aan dat ze het akkoord onderschrijven. De punten gaan onder andere in op het tegengaan van discriminerend geweld tegen lhbt-personen en het invoeren van een transitieverlof dat vergelijkbaar is met het zwangerschapsverlof.

9. Verbetering dienstverlening van de overheid

Om het vertrouwen van de burger in de overheid te bevorderen, heeft het kabinet onder andere in zijn [reactie](#) op het [verslag](#) van de parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag diverse verbeteracties aangekondigd. Daarbij zijn ook financiële middelen beschikbaar gesteld. We hebben het programma OCW Open ingericht om met ambtenaren in huis en mensen die te maken hebben met ons Ministerie toe te werken naar meer vertrouwen en een overheid die rechtvaardig en open is. Dit vraagt verbetering van de uitvoering, transparantie over de totstandkoming van beleid en regelgeving, én reflectie op de gevolgen van beleid en regelgeving voor de burger en instellingen. We verwachten nog dit jaar de Tweede Kamer te kunnen informeren welke verbeteracties nog meer van toepassing zijn en wat de consequenties daarvan zijn.

De opdracht [Werk aan Uitvoering](#) richt zich op de grote vraagstukken en geeft prioriteit aan overheidsbrede dienstverlening en maatwerk, digitalisering, doenlijke en uitvoerbare wet- en regelgeving en samenwerking en besturing tussen en binnen overheidsorganisaties. In de [kabinetsreactie](#) hierop is op hoofdlijnen de aanpak beschreven om de dienstverlening van de overheid duurzaam te verbeteren.

Tabel 1 Gelijke kansen creëren en talenten tot bloei brengen					
Doelstelling/indicator	Sector	Basiswaarde	Realisatie	Realisatie	Streefwaarde
Percentage van de gemeenten die goab-middelen ontvangen, dat 960 uur voorschoolse educatie aanbiedt aan doelgroeppeuters tussen de 2,5 en 4 jaar ¹	PO	42%			2021 100%
Percentage kindercentra met een aanbod van voorschoolse educatie, dat per doelgroeppeuter 10 uur pedagogisch beleidsmedewerker per jaar inzet. ²	PO				2022 n.v.t.
Sociale inclusie van laaggeletterden ³	MBO				
Kwalificatiewinst ⁴		2012-2013	2018-2019	2019-2020	2020
	MBO	82,7%	87,9%	88,4%	Hoger t.o.v. basiswaarde
Succes eerstejaars mbo ⁵		2012-2013	2018-2019	2019-2020	2020
	MBO	82,9%	83,6%	85,1%	Hoger t.o.v. basiswaarde
Succes doorstromers in eerste jaar hbo ⁶		2012-2013	2017-2018	2018-2019	2020
	MBO	78%	79%	85%	Hoger t.o.v. basiswaarde
Aantal nieuwe vsv'ers ⁷		2008-2009	2018-2019	2019-2020	2024
	VO & MBO	41.800	26.894	22.785	20.000

- 1 Bron: Monitor Implementatie en besteding gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid; Meting 1: voortgang, vormgeving en effecten van de invoering van 960 uur voorschoolse educatie, Sardes en Oberon, februari 2020. De uitbreiding van het aantal uren voorschoolse educatie is per 1 augustus 2020 in werking getreden. De implementatie wordt vanaf najaar 2019 jaarlijks gemonitord. De rapportage van de 2e meting van het implementatieonderzoek is in september 2021.
- 2 De extra inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker in de voorschoolse educatie treedt per 1 januari 2022 in werking, daarom is er nog geen streefcijfer.
- 3 Vanaf 2020 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het meten van het effect van opleidingen basisvaardigheden (de outcome). Gemeenten kiezen hierbij welke indicatoren zij verzamelen. Hierdoor zijn er geen landelijke, uniforme cijfers beschikbaar voor het effect op sociale inclusie. Bijna alle 35 contactgemeenten (Wet educatie beroepsonderwijs) hebben een regionaal programma laaggeletterdheid ingediend, waarin zij aangeven hoe zij het effect van hun lokale en regionale aanpak van laaggeletterdheid op doorlopende basis meten. Het onderzoeksbureau ECBO doet een meerjarig onderzoek naar de inhoud en voortgang van deze regionale programma's laaggeletterdheid. Daarnaast is het Centraal Bureau voor de Statistiek gevraagd om een proef uit te voeren met een aantal gemeenten om het bereik en de deelname aan opleidingen basisvaardigheden inzichtelijk te maken, waarbij achtergrondkenmerken zoals de leeftijd en het geslacht van de deelnemer en de aard van de gevolgde cursus in beeld worden gebracht (de output). In lijn met de motie van de leden Tielen en Kwint (Tweede Kamer, vergaderjaar 2020-2021, 28760, nr. 104) is met gemeenten afgesproken om voorlopig slechts een beperkt aantal gegevens landelijk te monitoren.
- 4 Bron: Benchmark mbo 2019, KBA Nijmegen.
- 5 Bron: Benchmark mbo 2019, KBA Nijmegen. Licht gewijzigde definitie met ingang van 2016/17 (zonder entree-opleidingen).
- 6 Bron: DUO. Het betreft mbo-4 gediplomeerden die doorstromen naar het hbo en in het eerste jaar niet uitvallen. De definitie is voorlopig. Het cohortjaar is het jaar van het diploma in het mbo. Aan mbo-studenten die voorwaardelijk zijn toegelaten tot het hbo terwijl zij nog een klein gedeelte van hun mbo-opleiding moesten afronden, is uitstel gegeven. Ook is het bindend studie-advies een jaar opgeschort door hogescholen. Aan mbo-studenten die voorwaardelijk zijn toegelaten tot het hbo terwijl zij nog een klein gedeelte van hun mbo-opleiding moesten afronden, is uitstel gegeven. Ook is het bindend studie-advies een jaar opgeschort door hogescholen.
- 7 Bron: DUO. Nieuwe voortijdige schoolverlaters (vsv'ers) zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten in het studiejaar vanuit het vo of mbo. Het voorlaatste jaar is aangepast aan de definitieve cijfers, het laatste jaar betreft voorlopige cijfers.

Tabel 2 Sterke docenten					
Doelstelling/indicator	Sector	Basiswaarde	Realisatie	Realisatie	Streefwaarde
Percentage van besturen dat aangeeft dat er binnen het schoolteam een gesprek is gevoerd over de besteding van de werkdrukmiddelen ¹	PO		2018 99,22%	2019 99,27%	2020 n.v.t.
Percentage van besturen dat aangeeft dat de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad ingestemd heeft met het voorstel voor de besteding van de werkdrukmiddelen ¹	PO		2018 98,41%	2019 98,34%	2020 n.v.t.

- 1 Bron: XBRL Onderwijsportaal, DUO. Er is geen basiswaarde omdat het om nieuw beleid gaat en de procesindicatoren nieuwe eisen betroffen waaraan schoolbesturen eerder niet hoefden te voldoen. Daarnaast is er in het werkdrukakkoord overeengekomen dat er voor deze procesindicatoren het principe van comply or explain geldt en is er geen streefwaarde afgesproken. Voor de percentages in 2019 geldt dat 964 schoolbesturen zijn meegenomen in het totaal.

Tabel 3 Opleiden voor de samenleving van de toekomst

Doelstelling/indicator	Sector	Basiswaarde	Realisatie	Realisatie	Streefwaarde
Percentage leidinggevendenden dat (zeer) tevreden is over de kwaliteit van het techniekonderwijs ¹		2017	2017	2020	2024
	VO	54%	54%	68%	65%
Percentage vmbo-leerlingen waarbij binnen een straal van 10 km rondom woonadres een techniekvestiging is ²		2017	2018	2020	2024
	VO	95%	94%	94%	90-100%
Aandeel afgestudeerden bètatechniek ³		2012	2019	2020	2021
	HBO	18%	22%	21%	Hoger t.o.v. basiswaarde
	WO	21%	28%	28%	Hoger t.o.v. basiswaarde
Aandeel mbo-studenten techniek ³		2011	2019-2020	2020-2021	2021
	MBO	28%	27%	26%	Hoger t.o.v. basiswaarde
Arbeidsmarktrendement, per opleidingsniveau ⁴		Cohort 2012-2013	Cohort 2015-2016	Cohort 2016-2017	2020
	MBO				
	Entree	66%	59%	61%	Hoger t.o.v. basiswaarde
	Niv. 2	77%	80%	84%	Hoger t.o.v. basiswaarde
	Niv. 3	85%	90%	92%	Hoger t.o.v. basiswaarde
	Niv. 4	83%	88%	90%	Hoger t.o.v. basiswaarde
Percentage gediplomeerden dat aangaf dat de aansluiting van de opleiding met huidige functie voldoende/goed was ⁵		2012-2013	2016-2017	2017-2018	2020
	MBO	76%	78%	77%	Hoger t.o.v. basiswaarde
Percentage leerbedrijven dat over vakkennis oordeel (zeer) goed geeft ⁶		2016	2018	2020	2020
	MBO	77%	77%	71%	Vasthouden
Percentage leerbedrijven dat over beroepsvaardigheden oordeel (zeer) goed geeft ⁷		2016	2018	2020	2020
	MBO	76%	80%	74%	Vasthouden
Percentage 25-64 jarigen dat deelneemt aan leeractiviteit (LLL) ⁸		2010	2019	2020	2020
	MBO	17,1%	19,5%	18,8%	20%
Percentage hbo-afgestudeerden dat ruim een jaar na afstuderen aan het werk is ⁹		Cohort 2010-2011	Cohort 2015-2016	Cohort 2016-2017	2020
	HBO	88%	90%	91%	Vasthouden
Percentage wo-afgestudeerden dat ruim een jaar na afstuderen aan het werk is ¹⁰	WO	88%	90%	92%	Vasthouden
Percentage werkende hbo-afgestudeerden ruim een jaar na afstuderen werkzaam op minimaal het niveau van de opleiding ¹¹		2010	2019	2020	2021
	HBO	79%	80%	79%	Vasthouden
Percentage werkende wo-afgestudeerden ruim een jaar na afstuderen werkzaam op minimaal het niveau van de opleiding ¹²		2010	2017	2019	2021
	WO	n.b.	72%	71%	Vasthouden

1 Bron: Enquête leidinggevendenden technisch vmbo, SEO Economisch Onderzoek 2021, gepubliceerd in Sterk Techniek Onderwijs - Eerste fase STO: Monitorgegevens en voortgang in het eerste jaar – ResearchNed Nijmegen 2021. De nulmeting komt uit de enquête «Vernieuwing vmbo onder leidinggevendenden» uitgevoerd door de SEO Economisch Onderzoek (2018).

2 Bron: Onderwijsdata DUO (eigen bewerking ROA), gepubliceerd in Sterk Techniek Onderwijs - Eerste fase STO: Monitorgegevens en voortgang in het eerste jaar – ResearchNed Nijmegen 2021. De nulmeting komt uit het onderzoek in het kader van de Monitor Sterk Techniekonderwijs; de nulmeting.

3 Bron: DUO.

4 Bron: CBS maatwerk. Het gaat om het aandeel werkenden (min. 12 uur per week) van gediplomeerde mbo-uitstromers ruim een jaar na diplomering (uitstroom en arbeidsmarktpositie gemeten op 1 oktober). De cijfers van 2016-2017 zijn definitief.

5 ROA, BVE-Monitor.

6 Bron: Onderzoek SBB. De onderzoekspopulatie leerbedrijven in 2016 en 2018 verschillen licht van elkaar. De cijfers betreffen een tweejaarlijks onderzoek.

7 Bron: Onderzoek SBB. De cijfers betreffen een tweejaarlijks onderzoek.

8 Bron: Eurostat, Labour Force Survey (LFS).

9 Bron: CBS, maatwerk. Het gaat om het aandeel werkenden (min. 12 uur per week) van afgestudeerde hbo-bachelors ruim een jaar na afstuderen (uitstroom en arbeidsmarktpositie gemeten op 1 oktober).

10 Bron: CBS, maatwerk. Het gaat om het aandeel werkenden (min. 12 uur per week) van afgestudeerde wo-masters ruim een jaar na afstuderen (uitstroom en arbeidsmarktpositie gemeten op 1 oktober).

11 Bron: VH, Factsheet HBO-Monitor 2020.

12 Bron: ROA, Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt, 2011, 2018 en 2019. De enquête onder wo-afgestudeerden (Nationale Alumni Enquête) wordt tweejaarlijks gehouden. In 2020 is daardoor geen onderzoek gedaan, data van de NAE voor 2021 wordt in het tweede kwartaal van 2022 bekend.

Tabel 4 Onderzoek van wereldformaat

Doelstelling/indicator	Sector	Basiswaarde	Realisatie	Realisatie	Streefwaarde
Percentage open-access gepubliceerde artikelen ¹		2016	2018	2019	2021
	OWB	42%	54%	62%	100%

1 Bron: VSNU. De VSNU zal naar verwachting de cijfers over 2020 in de tweede helft van 2021 publiceren.

Tabel 5 Cultuur

Doelstelling/indicator	Sector	Basiswaarde	Realisatie	Realisatie	Streefwaarde
Percentage scholen dat deelneemt aan het programma CMK ¹		2017	2019	2020	2024
	Cultuur	42%	59,8%	²	60%
Percentage gebouwde rijksmonumenten in redelijke tot goede staat ³		2013	2019	2020	2022
	Cultuur	87%	83,6% ⁴	84,4% ⁵	84,6% ⁶

1 Bron: Programma Cultuureducatie met Kwaliteit, het percentage geeft de deelnemende scholen in het primair onderwijs weer.

2 Veel projecten hebben door corona vertraging opgelopen en daarom heeft het Fonds voor Cultuurparticipatie, de uitvoerder van het programma, besloten de looptijd van de projecten te verlengen tot 1 juli 2021. Het merendeel van de penvoerders maakt gebruik van deze mogelijkheid. De verantwoordingen over het jaar 2020 tot en met 1 juli 2021 worden uiterlijk 1 oktober 2021 ingediend.

3 Bron: Erfgoedmonitor.

4 Toelichting bij realisatie 2019 t.o.v. 2018: Ook in 2019 is de meetmethode verder verbeterd. Als gevolg daarvan lijkt het percentage gebouwde rijksmonumenten in redelijk tot goede staat in 2019 lager dan in 2018. Dit komt door een toename van het aantal objecten dat in beeld is. Monumenten bestaan veelal uit meerdere objecten (zoals gebouwen, toegangspoorten, ornamenten en tuinderdelen) en de onderhoudsstaat van steeds meer objecten wordt in beeld gebracht. Onder de nieuw toegevoegde objecten bevinden zich relatief veel objecten die minder goed toegankelijk zijn en daarom voorheen niet beoordeeld zijn. Deze bevinden zich ook vaker in een relatief minder goede staat van onderhoud. Hierdoor komt het realisatie van het percentage gebouwde rijksmonumenten in redelijke tot goede staat op 83,6%. Wanneer de groep monumenten uit 2017 en 2018 vergeleken wordt met de uitkomsten van 2019 dan verkeren 84,3% van de monumenten in redelijk tot goede staat.

5 Het percentage monumenten dat in goede staat verkeert laat een stijgende lijn zien. In 2019 bevond 83,6% van de monumenten zich in een redelijk tot goede staat, in 2020 was dat 84,4%. Dit percentage ligt wel lager dan de basiswaarde van 87% die in 2017 is vastgesteld, maar dat komt doordat de meetmethode in de tussentijd verder is verbeterd. Dit komt door een toename van het aantal objecten dat in beeld is. Monumenten bestaan veelal uit meerdere objecten (zoals gebouwen, toegangspoorten, ornamenten en tuinderdelen) en de onderhoudsstaat van steeds meer objecten wordt in beeld gebracht. Onder de nieuw toegevoegde objecten bevinden zich relatief veel objecten die minder goed toegankelijk zijn en daarom voorheen niet beoordeeld zijn. Deze bevinden zich ook vaker in een relatief minder goede staat van onderhoud. Gelukkig zien we -ook met de nieuwe meetmethode- een stijgende lijn in het aantal monumenten dat in goede staat verkeert.

6 Via de beleidsbrief Erfgoed telt is extra geïnvesteerd in de restauratie van monumenten. Dit draagt bij aan de staat van de monumenten in Nederland. Het komende jaar wordt via de reguliere middelen geïnvesteerd in het in stand houden van deze staat. Daarom zal ook in 2022 de streefwaarde 84,6% zijn, zoals deze ook in 2021 was.

Tabel 6 Media

Doelstelling/indicator	Sector	Basiswaarde	Realisatie	Realisatie	Streefwaarde
Alle afspraken uit prestatieovereenkomst worden door NPO nagekomen ¹		2017	2019	2020	2020
	Media	33/34 ²	31/34 ³	30/34 ⁴	34/34

1 Bron: Terugblik NPO; Verificatie Commissariaat voor de Media.

2 De niet-behaalde afspraak is ten dele gerealiseerd.

3 Een afspraak is niet gerealiseerd, twee van de niet-behaalde afspraken zijn ten dele gerealiseerd.

4 Een van de vier afspraken is niet gehaald, de andere drie hebben te maken met onvoldoende budget/mogelijkheden door de coronacrisis.

Tabel 7 Emancipatie

Doelstelling/indicator	Sector	Basiswaarde	Realisatie	Realisatie	Streefwaarde
Acceptatie LHBTI ¹		2010	2016	2018	2022
	Emancipatie	90%	93%	94%	≥ 90%
Arbeidsmarktpositie van vrouwen in hoge functies ²		2017	2018	2019	2030 ³
	Emancipatie	RvB: 11,0%	12,4%	12,4%	≥ 33%
		RvC: 15,4%	18,4%	20,4%	≥ 33%

1 Bron: LHBT monitor (SCP). Deze monitor verschijnt tweejaarlijks. De monitor over 2020 verschijnt waarschijnlijk najaar 2021.

2 Bron: Bedrijvenmonitor topvrouwen 2020. Het RvB + RvC cijfer 2017 is gecorrigeerd, omdat het definitieve cijfer afwijkt van het eerder gepubliceerde voorlopige midterm cijfer. Het RvC is voor de non-profitsector een gepastere term. De monitor verschijnt om de twee jaar.

3 Dit streefcijfer is indicatief als maat voor diversiteit in rvb en rvc. De wet gaat uit van door bedrijven zelf gekozen, passende en ambitieuze streefcijfers. Dit percentage is als indicatieve toets opgenomen om een beeld te krijgen of de door de wet beoogde versnelling van de toename van het aandeel vrouwen in raden van bestuur en raden van commissarissen wordt bereikt. Het gaat hier niet om streefcijfers van individuele bedrijven.

Overzicht coronamaatregelen

2020 en 2021 zijn voor een belangrijk deel getekend door de coronacrisis. Het kabinet heeft diverse (nood)maatregelen genomen om de crisis het hoofd te bieden. Deze paragraaf geeft een overzicht van de maatregelen die op de begroting van het Ministerie van OCW zijn genomen. Een uitgebreid overzicht is te vinden op <https://www.rijksfinancien.nl/corona-visual>.

Tabel 8 Overzicht coronamaatregelen (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving maatregel	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Vindplaats
14	Eerste cultuurpakket	300.000	0	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2019/20, 32820, nr. 353)
15	Programmering landelijke publieke omroep	19.000	0	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2019/20, 35420, nr. 43)
14	Ondersteuning vrije theaterproducenten	40.000	0	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35420, nr. 193)
15	Tijdelijk Steunfonds Lokale Informatievoorziening	18.509	5.491	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35716, nr. 2)
14	Tweede cultuurpakket	0	249.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 32820, nr. 400)
14	Extra steun voor de culturele en creatieve sector	0	24.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35735, nr. 2)
14	Opschalen initiatieven voor kunst en cultuur voor kwetsbare groepen	0	10.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35776, nr. 2)
14	Vierde steunpakket cultuur	0	70.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35850 VIII, nr. 2)
14	Boekenvak	0	20.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35877, nr. 2)
1,3,4	Ondersteuningsmaatregelen onderwijs	333.730	186.270	11.000	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 184)
11	Compensatie studenten mbo en ho	38.030	161.970	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 184)
1,3,4	Extra hulp voor de klas	0	210.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 123)
4	Aanpak van de jeugdwerkloosheid	4.000	39.644	11.482	110	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35682, nr. 2),
6, 7	Coronabanen in het hoger onderwijs ¹	0	15.241	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35682, nr. 2)
1	Extra apparaten voor onderwijs op afstand po en vo	0	15.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35696, nr. 1)
1,3,4,6,7	Sneltesten	0	211.200	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35739, nr. 2), (Kamerstukken II 2020/21, 35806, nr. 2)
3	Examens vo	0	47.300	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35739, nr. 2)
	diverse NPO maatregelen ²	0	3.168.772	3.652.790	984.623	40.000	40.000	40.000 ³	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 185)
4	Offensief behoud stages en leerwerkbanen	0	3.809	11.427	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35420, nr. 228), (Kamerstukken II 2020/21, 35420, nr. 105)
4	Projectskills en scholingsmogelijkheden	0	996	333	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35850 VIII, nr. 2)
Totaal		753.269	4.438.693	3.687.032	984.733	40.000	40.000	40.000	

¹ Hiervoor werd initieel € 20,0 miljoen overgemaakt. Uiteindelijk is € 15,2 miljoen uitgeput.

² Zowel voor po, vo als mbo geldt dat niet het volledige bedrag is uitgegeven op de inhaal- en ondersteuningsprogramma's. Totaal is er € 72,0 miljoen teruggestort naar het Ministerie van Financiën.

³ In 2027 gaat het om een bedrag van € 25,0 miljoen.

2.2 Belangrijkste beleidsmatige mutaties

Deze financiële paragraaf presenteert conform de Rijksbegrotingsvoorschriften de belangrijkste budgettaire veranderingen op de OCW-begroting, zowel voor de uitgaven (tabel 9) als de ontvangsten (tabel 10).

Ook bevat deze paragraaf tabellen die een overzicht geven van alle intensiveringen en ombuigingen die dit (demissionaire) kabinet tijdens de regeerperiode 2018 tot en met nu heeft gedaan (tabellen 12 t/m 17).

Tabel 9 Belangrijkste beleidsmatige uitgaven mutaties t.o.v. vorig jaar (bedragen x € 1.000)

	Art.	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand begroting 2021 (inclusief NvW)		44.174.553	44.135.757	44.577.448	44.454.231	44.508.924	
Belangrijkste mutaties							
1 1e ISB Coronabaten in het hoger onderwijs	diverse	24.470	0	0	0	0	0
2 2e ISB Apparaten op afstand in het po en vo	1	20.500	0	0	0	0	0
3 3e ISB Sneltesten in het vo, mbo en ho	3,4,6,7	144.291	0	0	0	0	0
4 4e ISB Extra steun voor de culturele en creatieve sector	14	24.000	0	0	0	0	0
5 5e ISB Eindexamens vo en pilots voor sneltesten po	1,3	48.200	0	0	0	0	0
6 6e ISB Referentieraming	diverse	- 72.135	418.845	562.082	606.813	636.521	644.730
7 7e ISB Opschalen initiatieven voor kunst en cultuur voor kwetsbare groepen	14	10.000	0	0	0	0	0
8 8e ISB Studieschulden toeslagouders en SF raming	11,12,13	303.975	261.656	278.291	263.009	250.669	251.495
9 9e ISB Zelftesten mbo en ho	diverse	71.500	0	0	0	0	0
10 10e ISB Middelen boekenpak	1,3,14	20.000	0	0	0	0	0
11a Nationaal Programma Onderwijs	diverse	3.165.776	3.571.290	896.390	40.000	40.000	40.000
11b Specifieke dekking op de OCW-begroting	11	0	16.500	88.233	0	0	0
12 Onderuitputting coronamiddelen	diverse	- 76.763	0	0	0	0	0
13 Verlenging steunpakket cultuur voor Q3 2021	14	70.000	0	0	0	0	0
14 Ontvangen relevante loon- en prijsbijstelling	diverse	879.488	889.472	898.271	894.579	895.571	894.021
15 Saldo mee- en tegenvallers	diverse	- 3.594	7.918	- 2.237	- 1.847	- 1.731	- 1.731
16 Kasschuiven	diverse	1.010.638	- 1.047.107	6.895	6.591	9.333	13.650
17 Maatregelen kabinetsreactie POK	14,95	12.300	0	0	0	0	0
18 Middelen Aanvullende Post	1,16	287	3.743	4.802	50.542	112.717	113.562
19 Niet-kaderrelevante mutaties	11	21.834	- 52.518	53.107	53.533	53.859	39.102
20 Desalderingen	diverse	26.006	- 11.541	- 18.916	- 21.991	- 30.110	- 36.510
21 Lerarenbeurs	9	17.100	29.300	8.900	5.000	0	0
22 Overige mutaties	diverse	51.498	16.411	10.204	4.222	3.984	44.483.047
Stand ontwerpbegroting 2022		49.943.924	48.239.726	47.363.470	46.354.682	46.479.737	46.441.366

Tabel 10 Belangrijkste beleidsmatige ontvangsten mutaties t.o.v. vorig jaar (bedragen x € 1.000)

	Art.	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand begroting 2021 (inclusief NvW)		1.444.964	1.512.963	1.563.308	1.629.420	1.688.263	
Belangrijkste mutaties							
1 2e ISB apparaten op afstand in het po en vo	1	5.500	0	0	0	0	0
2 6e ISB Nationaal Programma Onderwijs	13	- 75.000	- 65.000	0	0	0	0
3 8e ISB Studieschulden toeslagouders en SF raming	11,12,13	157.993	174.031	183.976	159.894	139.016	121.672
4 Saldo mee- en tegenvallers	1,9	10.400	- 2.500	- 2.500	- 2.000	- 2.000	- 2.000
5 Desalderingen	4,14,15	26.006	- 11.541	- 18.916	- 21.991	- 30.110	- 36.510
6 Extrapolatie	diversen	0	0	0	0	0	1.756.713
Stand ontwerpbegroting 2022		1.569.863	1.607.953	1.725.868	1.765.323	1.795.169	1.839.875

Toelichting uitgaven

1. 1e ISB Coronabaten in het hoger onderwijs

Het kabinet stelde € 20,0 miljoen extra beschikbaar voor de benodigde extra hulp en ondersteuning in het hoger onderwijs. Daarnaast werden drie overlopende verplichtingen geboekt in deze 1e Incidentele Suppletoire Begroting (ISB) ter waarde van € 4,47 miljoen.

2. 2e ISB Apparaten op afstand in het po en vo

Het kabinet maakte € 15,0 miljoen extra vrij voor apparaten om op afstand onderwijs te volgen (zoals laptops). Scholen betalen een eigen bijdrage van 25%. Om het SIVON in de gelegenheid te stellen de apparaten aan te schaffen, werd er aan hen € 20,5 miljoen beschikbaar gesteld, waarbij de terugbetaling aan het Ministerie van OCW middels een desaldering verwerkt werd op artikel 1 (Primair onderwijs).

3. 3e ISB Sneltesten in het vo, mbo en ho

Het kabinet stelde € 138,8 miljoen extra beschikbaar om te starten met sneltesten in het onderwijs. Daarnaast is in deze 3e ISB € 5,5 miljoen beschikbaar gesteld aan de lokale media via het tijdelijk Steunfonds Lokale Informatievoorziening.

4. 4e ISB Extra steun voor de culturele en creatieve sector

Het kabinet stelde € 15,0 miljoen extra beschikbaar voor de culturele en creatieve sector vanwege investeringen die zijn gedaan en door de coronacrisis niet of nauwelijks terugverdiend konden worden. Vanwege de verlenging van de lockdown werd daarnaast nog eens € 9,0 miljoen beschikbaar gesteld voor de makers in de culturele sector.

5. 5e ISB Eindexamens vo en pilots voor sneltesten po

Het kabinet stelde € 47,3 miljoen extra beschikbaar voor de maatregelen die nodig waren omtrent het centraal eindexamen, om zo het eindexamen te organiseren in tijden van corona en leerlingen meer voorbereidingstijd te geven. Daarnaast werd in deze 5e ISB € 0,9 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de pilots van sneltesten in het po.

6. 6e ISB Referentieraming

Naast het Nationaal Programma Onderwijs (toegelicht onder punt 11) werd er in deze 6e ISB ook structureel € 645,0 miljoen geïnvesteerd in het onderwijs vanwege de grotere instroom van leerlingen en studenten.

7. 7e ISB Opschalen initiatieven voor kunst en cultuur voor kwetsbare groepen

Het kabinet stelde € 10,0 miljoen extra beschikbaar voor het opschalen van initiatieven voor kunst en cultuur voor kwetsbare groepen. Het Fonds voor Cultuurparticipatie kon hiermee culturele activiteiten organiseren die bij uitstek mensen steunen die door corona in eenzaamheid, gebrek aan zingeving of depressiviteit zijn geraakt.

8. 8e ISB Studieschulden toeslagouders en SF raming

Vanwege de hersteloperatie kinderopvangtoeslag werd besloten om alle op 1 januari 2021 openstaande leningen en schulden van de gedupeerde ouder en zijn/haar eventuele toeslagpartner in beginsel kwijt te schelden. In totaal is er € 225,0 miljoen kwijtgescholden en € 2,5 miljoen aan uitvoeringskosten bij DUO ingeboekt. Daarnaast werden in deze 8e ISB artikel 11 (Studiefinanciering), artikel 12 (Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten) en artikel 13 (Lesgeld) per saldo met € 663,2 miljoen incidenteel en per saldo met € 174,8 miljoen structureel verhoogd. Deze bijstellingen zijn grotendeels het gevolg van de grotere instroom van leerlingen en studenten.

9. 9e ISB Zelftesten mbo en ho

Het kabinet stelde nog eens € 71,5 miljoen extra beschikbaar voor zelftesten in het mbo en ho. Met de inzet van zelftesten in het onderwijs kon een belangrijke bijdrage worden geleverd aan de continuering van (fysiek) onderwijs, wat van belang is om onderwijsachterstanden te voorkomen, voor psychisch welbevinden van leerlingen en studenten, en voor arbeidsparticipatie van ouders. Hiervoor werd een opdracht verleend aan (een) private partij(en) voor testafname.

10. 10e ISB Middelen boekenvak

Naast de technische plafondcorrecties op de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (toegelicht bij punt 11) heeft het kabinet incidenteel € 20,0 miljoen beschikbaar gesteld in 2021 ten behoeve van de fysieke boekhandel.

11. Nationaal Programma Onderwijs

Het kabinet stelde totaal € 8,5 miljard extra beschikbaar voor het Nationaal Programma Onderwijs. Hiervan werd € 2,2 miljard in de 6e ISB overgeheveld naar de OCW-begroting. In de eerste Suppletoire Begroting werd het tweede deel van het Nationaal Programma Onderwijs toegevoegd. Vervolgens zijn, om een uitvoerbaar betaalritme van de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs voor DUO te realiseren, middelen van 2022 naar 2021 geschoven in de 10e ISB. In totaal is er € 151,2 miljoen aan middelen van 2022 naar 2021 geschoven. Bij Begroting 2022 hebben er nog interne verschuivingen plaatsgevonden en heeft er voor de Aanpak Jeugdwerkloosheid een overboeking plaatsgevonden van € 34,5 miljoen naar het Ministerie van SZW in 2022. In tabel 11 is een overzicht weergegeven van de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs. Er staat nu nog voor € 702,3 miljoen gereserveerd op de Aanvullende Post.

Tabel 11 Nationaal Programma Onderwijs (bedragen x € 1.000)						
6e ISB 2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
po/vo	493.526	9.624				
Uitbreiden IOP-subsidie vve, po en vo	220.700					
Uitbreiden regeling Extra handen in de klas	158.000					

6e ISB 2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Extra nieuwkomersbesteding po en vo	62.000					
Ondersteuning/begeleiding examenkandidaten vo	27.376	9.624				
Capaciteitentest brugklas en tweede klas vo	10.000					
Scan/monitor per school	10.000					
Focus op kerncurriculum	150					
Organisatie, onderzoek, monitoring en uitvoering	5.300					
mbo/ho	1.042.000	650.000				
Uitbreiden IOP-subsidie mbo	35.000					
Uitbreiden regeling Extra handen in de klas mbo/ho	82.000					
Studenten financieel ondersteunen	350.000	650.000				
Stages en praktijkleren	73.000					
Verhoogde instroom studiejaar 20/21	489.000					
Cornona enveloppe (devices mbo)	10.000					
Onderzoek, monitoring en uitvoering	3.000					
Totaal	1.535.526	659.624				
VJN 2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
po/vo	1.396.053	2.636.083	1.252.335			
Intensiveringen voor scholen	1.069.637	1.499.737	539.569			
<i>waarvan op de Aanvullende Post</i>		<i>342.583</i>	<i>359.713</i>			
Intensiveringen voor gemeenten	72.407	161.632	75.459			
Specifieke doelgroepen (overgang po/vo; nieuwkomers; CN, VSO/PRO)	78.930	229.622	48.282			
Ondersteuning onderwijspersoneel	144.446	366.773	207.328			
Organisatie, onderzoek, monitoring en uitvoering	30.633	35.736	21.985			
mbo/ho	309.197	683.166	3.767	40.000	40.000	40.000
Vertraging onderzoek ¹	81.000	81.000				
Lerarenopleiding	38.000	38.000				
Corona enveloppe	173.000	333.000				
Stages en praktijkleren	6.000	71.000				
Aanpak jeugdwerkloosheid ²		15.000				
Onderzoek, monitoring en uitvoering	4.864	16.000				
Studenten financieel ondersteunen ³		116.500	3767	40000	40000	40000
Gelijke kansen alliantie (gemeenten)	6.333	12.666				
Totaal	1.705.250	3.319.249	1.256.102	40.000	40.000	40.000
6e ISB 2021 + VJN 2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
po/vo	1.889.579	2.303.124	892.623			
<i>waarvan op de Aanvullende Post</i>		<i>342.583</i>	<i>359.713</i>			

6e ISB 2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026
mbo/ho	1.351.197	1.333.166	3.767	40.000	40.000	40.000
waarvan bij SZW aanpak jeugdwerkloosheid		34.500				
waarvan specifieke dekking op de OCW-begroting ⁴		16.500	88.233			
Totaal	3.240.776	4.029.873	1.344.335	40.000	40.000	40.000

1 Hiervan zit € 3,7 miljoen op artikel 16 (Onderzoek en Wetenschapsbeleid).

2 Van het bedrag van 2022 is een overboeking naar het Ministerie van SZW afgehaald van € 34,5 miljoen.

3 De bovenstaande tabel toont het budget dat is toegevoegd aan de OCW-begroting ten behoeve van het NPO. De verlenging van de OV-kaart en de compensatie SF-recht lopen vanwege hun aard langer door. In 2027 wordt € 25,0 miljoen toegevoegd aan de OCW-begroting. Een deel van deze maatregel is specifiek binnen de OCW-begroting gedekt. Zie ook de toelichting in de eerste Supplettoire Begroting 2021.

4 Dit is het gedeelte van de SF reeks wat specifiek is gedekt binnen de OCW-begroting.

12. Onderuitputting coronamiddelen

Van de middelen die het afgelopen jaar ter beschikking zijn gesteld voor corona maatregelen wordt een deel niet uitgeput. Het betreft hier € 4,8 miljoen van de coronabaten in het hoger onderwijs uit de 1e ISB. En € 72,0 miljoen van de inhaal- en ondersteuningsprogramma's uit het NPO.

13. Verlenging steunpakket cultuur voor Q3 2021

Naar verwachting heeft de culturele en creatieve sector ook in het derde kwartaal van 2021 nog te maken met de (gevolgen van de) beperkende maatregelen. Dit heeft negatieve gevolgen voor het vermogen van de sector om omzet te genereren. Daarom is besloten om voor de culturele en creatieve sector de specifieke steunmaatregelen in het derde kwartaal, in afgebouwde vorm, te verlengen. De kosten hiervan bedragen € 70,0 miljoen.

14. Ontvangen relevante loon- en prijsbijstelling

Het kabinet besluit dit jaar alle loon- en prijsontwikkeling (lpo) uit te keren over de departementale begrotingen, ter compensatie van stijgende lonen en prijzen. In de verdiepingsbijlage is de verdeling van de lpo over de artikelen te zien. De relevante lpo-tranche 2021 die het Ministerie van OCW uitkeert bedraagt in 2021 € 877,3 miljoen. Daarnaast is er ook nog lpo verkregen op HGIS budgetten wat het totaal aan verkregen lpo € 879,5 miljoen maakt.

15. Saldo mee- en tegenvallers

Het saldo aan mee- en tegenvallers binnen de OCW-begroting op de uitgaven is -/- € 3,6 miljoen.

16. Kasschuiven

Op de begroting worden diverse meerjarige kasschuiven doorgevoerd, om de budgetten in overeenstemming te brengen met het verwachte bestedingsritme. Zo is er besloten tot een kasschuif van € 1.050,0 miljoen op het budget van de reisvoorziening van de openbaarvervoersbedrijven op artikel 11 (Studiefinanciering). Deze kasschuif van jaar 2022 naar 2021 wordt vaker verwerkt omdat dit in het verleden behulpzaam kon zijn om de plafondstanden te sluiten. Dit jaar is het verzoek voor de kasschuif initieel door de vervoersbedrijven zelf ingediend. Tegelijkertijd is deze kasschuif ook dit jaar behulpzaam bij het sluiten van de plafondstanden en daarmee in het belang van het Rijk.

17. Maatregelen kabinetsreactie Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK)

Het rapport van de POK constateert problemen bij de informatiehuishouding en informatievoorziening binnen de Rijksoverheid. Rijksbreed wil de overheid de achterstand in onze informatiehuishouding sneller gaan inhalen en verbeteren. Het kabinet heeft structureel € 0,8 miljard

gereserveerd op de Aanvullende Post voor de maatregelen die in de kabinetsreactie op het POK rapport zijn aangekondigd. Onderdeel van deze maatregelen is een uitbreiding van het takenpakket van het Nationaal Archief (NA) en de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IOE). Daarnaast zijn er algemene maatregelen aangekondigd om de informatievoorziening en dienstverlening van het Rijk te verbeteren, die ook voor het Ministerie van OCW gevolgen hebben. Bij Voorjaarsnota is besloten om incidenteel budget op de OCW-begroting te verwerken voor deze maatregelen. De voor het Ministerie van OCW gereserveerde middelen vanaf 2022 zijn nog niet aan de begroting van het Ministerie van OCW toegevoegd, deze zullen in een later stadium aan de begroting worden toegevoegd.

18. Middelen Aanvullende Post

Er zijn diverse middelen van de Aanvullende Post aan de OCW-begroting toegevoegd. Dit betreft onder andere de middelen voor de uitvoering van de Wet Openbare Overheid (WOO) die al bij eerste Suppletoire Begroting zijn toegevoegd. Bij Begroting 2022 zijn ook de laatste werkdrukmiddelen uit het Regeerakkoord toegevoegd.

19. Niet-kaderrelevante mutaties

De niet-kaderrelevante mutaties hebben betrekking op de studiefinanciering. Het betreft bijstellingen naar beneden op het instrument Leningen vanwege de maatregel uit het Nationaal Programma Onderwijs halvering van het collegegeld, lpo-uitkering op de niet-kaderrelevante budgetten onder deze post en een bijstelling naar boven vanwege de Nationaal Programma Onderwijs-maatregel verlenging OV kaart met 12 maanden.

20. Desalderingen

Dit betreft diverse desalderingen, waarvan de meesten hebben plaatsgevonden bij eerste Suppletoire Begroting en dus daar zijn toegelicht. Bij Begroting 2022 heeft nog een desaldering plaatsgevonden op artikel 15 (Media). Dit betreft de raming van de reclameopbrengsten van de Ster. Deze is lager geraamd en daardoor vindt er een onttrekking aan de Algemene Mediareserve plaats.

21. Overige mutaties

Dit betreft diverse mutaties waaronder:

- overboekingen van en naar andere departementen;
- de eindejaarsmarge die in 2021 wordt toegevoegd aan de OCW-begroting;
- coronamiddelen voor stage offensief, projectskills en scholingsmogelijkheden en jeugdwerkloosheid.

Toelichting ontvangsten

1. 2e ISB Apparaten op afstand in het po en vo

Het kabinet maakte € 15,0 miljoen extra vrij voor apparaten om op afstand onderwijs te volgen (zoals laptops). Scholen betalen een eigen bijdrage van 25%. Om het SIVON in de gelegenheid te stellen de apparaten aan te schaffen, werd er aan hen € 20,5 miljoen beschikbaar gesteld, waarbij de terugbetaling aan het Ministerie van OCW middels een desaldering van € 5,5 miljoen verwerkt werd op artikel 1 (Primair onderwijs).

2. 6e ISB Nationaal Programma Onderwijs

Het kabinet stelde totaal € 8,5 miljard extra beschikbaar voor het Nationaal Programma Onderwijs. Hiervan werd € 2,2 miljard in de 6e ISB overgeheveld naar de OCW-begroting. Een deel hiervan betrof een compensatie voor de lesgeldontvangsten op artikel 13 (Lesgelden).

3. 8e ISB Studieschulden toeslagouders en SF-raming

In deze 8e ISB werd op artikelen 11 (Studiefinanciering), 12 (Tegemoetkoming onderwijsbijdragen en schoolkosten) en 13 (Lesgelden) de studiefinancieringsraming verwerkt. Dit betrof structureel € 121,7 miljoen op de ontvangsten. Deze stijging komt voornamelijk door niet-relevante ontvangsten op de terugontvangen lening.

4. Saldo mee- en tegenvallers

Dit betreft in 2021 voornamelijk de meevaller op de ontvangsten van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid van € 12,9 miljoen. De jaren erna betreft dit een tegenvaller op de ontvangsten van de lerarenbeurs.

5. Desalderingen

Dit betreft diverse desalderingen, waarvan de meesten hebben plaatsgevonden bij eerste Suppletoire Begroting en dus daar zijn toegelicht. Bij Begroting 2022 heeft nog een desaldering plaatsgevonden op artikel 15 (Media). Dit betreft de raming van de reclameopbrengsten van de Ster. Deze is lager geraamd en daardoor vindt er een onttrekking aan de Algemene Mediareserve plaats.

6. Extrapolatie

Dit betreft de toevoeging van een nieuw jaar (2026) aan de begrotingsreeks.

Tabel 12 geeft een overzicht van alle intensiveringen op de OCW-begroting, sinds de start van het kabinet Rutte III en tabel 13 doet dat voor de ombuigingen. Tabel 14 geeft een saldo van tabel 12 en 13 weer.

In tabellen 15 t/m 17 worden de investeringen, ombuigingen en het saldo ervan uitgesplitst per sector weergegeven. Daarbij dient er rekening mee gehouden te worden dat een deel van de middelen per sector op artikel 95 (Apparaat kerndeptement) belandt.

Tabel 12 Intensiveringen (bedragen x € 1.000)

	Art.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
G32 Voor- en vroegschoolse educatie	1	40.000	130.000	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000
G33 Aanpak werkdruk primair onderwijs (incl. 20 miljoen euro voor kleine scholen)	1	108.000	297.500	373.604	401.750	381.646	353.500	394.000	450.000	450.000
G34 Modernisering CAO primair onderwijs	1	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000
G35 Kwaliteit technisch onderwijs vmbo	3	40.000	70.000	120.000	120.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
G36 Fundamenteel onderzoek	16	95.000	155.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
G37 Toegepast onderzoek innovatie	6, 16	25.000	38.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
G38 Onderzoeksinfrastructuur	16	45.000	55.000	0	0	0	0	0	0	0
G40 Cultuur (en historisch democratisch bewustzijn)	14	25.000	50.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
G41 Nederlandse scholen in het buitenland	1	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
G42 Media/onderzoeksjournalistiek	15	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
G43 Intensivering erfgoed en monumenten (met name nationaal restauratiefonds)	14	98.500	137.000	60.000	25.000	0	0	0	0	0
G44 Aanpak laaggeletterdheid	4	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
G45 Onderwijsachterstandenbeleid en aandacht voor hoogbegaafde kinderen	1, 3	15.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000

	Art.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
G47 Terugdraaien taakstelling OCW		244.000	415.000	410.000	338.000	183.000	183.000	183.000	183.000	183.000
G48 Terugdraaien taakstelling groen onderwijs	diverse	0	9.000	13.000	14.000	13.000	12.000	12.000	12.000	12.000
G49 Halvering collegegeld eerstejaars HO (incl. Pabo voor 2 jaar en intensivering profileringsfondsen)	6, 7	70.000	165.000	165.000	170.000	170.000	175.000	175.000	175.000	175.000
Intensivering Praktijkleren	4	0	0	10.600	10.600	10.600	10.600	10.600	0	0
Aanvullende middelen mediavisiebrief	15	0	43.000	47.500	44.500	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Beta en Techniek	4, 6, 7	0	41.000	41.000	41.000	41.000	41.000	41.000	41.000	41.000
Investering funderend onderwijs	1, 3	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0
Krimpmiddelen	3	0	0	10.000	15.000	0	0	0	0	0
Cultuur pakketten	14	0	0	340.000	373.000	0	0	0	0	0
Extra BIS instellingen	14	0	0	0	15.000	15.000	15.000	15.000	0	0
Onderwijsmiddelen (Met o.a. inhaal- en ondersteuningsmiddelen, compensatie studenten)	diverse	0	0	333.730	186.270	11.000	0	0	0	0
Lokale informatievoorziening	15	0	0	18.509	5.491	0	0	0	0	0
Lerarentekort	1, 4, 6, 9	0	0	28.500	31.500	32.000	32.000	32.000	32.000	32.000
Compensatie meerkosten programmering landelijke publieke omroep	15	0	0	19.000	0	0	0	0	0	0
Aanpak jeugdwerkloosheid	4	0	0	4.000	39.644	11.482	110	0	0	0
Continuïteit en extra hulp voor de klas	diverse	0	0	0	210.000	0	0	0	0	0
Coronabanen hoger onderwijs	6,7	0	0	0	15.241	0	0	0	0	0
Devices	1	0	0	0	15.000	0	0	0	0	0
Sneltesten	diverse	0	0	0	211.200	0	0	0	0	0
Examens	3	0	0	0	47.300	0	0	0	0	0
Nationaal Programma Onderwijs ¹	diverse	0	0	0	3.168.772	3.652.790	984.623	40.000	40.000	40.000
Kwijtschelden studieschulden toeslagaffaire	11	0	0	0	252.500	- 5.000	- 5.000	- 5.000	- 5.000	- 5.000
Projectskills en scholingsmogelijkheden	4	0	0	0	996	333	0	0	0	0
Zeeland Delta Kenniscentrum	16	0	0	0	287	0	0	0	0	0
Maatregelen kabinetsreactie POK	diverse	0	0	0	12.300	0	0	0	0	0
Implementatie van de Wet Openbare Overheid	95	0	0	0	0	3.743	4.802	6.095	6.813	7.658
Lerarenbeurs	9	0	0	0	17.100	29.300	8.900	5.000	0	0
Totaal²		1.088.500	2.218.500	2.807.443	6.594.451	5.502.894	2.768.535	1.861.695	1.887.813	1.888.658

1 In 2027 staat nog een bedrag van € 25,0 miljoen in de reeks.

2 De bedragen behorend bij de maatregelen die op de begroting van het ministerie van OCW zijn genomen vanwege COVID-19 zijn inclusief onderuitputting.

Tabel 13 Ombuigingen (bedragen x € 1.000)										
	Art.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
G46 Doelmatiger onderwijs	diverse	- 20.000	- 92.000	- 137.000	183.000	183.000	183.000	183.000	183.000	- 183.000
Korting Lumpsum mbo	4	0	0	- 2.489	- 2.489	- 2.698	- 2.489	- 2.489	- 2.489	- 2.489
Korting Lumpsum ho	6, 7	0	- 19.452	- 3.143	- 3.141	- 3.515	- 3.142	- 3.142	- 3.142	- 3.142
Subsidietaakstelling	diverse	- 34.261	0	0	0	0	0	0	0	0
Subsidietaakstelling onderwijsconvenant	1	0	0	0	0	- 10.600	- 10.600	- 10.600	- 10.600	- 10.600
Flexstuderen	6	0	0	- 5.205	- 2.375	- 4.878	- 7.133	- 8.212	- 10.000	- 10.000
Compensatie Zeeland Delta Kenniscentrum ¹	diverse	0	0	0	- 500	- 500	- 500	- 500	- 500	- 500
Inboeking bezuiniging ho als gevolg van ingetrokken rentemaatregel Studiefinanciering (Regeerakkoord Rutte III)	6,7	0	0	0	0	0	0	0	0	- 3.000
Inboeking bezuiniging bekostiging wo als gevolg van Voorjaarsnota 2019 ²	7	0	0	0	0	0	0	0	0	- 37.913
Totaal³		- 54.261	- 111.452	- 147.837	- 191.505	- 205.191	- 206.864	- 207.943	- 209.731	- 250.644

1 Middels deze ombuiging draagt het Ministerie van OCW bij aan het compensatiepakket voor Zeeland. Dit leidt onder andere tot een Kenniscentrum in Zeeland.

2 Deze ombuiging is ingezet voor een tegenvaller.

3 Bij VJN is een ombuiging geboekt op artikel 4,6 en 7 ter dekking van NPO SF maatregelen. Deze zijn bij amendement op de VJN 2021 teruggedraaid en daarom niet zichtbaar in deze tabel.

Tabel 14 Saldo intensiveringen en ombuigingen (bedragen x € 1.000)										
	Art.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo intensiveringen	diverse	1.088.500	2.218.500	2.807.443	6.594.451	5.502.894	2.768.535	1.861.695	1.887.813	1.888.658
Saldo ombuigingen / taakstellingen	diverse	- 54.261	- 111.452	- 147.837	- 191.505	- 205.191	- 206.864	- 207.943	- 209.731	- 250.644
Totaal		1.034.239	2.107.048	2.659.606	6.402.946	5.297.703	2.561.671	1.653.752	1.678.082	1.638.014

Tabel 15 Intensiveringen per sector (bedragen x € 1.000)										
	Art.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Primair onderwijs	1	431.000	867.000	968.639	1.949.462	1.971.416	1.020.055	874.500	930.500	930.500
Voortgezet onderwijs	3	45.000	237.106	252.195	1.263.221	726.112	209.661	118.001	118.001	118.001
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	4	5.000	6.993	96.679	488.178	353.253	18.097	17.987	7.387	7.387
Hoger beroepsonderwijs	6	63.602	143.188	150.914	707.330	637.117	154.516	151.516	151.516	151.516
Wetenschappelijk onderwijs	7	21.398	82.213	84.177	542.154	441.564	90.596	90.596	90.596	90.596
Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	9	0	4.000	11.800	24.236	36.300	20.900	20.000	15.000	15.000
Studiefinanciering	11	0	0	38.030	414.883	128.000	87.000	35.000	35.000	35.000
Lesgeld	13	0	0	0	75.000	65.000	0	0	0	0
Cultuur	14	123.500	187.000	480.000	493.500	95.000	95.000	95.000	80.000	80.000
Media	15	5.000	48.000	90.009	54.991	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Onderzoek en wetenschapsbeleid	16	150.000	228.000	225.000	230.029	231.242	225.000	225.000	225.000	225.000
Overig	diverse	244.000	415.000	410.000	351.467	772.890	802.710	189.095	189.813	190.658
Totaal		1.088.500	2.218.500	2.807.443	6.594.451	5.502.894	2.768.535	1.861.695	1.887.813	1.888.658

Tabel 16 Ombuigingen per sector (bedragen x € 1.000)										
	Art.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Primair onderwijs	1	- 19.916	- 30.664	- 45.663	- 61.135	- 71.735	- 71.735	- 71.735	- 71.735	- 71.735
Voortgezet onderwijs	3	- 10.771	- 23.786	- 35.420	- 47.451	- 47.451	- 47.451	- 47.451	- 47.451	- 47.451
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	4	- 17.065	- 12.666	- 21.351	- 27.684	- 27.893	- 27.684	- 27.684	- 27.684	- 27.684
Hoger beroepsonderwijs	6	- 2.513	- 16.581	- 20.233	- 21.878	- 24.613	- 26.637	- 27.716	- 29.504	- 30.674
Wetenschappelijk onderwijs	7	- 3.354	- 24.800	- 20.770	- 27.450	- 27.592	- 27.450	- 27.450	- 27.450	- 67.193
Cultuur	14	0	0	0	- 30	- 30	- 30	- 30	- 30	- 30
Onderzoek en wetenschapsbeleid	16	- 642	- 2.955	- 4.400	- 5.877	- 5.877	- 5.877	- 5.877	- 5.877	- 5.877
Totaal		- 54.261	- 111.452	- 147.837	- 191.505	- 205.191	- 206.864	- 207.943	- 209.731	- 250.644

Tabel 17 Saldo intensivering en ombuigingen per sector (bedragen x € 1.000)

	Art.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Primair onderwijs	1	411.084	836.336	922.976	1.888.327	1.899.681	948.320	802.765	858.765	858.765
Voortgezet onderwijs	3	34.229	213.320	216.775	1.215.770	678.661	162.210	70.550	70.550	70.550
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	4	- 12.065	- 5.673	75.328	460.494	325.360	- 9.587	- 9.697	- 20.297	- 20.297
Hoger beroepsonderwijs	6	61.089	126.607	130.681	685.452	612.504	127.879	123.800	122.012	120.842
Wetenschappelijk onderwijs	7	18.044	57.413	63.407	514.704	413.972	63.146	63.146	63.146	23.403
Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	9	0	4.000	11.800	24.236	36.300	20.900	20.000	15.000	15.000
Studiefinanciering	11	0	0	38.030	414.883	128.000	87.000	35.000	35.000	35.000
Lesgeld	13	0	0	0	75.000	65.000	0	0	0	0
Cultuur	14	123.500	187.000	480.000	493.470	94.970	94.970	94.970	79.970	79.970
Media	15	5.000	48.000	90.009	54.991	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Onderzoek en wetenschapsbeleid	16	149.358	225.045	220.600	224.152	225.365	219.123	219.123	219.123	219.123
Overig	diverse	244.000	415.000	410.000	351.467	772.890	802.710	189.095	189.813	190.658
Totaal		1.034.239	2.107.048	2.659.606	6.402.946	5.297.703	2.561.671	1.653.752	1.678.082	1.638.014

2.3 Overzicht niet-juridisch verplichte uitgaven

Tabel 18 Overzicht niet-juridisch verplichte uitgaven en bestemming (bedragen x €1.000)				
Art	Naam artikel (totale uitgaven artikel)	Juridisch verplichte uitgaven	Niet-juridisch verplichte uitgaven	Bestemming van de niet-juridisch verplichte uitgaven
1	Primair onderwijs	€ 13.417.892	€ 14.776	Nog nader in te vullen subsidies (€ 12.800)
	€ 13.432.668	99,89%	0,11%	Nog nader in te vullen opdrachten (€ 1.949)
3	Voortgezet onderwijs	€ 9.570.667	€ 94.955	Nog nader in te vullen subsidies (€ 74.631)
	€ 9.665.622	99,02%	0,98%	Nog nader in te vullen opdrachten (€ 20.038)
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	€ 5.043.652	€ 22.246	Nog nader in te vullen subsidies (€ 17.492) en opdrachten (€ 4.754)
	€ 5.065.898	99,56%	0,44%	
6	Hoger onderwijs	€ 4.479.683	€ 92	Nog nader in te vullen subsidies
	€ 4.479.775	100,00%	0,00%	
7	Wetenschappelijk onderwijs	€ 6.268.948	€ 2.294	Nog nader in te vullen subsidies (€ 666)
	€ 6.271.242	99,96%	0,04%	Nog nader in te vullen opdrachten (€ 1.628)
8	Internationaal beleid	13.693	675	Nog nader in te vullen (HGIS)subsidies (€ 260)
	€ 14.368	95,30%	4,70%	Nog nader in te vullen opdrachten (€ 221)
				Nog nader in te vullen bijdragen (€ 194)
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	€ 80.387	€ 125.332	Nog nader te verplichten aanvullende bekostiging (€ 25.732)
	€ 205.719	39,08%	60,92%	Nog nader te verplichten of in te vullen subsidies (€ 97.187)
				Nog nader in te vullen opdrachten (€ 2.414)
14	Cultuur	€ 984.154	€ 30.783	Nog nader in te vullen subsidies (€ 17.145) en opdrachten (€ 13.638)
	€ 1.014.937	97,00%	3,00%	
15	Media	€ 1.052.062	€ 1.460	Nog nader in te vullen opdrachten (€ 649)
	€ 1.053.522	99,86%	0,14%	Nog nader in te vullen overige bekostiging (€ 811)
16	Onderzoek en Wetenschapsbeleid	€ 1.236.662	€ 4.967	Nog nader in te vullen subsidies (€ 4.353)
	€ 1.241.629	99,60%	0,40%	Nog nader in te vullen opdrachten (€ 614)
25	Emancipatie	€ 7.779	€ 6.762	Nog nader in te vullen bekostiging en subsidies (€ 4.123)
	€ 14.541	53,50%	46,50%	Nog nader in te vullen opdrachten (€ 1.073)
				Nog nader in te vullen medeoverheden (€ 1.566)
Totaal aan niet-juridisch verplichte uitgaven			€ 304.341	

2.4 Strategische Evaluatie Agenda

Binnen het programma Inzicht in Kwaliteit is de Strategische Evaluatie-agenda (SEA) een belangrijk middel om evaluaties strategischer te plannen en beter in te bedden in de ontwikkeling van beleid. Deze derde strategische evaluatieagenda van het Ministerie van OCW licht opnieuw een aantal strategische evaluaties uit, dat wil zeggen programma-evaluaties en evaluaties die budgettair of politiek-bestuurlijk van groot belang zijn of grote impact hebben op de ontwikkeling van het veld. Strategische evaluaties die inmiddels zijn afgerond zijn:

- toereikendheid en doelmatigheid bekostiging primair en voortgezet onderwijs (2020);
- passend onderwijs (2020);
- sectorakkoorden primair en voortgezet onderwijs (2020);
- doorlichting nieuwe stijl hoger onderwijs (2019);
- doorlichting nieuwe stijl studiefinanciering (2020);
- toereikendheid bekostiging mbo, hbo en wo&o (2021);
- werken met Allianties (2021).

Bijlage 5 biedt een overzicht van de strategische evaluatieprogrammering per beleidsdomein: het onderzoek binnen een beleidsdomein geordend langs een aantal voor dat domein strategische lijnen of thema's. De evaluatieprogrammering laat per beleidsdomein zien welke evaluatieonderzoeken er lopen, hoe die voortkomen uit bepaalde inzichtbehoeften, en hoe wordt bijgedragen aan de ambities binnen de strategische thema's. Op termijn vormt deze evaluatieprogrammering de basis van de strategische evaluaties die in de SEA worden uitgelicht.

Alle domeinen van het Ministerie van OCW zijn in de SEA en de strategische evaluatieprogrammering vertegenwoordigd. De komende twee jaar wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van de strategische evaluatieprogrammeringen en SEA tot een agenda waar binnen elk domein de belangrijkste elementen van dat domein, de beleidsprioriteiten en de uitkomsten aan de orde komen. Op die manier wordt beoogd om over een periode van vijf tot zeven jaar overkoepelende uitspraken te doen over de maatschappelijke impact, de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gehele beleid en budget dat wordt ingezet. De SEA en evaluatieprogrammeringen worden doorlopend geactualiseerd, op basis van een inventarisatie van beleidsontwikkelingen en van lopend en voorgenomen evaluatieonderzoek.

Tabel 19 Strategische Evaluatie Agenda

Thema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Curriculumbijstelling	Ex ante Ex durante Ex post	2020-2023	Sinds enkele jaren wordt gewerkt aan het bijstellen van het curriculum in het primair en voortgezet onderwijs. Bij het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) wordt een meerjarig onderzoeksprogramma opgezet om de voortgang en resultaten van de curriculumbijstelling nauwgezet te volgen en te evalueren, evenals de reflectie hierop vanuit de onderwijspraktijk. Het doel hiervan is dat dit periodiek informatie oplevert waarmee het proces kan worden bijgestuurd. Het monitoringsonderzoek levert tevens inzichten op die benut kunnen worden bij de vormgeving van de voorgenomen periodieke herijking van het curriculum. De vraagstelling is meerledig. Wat kunnen we leren van de manier waarop het proces verloopt, met het oog op de invoering en op het vormgeven van processen van curriculumbijstelling in de toekomst? Hoe ontwikkelt het draagvlak zich voor deze herziening? Wat heeft het onderwijsveld nodig om de vernieuwde doelen succesvol in de praktijk te brengen? Ook zal worden onderzocht hoe de bijstelling van de kerndoelen bijdraagt aan overkoepelende doelstellingen van de curriculumbijstelling. De bijstelling van de examenprogramma's (bovenbouw voortgezet onderwijs) kent een eigen fasering met variabele doorlooptijden per examenprogramma. Daarom zal deze bijstelling beperkt kunnen worden meegenomen in de meerjarige monitoring. De opzet van het onderzoeksprogramma voor de curriculumbijstelling bevat twee lijnen. De eerste lijn is een verkennende studie van implementatiestrategieën van curriculumbijstellingen (do's en don'ts) met het oog op de invoeringsfase van bijgestelde kerndoelen en eindtermen (overzichtsstudie). De tweede lijn is gericht op monitoring van het verloop en de resultaten van de verschillende fases van het vervolgproces (ontwikkel-, pilots- en implementatiefases) en de wijze waarop vooral leraren en schoolleiders daarbij betrokken zijn.	1 en 3
Lerarenbeleid	Ex ante Ex post	2020-2021	Het lerarenbeleid is gericht op de ontwikkeling van de kwaliteit en professionaliteit van docenten en het bijdragen aan een aantrekkelijk beroep. De evaluatie is mede gericht op het ontwikkelen van voorstellen voor een volgende kabinetsperiode. De Tweede Kamer is op 15 september 2020 geïnformeerd over het plan van aanpak voor de strategische evaluatie lerarenbeleid. Deze evaluatie bestaat uit twee onderdelen. De centrale vraag van onderdeel één (de beleidsreconstructie) was in hoeverre het beleid en de daarbij gebruikte beleidsinstrumenten, die zijn ingezet in de periode 2013-2020 om meer leraren aan te trekken en/of te behouden en de professionele ontwikkeling van leraren te bevorderen, doelmatig en effectief zijn geweest. Het rapport, dat geschreven is door ResearchNed en SEO, is op 14 juni 2021 naar De Tweede Kamer gestuurd. Voor onderdeel twee van de strategische evaluatie worden drie externe deskundigen gevraagd om advies te geven voor toekomstig lerarenbeleid. Aan hen zijn volgende drie vragen voorgelegd (onder voorbehoud): 1. in welke richting zou het lerarenbeleid zich moeten ontwikkelen, gegeven de uitkomsten van de beleidsreconstructie en andere beschikbare analyses en onderzoeken; 2. wat zijn veelbelovende sturingsmogelijkheden en/of beleidsinstrumenten; 3. op welke wijze kan OCW daar meer samenhang en synergie in aanbrengen? De verwachting is het advies en de beleidsreactie in het najaar naar de Tweede Kamer te sturen.	1, 3, 4, 6 en 7
Wetenschapsbeleid	Ex durante Ex post	2020-2022	In 2021 staat de beleidsdoorlichting van het Onderzoek en Wetenschapsbeleid gepland. Het onderzoek levert een overkoepelend beeld op van het beleidsterrein en de ontwikkelingen in het beleid sinds de vorige beleidsdoorlichting (het IBO Wetenschapsbeleid 2014). Kernvraag van de evaluatie is op welke wijze OCW-beleid de ontwikkeling, uitvoering en verspreiding van onderzoek in Nederland stuurt, en in hoeverre het instrumentarium en de sturingsfilosofie geschikt is om de doelen en ambities van het wetenschapsbeleid te behalen. Het kijkt daarnaast naar de methoden en maatstaven waarmee het wetenschapsbeleid geëvalueerd wordt en stelt de vraag of deze monitoring voldoende dekkend is om beleidsvragen van dit moment en in de toekomst te kunnen beantwoorden. De uitkomsten van de beleidsdoorlichting, die in de zomer 2021 wordt opgeleverd, zullen worden gebruikt om de domeinen voor de Strategische Evaluatieagenda vanaf 2022 te identificeren.	16
Beleidsdoorlichting cultuur (deel 1 en 2)	Ex ante Ex post	2021-2022	In 2021 vindt een beleidsdoorlichting van artikel 14 (Cultuur) van de begroting plaats. De doorlichting bestaat uit twee onderdelen: een onderdeel erfgoed, onder de noemer 'Behoud, beheer en toegankelijkheid van erfgoed', en een onderdeel deelname aan cultuur onder de noemer 'Cultuur van en voor iedereen'. Deze onderdelen omvatten vrijwel het gehele artikel 14. Het onderdeel erfgoed omvat onder meer de evaluatie van de Erfgoedwet. De evaluatie richt zich op de staat van het erfgoed in Nederland en op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de instrumenten. Het onderzoek binnen het onderdeel cultuur van en voor iedereen evalueert de	14

Thema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Beleidsdoorlichting Media	Ex ante Ex post	2019-2021	doelmatigheid en doeltreffendheid van de instrumenten die worden ingezet voor de toegankelijkheid en het bereik van cultuur in de periode 2001-2020. Er wordt onder meer gekeken naar directe en indirecte subsidies en programma's en regelingen voor deelname aan cultuur. Het kabinet ontwikkelt een visie op het mediastelsel voor de komende concessieperiode (met ingang van 2027). De al geplande doorlichting media zal enerzijds een evaluatie van het mediabeleid zijn vanaf 2014, anderzijds worden benut om de visie verder uit te werken. Daarmee wordt ook vorm gegeven aan een toezegging aan de Eerste Kamer om een onderzoek te doen naar «duurzame versterking van de publieke omroep, zowel wettelijk als financieel, en gelet op het internationale krachtenveld».	15
Evaluatie specifieke corona steunmaatregelen cultuur	Ex ante Ex post	2022-2023	In 2020 en 2021 is een aantal specifieke steunpakketten voor de culturele sector uitgevoerd voor een totaalbedrag van bijna een miljard euro. Deze steunpakketten zullen na afloop worden geëvalueerd, zoveel mogelijk aan de hand van reeds beschikbare informatie (verantwoordingsgegevens, CBS statistieken, brancheonderzoeken). Ook zal de relatie worden gelegd met de effecten van de generieke steunmaatregelen voor de sector.	14
Onderwijs-achterstandenbeleid (OAB)	Ex durante Ex post	2018-2025	Het kabinet heeft structureel € 170 miljoen extra uitgetrokken om de kwaliteit en kwantiteit van de voorschoolse educatie (ve) te verhogen: het aanbod voor peuters met een risico op een onderwijsachterstand wordt uitgebreid van 10 naar 16 uur per week. Ook krijgt de kwaliteit van de ve een impuls door de inzet van extra personeel op hbo-niveau vanaf 2022. In totaal ontvangen gemeenten € 510 miljoen voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Daarnaast zijn er middelen voor het basisonderwijs beschikbaar voor het verminderen van onderwijsachterstanden. Scholen krijgen structureel circa € 325 miljoen per jaar. De middelen voor zowel scholen als gemeenten worden vanaf 2019 verdeeld op basis van een nieuwe indicator die door het CBS is ontwikkeld. Er is een breed monitorings- en beleidsevaluatieprogramma opgesteld, om zowel de implementatie van het beleid als de beoogde effecten in de praktijk te onderzoeken. Het programma loopt van 2018 tot 2025 en bestaat uit verschillende onderzoeken. Een belangrijk onderzoek betreft het 'implementatie- en bestedingsonderzoek gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid'. Het implementatieonderzoek geeft aan de hand van herhaalde metingen een landelijk dekkend beeld van de implementatie van de maatregelen (urenuitbreiding en inzet hbo'er) door gemeenten en houders/kindercentra. Het bestedingsonderzoek brengt tweemaal in beeld hoe gemeenten en aanbieders van kinderopvang de middelen voor onderwijsachterstandenbeleid inzetten. In 2024 zal een evaluatie plaatsvinden van de huidige uitkeringsvorm aan gemeenten ('specifieke uitkering'). Een tweede belangrijk onderzoek betreft 'EVENING', een quasi-experimenteel onderzoek naar de effecten van de hierboven geschetste maatregelen (urenuitbreiding ve en inzet van een hbo-opgeleid personeel). Zien we nu dat daardoor de kwaliteit van ve omhoog gaat en ontwikkelen doelgroeppeuters zich daardoor beter? Oftewel: vergroten de extra investeringen in ve de kansengelijkheid? In 2019 werd de «gewichtenregeling» vervangen door een nieuwe manier om de rijksmiddelen voor onderwijsachterstanden te verdelen onder basisscholen en gemeenten. In de nieuwe werkwijze baseert het Ministerie van OCW zich op de CBS-indicator voor onderwijsachterstanden. Deze indicator wordt in 2025 herijkt. Als laatste maakt een R&D-programma deel uit van het onderzoeksprogramma. Het R&D-programma omvat een kennisdelingscomponent om bestaande en nieuwe kennis over effectief onderwijsachterstandenbeleid beter ingang te doen hebben in de onderwijspraktijk. Daarnaast wordt een onderzoek gedaan naar wat voor beleid scholen voeren om onderwijsachterstanden tegen te gaan, en welke redenerlijnen daaraan ten grondslag liggen ('OAB in de school').	1
Monitoring verbetermaatregelen passend onderwijs	Ex durante Ex post	2021-2026	In 2020 is het passend onderwijsbeleid geëvalueerd en aangescherpt, en is een Verbeteraanpak passend onderwijs opgesteld samen met het onderwijsveld. Naast de uitvoering van de Verbeteraanpak passend onderwijs zal een meerjarig monitoring- en evaluatieprogramma lopen, met als doel de voortgang te volgen, periodiek te evalueren samen met het onderwijsveld, en waar nodig beleid en uitvoering bij te sturen. De hoofdvragen van het meerjarige programma zijn: 1. (a) wat is de voortgang op de 7 doelstellingen van passend onderwijs? (b) In hoeverre worden de doelstellingen van de Verbeteraanpak bereikt; 2. (a) hoe verloopt de uitvoering van de diverse maatregelen, en (b) in hoeverre zijn de maatregelen effectief? (c) In hoeverre dragen de verbetermaatregelen bij aan het realiseren van de doelstellingen van passend onderwijs; 3. in welke mate kan het stelsel voor funderend onderwijs bijdragen aan het komen tot inclusiever onderwijs? Het onderzoek verloopt over drie sporen:	1 en 3

Thema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Evaluatie en monitoring Nationaal Programma Onderwijs	Ex durante Ex post	2021-2023	1. een jaarlijkse monitor van 2022 tot en met 2026 naar de zeven doelstellingen van passend onderwijs; 2. tussentijdse evaluatieve onderzoeken naar de voortgang, werking en doeltreffendheid van de beleidsmaatregelen uit de verbeteraanpak; 3. een onafhankelijke evaluatie van de verbeteraanpak in 2027, waarin ook wordt gekeken naar de mate waarin het stelsel voor het funderend onderwijs kan bijdragen aan het komen tot inclusiever onderwijs. Op 17 februari 2021 is de Tweede Kamer geïnformeerd over het Nationaal Programma Onderwijs. Dit programma bestaat uit maatregelen gericht op het aanpakken van onderwijsachterstanden, extra ondersteuning en inhaal mogelijkheden, en intensivering van de begeleiding van leerlingen en studenten. De ambitie is om eind 2022 de ontstane achterstanden op het gebied van kwalificatie, persoonsvorming en socialisatie, maar ook op het gebied van stages in het mbo en hoger onderwijs, grotendeels te hebben weggewerkt. Primair en voortgezet onderwijs Voor het primair en voortgezet onderwijs worden er drie verschillende monitors opgezet: 1) Implementatiemonitor Het is de bedoeling dat deze monitor inzicht geeft in hoe de implementatie van het NP Onderwijs bij scholen en gemeenten verloopt. Onderzoeksvragen richten zich op de interventies die gekozen worden, ondersteuningsbehoeften van scholen, uitvoeringsproblematiek, ervaren brede opbrengsten en hoe inzichten die dankzij de corona crisis en het NP Onderwijs worden opgedaan duurzaam kunnen worden geborgd. 2) Resultaatmonitor Deze monitor is erop gericht om de aard en de omvang van de achterstanden in kaart te brengen. De monitor richt zich zowel op achterstanden op cognitief als op sociaal emotioneel vlak. Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van DUO data, data van de Inspectie en LVS gegevens en daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op gegevens die voor de corona crisis ook al werden verzameld. Het doel is om de deelname aan het Nationaal Cohort Onderzoek (NCO) in het po uit te breiden en in het vo versneld in te voeren. Voor de sociaal-emotionele kant wordt aansluiting gezocht bij al bestaande monitoren van het NJI en Trimbos. Daarnaast wordt er gekeken naar mogelijkheden om een extra module aan het NCO toevoegen voor het in kaart brengen van sociaal emotionele vaardigheden. Aanvullend wordt er nog nagedacht over diepteonderzoek waarmee meer inzicht wordt verkregen in de achterstanden bij leerlingen die voorschoolse educatie volgen. 3) Effectmeting Scholen kunnen in het kader van het Nationaal Programma bewezen effectieve interventies kiezen vanuit een menukaart. Om de wetenschappelijke onderbouwing van een aantal deze interventies te versterken en meer kennis op te doen over de effecten van de interventies in de Nederlandse situatie, wordt een effectmeting opgezet. De effectmeting heeft als doel om meer inzicht te krijgen in de meest effectieve interventies. Onderzoeksvragen hierbij zijn onder andere: 'onder welke omstandigheden wordt het meeste effect bereikt?' en 'welk type leerling is er het meest bij gebaat?'. Het plan is om hiervoor 5-10 kansrijke interventies te kiezen gekozen en via een call bij NRO uit te zetten. Middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs Het doel van monitoring, onderzoek en evaluatie is het zicht op effectieve interventies bij instellingen vergroten, het 'van elkaar leren' bevorderen en landelijk zicht houden op de (mix van) maatregelen die instellingen treffen. Daarbij wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van bestaande instrumenten en structuren voor monitoring en evaluatie gezien ook de beperkte doorlooptijd van het programma. Daar waar nodig zullen aanvullende onderzoeken en monitoring worden ingezet. Monitoring vindt op stelsel- en sectorniveau mede plaats via OCW-in-Cijfers; onderdeel is onder andere een meerjarige monitor om te zien hoe de coronamaatregelen invloed hebben gehad op de instroom en doorstroom van studenten in het mbo en hoger onderwijs. Daarnaast wordt in overleg met MBO Raad, VH en VSNU een multidisciplinaire onderzoekslijn gestart om de effectiviteit van de maatregelen tussentijds en na afloop te evalueren. Instellingen kunnen van elkaar leren en gezamenlijk lessen voor de toekomst trekken. Instellingen geven daartoe gedurende het programma inzicht in mogelijke interventies en informeren elkaar over de effectieve inzet van de middelen d.m.v. kennisdeling en 'bench-learning'. Daartoe wordt een zogenoemde 'kenniscommunity' opgestart bij het NRO, in samenspraak met de sectororganisaties. Er zullen twee onderzoeken ingesteld worden.	1, 3, 4, 6 en 7

Thema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
NRO-programma Doelmatige leerwegen en kwalificatiestructuur mbo	Ex durante Ex post	2016-2021	1. Een implementatiemonitor; deze monitor volgt halfjaarlijks (van september 2021 tot en met voorzomer 2023) de ontwikkelingen op de instellingen van planvorming, implementatie en eerste opbrengsten tot de evaluatie. Op deze wijze wordt een vinger aan de pols gehouden over de plannen, de betrokkenheid van stakeholders, feitelijke acties die door scholen in gang worden gezet en de studenten die zij bereiken. De rapportage vormt een grondslag voor de voortgangsrapportage en brief die aan de Kamer is toegezegd. 2. De macromonitor; om (jaarlijks tot en met schooljaar 2022-23) een beeld te krijgen van de effecten van het programma wordt een semi-experimenteel cohortonderzoek gestart. In dit onderzoek zal een aantal kernindicatoren van pre-corona-cohorten gevolgd worden en worden vergeleken met diezelfde indicatoren van cohorten studenten gedurende corona, waarbij de effecten van het Nationaal Programma Onderwijs dienen te leiden naar een verondersteld herstel van de indicatoren naar (tenminste) pre-corona-waarden. Dit jaar wordt gestart met het ontwikkelen van de cohortstanden en de koppeling van de benodigde gegevens om de indicatoren te berekenen. Vervolgens zal jaarlijks de ontwikkeling in kaart worden gebracht. Momenteel zijn twee belangrijke beleidsinterventies in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) aan de orde: de inwerkingtreding van de wet 'Doelmatige leerwegen' en de herziening van de kwalificatiestructuur. Sinds de wet 'Doelmatige leerwegen' is ingegaan zijn onderwijsinstellingen verplicht jongeren direct op het juiste niveau van een mbo-opleiding in te schrijven. Eerder werden jongeren soms gedwongen op een lager opleidingsniveau te starten. Ook worden mbo-opleidingen ingekort. Algemeen doel van de tweede beleidsinterventie, de herziene kwalificatiestructuur, is het verbeteren van de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt. Met deze meerjarige evaluatie worden de voortgang van de implementatie, en de beoogde en onbedoelde effecten in beeld gebracht. Dit gebeurt via drie deelprojecten: 1. de implementatiemonitor volgt de implementatie van de beleidsmaatregelen op de verschillende niveaus aan de hand van kwantitatieve en kwalitatieve data; 2. de effectevaluatie kijkt vooral naar de kwantitatieve effecten van het beleid (implementatie-effecten en outcome) aan de hand van beschikbare, bestaande databestanden en eigen dataverzameling; 3. in de verklarende evaluatie wordt naar een verklaring gezocht voor optredende (gewenste en ongewenste) effecten.	4
Kwaliteitsafspraken mbo	Ex post	2019-2023	Met de Regeling kwaliteitsafspraken 2019-2022 worden mbo-instellingen gestimuleerd de onderwijskwaliteit te verbeteren. Met de opstelling van een kwaliteitsplan komt een instelling in aanmerking voor een deel van het landelijk investeringsbudget. Vanaf 2019 tot en met 2022 kan iedere instelling aan de slag met de eigen (regionale) situatie. Instellingen kunnen bijvoorbeeld werken aan de verbetering van opleidingen en aansluiting bij de arbeidsmarkt, professionalisering van onderwijsteams, en het onderwijsaanbod voor leven lang ontwikkelen. Zij werken hierbij samen met bedrijven, gemeenten, en andere instellingen. De vraag staat of deze wijze van instrumentatie en de specifiek gekozen interventies leiden tot effectieve en doelmatige aanpak van de verdere verbetering van de onderwijskwaliteit, waarbij elk van de instellingen eigen accenten en invulling kan kiezen. Doel van de evaluatie is om inzicht te geven in het functioneren van de aanpak en in de effecten op de kwaliteit van het onderwijs.	4
Wet op het Onderwijstoezicht	Ex post	2022	Op 1 juli 2017 is de wet van de leden Bisschop, Van Meenen en Rog voor een doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht (initiatiefwet Bisschop c.s.) van kracht geworden. Deze wet heeft de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) en de sectorwetten gewijzigd. De initiatiefwet vraagt om een evaluatie van de doeltreffendheid en de effecten van deze initiatiefwet in de praktijk, binnen vijf jaar na inwerkingtreding. Uiterlijk 30 juni 2022 moet de evaluatie bij de Staten-Generaal liggen. De evaluatie heeft betrekking op de beleidsdomeinen primair en voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, en hoger onderwijs. Het doel van de wet is om de pedagogisch-didactische ruimte te beschermen tegen overheidsbemoeienis door duidelijkheid te geven over de reikwijdte van de inspectie. Onderdelen hiervan zijn een onderscheid tussen oordelen en stimuleren en een verandering in het samenspel tussen ministers, parlement en inspectie. Deze evaluatie richt zich op de praktische uitwerking van de initiatiefwet. De evaluatie kan aanleiding geven voor aanpassing van de WOT, sectorwetten, of aanpassing/verbetering van de uitvoering van de WOT door de inspectie. Onderdeel van de evaluatie is een aantal aanbevelingen op basis van de uitkomsten van de evaluatie, bijvoorbeeld voor betere wetgeving, onderzoekskaders van de inspectie, en voor communicatie richting scholen en besturen over de stimulerende en oordelende aspecten binnen de WOT.	Inspectie van het Onderwijs (1, 3, 4, 6 en 7)
Samenwerken met gemeenten	Ex post	2021-2022	Vanuit de directie Emancipatie wordt zowel op het vlak van lhbt-emanipatie als het terrein van gendergelijkheid de samenwerking met gemeenten gezocht. Op dit moment bestaan er twee grote samenwerkingsverbanden: de Regenboogsteden en Veilige Steden. De samenwerking bestaat uit twee	25

Thema	Type onderzoek	Afronding Toelichting onderzoek	Art.
		hoofdcomponenten: cofinanciering voor initiatieven en plannen van gemeenten die deelnemen aan de programma's en ondersteuning door een externe partij. In dit geval Movisie bij Regenboogsteden en Regioplan bij Veilige Steden. Naast één op één ondersteuning voor gemeenten ontwikkelen zij ook handreikingen en organiseren ze workshops en bijeenkomsten voor gemeenten. Gemeenten kunnen geen subsidie aanvragen bij het Rijk en kunnen ook niet in opdracht van de Rijksoverheid werken. De extra middelen voor deze programma's worden daarom d.m.v. een decentralisatie-uitkering in het gemeentefonds gestort. De overheid mag niet sturen op een decentralisatie-uitkering, mag geen voorwaarden stellen en kan achteraf ook geen middelen terugvorderen in het geval de middelen niet, of anders besteed zijn. De vraag is dus hoe effectief deze manier van samenwerking is. Beide programma's zijn of worden inhoudelijk geëvalueerd, waarbij gekeken wordt naar de opbrengsten van de programma's op lokaal niveau. Omdat iedere gemeente de middelen anders besteedt, is het lastig om op basis van die evaluaties op een geaggregeerd niveau iets te zeggen over de effectiviteit en opbrengsten van het programma als geheel. Daar is deze evaluatie voor bedoeld: om op dat hogere niveau te kijken naar de manier waarop de samenwerking met gemeenten momenteel vorm krijgt en of dit een effectieve bijdrage levert aan de emancipatiedoelstellingen. Het gaat hier om de evaluatie van het 'instrument'. De samenwerking met gemeenten vanuit de directie Emancipatie bestaat uit een aantal vaste onderdelen die hetzelfde zijn bij Regenboogsteden en bij Veilige Steden. Het gaat in deze evaluatie dus niet om de inhoudelijke opbrengsten per gemeente, maar om de effectiviteit en doelmatigheid van de programma's. Mogelijke vragen: - hoe verhouden de activiteiten die de gemeenten ontwikkelen zich tot de doelstellingen uit het emancipatiebeleid; - geven de middelen een extra impuls aan het beleid op lokaal niveau? In hoeverre worden er nieuwe initiatieven of extra dingen gedaan, die zonder de aansporing vanuit de directie Emancipatie niet waren gebeurd; - in hoeverre zorgt de ondersteuning door een externe partij ervoor dat er initiatieven worden ontwikkeld die bijdragen aan de emancipatiedoelstellingen; - in hoeverre zorgt de ondersteuning voor betere kwaliteit van initiatieven; - in hoeverre biedt de ondersteuning mogelijkheden om indirect te sturen op kwaliteit? En zorgt dit er in voldoende mate voor dat de 'juiste (die bijdragen aan onze doelstellingen)' dingen worden gedaan?	

2.5 Overzicht risicoregelingen

Tabel 20 Overzicht verstrekte garantie (bedragen x € 1.000)

Art. Omschrijving	Uitstaande garanties 2020	Geraamd te verlenen 2021	Geraamd te vervallen 2021	Uitstaande garanties 2021	Geraamd te verlenen 2022	Geraamd te vervallen 2022	Uitstaande garanties 2022	Garantie-plafond	Totaal plafond
7 Bouwleningen aan Academische Ziekenhuizen	138.503	0	0	138.503	0	0	138.503	–	176.631
14 Achterborgovereenkomst NRF	350.909	27.385	17.264	361.031	0	0	361.031	–	380.000
14 Indemniteits-regeling	70.897	140.750	37.053	174.594	0	0	174.594	–	300.000

Toelichting

Voor de Academische Ziekenhuizen is sinds 1991 de garantieregeling niet meer van kracht, met uitzondering van enkele op dat moment in gang gezette bouwprojecten. Sinds 1996 zijn geen garanties meer verstrekt. Deze leningen hebben gemiddeld een looptijd van 40 jaar. Expiratie van deze leningen zal omstreeks het jaar 2035 volledig hebben plaatsgevonden.

Het Nationaal Restauratiefonds (NRF) verstrekt hypothecaire leningen aan monumenteigenaren van rijksmonumenten om restauraties uit te voeren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen laagrentende hypothecaire leningen uit het revolving fund en aanvullende financieringen om de gehele restauratieopgave gefinancierd te krijgen. De Achterborgovereenkomst NRF, en de garantie van het Ministerie van OCW, zien alleen toe op de aanvullende financiering. Door deze garantie kan het NRF financiering tegen een lagere rente aantrekken. Deze lagere rente wordt doorgerekend aan de monumenteigenaren zodat deze eigenaren gestimuleerd worden hun monument te restaureren.

Aangezien er een algemeen belang is (gebouwen van nationaal belang) waar een individu lasten van ervaart (hoge onderhoudskosten, beperkte mogelijkheden tot modernisering, dure oplossingen voor bijvoorbeeld energiebesparende maatregelen), wordt gebruik gemaakt van ondersteunende maatregelen. Door middel van deze regeling wordt cultureel erfgoed in stand gehouden en wordt tegelijkertijd minder gebruik gemaakt van de subsidie die het NRF ook uitbetaalt.

De Achterborg kan in werking treden en tot daadwerkelijke kasverplichtingen komen, wanneer de eigenaren van rijksmonumenten op grote schaal niet meer in staat zijn aan de rente- en aflossingsverplichtingen te voldoen en het eigen vermogen van het NRF is uitgeput. Dit eigen vermogen (voornamelijk vanuit Revolverende Fondsen) is momenteel ruim voldoende voor de dekking van de uitstaande leningen onder de Achterborg.

De Indemniteitsregeling heeft tot doel een bijdrage te leveren aan het realiseren van tentoonstellingen van bijzonder belang of het tentoonstellen van bijzondere bruiklenen in Nederland door het beperken van de verzekeringskosten van musea. De garantstelling van het Rijk voor schade of verlies tot de eerste 30 procent van de verzekerde waarde (indemniteitsgarantie) van kunstwerken, verlaagt de verzekeringskosten van musea. Het risico is ook te verzekeren op de markt, maar de kosten zijn dan hoger, waardoor er minder budget voor tentoonstellingen overblijft. Daarnaast blijkt dat een indemniteitsgarantie ook als internationaal keurmerk fungeert: buitenlandse publieke en private eigenaren van museale objecten hechten aan de garantstelling vanuit het Rijk. Risicobeheersende maatregelen betreffen

onder meer dat alleen erkende musea een aanvraag mogen doen op de indemniteitsregeling bij de Rijksdienst Cultureel Erfgoed die deze aanvraag, mede op basis van een risico-inventarisatie en -analyse, toetst.

3. Beleidsartikelen

3.1 Artikel 1. Primair onderwijs

A. Algemene doelstelling

Het primair onderwijs zorgt dat leerlingen in de eerste fase van de doorlopende leerlijn hun talenten maximaal kunnen ontplooiën en vervolgonderwijs kunnen volgen dat het beste past bij hun talenten. Het legt bovendien de basis voor de huidige en toekomstige deelname van deze leerlingen aan de samenleving.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor een stelsel van primair onderwijs dat zodanig functioneert dat het onderwijs aansluit bij de talenten van individuele leerlingen en bij de behoeftes van de maatschappij.

Financieren

De Minister is verantwoordelijk voor de financiering van het onderwijs door lumpsumbekostiging van de onderwijsinstellingen. Hierdoor wordt de toegankelijkheid van het onderwijs gewaarborgd.

Stimuleren

De Minister stimuleert specifieke beleidsonderwerpen door het verstrekken van (aanvullende) bekostiging, subsidies en de inzet van andere instrumenten zoals overleg, voorlichting, (prestatie)afspraken en wet- en regelgeving.

Regisseren

De Minister vult zijn verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs in via een regisserende rol. De normen van kwaliteit zijn vastgelegd in wet- en regelgeving; de Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de naleving.

Kengetallen

Tabel 21 Kengetallen							
Kengetal			2016	2017	2018	2019	2020
1 Aandeel thuiszittende leerlingen dat drie of meer maanden thuis zit zonder passend onderwijsaanbod ¹	%		0,08%	0,09%	0,10%	0,12%	0,12%
	Aantallen		1.197	1.396	1.525	1.771	1.751
2 Aandeel leerlingen dat de referentie niveaus lezen, taal en rekenen haalt ²	Lezen ³	1F	98%	97%	98%	98%	n.v.t.
		2F	76%	67%	75%	78%	n.v.t.
	Taalverzorging	1F	96%	96%	96%	97%	n.v.t.
		2F	56%	57%	59%	60%	n.v.t.
	Rekenen	1F	92%	93%	93%	94%	n.v.t.
		1S	44%	48%	49%	47%	n.v.t.
3 Aandeel startende leraren dat een begeleidingsprogramma heeft gevolgd ⁴			78%	81%	80%	87%	87%
4 Aandeel leerlingen dat zich veilig voelt ⁵			97%	–	97%	–	n.v.t.

¹ Bron: Rapportage leerplichtwet. De leerplichttellingen vinden in het najaar plaats. De cijfers bestaan uit po en (v)so. Ten opzichte van voorgaande jaren zijn er twee dingen anders in 2020, waardoor de cijfers lastig te vergelijken zijn: Drie gemeenten zijn overgestapt op een ander systeem, die cijfers worden niet meer meegenomen en vanwege COVID-19 zijn de verzuimcijfers anders. Tijdens schoolsluiting in voorjaar waren scholen immers niet verplicht om verzuimmeldingen door te geven aan gemeenten.

- 2 [Bron: 2016: College voor Toetsen en Examens \(CvTE\)](#). De opgenomen cijfers betreffen het in de CvTE-rapportage 2016-2017 opgenomen bijgestelde aandeel basisschoolleerlingen in schooljaar 2015-2016. Dit is het eerste schooljaar met verplichte rapportage. 2017 en 2018: Kamerstukken II 2018/2019, [31293, nr. 422](#). De opgenomen cijfers betreffen het aandeel basisschoolleerlingen in schooljaar 2016-2017 (bijgesteld t.o.v. CvTE-rapportage 2016-2017) en in schooljaar 2017-2018. 2019: DUO. Deze cijfers betreffen schooljaar 2018-2019. De kengetallen op de referentieniveaus worden gebaseerd op de eindtoetsgegevens. De eindtoets is vanwege de scholensluiting door COVID-19 niet afgenomen, dus er zijn geen cijfers voor 2020.
- 3 De cijfers voor Lezen van 2017 verschillen met eerder gepubliceerde cijfers. Dit is te wijten aan het verschil in bronnen. In eerdere jaren is namelijk alleen naar de Centrale Eindtoets gekeken (die toen nog door het overgrote deel van de leerlingen werd gemaakt) en daarna is gewisseld naar alle eindtoetsen (aangezien inmiddels de helft van de leerlingen een andere eindtoets maakt dan de Centrale Eindtoets).
- 4 [Bron: Loopbaanmonitor 2020, Begeleiding van startende leraren, 2020](#). Bij de loopbaanmonitor van 2019 zijn twee zaken gewijzigd: 1: Er wordt niet naar opleiding gekeken maar naar sector; 2: Er wordt niet naar cohort gekeken maar naar peiljaar. Alle cijfers zijn nu aangepast naar peiljaar en sector en daarom iets gewijzigd.
- 5 [Bron: Praktikon monitor naar Sociale Veiligheid](#). Dit kengetal wordt tweejaarlijks gemeten, maar de monitor sociale veiligheid heeft in 2020 niet plaatsgevonden in verband met COVID-19 en de schoolsluiting.

Tabel 22 Leerlingen primair onderwijs (aantallen x 1.000)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Leerlingen basisonderwijs	1.386,0	1.372,9	1.361,9	1.350,9	1.345,3	1.337,6	1.330,1
Leerlingen trekkende bevolking ²	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Totaal	1.386,4	1.373,3	1.362,3	1.351,3	1.345,7	1.338,0	1.330,5
Leerlingen in het speciaal basisonderwijs	35,7	35,3	35,0	34,7	34,6	34,4	34,3
Leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs	70,2	70,7	71,5	72,4	73,3	74,0	74,5
Totaal PO ³	1.492,3	1.479,3	1.468,8	1.458,4	1.453,6	1.446,4	1.439,3

1 Bron: Jaarverslag OCW 2019 en Referentieraming 2020

2 Dit zijn leerlingen van de rijdende scholen en van de school voor varende kleuters.

3 (Sub)totalen geven een kleine afwijking door het afronden van de aantallen.

Tabel 23 Uitgaven per leerling (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Primair onderwijs ¹	8,2	9,1	9,1	8,5	8,4	8,4	8,4
Bekostiging ²	7,7	8,4	8,6	8,0	8,0	8,0	8,0
Exclusief ondersteuningsmiddelen ³	6,3	7,0	7,2	6,6	6,6	6,6	6,6

1 De totale uitgaven uit tabel 'Budgettaire gevolgen van beleid art 1', exclusief de bijdragen aan agentschappen en ZBO's/RWT's, gedeeld door het aantal leerlingen in hetzelfde jaar, zoals opgenomen in tabel 'Leerlingen primair onderwijs'.

2 De bekostiging uit tabel 'Budgettaire gevolgen van beleid art 1', gedeeld door het aantal leerlingen in hetzelfde jaar, zoals opgenomen in tabel 'Leerlingen primair onderwijs'.

3 De bekostiging uit tabel 'Budgettaire gevolgen van beleid art 1', minus de ondersteuningsmiddelen opgenomen in tabel 'Ondersteuningsmiddelen', gedeeld door het aantal leerlingen in hetzelfde jaar, zoals opgenomen in tabel 'Leerlingen primair onderwijs'.

C. Beleidswijzigingen

De belangrijkste beleidswijzigingen op het terrein van primair onderwijs (po) worden beschreven bij het onderdeel [beleidsprioriteiten](#).

Daaruit wordt duidelijk dat schooljaar 2021/2022 vooral in het teken staat van het Nationaal Programma Onderwijs en het inhalen van opgelopen cognitieve en sociaal-emotionele achterstanden. Ook het op orde brengen van de ventilatie krijgt in het schooljaar 2021/2022 een impuls. Het kabinet heeft hiervoor € 360,0 miljoen vrijgemaakt (Kamerstukken II 2020-2021 [31293, nr. 555](#)), waarvan via de [Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen](#) (SUViS) in 2021 reeds € 100,0 miljoen beschikbaar is gesteld. Naar aanleiding van de motie van de Tweede Kamerleden [Westerveld-Kuiken](#) van 14 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, [25295, nr. 1368](#)), waarin de regering wordt verzocht urgentie te betrachten in het oplossen van ventilatieproblemen bij scholen en deze zomer hierop al inzet te plegen, wordt in totaal € 100,0 miljoen vanuit de aanvullende post toegevoegd aan de begroting van BZK voor 2021 en 2022. Dit betreft een deel van de middelen die nu nog op de aanvullende post staan voor de aanpak van ventilatie in schoolgebouwen. Met de middelen worden alle tot 1 juli 2021 ingediende aanvragen voor de SUViS gehonoreerd en kan er aanvullend een tweede tijdvak worden opengesteld. Ventilatie is vaak niet het enige wat moet worden

aangepakt in een schoolgebouw; het kan nodig zijn om investeringen in de onderwijshuisvesting in samenhang te doen. Mede hierom zijn er ook nog middelen op de aanvullende post gereserveerd voor 2022 en 2023 (in totaal € 160,0 miljoen) voor een vervolgregeling, waarin de ervaringen met de SUVIS en de uitkomsten van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Onderwijshuisvesting worden meegenomen (Kamerstukken II 2020-2021 [35570](#), nr. 213).

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 24 Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	12.603.439	14.808.736	12.593.171	12.291.817	12.229.038	12.253.785	12.188.466
Totale uitgaven	12.226.291	13.480.987	13.432.668	12.423.101	12.196.591	12.227.393	12.162.162
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)	99,89%						
Bekostiging	11.432.864	12.394.074	12.607.996	11.636.331	11.488.797	11.512.676	11.443.260
Bekostiging po-instellingen	11.076.356	11.450.793	11.480.147	11.353.183	11.282.951	11.306.616	11.237.250
Bekostiging Caribisch Nederland	19.959	23.953	21.446	19.604	19.614	19.828	19.828
Prestatiebox	295.031	194.246	0	0	0	0	0
Aanvullende bekostiging	14.856	76.567	155.536	155.536	155.536	155.536	155.486
Aanpak lerarentekort G5	26.662	30.696	30.696	30.696	30.696	30.696	30.696
Aanvullende bekostiging NP Onderwijs	0	617.819	920.171	77.312	0	0	0
Subsidies (regelingen)	214.053	404.448	113.785	113.135	113.322	114.684	116.123
Onderwijsvoorziening jonggehandicapten	21.237	23.723	23.724	23.724	23.724	23.724	23.724
Nederlands onderwijs buitenland	12.239	13.319	13.319	13.319	13.319	13.319	13.319
Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	13.102	13.879	14.408	14.936	15.465	15.465	15.465
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	115.835	80.360	0	0	0	0	
Extra hulp voor de klas	0	204.000	0	0	0	0	0
Overige subsidies	51.640	69.167	62.334	61.156	60.814	62.176	63.615
Opdrachten	7.772	53.204	28.692	24.843	11.652	12.715	13.837
Opdrachten	7.772	21.804	28.692	24.843	11.652	12.715	13.837
Sneltesten	0	31.400	0	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen	39.448	36.697	32.246	31.703	32.403	32.559	34.703
Dienst Uitvoering Onderwijs	39.448	36.697	32.246	31.703	32.403	32.559	34.703
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	17.375	7.260	7.260	7.260	7.260	7.260	7.260
Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds	15.975	4.702	4.702	4.702	4.702	4.702	4.702
UWV	1.400	2.558	2.558	2.558	2.558	2.558	2.558
Bijdrage aan medeoverheden	514.779	585.304	642.536	590.591	530.672	535.014	534.494
Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	509.159	520.713	521.212	521.213	521.212	521.212	521.212
Caribisch Nederland	5.620	17.753	20.394	20.348	6.460	10.802	10.282
Scholenprogramma Groningen	0	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Nationaal Programma Onderwijs	0	43.838	97.930	46.030	0	0	0
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	0	0	153	19.238	12.485	12.485	12.485
Brede scholen	0	0	0	12.485	12.485	12.485	12.485
BES(t)4kids	0	0	153	6.753	0	0	0
Ontvangsten	26.681	28.861	9.308	9.208	9.208	9.208	9.208

Uitsplitsing verplichtingen

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	12.603.439	14.808.736	12.593.171	12.291.817	12.229.038	12.253.785	12.188.466
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	4.389	3.047					
<i>waarvan</i> overig	12.599.050	14.805.689	12.593.171	12.291.817	12.229.038	12.253.785	12.188.466

De garantieverplichtingen hebben betrekking op leningen/rekening-courantkredieten aan onderwijsinstellingen. Deze leningen worden door middel van schatkistbankieren verstrekt. Het Ministerie van OCW staat voor deze leningen garant. Deze verplichtingen worden niet geraamd.

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 1 is voor 2022 99,9 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het beschikbare budget in 2022 is voor 100 procent juridisch verplicht. De verplichtingen hebben onder meer betrekking op de lumpsumbekostiging aan de schoolbesturen en de samenwerkingsverbanden. Hieraan ten grondslag liggen de regelingen personele bekostiging en materiële instandhouding. Het moment waarop de juridische verplichting wordt aangegaan vindt plaats voorafgaand aan het (school)jaar waarop de bekostiging betrekking heeft.

Subsidies

Het beschikbare budget in 2022 is voor 88,8 procent juridisch verplicht. Dit verplichte deel betreft de subsidies die voorafgaand aan het jaar van verstrekking worden vastgelegd. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de subsidiebijlage.

Opdrachten

Het beschikbare budget in 2022 is voor 88,3 procent juridisch verplicht. Het gaat hierbij onder andere om de uitvoering van de bovenwettelijke werkloosheidsregeling voor onderwijspersoneel.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget in 2022 is voor 100 procent juridisch verplicht. Op basis van de managementafspraken tussen het bestuursdepartement en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zijn afspraken vastgelegd voor het komende jaar.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's

Het budget in 2022 is voor 100 procent juridisch verplicht. Het gaat hier om bijdragen aan het Vervangings- en Participatiefonds en het UWV. Op basis van een beheersovereenkomst worden de middelen voorafgaand aan het jaar waarop de bijdragen betrekking hebben verplicht.

Bijdrage aan medeoverheden

Van het beschikbare budget voor 2022 is 99,8 procent juridisch verplicht. Ervaringsgegevens laten zien dat in de loop van het jaar het resterende deel van het budget ook juridisch wordt verplicht.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bekostiging

Bekostiging po-instellingen

Het Rijk verstrekt schoolbesturen lumpsumbekostiging voor de personele kosten en materiële instandhouding. Deze bekostiging is grotendeels gebaseerd op het aantal leerlingen. Daarnaast wordt via de groeibekostiging en de directie- en de kleine scholentoeslag rekening gehouden met de groei en grootte van de school. Met de groeibekostiging is circa € 72,0 miljoen gemoeid, met de directietoeslag circa € 220,0 miljoen en met de kleine scholentoeslag circa € 140,0 miljoen. Tot slot wordt in de bekostiging rekening gehouden met een aantal specifieke kenmerken van leerlingen in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid ((speciaal) basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs) waar circa € 380,0 miljoen mee is gemoeid.

Voor de aanpak van werkdruk is in schooljaar 2022/2023 € 380,0 miljoen beschikbaar, waarvan € 48,3 miljoen uit de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs. Ook is er vanuit het Nationaal Programma Onderwijs voor kalenderjaar 2022 € 58,0 miljoen voor nieuwkomersbekostiging beschikbaar en € 17,7 miljoen voor leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (vso) die vertraging hebben opgelopen.

In onderstaande tabel zijn de ondersteuningsmiddelen opgenomen die naast de basisbekostiging beschikbaar zijn voor de lichte en zware ondersteuning. Lichte ondersteuning betreft grotendeels middelen die naar de samenwerkingsverbanden po gaan en deels middelen die rechtstreeks naar de speciale scholen voor basisonderwijs gaan (sbao). Bijdragen voor de zware ondersteuning zijn voor de samenwerkingsverbanden po en vo en het (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so), waaronder de clusters 1 en 2. Sinds de invoering van passend onderwijs besluiten de samenwerkingsverbanden (clusters 3 en 4) over de plaatsing van leerlingen in het (v)so.

De tabel laat zien hoe de ondersteuningsmiddelen worden verdeeld.

Tabel 25 Ondersteuningsmiddelen (bedragen x € 1 miljoen)					
	2022	2023	2024	2025	2026
Lichte ondersteuning - Samenwerkingsverbanden primair onderwijs	430	425	420	415	415
Zware ondersteuning - cluster 1 en 2	300	300	300	300	300
Zware ondersteuning - samenwerkingsverbanden primair onderwijs	645	635	630	630	625
Zware ondersteuning - samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs ¹	645	635	630	630	625
Lichte en zware ondersteuning - Totaal artikel 1	2.020	1.995	1.980	1.975	1.965

¹ Samenwerkingsverbanden vo betreft alleen de middelen die op artikel 1 staan en is inclusief een gedeelte dat rechtstreeks naar de WEC scholen gaat onder andere bestemd voor onderwijs in gesloten jeugdzorg en justitiële inrichtingen.

Bekostiging Caribisch Nederland

Het Rijk verstrekt bekostiging aan de schoolbesturen in Caribisch Nederland. Het betreft de schoolbesturen op de eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba.

Aanvullende bekostiging

Naast de reguliere bekostiging ontvangen de schoolbesturen middelen voor specifieke doeleinden. Voor schooljaar 2022/2023 is in totaal € 155,5 miljoen aan aanvullende bekostiging beschikbaar. Daarvan is € 14,0 miljoen voor samenwerkingsverbanden passend onderwijs po en vo om een onderwijs- en ondersteuningsaanbod voor hoogbegaafde leerlingen (verder) te ontwikkelen. Verder is € 137,6 miljoen specifiek beschikbaar voor de verdere professionalisering van het personeel en de begeleiding van startende leraren en schoolleiders.

Aanpak tekorten G5

Naast de aanvullende bekostiging ontvangen de steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Almere middelen voor de aanpak van het lerarentekort.

Aanvullende bekostiging Nationaal Programma Onderwijs

Alle scholen ontvangen aanvullende bekostiging voor de inzet van gekozen bewezen effectieve interventies om de door corona opgelopen vertragingen te herstellen. Ook zijn er middelen beschikbaar voor een arbeidsmarkt-toelage. De scholen met de hoogste achterstanden op basis van de CBS-indicator achterstanden en de cumi-indicator komen in aanmerking voor deze arbeidsmarkttoelage.

Subsidies

Om verschillende beleidsdoelstellingen te behalen, worden subsidies verstrekt (zie de subsidiebijlage voor het totaaloverzicht). De grootste subsidies zijn de Regeling onderwijsvoorziening jonggehandicapten (€ 23,7 miljoen), de Regeling Nederlands onderwijs in het buitenland (€ 13,3 miljoen) en de Regeling subsidieverstreking voor godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs (€ 14,4 miljoen). De Regeling onderwijsvoorziening jonggehandicapten voorziet in diverse hulpmiddelen zodat deze leerlingen met goed gevolg onderwijs (van basistot en met hoger onderwijs) kunnen volgen.

Daarnaast worden er onder andere subsidies verstrekt voor bewegingsonderwijs, voor onderwijs aan zieke leerlingen en voor het aanpassen van lesmateriaal ten behoeve van visueel gehandicapte en dyslectische leerlingen.

Opdrachten

Dit betreft de middelen voor diverse beleidsgerichte activiteiten en onderzoeken, onder andere voor passend onderwijs, voor- en vroeg-schoolse educatie (vve) en de uitvoeringskosten van de bovenwettelijke werkloosheidsregeling voor onderwijspersoneel. In 2022 worden overboeking uitgevoerd naar artikel 16 (Onderzoek en wetenschapsbeleid) van uitgaven voor onderzoeken uitgevoerd door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) voor passend onderwijs, onderwijsachterstanden, vve en werkplaatsonderzoeken en naar DUO voor de uitvoeringskosten in relatie tot de (adaptieve) eindtoets.

Bijdrage aan agentschappen

DUO is een uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van OCW en levert producten en diensten op het terrein van de bekostiging van instellingen, financiering van studenten en informatie-voorziening. Het betreft hier het aandeel in de uitvoeringskosten van DUO voor begrotingsartikel 1.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's

De stichtingen Vervangingsfonds (VF) en Participatiefonds (PF) ontvangen als privaatrechtelijke ZBO's middelen voor het beheren en verevenen van respectievelijk de vervangings- en werkloosheidsuitgaven van schoolbesturen in het primair onderwijs. De kosten die het VF en PF vergoeden worden nagenoeg geheel gedekt uit de premies die schoolbesturen afdragen. Het Ministerie van OCW verstrekt een (vaste) bijdrage in de kosten van het ondersteunende bureau van de fondsen.

Het UWV ontvangt middelen voor de uitvoering van de Regeling onderwijsvoorziening jonggehandicapten.

Bijdrage aan medeoverheden

Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid

Gemeenten ontvangen middelen voor onderwijsachterstandenbeleid.

Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) bestaat uit meerdere instrumenten, waaronder vve, schakelklassen en zomerscholen.

Tabel 26 Overzicht Specifieke Uitkering (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Ontvangende partij(en)						
Diverse gemeenten ¹	520.713	521.212	521.213	521.212	521.212	521.212
Korte omschrijving uitkering						
Het betreft de specifieke uitkeringen op onderwijsachterstandenbeleid.						
Vindplaats regelgeving						
Besluit specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid						
2. Ontvangende partij(en)						
Alle gemeenten ²	43.838	97.930	46.030	0	0	0
Korte omschrijving uitkering						
Het betreft de specifieke uitkeringen voor het Nationaal Programma Onderwijs.						
Vindplaats regelgeving						
n.n.b.						
3. Ontvangende partij(en)						
Diverse gemeenten ³	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Korte omschrijving uitkering						
Het betreft de specifieke uitkeringen voor het scholenprogramma Groningen.						
Vindplaats regelgeving						
n.n.b.						

1 Gemeenten met ten minste één achterstandskind dat binnen de 15% doelgroep onderwijsachterstandenbeleid valt.

2 Alle gemeenten, waarbij gemeenten met meer leerlingen met een risico op een onderwijsachterstand meer middelen ontvangen.

3 Het Hogeland, Groningen, Midden-Groningen en Eemsdelta.

Caribisch Nederland

Naast de GOAB-middelen voor gemeenten bevat dit financiële instrument middelen die worden ingezet voor het OCW-beleid in Caribisch Nederland. Dat behelst onder meer het verder verbeteren van de kwaliteit van het gehele onderwijs in Caribisch Nederland tot een naar Nederlandse maatstaven aanvaardbaar niveau. Een groot gedeelte van het budget is bestemd voor de verbetering van de onderwijshuisvesting. Daarnaast is er voor samenwerking met Curaçao, Sint Maarten en Aruba structureel een beperkt budget beschikbaar, bestemd voor het bevorderen van voorzieningen in de regio, mede ten behoeve van de inwoners van Caribisch Nederland. In 2022 gaat het om een bedrag van € 20,5 miljoen aflopend naar € 10,4 miljoen in 2026.

Scholenprogramma Groningen

Voor het scholenprogramma Groningen is er tot en met 2034 vanuit het Ministerie van OCW jaarlijks € 3,0 miljoen beschikbaar om 101 scholen aardbevingsbestendig en toekomstbestendig te maken.

Nationaal Programma Onderwijs

Gemeenten ontvangen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs middelen voor aanvullende interventies voor leerlingen. Gemeenten nemen een centrale rol in bij het bevorderen van het samenwerken of het bieden van ondersteuning op scholen. Denk hierbij aan terreinen waar de gemeente nu al een verantwoordelijkheid heeft: de bestrijding van onderwijsachterstanden, jeugdgezondheidszorg en jeugdhulp, sociaal werk of de vve.

Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken

Brede scholen

Er worden aan het Gemeentefonds structureel middelen (€ 11,8 miljoen) ter beschikking gesteld ten behoeve van de «Brede impuls combinatie-functies». Voor 2020 tot en met 2022 zijn deze middelen reeds overgeboekt. Vanuit artikel 14 (Cultuur) wordt ook een bijdrage geleverd van € 1,0 miljoen; dit maakt de totale bijdrage van het Ministerie van OCW € 12,8 miljoen. Het doel van deze impuls is om onder andere sport-, beweeg- en cultuur-onderwijs op en rond scholen te versterken.

BES(t) 4 kids

Zoals beschreven bij het onderdeel «bijdrage aan medeoverheden», ontvangen gemeenten in Europees Nederland middelen via een specifieke uitkering voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden. Het Ministerie van OCW levert via het programma «BES(t) 4 kids» via een jaarlijkse bijdrage van € 6,6 miljoen ook op Caribisch Nederland een bijdrage aan het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden, alvorens de kinderen op school komen. De middelen tot en met 2022 zijn reeds overgeboekt. Het programma «BES(t) 4 kids» is een samenwerking tussen de Ministeries van SZW, VWS, BZK en OCW en gericht op het versterken van de kinderopvang (inclusief voorschoolse educatie) en de buitenschoolse voorzieningen in Caribisch Nederland.

3.2 Artikel 3. Voortgezet onderwijs

A. Algemene doelstelling

Het voortgezet onderwijs zorgt dat leerlingen in deze fase van de doorlopende leerlijn hun talenten maximaal kunnen ontplooiën en vervolgens onderwijs kunnen volgen dat het beste past bij hun talenten. Het bereidt hen voor op volwaardige deelname aan de samenleving en een bij hun talenten passende (toekomstige) positie op de arbeidsmarkt.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor een voortgezet onderwijsstelsel dat zodanig functioneert, dat het onderwijs aansluit bij de talenten en de ambities van individuele leerlingen en bij de behoeftes van de maatschappij.

Financieren

De Minister is verantwoordelijk voor de financiering van het voortgezet onderwijs door lumpsumbekostiging van de onderwijsinstellingen. Hierdoor wordt de toegankelijkheid van het onderwijs gewaarborgd.

Stimuleren

De Minister stimuleert specifieke onderwerpen door het verstrekken van (aanvullende) bekostiging, subsidies en de inzet van andere instrumenten zoals overleg, voorlichting, (prestatie)afspraken en wet- en regelgeving.

Regisseren

De Minister vult zijn verantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit van het onderwijs in via een regisserende rol. De normen en kwaliteit zijn vastgelegd in wet- en regelgeving; de Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de naleving.

Kengetallen

Tabel 27 Kengetallen						
Kengetal		2016	2017	2018	2019	2020
1 Aandeel thuiszittende leerlingen dat drie of meer maanden thuis zit zonder passend onderwijsaanbod ¹	%	0,19%	0,19%	0,18%	0,19%	0,18%
	Aantallen	1.873	1.853	1.828	1.912	1.755
2 Aandeel zittenblijvers ²		5,15%	5,40%	5,71%	5,91%	3,32%
3 Aandeel lessen dat gegeven wordt door bevoegde en benoembare leraren ³		95,20%	95,70%	95,90%	96,00%	
4 Aandeel startende leraren dat een begeleidingsprogramma heeft gevolgd ⁴		93%	90%	86%	86%	89%
5 Aandeel leerlingen dat zich veilig voelt ⁵		95%	–	97%	–	n.v.t.
6 Aantal vsv'ers ⁶		22.953	23.744	25.666	26.894	22.785
7 Meer leerlingen doen eindexamen in vakken op hoger niveau ⁷		0,96%	1,20%	1,54%	1,80%	

1 Bron: Rapportage leerplichtwet. Het betreft het aantal leerlingen dat 3 of meer maanden niet naar school gaat, gebaseerd op de leerplichttelling. Niet bekend is of een passend aanbod voor onderwijs en/of zorg is gedaan. De cijfers bestaan uit het vo en zijn exclusief voortgezet speciaal onderwijs (vso). De leerplichttellingen vinden in het najaar plaats. Ten opzichte van voorgaande jaren zijn er twee dingen anders in 2020 waardoor de cijfers lastig te vergelijken zijn. Drie gemeenten zijn overgestapt op een ander systeem, die cijfers worden niet meer meegenomen en vanwege COVID-19 zijn de verzuimcijfers anders. Tijdens de schoolsluiting in het voorjaar waren scholen immers niet verplicht om verzuimmeldingen door te geven aan gemeenten.

2 Bron: DUO. Er zijn minder zittenblijvers in 2020 dan in voorgaande jaren omdat veel scholen soepel zijn omgegaan met de overgangsregeling vanwege corona. Ook heeft er een correctie in de berekening van het aantal zittenblijvers plaatsgevonden. De doorstroom naar een niet-bekostigde mbo instelling wordt nu namelijk ook gerekend tot de categorie 'naar mbo'. Hierdoor wijken de percentages zittenblijvers in deze begroting iets af van de percentages in eerdere versies. Verder zijn nieuwkomers, net als in 2019, niet meegenomen in de berekening van het aantal zittenblijvers.

3 Bron: IPTO: vakken en bevoegdheden in het vo, peildatum 1 oktober 2019, CenterData, december 2020.

4 Bron: Loopbaanmonitor 2020. Begeleiding van beginnende leraren, 2020. Bij de loopbaanmonitor van 2019 zijn twee zaken gewijzigd. Er wordt niet naar opleiding gekeken maar naar sector en er wordt niet naar cohort gekeken maar naar peiljaar. Alle cijfers zijn nu aangepast naar peiljaar en sector.

- 5 [Bron: Praktikon monitor naar Sociale Veiligheid](#). Dit kengetal wordt tweejaarlijks gemeten, maar de monitor sociale veiligheid heeft in 2020 niet plaatsgevonden in verband met COVID-19 en de schoolsluiting.
- 6 [Bron: DUO](#). Nieuwe voortijdige schoolverlaters (vsv'ers) zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten in het studiejaar vanuit het vo of middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Het voorlaatste jaar is aangepast aan de definitieve cijfers, het laatste jaar betreft voorlopige cijfers.
- 7 [Bron: DUO, Examenmonitor 2019](#). Dit kengetal heette voorheen 'Meer studenten volgen vakken op hoger niveau'. In 2020 is de Examenmonitor aangepast vanwege het schrappen van de eindexamens en ontbreekt informatie over het aantal leerlingen dat eindexamen doet in vakken op een hoger niveau.

Tabel 28 Leerlingen voortgezet onderwijs (aantallen x 1.000) ¹							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1 Totaal aantal ingeschreven leerlingen (aantallen x 1.000). Nader te verdelen in:							
vmbo/ havo/ vwo leerjaar 1-2	937,2	935,7	934,7	936,8	932,3	923,7	915,4
vmbo leerjaar 3-4	372,3	375,8	376,4	375,7	370,3	361,6	359,4
havo/vwo leerjaar 3	190,5	184,3	182,2	183,5	184,0	183,9	181,2
havo/vwo vanaf leerjaar 4	93,5	93,6	94,6	95,4	94,6	94,5	91,9
havo/vwo vanaf leerjaar 4	248,2	246,5	245,2	245,8	246,9	247,2	246,6
pro alle jaren	29,8	30,0	30,3	30,6	30,6	30,6	30,4
vavo vo	2,9	5,6	5,9	5,9	5,9	5,9	6,0
2 Totaal aantal scholen	648	648	648	648	648	648	648
3 Gemiddeld aantal leerlingen per school	1446	1444	1442	1446	1439	1425	1413

1 Bron: Referentieraming 2020

Tabel 29 Uitgaven per leerling (bedragen x € 1. 000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Voortgezet onderwijs ¹	9,6	10,7	10,4	9,7	9,6	9,7	9,7
Bekostiging ²	9,4	10,1	10,2	9,5	9,5	9,6	9,6
Exclusief ondersteuningsmiddelen ³	8,7	9,3	9,4	8,7	8,8	8,8	8,8

1 De totale uitgaven uit tabel budgettaire gevolgen van beleid, exclusief de bijdragen aan agentschappen en ZBO's/RWT's, gedeeld door het aantal leerlingen in hetzelfde jaar, zoals opgenomen in tabel leerlingaantallen.

2 De bekostiging uit tabel budgettaire gevolgen van beleid, gedeeld door het aantal leerlingen in hetzelfde jaar, zoals opgenomen in tabel leerlingaantallen.

3 De bekostiging uit tabel budgettaire gevolgen van beleid, minus de ondersteuningsmiddelen opgenomen in tabel ondersteuningsmiddelen, gedeeld door het aantal leerlingen in hetzelfde jaar, zoals opgenomen in tabel leerlingaantallen.

C. Beleidswijzigingen

De belangrijkste beleidswijzigingen op het terrein van het voortgezet onderwijs zijn beschreven in de beleidsagenda.

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs breidt de Gelijke Kansen Alliantie (GKA) haar activiteiten uit. In de 50 gemeenten waar reeds een GKA-agenda is, wordt deze uitgebreid en in 50 nieuwe gemeenten wordt een agenda opgesteld. Daarnaast maakt de GKA met gemeenten die dat willen afspraken over een uitbreiding van de agenda voor het tegengaan van segregatie, dit in het kader van de Beleidsagenda segregatie.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 30 Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	9.265.679	11.040.053	9.092.260	9.089.949	9.093.754	9.056.685	9.015.753
Totale uitgaven	9.135.685	10.219.137	9.665.622	9.157.468	9.092.894	9.059.337	9.014.085
waarvan juridisch verplicht (%)			99,0%				
Bekostiging	8.837.248	9.646.879	9.265.929	8.903.923	8.895.530	8.861.543	8.811.976
Bekostiging vo-instellingen	8.477.175	8.813.970	8.846.103	8.720.996	8.745.743	8.711.758	8.666.941
Resultaatafhankelijke bekostiging vsv aan vo-instellingen	18.157	17.648	18.057	18.057	18.057	18.057	18.057

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bekostiging Caribisch Nederland	18.211	20.358	17.336	17.654	17.259	17.257	17.257
Prestatiebox	323.705	0	0	0	0	0	0
Aanvullende regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters	0	109.931	109.931	109.931	109.931	109.931	109.721
Aanvullende regelingen leerlingendaling ¹	0	4.540	4.540	4.540	4.540	4.540	0
Aanvullende bekostiging Nationaal Programma Onderwijs	0	680.432	269.962	32.745	0	0	0
Subsidies (regelingen)	180.305	295.238	210.479	106.035	86.711	86.778	87.167
Stichting Kennisnet (basissubsidie) po, vo, mbo	19.240	21.358	19.755	19.755	16.088	16.088	16.088
Pilots lente- en zomerscholen vo	6.933	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.209
Nieuwe leerweg	9.337	8.988	9.825	9.925	0	0	0
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	94.146	69.871	0	0	0	0	0
Extra hulp voor de klas	0	112.000	0	0	0	0	0
Regeling brede brugklas	0	0	102.000	0	0	0	0
Overige subsidies	50.649	74.021	69.899	67.355	61.623	61.690	61.870
Opdrachten	7.630	123.784	23.080	14.995	6.386	6.707	7.043
Opdrachten	7.630	25.234	23.080	14.995	6.386	6.707	7.043
Sneltesten	0	98.550	0	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen	56.180	68.699	56.086	55.624	56.805	56.847	60.437
Dienst Uitvoering Onderwijs	56.180	68.699	56.086	55.624	56.805	56.847	60.437
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	54.103	56.224	47.151	47.176	47.176	47.176	47.176
College voor Toetsen en Examens	10.541	12.260	4.478	4.478	4.478	4.478	4.478
SLOA: onderwijs ondersteunende instellingen	43.562	43.964	42.673	42.698	42.698	42.698	42.698
Bijdrage aan medeoverheden	0	28.027	62.611	29.429	0	0	0
Nationaal Programma Onderwijs	0	28.027	62.611	29.429	0	0	0
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	219	286	286	286	286	286	286
GRAZ (ECML) en PISA	219	286	286	286	286	286	286
Ontvangsten	6.507	7.391	7.391	7.391	7.391	7.391	7.391

1 Dit budget is in 2020 ook beschikbaar en maakt onderdeel uit van de regel: «bekostiging vo-instellingen»

Uitsplitsing verplichtingen							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	9.265.679	11.040.053	9.092.260	9.089.949	9.093.754	9.056.685	9.015.753
waarvan garantieverplichtingen	40.312	29.727					
waarvan overig	9.225.367	11.010.326	9.092.260	9.089.949	9.093.754	9.056.685	9.015.753

De garantieverplichtingen hebben betrekking op leningen/rekening-courantkredieten aan onderwijsinstellingen. Deze leningen worden door middel van schatkistbankieren verstrekt. Het Ministerie van OCW staat voor deze leningen garant. Deze verplichtingen worden niet geraamd.

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 3 is in 2022 99,0 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het beschikbare budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. De verplichtingen hebben betrekking op de betalingen aan schoolbesturen en samenwerkingsverbanden. Hieraan ten grondslag liggen de Wet op het voortgezet onderwijs, onderliggende besluiten en uitvoeringsregelingen. Het moment van juridisch verplichten vindt plaats voorafgaand aan het kalenderjaar waarop de bekostiging betrekking heeft.

Subsidies

Van het beschikbare budget is in 2022 64,5 procent juridisch verplicht. Dit deel betreft de subsidies die voorafgaand aan het jaar worden beschikt. Ervaringsgegevens laten zien dat in de loop van het jaar het resterende deel van het budget ook juridisch wordt verplicht. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de subsidiebijlage.

Opdrachten

Van het beschikbare budget in 2022 is 13,2 procent juridisch verplicht. Hier valt onder meer de regionale begeleiding sterk techniekonderwijs onder. Ervaringsgegevens laten zien dat in de loop van het jaar het resterende deel van het budget ook juridisch wordt verplicht, bijvoorbeeld voor de ondersteuning van onvoldoende en (zeer) zwakke scholen.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. Op basis van managementafspraken tussen bestuursdepartement en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zijn afspraken vastgelegd voor het komende jaar.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. Dit betreft de bijdrage aan het College voor Toetsen en Examens en de onderwijs ondersteunende instellingen (SLOA). Op basis van overeenkomsten worden de middelen voorafgaand aan het komende jaar verplicht.

Bijdrage aan medeoverheden

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. Dit betreft de specifieke uitkering naar gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Het beschikbare budget in 2022 is nog niet juridisch verplicht. Ervaringsgegevens laten zien dat in de loop van het jaar het resterende deel van het budget snel juridisch wordt verplicht. Dit betreft de bijdragen aan de genoemde internationale organisaties.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bekostiging

Bekostiging vo-instellingen

Vanaf 1 januari 2022 wordt de nieuwe vereenvoudigde bekostiging in het voortgezet onderwijs van kracht. Schoolbesturen in het voortgezet onderwijs (vo) ontvangen van de rijksoverheid een lumpsumbekostiging voor de reguliere uitgaven. Hiermee worden de schoolbesturen in staat gesteld om (onderwijs)personeel aan te stellen en overige arbeidsvoorwaarden te vervullen en te voorzien in de kosten van de materiële instandhouding van scholen. Vanaf 2022 is de basisbekostiging gebaseerd op het aantal vestigingen en het aantal leerlingen. Naast de basisbekostiging zijn er drie nieuwe aanvullende regelingen. Er zijn extra bijdragen voor leerlingen in de gemengde leerweg van het vmbo, voor vestigingen met een breed onderwijsaanbod en voor geïsoleerde vestigingen. Daarnaast wordt in de bekostiging rekening gehouden met bepaalde groepen leerlingen (leerplus, eerste opvang nieuwkomers en Internationaal Georiënteerd Voortgezet Onderwijs (IGVO)) en de regeling functiemix VO Randstadregio's vanwege randstedelijke problematiek. Met het leerplusarrangement is € 52,1 miljoen gemoeid, met de eerste opvang nieuwkomers

€ 96,3 miljoen, met de functiemix VO Randstad-regio's € 68,8 miljoen en met IGVO € 7,4 miljoen. Voor de regeling sterk techniekonderwijs wordt in 2022 € 86,5 miljoen verstrekt.

Vanaf 1 januari 2016 is de bekostiging van de lichte ondersteuning aan samenwerkingsverbanden geïntegreerd in het kader van passend onderwijs. Deze bekostiging bestaat uit twee delen: een budget voor leerwe-gondersteunend onderwijs (lwoo) en praktijkonderwijs (pro) en een budget voor regionale ondersteuning. De ondersteuningsbekostiging wordt verrekend met het budget voor lwoo en pro van het samenwerkings-verband. In de onderstaande tabel zijn de ondersteuningsmiddelen opgenomen die naast de basisbekostiging hiervoor beschikbaar zijn.

Tabel 31 Ondersteuningsmiddelen (bedragen x € 1 miljoen)					
	2022	2023	2024	2025	2026
Lichte ondersteuning lwoo/pro	633	633	634	631	625
Regionale ondersteuning	99	98	99	98	97
Totale ondersteuningsmiddelen art. 3	732	731	733	729	722

Daarnaast is in het Regeerakkoord «Vertrouwen in de toekomst» opgenomen dat het groen onderwijs wordt overgeheveld naar het Ministerie van OCW. Met ingang van 2018 wordt het groen (voortgezet) onderwijs via artikel 3 bekostigd.

Bekostiging Caribisch Nederland

Het Rijk verstrekt sinds 10 oktober 2010 bekostiging aan schoolbesturen in Caribisch Nederland. Het betreft de schoolbesturen op de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Ook het deel voor het Nationaal Programma Onderwijs voor zowel vo als mbo is geraamd onder deze regel.

Aanvullende regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters

Scholen in het vo ontvangen middelen voor het verbeteren van strategisch personeelsbeleid, de begeleiding van startende leraren en schoolleiders, en het aanpakken van verzuim.

Aanvullende bekostiging

Resultaatafhankelijke bekostiging vroegtijdig schoolverlaters (vsv) voor vo-scholen

VO-scholen ontvangen resultaatafhankelijke bekostiging tot en met het schooljaar 2021/2022 op basis van de regeling resultaatafhankelijke bekostiging vsv vo. Voor de aanpak van vsv zie artikel 4 (Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie).

Aanvullende regeling leerlingendaling

Scholen ontvangen middelen om een meerjarig plan voor het toekomstbe-stendig maken van het onderwijsaanbod in de regio uit te voeren.

Aanvullende bekostiging Nationaal Programma Onderwijs

Alle scholen ontvangen aanvullende bekostiging voor de inzet van gekozen bewezen effectieve interventies om de door corona opgelopen vertragingen te herstellen. Ook zijn er middelen beschikbaar voor een arbeidsmarkt-toelage. De scholen met de hoogste achterstanden op basis van de CBS-indicator achterstanden komen in aanmerking voor deze arbeidsmarkttoelage.

Subsidies

Voor het stimuleren en realiseren van diverse beleidsdoelstellingen worden subsidies verstrekt (zie voor het totaaloverzicht de bijlage subsidies). Hier vallen subsidieregelingen onder voor inhaal- en ondersteuningsprogramma's, extra hulp voor de klas en een regeling om brede brugklassen te stimuleren. Daarnaast zijn er subsidies voor stichting Kennisnet en kansengelijkheid. Stichting Kennisnet ondersteunt onderwijsinstellingen bij het benutten van ICT (€ 19,8 miljoen). De subsidie voor kansengelijkheid wordt onder andere gebruikt voor doorstroomprogramma's po-vo en doorstroomprogramma's vmbo-havo en vmbo-mbo (€ 28,0 miljoen). Daarnaast is er een subsidie beschikbaar voor het Laks en krijgt de stichting School en Veiligheid ook een subsidie.

Opdrachten

Onder deze post vallen middelen voor diverse beleidsgerichte activiteiten en onderzoeken. De belangrijkste hiervan is een opdracht voor het ondersteuningsprogramma voor onvoldoende en (zeer) zwakke scholen en regionale begeleiding sterk techniekonderwijs in het vmbo.

Bijdrage aan agentschappen

Dienst Uitvoering Onderwijs

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van OCW en levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten en informatievoorziening. Het betreft het aandeel in de uitvoeringskosten van DUO voor dit begrotingsartikel.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's

College voor Toetsen en Examens

Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) zorgt voor uitvoerende werkzaamheden met betrekking tot de centrale examens in het reguliere vo, het mbo en de volwasseneneducatie. Daarnaast zorgt het CvTE voor de staatsexamens voor het vo en voor Nederlands als tweede taal (NT2). Dit geldt ook voor Caribisch Nederland. Het CvTE is verantwoordelijk voor de invoering van de digitale examens. Daarnaast is het CvTE regievoerder over de examenketen en heeft zij een regierol voor de centrale eindtoets po. In die hoedanigheid heeft zij de taak om namens de overheid de kwaliteit van al deze toetsen en examens te waarborgen en te zorgen voor een vlekkeloze (digitale) afname. De bijdragen van artikel 1 (Primair onderwijs) en artikel 4 (Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie) voor het CvTE worden zoals gebruikelijk bij Voorjaarsnota naar artikel 3 (Voorgezet onderwijs) overgeboekt.

SLOA: Onderwijs ondersteunende instellingen primair-, voortgezet- en beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Op 1 januari 2014 is de wet SLOA 2013 in werking getreden. De wet biedt de wettelijke grondslag voor subsidiëring van de wettelijke taken van stichting Cito en SLO. De hoogte van de subsidie voor Cito en SLO voor toets- en examenontwikkeling en normering alsmede leerplanontwikkeling voor 2022 is nog onbekend.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Onder deze post vallen bijdragen aan de internationale organisaties European Centre for Modern Languages (ECML) en Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) ten behoeve van PISA.

Het ECML geldt in Europa en daarbuiten als hét expertisecentrum voor het talenonderwijs. Door deelname hieraan blijft Nederland op de hoogte van de belangrijkste ontwikkelingen op dit terrein.

De bijdrage aan OECD is een voorwaarde voor deelname aan het PISA-project, waardoor één keer in de drie jaar kan worden gemeten hoe de prestaties van 15-jarigen zich ontwikkelen op het gebied van wiskunde, lezen en «science».

Official Development Assistance (ODA) toerekening

Onderstaande tabel is opgenomen naar aanleiding van een toezegging van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (Kamerstukken II 2015/16, [34300](#), nr. 58).

Tabel 32 ODA-toerekening Begroting primair en voortgezet onderwijs in het kader van onderwijskosten voor asielzoekers uit DAC-landen (bedragen x € 1.000)

	2022
Bijdrage primair onderwijs	28.924
Bijdrage voortgezet onderwijs	9.316
Totaal	38.240

3.3. Artikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

A. Algemene doelstelling

Het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie zorgen ervoor dat studenten hun talenten maximaal kunnen ontplooiën en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Studenten worden voorbereid op passend vervolgonderwijs en/of een positie op de arbeidsmarkt die optimaal aansluit bij hun talenten.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor een stelsel van middelbaar onderwijs dat zodanig functioneert dat het onderwijs aansluit bij de talenten en de ambities van individuele studenten en bij de behoeftes van de maatschappij. De sector beroepsonderwijs en volwasseneneducatie (bve) omvat het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en de volwasseneneducatie. Het middelbaar beroepsonderwijs heeft een belangrijke maatschappelijke en economische functie. Het is een leverancier van werknemers voor de arbeidsmarkt. Ook is het een schakel tussen het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs en het hoger beroepsonderwijs.

Financieren

De Minister is verantwoordelijk voor de financiering van het middelbaar onderwijs door lumpsumbekostiging van de onderwijsinstellingen. Hierdoor wordt de toegankelijkheid van het onderwijs gewaarborgd.

Stimuleren

De Minister stimuleert specifieke beleidsonderwerpen door het verstrekken van aanvullende bekostiging, subsidies, en de inzet van andere instrumenten zoals overleg, voorlichting, kwaliteitsafspraken en wet- en regelgeving.

Regisseren

De Minister vult haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs in via een regisserende rol. De normen van kwaliteit zijn vastgelegd in wet- en regelgeving; de Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de naleving.

Kengetallen

Tabel 33 Kengetallen						
Kengetal	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1 Percentage studenten in het mbo dat zich uitgedaagd voelt ¹	37%	38%	37%	37%		
2 Studenttevredenheid ²						
Cijfer opleiding	7	–	7,1	–	6,7 ³	
Cijfer instelling	6,6	–	6,7	–	6,5 ⁴	
Percentage tevreden over school en studie ⁵			62%		–	

1 Bron: ROA. Cijfers over 2020 worden najaar 2021 verwacht.

2 Bron: JOB-monitor. Dit kengetal wordt tweejaarlijks gemeten.

3 Vanwege een andere antwoordmogelijkheid bij de vragen zijn de cijfers niet vergelijkbaar met eerdere jaren.

4 Vanwege een andere antwoordmogelijkheid bij de vragen zijn de cijfers niet vergelijkbaar met eerdere jaren.

5 Vanwege een andere vraagstelling over de tevredenheid is het cijfer voor 2018 niet vergelijkbaar met eerdere jaren, en worden deze eerdere jaren niet getoond. Vanaf 2020 wordt deze vraag niet meer gesteld.

Tabel 34 Studenten middelbaar beroepsonderwijs (aantallen x 1.000)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal mbo-studenten (exclusief vavo) ²	506,1	500,2	491,6	482,1	475,4	472,2	470,7
Bol	379,0	377,9	399,8	386,4	378,1	374,6	373,0
Bbl	127,1	122,3	91,9	95,7	97,2	97,6	97,7
Vavo	6,4	6,7	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3

1 Bron: Referentieraming 2020

2 (Sub)totalen kunnen een kleine afwijking hebben door het afronden van de aantallen.

Tabel 35 Uitgaven per student (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Onderwijsuitgaven per mbo-student (x € 1.000) ¹	8,4	9,4 ²	9,0	9,6	9,2	9,1	9,1

1 De onderwijsuitgaven per student zijn berekend door de middelen voor het instrument bekostiging te delen door het ongewogen aantal mbo-studenten (inclusief vavo) uit de referentieraming 2021.

2 In 2021 is eenmalig de extra aanvraag subsidieregelingen uit het Nationaal Programma Onderwijs toegevoegd aan de berekening. De onderwijsuitgaven per student zijn in 2021 berekend door de middelen voor het instrument bekostiging plus de subsidieregelingen Inhaal- en ondersteuningsprogramma's (€ 104.000) en Extra hulp voor de klas (€ 35.000) te delen door het ongewogen aantal mbo-studenten (inclusief vavo) uit de referentieraming 2021. Dit is gedaan omdat beide regelingen in 2022 onderdeel uitmaken van de bekostiging en daarmee wordt de vergelijkbaarheid van de onderwijsuitgaven per student over de jaren heen vergroot.

Toelichting

Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs zijn er voor 2021 en 2022 middelen toegevoegd aan de bekostiging waardoor de onderwijsuitgaven per student in deze jaren zijn gestegen. Echter, dit is in tabel 35 niet terug te zien doordat er een kasschuif heeft plaatsgevonden. Het resultaatafhankelijk budget voor 2022 van € 210,0 miljoen is doorgeschoven naar 2023. Dit is conform de afspraken in het Bestuursakkoord mbo 2018–2022. Uitbetaling van het resultaatafhankelijk budget kan pas plaatsvinden in 2023 na de eindbeoordeling van de Kwaliteitsafspraken mbo 2019–2022 door de onafhankelijke adviescommissie kwaliteitsafspraken.

Zonder deze kasschuif van € 210,0 miljoen zou de gemiddelde onderwijsuitgaven per student in 2022 en 2023 respectievelijk € 9.400 en € 9.200 zijn. Dit betekent dat er zonder kasschuif voor de jaren 2021 en 2022 € 9.400 per student beschikbaar is vanwege het Nationaal Programma Onderwijs.

C. Beleidswijzigingen

In het onderdeel [beleidsprioriteiten](#) staan de belangrijkste wijzigingen op het terrein van beroeps- en volwasseneneducatie beschreven. Aanvullend zijn nog de onderstaande punten over het Bestuursakkoord te melden.

Met de mbo-sector is het «[Bestuursakkoord 2018–2022 Trots, vertrouwen en lef](#)» afgesloten. Het bestuursakkoord bevat de gezamenlijke ambities voor het mbo. Hierin staan onderwerpen als Leven Lang Ontwikkelen, jongeren in een kwetsbare positie ondersteunen en regionale innovatie beschreven. Voortbouwend op de uitgangspunten uit het bestuursakkoord hebben alle mbo-instellingen eind 2018 een kwaliteitsagenda ingediend die moet leiden tot een duidelijke verbetering voor studenten en de regionale partners van de instelling. In het najaar van 2021 vindt de tussentijdse beoordeling van de voortgang plaats over de periode 2019-2020.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 36 Budgettaire gevolgen van beleid art. 4 (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	4.993.746	5.679.090	4.936.643	5.043.480	4.925.426	4.770.701	4.768.406
Totale uitgaven	4.864.049	5.352.973	5.065.898	5.172.041	4.889.292	4.834.392	4.813.672
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)	99,6%						
Bekostiging	4.330.200	4.612.074	4.477.645	4.720.554	4.436.148	4.388.999	4.366.849
Bekostiging mbo-instellingen	3.704.028	3.947.671	4.030.302	3.837.553	3.765.422	3.722.760	3.704.335
Bekostiging Caribisch Nederland	5.744	9.683	8.616	8.544	8.441	8.441	8.441
Bekostiging vavo	67.365	69.383	69.883	68.883	68.883	68.883	68.883
Kwaliteitsafspraken investeringsbudget	440.000	247.215	252.785	360.304	360.304	360.304	360.304
Kwaliteitsafspraken resultaatafhankelijk budget	0	210.652	0	319.054	108.399	108.399	108.399
Regionaal Investeringsfonds	21.010	20.071	22.345	43.002	39.859	35.372	31.647
Salarismix Randstadregio's	51.503	52.664	52.664	52.664	52.664	52.664	52.664
Tegemoetkoming schoolkosten mbo	10.000	0	0	0	0	0	0
Regionaal Programma	30.550	30.550	30.550	30.550	32.176	32.176	32.176
Begeleidingsgesprekken jeugdwerkloosheid	0	24.185	10.500	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)	322.155	500.002	349.847	234.109	236.237	229.341	228.034
Praktijkleren	213.500	306.194	295.358	196.905	204.038	200.369	200.369
Leven Lang Ontwikkelen	3.895	6.916	6.782	2.285	313	318	318
Actieplan Laaggeletterdheid/Tel mee met Taal	16.031	20.487	15.283	15.181	14.517	12.268	12.268
Loopbaanoriëntatie	3.275	1.976	1.809	1.579	1.329	1.329	1.329
Vakwedstrijden mbo	3.200	4.191	4.191	4.191	1.048	0	0
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	69.745	33.465	0	0	0	0	0
Extra hulp voor de klas	0	104.000	0	0	0	0	0
Zelftesten	0	3.900	0	0	0	0	0
Overige subsidies	12.509	18.873	26.424	13.968	14.992	15.057	13.750
Opdrachten	5.039	33.021	19.016	5.159	4.326	3.449	3.534
Opdrachten	5.039	13.721	19.016	5.159	4.326	3.449	3.534
Zelftesten	0	19.300	0	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen	21.868	20.640	20.989	20.781	20.473	20.495	21.443
Dienst Uitvoering Onderwijs	19.758	18.008	17.439	17.639	17.331	17.353	18.301
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	2.110	2.632	3.550	3.142	3.142	3.142	3.142
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	61.156	62.173	72.938	70.475	71.145	71.145	72.849
College voor Toetsen en Examens	0	985	9.638	11.958	12.628	12.628	12.628
Wet SLOA	0	268	1.127	1.127	1.127	1.127	2.831
SBB	61.156	60.920	62.173	57.390	57.390	57.390	57.390
Bijdrage aan medeoverheden	123.631	125.063	125.463	120.963	120.963	120.963	120.963
RMC's	40.951	42.303	42.703	38.203	37.183	37.183	37.183
Educatie	62.174	63.560	63.560	63.560	63.560	63.560	63.560
Caribisch Nederland	1.306	0	0	0	0	0	0
Regionaal Programma	19.200	19.200	19.200	19.200	20.220	20.220	20.220
Ontvangsten	5.082	5.200	4.000	4.000	4.000	4.000	4000

Uitsplitsing verplichtingen

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	4.993.746	5.679.090	4.936.643	5.043.480	4.925.426	4.770.701	4.768.406
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	107.437	1.224	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> overig	4.886.309	5.677.866	0	0	0	0	0

De garantieverplichtingen hebben betrekking op leningen/rekening-courantkredieten aan onderwijsinstellingen. Deze leningen worden door middel van schatkistbankieren verstrekt. Het Ministerie van OCW staat voor deze leningen garant. Deze verplichtingen worden niet geraamd.

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 4 is in 2022 99,6 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het beschikbare budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. De verplichtingen hebben betrekking op de betalingen aan mbo-instellingen (inclusief Caribisch Nederland). In de [Wet educatie en beroepsonderwijs \(WEB\)](#), het [Uitvoeringsbesluit WEB \(UWEB\)](#) en regelingen zijn de bepalingen, bedragen en percentages opgenomen op basis waarvan de rijksbijdrage en aanvullende bekostiging wordt berekend.

Subsidies

Van het beschikbare budget is in 2022 95,0 procent juridisch verplicht. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de subsidiebijlage.

Opdrachten

Van het beschikbare budget is in 2022 75,0 procent juridisch verplicht.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. Op basis van managementafspraken tussen bestuursdepartement en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zijn afspraken vastgelegd voor het komende jaar. In de [subsidieregeling praktijkleren](#) is geregeld dat deze regeling door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland wordt uitgevoerd.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's

Het budget voor 2022 is voor 100 procent juridisch verplicht. Deze middelen zijn bestemd voor de uitvoering van de wettelijke taken van de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en (de ontwikkeling van) centrale examens Nederlandse taal, rekenen en Engels door het Centraal Instituut voor Toets Ontwikkeling (CITO) en het College voor Toetsen en Examens (CvTE).

Bijdrage aan medeoverheden

Van het beschikbare budget is in 2022 100 procent juridisch verplicht. Deze middelen zijn bestemd voor de gemeenten en worden in de vorm van specifieke uitkeringen verstrekt voor de uitvoering van de taken van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, het educatiebudget en het regionaal programma.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bekostiging

Bekostiging mbo-instellingen

De rijksbijdrage die de mbo-instellingen ontvangen, is gebaseerd op de [Wet educatie en beroepsonderwijs \(WEB\)](#) en de nadere uitwerking in het [Uitvoeringsbesluit WEB](#).

Het landelijk budget dat beschikbaar is voor het beroepsonderwijs wordt verdeeld in een budget voor entreeopleidingen en een budget voor de niveaus 2 tot en met 4. Het budget voor de entreeopleidingen wordt verdeeld over de mbo-instellingen naar rato van het aantal ingeschreven

studenten. Het budget voor de niveaus 2 tot en met 4 wordt verdeeld naar rato van het aantal ingeschreven studenten en het aantal afgegeven diploma's van elke instelling. De mate waarin een student meetelt, is afhankelijk van de leerweg (beroeps begeleidende leerweg (bbl) of beroeps opleidende leerweg (bol)) en de opleiding (de prijsfactor van de opleiding). Per 1 januari 2019 is de cascadebekostiging afgeschaft, dat betekent dat de verblijfsduur van een student niet meer meetelt bij de verdeling van het budget hetgeen de kansengelijkheid bevordert. Door het afschaffen van de cascadebekostiging heeft een herverdeling van de rijksbijdrage plaatsgevonden. Om instellingen de gelegenheid te geven toe te groeien naar de nieuwe situatie is voorzien in een overgangsbekostiging van drie jaar. Vanaf 2022 zal er dus geen overgangsbekostiging meer zijn.

Bekostiging Caribisch Nederland

Deze middelen zijn bedoeld voor het verzorgen van middelbaar beroeps-onderwijs in Caribisch Nederland. De onderwijsinstellingen in Caribisch Nederland ontvangen hiervoor lumpsumbekostiging. Ook de Raad Onderwijs Arbeidsmarkt in Caribisch Nederland wordt vanuit deze middelen bekostigd.

Bekostiging voortgezet algemeen volwassenonderwijs (vavo)

Voor de verdeling van de beschikbare middelen voor het vavo wordt gebruik gemaakt van drie maatstaven, namelijk: het aantal ingeschreven studenten, het aantal vakken dat door studenten met een voldoende is afgesloten en het aantal afgegeven diploma's.

Kwaliteitsafspraken investeringsbudget

De mbo-instellingen hebben over de periode 2019–2022 afspraken gemaakt met de Minister van OCW om de onderwijskwaliteit van de instelling te verhogen. Deze afspraken zijn vastgelegd in de kwaliteitsagenda van de mbo-instelling. Mbo-instellingen hebben daarbij veel ruimte om eigen doelen te bepalen en daarbij concreet aan de slag te gaan met hun eigen specifieke regionale situatie. Daarnaast zijn er drie landelijke speerpunten: jongeren in kwetsbare positie, gelijke kansen en opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst. De onafhankelijke commissie kwaliteitsafspraken mbo heeft de kwaliteitsafspraken beoordeeld en alle agenda's goedgekeurd. Alle instellingen ontvangen daardoor geld uit het investeringsdeel van het budget voor de kwaliteitsafspraken voor de financiering van de maatregelen uit de kwaliteitsagenda's.

Kwaliteitsafspraken resultaatafhankelijk budget

Het resultaatafhankelijk deel van het budget voor de kwaliteitsafspraken wordt verdeeld onder de instellingen die de gestelde doelen in de kwaliteitsagenda in voldoende mate hebben gehaald. In 2021 heeft een tussentijdse beoordeling plaatsgevonden van de voortgang in de jaren 2019 en 2020. Daarbij is rekening gehouden met de impact van de coronacrisis op de gestelde doelen. In de 2023 vindt een eindbeoordeling plaats over de gehele periode 2019–2022.

Regionaal Investeringsfonds

Met het Regionaal Investeringsfonds worden middelen beschikbaar gesteld voor duurzame publiek-private samenwerking (pps) van beroepsonderwijs, bedrijfsleven en regionale overheden. Mbo-instellingen kunnen een aanvraag doen voor bekostiging van een samenwerkingstraject dat leidt tot verbetering van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. De samenwerkingspartners dragen financieel voor 50 tot 67 procent bij. In totaal was er

voor de periode 2019-2022 € 100,0 miljoen beschikbaar, waarvan € 22,3 miljoen resteert voor projecten die een aanvraag doen in 2022, het laatste jaar van de huidige regeling.

Salarismix Randstadregio's

In het [actieplan Leerkraft van Nederland](#) zijn afspraken vastgelegd om de aantrekkelijkheid van het beroep leraar te vergroten. Dat is belangrijk, onder andere in het kader van de personeelstekorten in het onderwijs. Een van de gemaakte afspraken is dat extra middelen ter beschikking worden gesteld aan instellingen in de Randstadregio's om hun salarismix te versterken. De arbeidsmarktproblematiek, beloningsachterstand ten opzichte van de marktsector en (een optelsom van) grootstedelijke problemen waar instellingen en docenten mee te maken krijgen, liggen hieraan ten grondslag. Aan de hand van behaalde competenties zijn docenten benoemd in een hogere schaal. De middelen vormen een aanvulling op de lumpsum.

Regionaal Programma

In het studiejaar 2020-2021 zijn scholen en gemeenten gestart met het nieuwe vierjarige regionaal programma om voortijdig schooluitval te voorkomen en tegen te gaan. In het regionaal programma stelt de regio een streefcijfer vast waarmee de landelijke ambitie van jaarlijks maximaal 20.000 nieuwe voortijdig schoolverlaters in 2024 wordt behaald. Ook nemen regio's maatregelen om het aantal voortijdig schoolverlaters dat terug naar school dan wel aan het werk gaat, te vergroten.

Voor de uitvoering van het regionaal programma zijn middelen beschikbaar. In 2022 gaat het om in totaal € 49,8 miljoen. Deze middelen komen deels via de contactschool naar de regio (€ 30,6 miljoen) en deels via de contactgemeente (zie bijdrage aan medeoverheden, € 19,2 miljoen).

Begeleidingsgesprekken jeugdwerkloosheid

Met de [subsidieregeling extra begeleiding en nazorg mbo 2021-2022](#) is in 2021 € 24,5 miljoen ter beschikking gesteld aan mbo-instellingen voor het bieden van extra begeleiding aan laatstejaars mbo-studenten en nazorg aan mbo-gediplomeerden. Concreet zetten mbo-instellingen de subsidiemiddelen in om aan laatstejaars mbo-studenten extra begeleiding te geven en hen na diplomering te blijven ondersteunen (nazorg). Daarbij kan gedacht worden aan verdiepende trainingen voor sollicitatievaardigheden in het laatste jaar, een uitstroomgesprek bij diplomering en waar nodig coaching (in samenwerking met de gemeente) als nazorg. De middelen die beschikbaar zijn op basis van deze subsidieregeling worden over de instellingen verdeeld op basis van het aantal studenten met een grote kans op werkloosheid dat aan de instelling studeert. Van de beschikbare € 24,5 miljoen is € 24,2 miljoen aangevraagd en toegekend.

Bij het verlengen van de regeling extra begeleiding en nazorg mbo in 2022 is het bieden van extra begeleiding aan laatstejaars mbo-studenten in de 'corona-enveloppe' opgegaan. Het onderdeel nazorg door mbo-instellingen van de aanpak jeugdwerkloosheid is geen wettelijke taak en blijft daarom in de regeling en vormt geen onderdeel van de opslag op de bekostiging. Voor dit onderdeel kunnen instellingen naar verwachting in het najaar 2021 deze subsidie aanvragen voor 2022. Hiervoor wordt € 10,5 miljoen beschikbaar gesteld.

Subsidies

Praktijkleren

De subsidieregeling praktijkleren is bedoeld om werkgevers te stimuleren praktijk- en werkleerplaatsen aan te bieden. Dankzij de regeling kunnen leerlingen, studenten of werknemers die een (beroeps)opleiding volgen, zich beter voorbereiden op de arbeidsmarkt en kunnen werkgevers beschikken over beter opgeleid personeel. De subsidie is een tegemoetkoming in de kosten die een werkgever maakt voor begeleiding. De subsidieregeling praktijkleren is in 2019 tot en met 2023 verlengd. Aan de subsidieregeling is voor de studiejaar 2019-2020 tot en met 2023-2024 € 10,6 miljoen per jaar toegevoegd om de sectoren landbouw, horeca en recreatie tegemoet te komen met een extra investering in de scholing van werknemers ([motie Heerma](#)). Deze stimulering vindt plaats via een tegemoetkoming in de begeleidingskosten voor bbl-stageplekken. Daarnaast verhoogt het kabinet de subsidieregeling praktijkleren voor de studiejaar 2020-2021 en 2021-2022 met € 10,6 miljoen per jaar voor conjunctuur- en contactgevoelige bedrijfssectoren, die geraakt worden door de coronacrisis. Via het Nationaal Programma Onderwijs is het budget voor de basissubsidie bovendien opgehoogd voor de studiejaar 2020-2021 en 2021-2022, zodat per leerwerkplek, op basis van de huidige ramingen, weer € 2.700 per jaar beschikbaar is.

Leven Lang Ontwikkelen

Het Ministerie van OCW werkt met andere departementen, sociale partners, onderwijsinstellingen en andere stakeholders aan het realiseren van een doorbraak op leven lang ontwikkelen. Het kabinet is voornemens om de huidige fiscale aftrek van scholingsuitgaven vanaf 2022 om te vormen tot een gerichte uitgavenregeling, het STAP-budget (Stimulering Arbeidsmarktpositie). DUO ontwikkelt en beheert het scholingsregister, dat voor de uitvoering van de STAP-regeling noodzakelijk is. In 2022 is in de OCW-begroting € 6,8 miljoen beschikbaar voor het verbeteren van de randvoorwaarden voor leven lang ontwikkelen. Het Ministerie van OCW zorgt daarbij voor flexibilisering van het mbo en een landelijk scholingsportaal met een overzicht van scholingsmogelijkheden en publieke en private financieringsmogelijkheden.

Actieplan laaggeletterdheid/Tel mee met taal

Ter ondersteuning van de aanpak van laaggeletterdheid worden in 2022 middelen, € 15,2 miljoen, beschikbaar gesteld als bijdrage aan het landelijke programma «Tel mee met Taal» dat door de Ministeries van OCW, SZW, VWS en BZK wordt uitgevoerd en gefinancierd. Op 18 maart 2019 heeft de Tweede Kamer een brief (Kamerstukken II 2018/19, [28760, nr. 84](#)) ontvangen waarin het kabinet maatregelen aankondigt om de aanpak van laaggeletterdheid in de periode 2020–2024 een extra impuls te geven. Met het programma «Tel mee met Taal» worden onder andere gemeenten, aanbieders van cursussen, werkgevers, bibliotheken en maatschappelijke organisaties ondersteund om laaggeletterden te herkennen, door te verwijzen en te scholen. De activiteiten worden door verschillende partijen uitgevoerd.

Loopbaanoriëntatie (lob)

De lob-middelen worden ingezet om de loopbaanbegeleiding en de studiekeuze- en arbeidsmarktvoorlichting van (aankomende) mbo-studenten te verbeteren via onder meer het Expertisepunt lob en de portal «Kies MBO» door de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Deze middelen zullen ook ingezet worden ten behoeve van een betere voorbereiding en doorstroom van mbo naar hbo.

Vakwedstrijden

Voor het organiseren van de jaarlijkse vmbo- en mbo-vakwedstrijden is de [subsidieregeling vakwedstrijden vmbo en mbo](#) opgesteld. De subsidie voor het organiseren van de nationale vakwedstrijden mbo en het begeleiden van Team Netherlands naar de internationale finales is voor de periode 2020-2023 verleend aan WorldSkills Netherlands.

Overige subsidies

Hieronder vallen posten zoals de Gelijke Kansen Alliantie, technieknetwerken, het netwerk burgerschap, macrodoelmatigheid en digitalisering mbo.

Opdrachten

Dit betreffen middelen voor diverse beleidsgerichte activiteiten en onderzoeken en uitvoeringskosten van Dienst Uitvoering Subsidies Instellingen (DUS-I). Daarnaast staan er op dit budget middelen in het kader van onderzoek, monitoring en uitvoering voor het Nationaal Programma Onderwijs.

Bijdrage aan agentschappen

Dienst Uitvoering Onderwijs

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van OCW en levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten en informatievoorziening. Het betreft het aandeel in de uitvoeringskosten van DUO voor dit begrotingsartikel.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) worden middelen verstrekt voor het uitvoeren van de subsidieregeling praktijkleren.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's

College voor Toetsen en Examens

Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) is een ZBO dat verantwoordelijk is voor de centrale examens Nederlandse taal, rekenen en Engels in het mbo en de staatsexamens Nederlands als tweede taal.

Wet SLOA

Op basis van de Wet SLOA worden middelen toegekend aan Stichting CITO, voor het ontwikkelen van de centrale examens Nederlandse taal, rekenen en Engels in het mbo.

Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)

SBB ontvangt middelen om de wettelijke taken uit te voeren, waarmee wordt bijgedragen aan het primaire proces van het beroepsonderwijs. Hiertoe behoort het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiestructuur. Tevens werft en accrediteert SBB leerbedrijven, zorgt zij voor voldoende leerwerkplekken en bevordert zij de kwaliteit van deze plaatsen. De samenwerking van onderwijs en bedrijfsleven binnen één organisatie draagt bij aan kwalitatief goed beroepsonderwijs met opleidingen die up-to-date zijn en voldoende, goede stageplaatsen.

Bijdrage aan medeoverheden

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie

Er is in 2022 € 42,7 miljoen beschikbaar voor de uitvoering van de taken van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC-functie) van 40 RMC-regio's. De RMC-functie heeft de taak om jongeren tot 23 jaar die niet naar

school gaan en nog geen startkwalificatie hebben behaald te monitoren en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. De RMC-functie zorgt er samen met andere betrokken partijen in de regio voor dat jongeren die zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen worden begeleid naar school, zorg, werk of een combinatie daarvan. De financiering voor de uitvoering van de RMC-taak vindt plaats middels een specifieke uitkering.

Educatie

Gemeenten ontvangen budget om cursussen taal, rekenen en digitale vaardigheden aan te bieden aan hun laaggeletterde volwassen inwoners. De doelgroep betreft volwassenen die Nederlands als eerste taal of tweede taal hebben, maar niet inburgeringsplichtig zijn. Sinds 1 januari 2015 wordt het educatiebudget per specifieke uitkering verstrekt aan samenwerkende gemeenten binnen een arbeidsmarktregio (via de contactgemeente). Gemeenten hebben voor de besteding van dit budget inkoopvrijheid. Zij kiezen zelf aanbieders op basis van de vraag en behoefte van hun doelgroepen.

Regionaal Programma

Deze middelen komen deels via de contactschool naar de regio (€ 30,6 miljoen, zie instrument bekostiging) en deels via de 40 RMC-contactgemeenten (€ 19,2 miljoen) in de vorm van een specifieke uitkering.

Extracomptabele fiscale regelingen

Naast de in dit begrotingsartikel genoemde instrumenten, is er een fiscale regeling die betrekking heeft op dit beleidsterrein. De Minister van Financiën is hoofdverantwoordelijk voor de wetgeving en uitvoering van deze regeling en voor de budgettaire middelen. In onderstaande tabel is ter informatie het budgettaire belang van deze regeling vermeld. De cijfers zijn ontleend aan de corresponderende bijlage 'Fiscale regelingen' in de Miljoenennota. Voor een beschrijving van de regeling, de doelstelling, de ramingsgrond, een verwijzing naar de laatste uitgevoerde evaluatie en het beoogde jaar van afronding van de volgende evaluatie, wordt verwezen naar de bijlage bij de Miljoenennota 'Toelichting op de fiscale regelingen'.

Tabel 37 Fiscale regelingen 2020-2022, budgettair belang op transactiebasis in lopende prijzen (bedragen x € 1 miljoen)¹

	2020	2021	2022
Aftrek voor scholingsuitgaven (studiekosten)	238	253	23

¹ [-] = regeling is in dat jaar niet van toepassing; [0] = budgettair belang van de regeling bedraagt in dat jaar afgerond nihil.

Overzicht specifieke uitkeringen

Tabel 38 Overzicht specifieke uitkeringen (bedragen x € 1 miljoen)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Ontvangende partij(en)	42,3	38,2	38,2	37,2	37,2	37,2
Gemeenten						
Korte omschrijving uitkering						
Dit betreft de bekostiging van de uitvoering van de taken van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) van 40 RMC-regio's. De verdeelsleutel ligt vast in een ministerieel besluit.						
Vindplaats regelgeving						
Artikel 8.3.2 van de Wet educatie en beroepsonderwijs						
2. Ontvangende partij(en)	63,6	63,6	63,6	63,6	63,6	63,6
Gemeenten						
Korte omschrijving uitkering						

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
De middelen voor educatie worden per specifieke uitkering verstrekt aan samenwerkende gemeenten binnen een regio educatie arbeidsmarktregio (via de contactgemeente). De verdeelsleutel is vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit WEB.						
Vindplaats regelgeving						
Artikel 2.3.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs						
3. Ontvangende partij(en)	19,2	19,2	19,2	20,2	20,2	20,2
Gemeenten						
Korte omschrijving uitkering						
De middelen voor de uitvoering van de maatregelen uit het Regionaal Programma worden deels aan de RMC-contactgemeenten verstrekt.						
Vindplaats regelgeving						
Artikel 8.3.4 van de Wet educatie en beroepsonderwijs						

3.4 Artikel 6 en 7. Hoger onderwijs

A. Algemene doelstelling

Het stelsel van hoger onderwijs en onderzoek zorgt dat studenten en (wetenschappelijk) personeel hun talenten en onderzoekend vermogen maximaal kunnen ontwikkelen. Het leidt hen op voor een positie op de nationale en internationale arbeidsmarkt die optimaal aansluit bij hun talenten.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor een stelsel van hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek dat zodanig functioneert dat het onderwijs aansluit bij de talenten en ambities van individuele studenten en (wetenschappelijk) personeel, en bij de behoefte van de maatschappij.

Financieren

De Minister financiert het stelsel van hoger onderwijs en onderzoek door bekostiging van de onderwijsinstellingen. Mede hierdoor wordt de toegankelijkheid van het hoger onderwijs gewaarborgd.

Stimuleren

De Minister stimuleert specifieke beleidsonderwerpen via de bekostiging, en de inzet van andere instrumenten, zoals kwaliteitsafspraken, bestuurlijke afspraken, voorlichting en wet- en regelgeving.

Regisseren

De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hoger onderwijs vult de Minister in via een regisserende rol. De normen van kwaliteit zijn vastgelegd in wet- en regelgeving. De kwaliteit van de individuele opleidingen in het hoger onderwijs wordt bewaakt met het accreditatiestelsel. Dit is belegd bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften en op de recht- en doelmatigheid. Zij ziet ook toe op de kwaliteit van het stelsel van hoger onderwijs, waaronder het accreditatiestelsel.

Kengetallen

Tabel 39 Kengetallen						
Kengetal		2020/21				
1	Studenttevredenheid	Hbo	66,4% ¹			
		Wo	78,6% ¹			
2	Percentage 25-64 jarigen (mbo/ho) dat deelneemt aan een leeractiviteit (Leven lang leren) ²	2016	2017	2018	2019	2020
		18,8%	19,1%	19,1%	19,5%	18,8%
3	Uitval 1e jaar ³	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
		Hbo	15,0%	16,0%	15,5%	11,5%
4	Bachelor rendement (n+1) van herinschrijvers na het eerste jaar ³	Wo	6,0%	6,7%	7,0%	5,3%
		Hbo	67,7%	68,1%	69,0%	69,6%
		Wo	81,1%	80,7%	81,2%	81,1%

1 Bron: Nationale Studenten Enquête 2021. Door aanpassing van de vragenlijst van de Nationale Studenten Enquête in 2020 zijn de recente resultaten niet te vergelijken met die uit voorgaande jaren en wordt 2020/21 als basisjaar voor toekomstige metingen genomen.

2 Bron: Eurostat, Labour Force Survey (LFS).

3 Bron: DUO.

Tabel 40 Studenten hoger onderwijs ¹

1. Ingeschreven studenten (inclusief groen onderwijs, aantallen x 1.000)							
	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27
hbo voltijd associate degree	11,2	12,9	14,4	15,4	16,1	16,5	16,7
hbo voltijd bachelor	415,5	422,2	424,3	424,7	421,2	415,5	409,6
hbo voltijd master	6,0	6,2	6,2	6,3	6,5	6,7	6,9
hbo deeltijd associate degree	6,4	6,9	7,4	7,7	7,8	8,0	8,0
hbo deeltijd bachelor	41,6	43,5	45,1	46,3	47,0	47,5	47,7
hbo deeltijd master	7,8	7,4	7,2	7,0	6,7	6,5	6,1
Totaal hbo	488,5	499,1	504,6	507,4	505,3	500,7	495,0
wo voltijd bachelor	205,3	212,1	218,4	222,4	225,6	228,4	231,4
wo voltijd master	118,9	127,1	132,8	138,7	144,4	149,8	154,3
wo deeltijd bachelor	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3	1,2
wo deeltijd master	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,2	3,2
Totaal wo	329,0	344,0	355,9	365,8	374,7	382,7	390,1
2. Gediplomeerden (inclusief groen onderwijs, aantallen x 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
hbo voltijd associate degree	2,1	2,2	2,5	2,7	2,8	2,9	2,9
hbo voltijd bachelor	61,6	62,1	63,1	64,6	67,4	67,8	67,2
hbo voltijd master	2,0	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,4
hbo deeltijd associate degree	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3
hbo deeltijd bachelor	5,8	6,0	6,2	6,3	6,4	6,5	6,5
hbo deeltijd master	2,1	2,0	1,9	1,9	1,8	1,8	1,7
Totaal hbo	74,7	75,7	77,2	79,1	82,0	82,6	82,0
wo voltijd bachelor	37,4	38,6	39,8	41,7	42,4	42,5	42,8
wo voltijd master	45,0	47,4	50,2	52,1	53,8	55,3	56,7
wo deeltijd bachelor	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
wo deeltijd master	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Totaal wo	83,6	87,2	91,2	95,0	97,3	98,9	100,6

¹ Bron: Referentieraming 2020

Tabel 41 Uitgaven per student (bedragen x € 1.000)

1. Onderwijsuitgaven per student (bedragen x € 1.000) ¹	2022	2023	2024	2025
hbo	8,4	8,4	8,4	8,5
wo	8,3	8,3	8,4	8,4
2. Wettelijk collegegeld (hbo en wo voltijd, bedragen x € 1)				2021/22
				2.168

¹ De onderwijsuitgaven per student zijn berekend in nominale prijzen zonder de collegegeldontvangsten, en aantal studenten conform de Referentieraming 2021 (overeenkomstig tabel 40, onder 1; omgerekend naar kalenderjaren). De stijging in de onderwijsuitgaven per student de komende jaren wordt verklaard door de oploep in de middelen studievoorschot.

C. Beleidswijzigingen

Voor de belangrijkste beleidswijzigingen op het terrein van hoger en wetenschappelijk onderwijs wordt verwezen naar het onderdeel [beleidsprioriteiten](#). Aanvullend kan daarop nog worden gemeld dat via een subsidieregeling virtuele internationale samenwerkingsprojecten mogelijk worden gemaakt. Op deze wijze krijgen studenten toegang tot de verschillende mogelijkheden die bijdragen aan hun interculturele competenties en hun internationale oriëntatie.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 42 Budgettaire gevolgen van beleid art. 6 (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	3.773.125	5.062.801	4.068.668	4.112.480	4.197.137	4.250.180	4.248.514
Totale uitgaven	3.511.341	4.312.874	4.479.775	4.082.888	4.166.997	4.240.849	4.265.700
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)			100,00%				
Bekostiging	3.420.261	4.194.277	4.447.971	4.051.561	4.135.378	4.209.227	4.233.254
Bekostiging onderwijsdeel ¹	3.179.930	3.844.604	4.036.677	3.622.545	3.643.008	3.645.144	3.614.535
Bekostiging ontwerp en ontwikkeling	87.836	89.866	89.904	89.904	89.904	89.904	89.904
Studievoorschot kwaliteitsafspraken ²	144.911	251.645	314.840	331.986	375.611	405.024	433.740
Studievoorschotvouchers	0	250	1.228	4.181	25.045	69.155	95.075
Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen	7.584	7.912	5.322	2.945	1.810	0	0
Subsidies (regelingen)	1.062	31.694	3.340	2.632	2.632	2.632	2.632
Tegemoetkoming 2e lerarenopleiding	0	379	2.556	2.556	2.556	2.556	2.556
Sneltesten	0	3.600	0	0	0	0	0
Overige subsidies	1.062	27.715	784	76	76	76	76
Bijdrage aan agentschappen	14.722	13.055	13.443	13.471	13.739	13.799	14.623
Dienst Uitvoering Onderwijs	14.722	13.055	13.443	13.471	13.739	13.799	14.623
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	75.296	73.848	15.021	15.224	15.248	15.191	15.191
NWO: Praktijkgericht onderzoek ³	60.515	58.875	0	0	0	0	0
NWO: Promotiebeurs voor leraren	10.144	10.371	10.371	10.371	10.371	10.371	10.371
Nederland-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)	4.637	4.602	4.650	4.853	4.877	4.820	4.820
Ontvangsten	2.211	1.213	1.213	1.213	1.213	1.213	16

1 Inclusief de studievoorschotmiddelen voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten (10% van de studievoorschotmiddelen).

2 90% van de studievoorschotmiddelen die gekoppeld zijn aan de kwaliteitsafspraken.

3 Vanaf 2022 ondergebracht bij artikel 16 (Onderzoek- en wetenschapsbeleid).

Uitsplitsing verplichtingen

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	3.773.125	5.062.801	4.068.668	4.112.480	4.197.137	4.250.180	4.248.514
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	- 2.703	3.920	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> overig	3.775.828	5.058.881	0	0	0	0	0

De garantieverplichtingen hebben betrekking op leningen/rekening-courantkredieten aan onderwijsinstellingen. Deze leningen worden door middel van schatkistbankieren verstrekt. Het Ministerie van OCW staat voor deze leningen garant. Deze verplichtingen worden niet geraamd.

Tabel 43 Budgettaire gevolgen van beleid art. 7 (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	5.730.555	6.879.302	5.993.862	6.075.577	6.215.402	6.299.046	6.311.807
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	- 17.983	- 5.274					
<i>waarvan</i> overig	5.748.538	6.884.576					
Totale uitgaven	5.418.229	6.128.507	6.271.242	6.030.404	6.133.576	6.218.746	6.267.608
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)			99,96%				
Bekostiging	5.386.198	6.032.559	6.240.270	5.999.808	6.103.287	6.188.370	6.237.275
Bekostiging onderwijsdeel ¹	2.397.433	2.843.213	3.006.191	2.785.254	2.858.207	2.917.599	2.933.673
Bekostiging onderzoeksdeel	2.194.075	2.280.045	2.284.607	2.244.535	2.244.576	2.239.868	2.239.877
Bekostiging ondersteuning geneeskunde onderwijs en onderzoek	706.319	755.869	757.944	724.853	726.319	727.763	729.188
Studievoorschot kwaliteitsafspraken ²	88.371	153.432	191.511	202.210	228.233	246.055	263.483
Studievoorschotvouchers	0	0	17	103	3.099	14.232	28.201
Profilering en zwaartepuntvorming ³	0	0	0	42.853	42.853	42.853	42.853
Subsidies (regelingen)	3.659	47.174	24.928	24.903	24.596	24.596	24.553
Nuffic ⁴	0	14.235	14.507	14.456	14.456	14.456	14.456
Studiekeuze123 ⁴	0	2.559	2.616	2.559	2.559	2.559	2.559
Vluchteling Studenten UAF ⁴	0	2.511	2.511	2.511	2.511	2.511	2.511
Studentenwelzijn (Ecio) ⁴	0	835	794	794	794	794	751
Interstedelijk Studentenoverleg (ISO) ⁴	0	265	271	271	271	255	255
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) ⁴	0	255	255	255	255	255	255
Open en online onderwijs	1.844	2.001	2.008	2.044	2.044	2.044	2.044
Sneltesten	0	3.000	0	0	0	0	0
Overige subsidies	1.815	21.513	1.966	2.013	1.706	1.722	1.722
Opdrachten	3.105	45.904	3.153	2.802	2.802	2.889	2.889
Opdrachten	3.105	4.204	3.153	2.802	2.802	2.889	2.889
Sneltesten	0	41.700	0	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	25.267	2.870	2.891	2.891	2.891	2.891	2.891
Europees Universitair Instituut Florence (EUI)	1.641	1.838	1.859	1.859	1.859	1.859	1.859
United Nations University (UNU)	1.010	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032
Nuffic, SK123, UAF, H&S, ISO en LSVb ⁴	22.616	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	15	16	16	16	16	16	16

1 Inclusief de studievoorschotmiddelen voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten (10% van de studievoorschotmiddelen).

2 90% van de studievoorschotmiddelen die gekoppeld zijn aan de kwaliteitsafspraken.

3 De 2%-middelen profilering en zwaartepuntvorming die conform de kwaliteitsafspraken tot en met 2022 zijn overgeheveld naar het onderwijsdeel van de hoofdbekostiging.

4 Tot en met 2020 opgenomen onder bijdragen aan (inter)nationale organisaties, vanaf 2021 ondergebracht bij het instrument subsidies omdat dit de basis is op grond waarvan de instellingen worden bekostigd.

Uitsplitsing verplichtingen

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	5.730.555	6.879.302	5.993.862	6.075.577	6.215.402	6.299.046	6.311.807
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	- 17.983	- 5.274	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> overig	5.748.538	6.884.576	0	0	0	0	0

De garantieverplichtingen hebben betrekking op leningen/rekening-courantkredieten aan onderwijsinstellingen. Deze leningen worden door middel van schatkistbankieren verstrekt. Het Ministerie van OCW staat voor deze leningen garant. Deze verplichtingen worden niet geraamd.

Budgetflexibiliteit artikel 6

Het totale budget voor artikel 6 is in 2022 100 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. De verplichtingen, inclusief die voortvloeiend uit het Nationaal Programma Onderwijs voor het jaar 2022, hebben betrekking op de bekostiging van hogescholen voor onderwijs en ontwerp en ontwikkeling. Hieraan ten grondslag liggen de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW), het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 en de Regeling financiën hoger onderwijs. Het moment van juridisch verplichten vindt plaats voorafgaand aan het jaar waarop de bekostiging betrekking heeft. Aan de bekostiging van flexibel hoger onderwijs voor volwassenen ligt een afzonderlijke regeling ten grondslag.

Subsidies

Het beschikbare budget voor 2022 is voor 97,3 procent juridisch verplicht. Dit deel betreft de financiering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Subsidieregeling tweede lerarenopleiding en een verplichting voor instroom in de Pabo.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. Op basis van managementafspraken tussen bestuursdepartement en de Dienst Uitvoering Onderwijs zijn afspraken vastgelegd voor het komende jaar.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. Het betreft de bijdrage aan Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) voor de promotiebeurs voor leraren en de bijdrage aan de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). De middelen worden in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar verplicht.

Budgetflexibiliteit artikel 7

Van het totale budget voor artikel 7 is in 2022 99,96 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. De verplichtingen, inclusief die voortvloeiend uit het Nationaal Programma Onderwijs voor het jaar 2022, hebben betrekking op de bekostiging van universiteiten en academische ziekenhuizen voor onderwijs en onderzoek. Hieraan ten grondslag liggen de WHW, het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 en de Regeling financiën hoger onderwijs. Het moment van juridisch verplichten vindt plaats voorafgaand aan het jaar waarop de bekostiging betrekking heeft.

Subsidies

Het beschikbare budget voor 2022 is voor 97,4 procent juridisch verplicht. Dit betreft enerzijds de bijdragen voor Nuffic, Studiekeuze123, Vluchteling-Studenten UAF, Handicap en Studie, Interstedelijk Studentenoverleg (ISO) en Landelijke Studenten Vakbond (LSVb). Deze middelen worden in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar verplicht. Anderzijds betreft het de financiering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Subsidieregeling Open en online onderwijs, de afstudeerregeling en de ondersteunende activiteiten voor het project Integraal Veiligheid HO.

Opdrachten

Het beschikbare budget voor 2022 is voor 48,4 procent juridisch verplicht op grond van in 2021 of eerder gesloten overeenkomsten. De ervaring leert dat in de loop van het jaar het resterende deel van het budget wordt verplicht.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. Dit betreft de verdragsrechtelijke bijdragen aan de United Nations University (UNU) en het Europees Universitair Instituut Florence (EUI). Deze middelen worden in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar verplicht.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bekostiging

Universiteiten (wo) en hogescholen (hbo) ontvangen bekostiging voor onderwijs, onderzoek (wo) en ontwerp en ontwikkeling (hbo). De rijksbijdrage wordt jaarlijks aan de universiteiten en hogescholen toegekend als een lumpsum. De rijksbijdrage is gebaseerd op de WHW. In het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 en de Regeling financiën hoger onderwijs zijn de bepalingen, bedragen en percentages opgenomen op basis waarvan de rijksbijdrage wordt berekend. Daarnaast ontvangen de instellingen middelen voor kwaliteitsafspraken en vouchers welke beschikbaar zijn gekomen door de invoering van het studievoorschot en middelen voor profilering en zwaartepuntvorming.

Het experiment vraagfinanciering in het kader van flexibel hoger onderwijs voor volwassenen wordt afzonderlijk bekostigd.

Het intrekken van het wetsvoorstel Wijziging van de Wet studiefinanciering 2000 in verband met een wijziging van de rentemaatstaf voor de lening hoger onderwijs heeft financiële gevolgen voor de Rijksbegroting en daarmee een effect op het houdbaarheidssaldo. De kosten voor het jaar 2025 (€ 1 miljoen) zijn generaal gedekt, die voor 2026 (€ 3,0 miljoen) oplopend tot structureel € 226,0 miljoen zijn technisch ingeboekt ten laste van de onderwijsbekostiging in het hoger onderwijs (artikel 6 & 7). Daarnaast is in de Eerste Suppletoire Begroting 2019 de ICT problematiek bij DUO incidenteel gedekt van 2019 tot en met 2024. Het jaar 2025 is vorig jaar generaal gedekt, de dekking voor 2026 (€ 37,9 miljoen) en verder tot en met 2033 (€ 41,3 miljoen) is technisch ingeboekt op artikel 7 (onderwijsbekostiging wetenschappelijk onderwijs).

Onderwijsdeel (hbo en wo)

Universiteiten en hogescholen ontvangen een rijksbijdrage vanwege onderwijs. De rijksbijdrage is gebaseerd op de nominale studieduur van de opleiding en het volgen en succesvol afronden van één bachelor- en één masteropleiding. Het onderwijsdeel bestaat uit:

- a. een studentgebonden deel: gebaseerd op het aantal ingeschreven bekostigde studenten en graden (diploma's), er zijn drie bekostigingsniveaus (laag, hoog en top);
- b. een onderwijsopslag in bedragen: bedragen op basis van afspraken voor kwaliteit, kwetsbare opleidingen en bijzondere voorzieningen;
- c. een onderwijsopslag in percentages.

Deel ontwerp en ontwikkeling (hbo) en onderzoeksdeel (wo)

Hogescholen ontvangen een rijksbijdrage vanwege ontwerp en ontwikkeling (praktijkgericht onderzoek). Universiteiten ontvangen een rijksbijdrage vanwege het verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Het onderzoeksdeel wo is gebaseerd op:

- a. een studentgebonden deel: gebaseerd op het aantal bekostigde graden;
- b. een deel promoties: gebaseerd op het aantal promoties leidend tot een proefschrift en het aantal ontwerperscertificaten;
- c. een voorziening onderzoek in bedragen: bedragen op basis van afspraken over onder andere sectorplannen en zwaartekracht;
- d. een voorziening onderzoek in percentages.

Deel ondersteuning geneeskundig onderwijs en onderzoek (wo)

De bekostiging van het onderwijs en onderzoek bij de acht academische ziekenhuizen loopt via de universiteiten. Hier kunnen studenten geneeskunde onderwijs volgen en praktijkervaring opdoen. De rijksbijdrage bestaat uit een deel dat is gebaseerd op het aantal ingeschreven studenten en graden, een procentueel deel en een bedrag vanwege rente en afschrijving (voor huisvesting).

Studievoorschot kwaliteitsafspraken (hbo en wo)

In het akkoord over het studievoorschot is afgesproken dat de middelen die beschikbaar komen door de invoering van het studievoorschot gekoppeld worden aan kwaliteitsafspraken. Sinds het voorjaar 2019 zijn alle instellingen van start gegaan om samen met de medezeggenschap te komen tot een plan voor de kwaliteitsafspraken. Begin november 2019 is een stand van zaken kwaliteitsafspraken (Kamerstukken II 2019/20, [31288, nr. 792](#)) naar de Tweede Kamer gezonden.

De plannen van de instellingen beslaan de periode van 2019 tot en met 2024 en worden beoordeeld door de NVAO. Aan de hand van het advies van de NVAO wordt door de Minister besloten of het plan van een instelling voldoende is en of de instelling haar studievoorschotmiddelen krijgt toegekend voor de periode 2021 tot en met 2024. Als dat niet het geval is, volgt een herkansing. De instelling heeft dan tot een jaar na het besluit de tijd om een nieuw plan in te dienen. De toekenning van de middelen was in eerste instantie voorzien vanaf 2021, omdat de NVAO de plannen zou beoordelen in 2019 en 2020. De beoordeling en besluitvorming levert vanwege de COVID-19-maatregelen echter vertraging op. Om er voor te zorgen dat instellingen niet in financiële onzekerheid zitten en de instellingen kunnen blijven investeren in de kwaliteit van het hoger onderwijs is besloten de kwaliteitsbekostiging ook voor 2021 toe te kennen met de reguliere rijksbijdrage, net als is gebeurd voor 2019 en 2020. Instellingen die in de eerste ronde geen positief besluit hebben ontvangen, dienen alsnog een nieuwe aanvraag in en de NVAO zal de Minister adviseren over die aanvraag. Daarbij gelden dezelfde criteria als in de eerste ronde. Om de kwaliteitsbekostiging vanaf 2022 in plaats van in 2021 in te laten gaan, is het Besluit kwaliteitsbekostiging hoger onderwijs aangepast. De verwachting is dat alle instellingen in 2021 een tweede besluit hebben ontvangen. Na het aantreden van een nieuw bewindspersoon zal er ook een besluit moeten worden genomen over de toekomst van de kwaliteitsafspraken na 2024.

Vouchers studievoorschot (hbo en wo)

Bij het akkoord over het studievoorschot is afgesproken dat de eerste vier cohorten studenten die zijn ingestroomd sinds de afschaffing van de basisbeurs bij afstuderen (hbo-bachelor of wo-master) een voucher

ontvangen ter waarde van 2.000 euro, als tegemoetkoming vanwege het feit dat zij in mindere mate profiteren van de herinvestering van middelen in de kwaliteit van het hoger onderwijs. Deze afgestudeerden kunnen de vouchers 5 tot 10 jaar na afstuderen inzetten voor deelname aan (delen van) geaccrediteerde opleidingen hoger onderwijs, bij zowel bekostigde als niet-bekostigde instellingen. Op basis van de motie Van der Molen c.s. (Kamerstukken II 2019/2020, [24724](#), nr. 172) is wederom verkend of een kasschuif mogelijk is waardoor studenten die al aanspraak konden maken op een voucher in plaats daarvan vijf jaar na afstuderen hun schuld verminderd zien en er, indien oud-studenten geen schuld hebben, wordt overgegaan tot contante uitbetaling. Binnen de OCW begroting is er geen ruimte om deze middelen naar voren te halen zonder dat daarbij de bekostiging van de hoger onderwijsinstellingen wordt geraakt. De kasschuif voor de jaren 2022, 2023 en 2024 is niet rijksbreed in te passen onder het uitgavenplafond. Bovendien moeten voor deze kasschuif middelen van buiten de meerjarenperiode naar voren worden gehaald. Dit staan de begrotingsregels van het kabinet niet toe¹. Daarmee is deze motie niet uitvoerbaar.

Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen (hbo)

Het doel van het experiment vraagfinanciering is om kennis op te doen over de effecten van meer maatwerk en vraaggerichtheid van het aanbod op de deelname en diplomering van volwassenen in het deeltijd- en duaal onderwijs. In het experiment maken studenten aanspraak op vouchers die zijn in te zetten bij bekostigde of niet bekostigde deelnemende opleidingen en hebben bekostigde instellingen meer mogelijkheden voor flexibiliteit en vraaggerichtheid. Het experiment is in 2016 gestart in de sector Techniek & ICT en vanaf september 2017 ook in een aantal opleidingen in de sector Zorg & Welzijn. Ook in 2018 is er nog een aantal nieuwe opleidingen toegetreden tot het experiment vraagfinanciering. Naar aanleiding van de tussenevaluatie (Kamerstukken II 2018/19, [31288](#), nr. 721) is in april 2019 besloten om de instroom van nieuwe studenten aan het experiment niet te verlengen per september 2019. Studenten die tot eind augustus 2019 zijn ingestroomd bij opleidingen die deelnemen aan het experiment vraagfinanciering kunnen tot het eind van het experiment (2024) aanspraak blijven maken op vouchers. De evaluatie van het experiment vraagfinanciering vindt eind 2021 plaats.

Profilering en zwaartepuntvorming (wo)

In de sectorakkoorden is onder meer afgesproken dat de 2%-middelen voor profilering en zwaartepuntvorming door hogescholen blijvend ingezet kunnen worden voor het vormgeven van (verdere) profilering en zwaartepuntvorming van de instelling, bijvoorbeeld door middel van Centres of Expertise. De universiteiten kunnen de 2%-middelen tijdelijk (in ieder geval tot en met 2022) inzetten voor de sectorplannen bèta-/technisch onderzoek en sociale-/geestwetenschappen. De middelen voor de hogescholen zijn structureel ondergebracht onder het onderwijsdeel van de hoofdbekostiging en voor de universiteiten tot en met 2022.

Subsidies

Tegemoetkoming tweede lerarenopleiding (hbo)

De subsidieregeling tweede lerarenopleiding maakt het voor leraren financieel aantrekkelijker om een tweede lerarenopleiding (bachelor of master) te volgen die opleidt tot een bevoegdheid en waarvoor

¹ De begrotingsregels geven aan dat de dekking voor een maatregel ieder jaar gelijk moet zijn aan de voorgestelde uitgave. Als dit niet mogelijk is, kan de dekking in de tijd voor- of achterlopen op de maatregel. Deze compensatie moet echter plaatsvinden binnen de meerjarenperiode.

instellingscollegegeld moet worden betaald, indien zij geen aanspraak mogen en kunnen maken op een andere subsidieregeling. Voor de subsidie komen bijvoorbeeld leraren in aanmerking die na een eerdere opleiding moeizaam een baan kunnen vinden en die geen aanspraak mogen en kunnen maken op een regeling zoals de Lerarenbeurs, of de subsidie voor zijinstromers. De subsidie tweede lerarenopleiding is vanaf het studiejaar 2020/2021 aan te vragen. Vanaf 2021/2022 wordt de subsidieregeling aangepast in de hoogte van de tegemoetkoming en wordt het mogelijk om voor twee in plaats van één jaar een tegemoetkoming aan te vragen.

Nuffic (wo)

Nuffic is het expertise- en dienstencentrum voor internationalisering in het Nederlandse onderwijs; van primair en voortgezet onderwijs tot beroepsgericht en hoger onderwijs en onderzoek. De afgelopen jaren heeft er een heroverweging plaatsgevonden van de subsidie aan Nuffic voor wat betreft de grondslag van de subsidie en de sturingsrelatie van het Ministerie van OCW richting Nuffic. Met het wetsvoorstel Wet wettelijke taken internationalisering onderwijs wordt een aantal taken van Nuffic in het kader van diplomawaardering, bevordering van de internationalisering en de advisering rondom beursverlening wettelijk geborgd. Door middel van het wetsvoorstel wordt de Wet SLOA aangepast, op grond waarvan subsidie aan Nuffic kan worden verstrekt voor haar wettelijke taken. Het wetsvoorstel ligt op dit moment bij de Raad van State. Beoogd is om het wetsvoorstel per 1 januari 2022 in werking te laten treden.

Een aantal niet-wettelijke taken dat Nuffic op dit moment nog uitvoert (Neso-kantorennetwerk, Alumni-netwerk en de besluitvorming rondom beursverlening) wordt vanaf 2022 verlegd, afgebouwd of beëindigd.

Daarnaast is een deel van de taken aanbesteed. Dit betreft de dienstverlening voor primair en voortgezet onderwijs tot beroepsgericht en hoger onderwijs en onderzoek. Nuffic heeft deze aanbesteding gewonnen en voert deze activiteiten vanaf 2021 uit op grond van een opdrachtverlening (zie het beleidsartikel 8 (Internationaal Beleid)).

Studiekeuze 123 (wo)

De stichting Studiekeuze123 is door de Minister aangewezen als partij om objectieve, betrouwbare en vergelijkbare studiekeuze-informatie te verzamelen en te verspreiden en tevens onderzoek te doen naar studenttevredenheid en –betrokkenheid. Voor dit laatste organiseert de stichting jaarlijks de Nationale Studentenenquête.

Vluchteling Studenten UAF (wo)

UAF begeleidt en ondersteunt vluchtelingen die zich voorbereiden op een studie in het hoger onderwijs met als doel dat de aspirant-student kan starten met een passende studie die opleidt tot een diploma.

Studentenwelzijn Ecio (wo)

Het Expertisecentrum Inclusief Onderwijs (Ecio) bouwt aan inclusief onderwijs op tactisch, operationeel en strategisch niveau voor verdere professionalisering en verduurzaming van inclusief onderwijs en het versterken van het zelfvertrouwen van studenten met een ondersteuningsvraag. Onder andere, adviseert en ondersteunt Ecio universiteiten, hogescholen en het mbo om belemmeringen voor studenten met een functiebeperking en met een ondersteuningsbehoefte weg te nemen en hen

succesvol te laten studeren en doorstromen naar de arbeidsmarkt. Ecio coördineert daarnaast bijvoorbeeld ook de bijeenkomsten van het Landelijk Netwerk en de Landelijke Werkgroep Studentenwelzijn.

Interstedelijk Studentenoverleg (ISO) en Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) (wo)

Het betreft hier de (structurele) bekostiging van een tweetal organisaties die beleidsmatig activiteiten uitvoeren die betrekking hebben op de belangenbehartiging van studenten.

Open en online hoger onderwijs (wo)

De subsidieregeling open en online 2018-2022 is bedoeld om instellingen passend bij hun profiel, te laten experimenteren met verschillende vormen van open en online onderwijs. Dit heeft twee doelen: het versterken van open en online onderwijs, en het stimuleren van delen, hergebruiken en (door)ontwikkelen van open leermateriaal in vakcommunity's. Aan beide doelstellingen wordt veel aandacht besteed.

SURF (ICT-samenwerkingsorganisatie van het onderwijs en onderzoek in Nederland) adviseert de Minister over de projectaanvragen en ondersteunt de projectteams tijdens de uitvoering van de projecten. Onder begeleiding van SURF zijn in 2021 14 projecten gestart: 11 voor de pijler online onderwijs en 3 voor de pijler open leermaterialen (in 2020 waren dit er respectievelijk 10 en 5). De instellingen matchen de aan hun toegekende subsidie met ten minste hetzelfde bedrag. De projecten kennen een looptijd van maximaal 24 maanden. Daarnaast voert SURF een Kennisagenda uit, gericht op het opdoen, ontwikkelen en delen van kennis over online onderwijs en open leermaterialen in de Nederlandse context. De resultaten van de projecten van de instellingen zijn hiervoor belangrijke input.

Overig (hbo en wo)

Bij dit financiële instrument zijn afzonderlijk voor de sectoren hbo en wo overige toekenningen opgenomen die gelijk dan wel kleiner zijn dan € 1,0 miljoen. Het gaat hier om middelen die deels juridisch en deels bestuurlijk verplicht zijn bijvoorbeeld op basis van de afstudeerregeling en de subsidieregeling virtuele internationale samenwerkingsprojecten hoger onderwijs.

Opdrachten

Voor de beleidsontwikkeling worden opdrachten verstrekt voor het uitvoeren van diensten. Het gaat hierbij met name om opdrachten voor diverse beleidsgerichte activiteiten/ onderzoeken en de communicatie rondom het studievoorschot.

Bijdrage aan agentschappen

Dienst Uitvoering Onderwijs

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van OCW en levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten en informatievoorziening. Het betreft het aandeel in de uitvoeringskosten van DUO voor de begrotingsartikelen 6 en 7.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's

NWO

Praktijkgericht onderzoek hbo: Van hogescholen wordt verwacht dat zij een centrale rol in de Nederlandse en internationale kennisinfrastructuur vervullen. Voor praktijkgericht onderzoek hebben hogescholen direct

toegang tot de competitieve onderzoeksgeldstroom voor het hbo bij het NWO. Het praktijkgericht onderzoek in het hbo is inmiddels structureel ingebed in het onderzoeks- en wetenschapsbeleid en wordt daarom vanaf het jaar 2022 volledig overgeheveld naar het beleidsartikel 16 (Onderzoek en wetenschapsbeleid).

Promotiebeurs voor Leraren: Leraren in het po, vo, mbo, so en hbo worden in staat gesteld om promotieonderzoek te verrichten dat uitmondt in een proefschrift. Jaarlijks kan via NWO aan circa 60 leraren een nieuwe beurs voor een periode van vijf jaar worden verstrekt.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

De NVAO is als onafhankelijke, binationale accreditatieorganisatie, opgericht door de Nederlandse en Vlaamse overheid. Deze organisatie geeft een deskundig en objectief oordeel over de kwaliteit van het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen. In deze begroting is de bijdrage opgenomen die de Nederlandse overheid rechtstreeks aan de NVAO vergoedt voor de uitvoering van haar reguliere taken en voor haar aanvullende taken zoals in het kader van de kwaliteitsafspraken.

Het Comité van Ministers heeft de opdracht aan de Nederlandse en Vlaamse departementen verstrekt (Kamerstukken 2020-2021, [31288, nr. 908](#)) om een toekomstbestendig organisatiemodel voor de NVAO uit te werken dat een grotere zelfstandigheid bevat voor Nederland en Vlaanderen, zonder de bestaande meerwaarde voor samenwerking en de goede reputatie van de NVAO te verliezen. In dit najaar wordt de Tweede Kamer over de voortgang van dit traject geïnformeerd.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Europees Universitair Instituut Florence (EUI) en United Nations University (UNU)

Het betreft hier de (structurele) bijdrage aan een tweetal internationale organisaties die taken uitvoeren die voortkomen uit verdragsrechtelijke verplichtingen.

Ontvangsten

Bij de ontvangsten is een raming opgenomen voor terugvorderingen bij instellingen en andere subsidieontvangers, bijvoorbeeld als gevolg van eindafrekeningen op in eerdere jaren toegekende subsidies.

3.5 Artikel 8. Internationaal beleid

A. Algemene doelstelling

Bevorderen van internationale samenwerking en uitwisseling ter ondersteuning en versterking van de kwaliteit van onderwijs, cultuur en wetenschap en ter verdere ontwikkeling van internationale competenties van lerenden, docenten, kunstenaars en wetenschappers.

B. Rol en verantwoordelijkheid

Stimuleren

Bij het uitvoeren van de algemene doelstelling ligt de nadruk op het zoveel mogelijk stimuleren en ondersteunen van instellingen en burgers om zich op een internationale omgeving te oriënteren. Daartoe zorgt de Minister vanuit haar stelselverantwoordelijkheid voor de benodigde internationaal-bestuurlijke randvoorwaarden, bijvoorbeeld door afspraken te maken over kwaliteitszorg en grensverkeer en door de uitwisseling van best practices. De Minister opereert hierbij binnen multilaterale kaders als de Europese Unie, OESO en de Unesco en andere – vaak daarbij aangesloten – organisaties, alsmede via bilaterale contacten, verdragen, Memorandums of Understanding, etcetera. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van stimuleringsmaatregelen in de vorm van fondsen en beurzen en worden faciliterende en uitvoerende instanties gefinancierd, zoals Stichting Nuffic, Nether en het Duitsland Instituut Amsterdam. De bevordering van internationale samenwerking is ondersteunend aan de beleidsdoelstellingen van het Ministerie van OCW. De voorgenomen activiteiten zijn dan ook voor een belangrijk deel opgenomen in de betreffende beleidsartikelen.

Indicatoren/kengetallen

Internationale – ondersteunende – maatregelen laten zich moeilijk vangen in «harde» cijfers en beleidsconclusies. In gevallen waar dit wel mogelijk is, bijvoorbeeld bij de bevordering van in- en uitgaande studiemobiliteit of bij de bevordering van culturele activiteiten in het buitenland, zijn relevante cijfers te volgen op [Onderwijs in Cijfers](#).

C. Beleidswijzigingen

Er zijn voor dit artikel geen beleidswijzigingen voorzien.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 44 Budgettaire gevolgen van beleid art. 8 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	21.359	15.838	14.368	14.370	14.203	14.003	14.003
Totale uitgaven	12.810	15.748	14.368	14.368	14.571	14.371	14.371
waarvan juridisch verplicht (%)			95,3%				
Subsidies (regelingen)	4.949	7.702	7.588	7.588	7.588	7.588	7.588
Stichting Ons Erfdeel	185	185	185	185	185	185	185
Stichting Nuffic		824	824	824	824	824	824
Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training	3.154	3.957	3.957	3.957	3.957	3.957	3.957
Internationalisering onderwijs	– 1	1.020	1.020	1.020	1.020	1.020	1.020
Duitsland Instituut Amsterdam	803	820	760	760	760	760	760

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netherlands house for Education and Research (Neth-ER)	600	613	600	600	600	600	600
Incidentele HGIS subsidies	134	107	157	157	157	157	157
Overige incidentele subsidies	74	176	85	85	85	85	85
Opdrachten	123	3.666	2.801	2.801	3.002	2.802	2.802
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	7.232	3.900	3.499	3.499	3.501	3.501	3.501
Nederlandse Taalunie	2.850	3.342	2.941	2.941	2.943	2.943	2.943
Stichting Nuffic	3.901						
Europa College Brugge	30	31	31	31	31	31	31
Unesco	0	51	51	51	51	51	51
OESO CERI	83	88	88	88	88	88	88
Fulbright Commission The Netherlands	368	368	368	368	368	368	368
EU-programma's en activiteiten		20	20	20	20	20	20
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	506	480	480	480	480	480	480
Vlaams-Nederlandshuis DeBuren (Hoofdstuk 5 BuZa)	506	480	480	480	480	480	480
Ontvangsten	10	99	99	99	99	99	99

Wijzigingen structuur budgettabel

Met ingang van 2021 is de indeling van deze budgettabel gewijzigd. Er heeft een heroverweging plaatsgevonden van de instrumentkeuze bij de instellingen Stichting Ons Erfdeel, Stichting Nuffic, Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training, het Duitsland Instituut Amsterdam en Netherlands house for Education and Research (Neth-ER).

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 8 is voor 2022 95,3 procent juridisch verplicht.

Subsidies

Van het budget voor subsidies is 96,6 procent juridisch verplicht. Het niet verplichte deel bestaat uit gereserveerde (Homogene Groep Internationale Samenwerking)middelen voor incidentele subsidies.

Opdrachten

Van het budget voor opdrachten is 92,1 procent juridisch verplicht. Het betreft hier een aanbesteding internationalisering en de uitvoeringskosten van de regeling Internationalisering Funderend Onderwijs.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Van het budget voor de bijdragen aan (inter)nationale organisaties is 94,5 procent juridisch verplicht. Een deel is verplicht op basis van internationale verdragen. Dit geldt voor de Nederlandse Taalunie en het Fulbright Center.

Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken

Het budget voor de bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken is 100 procent juridisch verplicht. De subsidiëring vindt plaats via begrotingshoofdstuk V (Buitenlandse Zaken). De middelen worden in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar verplicht. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de instrumenten.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Subsidies

Stichting Ons Erfdeel

De Vlaams-Nederlandse vereniging Ons Erfdeel wil de cultuur van Vlaanderen en Nederland in het buitenland bekend maken en de culturele samenwerking tussen de Nederlandssprekenden bevorderen, onder meer met behulp van de Nederlandstalige website de-lage-landen.com, de Engelstalige website the-low-countries.com en de Franstalige website les-pays-bas.com. Ook proberen ze dit te bereiken door middel van het driemaandelijks uitgeven van het tijdschrift Ons Erfdeel, en het Franstalige tijdschrift Septentrion.

Stichting Nuffic

De Stichting Nuffic zet zich samen met nationale en internationale partners in voor de versterking van het onderwijs en Nederland als kennisland.

Nationaal Agentschap Erasmus+

Het Agentschap is belast met het beheer en de uitvoering in Nederland van het EU programma Erasmus+ op het gebied van onderwijs en training. Stichting Nuffic is aangewezen als het Nederlandse Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training voor Erasmus+ 2021-2027.

Internationalisering onderwijs

Dit budget wordt ingezet ten behoeve van de introductie, verankering en verdere ontwikkeling van internationalisering in het instellingsbeleid van scholen in het primair en voortgezet onderwijs middels de subsidieregeling internationalisering funderend onderwijs.

Duitsland Instituut Amsterdam

Het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) genereert en verspreidt kennis in Nederland over Duitsland op het raakvlak van onderwijs, wetenschap en maatschappij. Het doet dat onder meer met behulp van wetenschappelijk onderzoek, onderwijsprojecten en voorlichtingsactiviteiten (cofinanciering met Universiteit van Amsterdam en Deutsche Akademische Austausch Dienst (DAAD)).

Neth-ER

Neth-ER is opgericht in 2006 door acht Nederlandse veldorganisaties werkzaam op de gebieden onderzoek, onderwijs en innovatie (onder andere TNO, KNAW, VSNU, MBO-raad, NWO). Hun gezamenlijke doel is om de Nederlandse participatie aan de Europese programma's te vergroten.

Incidentele HGIS subsidies

Dit betreft middelen gereserveerd voor incidentele activiteiten in het kader van de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS).

Overige incidentele subsidies

Dit betreft middelen gereserveerd voor incidentele activiteiten ter bevordering van internationale samenwerking op het gebied van onderwijs, cultuur of wetenschap.

Opdrachten

Dit betreft middelen voor diverse beleidsgerichte activiteiten en onderzoeken en uitvoeringskosten Dienst Uitvoering Subsidies Instellingen (DUS-I).

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Nederlandse Taalunie

De Nederlandse Taalunie ondersteunt de betrokken overheden in hun taalbeleid voor het Nederlands en maakt samenwerking, afstemming en uitwisseling mogelijk. Ook verzamelt, ontwikkelt en ontsluit de Nederlandse Taalunie kennis en informatie over het Nederlands, met het oog op advies en dienstverlening aan sectoren, doelgroepen en individuele taalgebruiker. Verder stimuleert de Taalunie de optimale benutting van de hedendaagse (digitale) infrastructuur voor het Nederlands.

Europa College Brugge

Europa College te Brugge is een postuniversitaire opleiding voor onderzoek naar Europese eenwording, gefinancierd door de EU en EU-Lidstaten.

Unesco

Dit betreft middelen gereserveerd voor deelname aan diverse projecten in het kader van Unesco.

OESO CERI

OESO CERI betreft de deelname aan diverse onderwijsprojecten en -onderzoeken in het kader van het Centre for Educational Research and Innovation (CERI), onderdeel van de OESO.

Fulbright Commission The Netherlands

De Fulbright Commission The Netherlands verzorgt voorlichtingsactiviteiten en mobiliteitsprogramma's voor het hoger onderwijs via beurzen voor uitwisseling met de Verenigde Staten (met bijdragen van de Amerikaanse regering).

Incidentele EU-programma's en activiteiten

Dit betreft middelen gereserveerd voor incidentele activiteiten en verplichtingen in het kader van de EU en deelname aan EU-programma's, welke bij het opstellen van de begroting nog niet concreet zijn.

Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken

Vlaams-Nederlands Huis De Buren

Het Vlaams-Nederlands Huis De Buren is in 2004 opgericht door de Nederlandse en Vlaamse regering als een culturele organisatie waar ruimte is voor debat en reflectie (subsidieëring vindt plaats via begrotingshoofdstuk V (Buitenlandse Zaken)).

Tabel 45 Homogene Groep Internationale Samenwerking (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Hoger beroepsonderwijs (artikel 6)	2.873	2.873	2.873	2.873	2.873	2.873	2.873
Wetenschappelijk onderwijs (artikel 7)	54.299	55.519	55.519	55.519	55.519	55.519	55.519
Internationaal beleid (artikel 8)	817	772	822	822	822	822	822
Cultuur (artikel 14)	4.617	6.017	6.017	6.017	6.017	4.617	4.617
Onderzoek en wetenschappen (artikel 16)	454	454	454	454	454	454	454
Apparaat kerndepartement (artikel 95)	148	409	409	409	151	151	151
Totaal¹	63.208	66.044	66.094	66.094	65.836	64.436	64.436

¹ Deze reeks is exclusief de ODA middelen op artikel 1 en 3. Die staan onder artikel 3 apart in een tabel.

Toelichting

De Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) is sinds 1997 een budgettaire constructie binnen de rijksbegroting. In de HGIS worden de uitgaven van de verschillende ministeries op het gebied van het

buitenlandbeleid gebundeld, waarmee de onderlinge samenhang geïllustreerd wordt. Dit bevordert de samenwerking en de afstemming tussen de betrokken ministeries. Bovenstaande tabel geeft een onderverdeling van de HGIS middelen van het Ministerie van OCW per artikel.

3.6 Artikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

A. Algemene doelstelling

De kwaliteit van het onderwijs wordt gewaarborgd door de beschikbaarheid van voldoende personeel van voldoende kwaliteit voor alle onderwijsdeelnemers.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor een onderwijsstelsel dat zodanig functioneert dat het onderwijs aansluit bij de talenten en ambities van individuele leerlingen/studenten en bij de behoefte van de maatschappij. De leraar en de schoolleider zijn daarbij cruciaal.

Financieren

De Minister draagt bij aan het lerarenbeleid op scholen door het (mee)financieren van (mogelijkheden tot) professionalisering. Dit gebeurt via aanvullende bekostiging en subsidies.

Stimuleren

De Minister is verantwoordelijk voor de uitvoering van directe stimuleringsmaatregelen ten behoeve van de ontwikkeling van de kwaliteit en professionaliteit van docenten en het bijdragen aan een aantrekkelijk beroep. Dit door middel van de versterking van de leraar (Kamerstukken II 2018/19, [27923, nr. 345](#)), naar een aantrekkelijke onderwijsarbeidsmarkt (Kamerstukken II 2018/19, [27923, nr. 369](#)), de aanpak van het lerarentekort (Kamerstukken II 2019/20, [27923, nr. 381](#), Kamerstukken II 2019/20, [27923, nr. 382](#) en Kamerstukken II 2020/21, [27923, nr. 417](#)) en het op basis daarvan met belanghebbenden afgesloten [convenant](#).

Regisseren

De Minister draagt verantwoordelijkheid voor het borgen van de onderwijskwaliteit van scholen. Om deze verantwoordelijkheid waar te maken wordt een bijdrage geleverd aan het zorgen voor voldoende docenten van voldoende kwaliteit. Dit gebeurt door wetten en regels uit te vaardigen voor goed bestuur, door een dialoog te voeren met en toezicht te houden op belanghebbenden, en zo nodig actief regie te voeren.

Indicatoren/kengetallen

De indicatoren/kengetallen voor het arbeidsmarkt- en personeelsbeleid worden beschreven in het beleidsverslag en op [OCW in Cijfers](#).

C. Beleidswijzigingen

De belangrijkste wijzigingen op het gebied van leraren worden toegelicht in het onderdeel [beleidsprioriteiten](#). Dit betreft onder andere het vervolg op de aanbevelingen van Merel van Vroonhoven.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 46 Budgettaire gevolgen van beleid art. 9 (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	173.761	193.330	207.719	183.597	179.563	174.578	174.727
Totale uitgaven	155.273	190.340	205.719	185.597	181.563	175.578	174.727
waarvan juridisch verplicht (%)			39,1%				
Bekostiging	38.305	40.755	49.484	44.794	44.864	44.864	44.864
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen	38.305	40.755	49.484	44.794	44.864	44.864	44.864
Subsidies (regelingen)	111.566	140.573	149.330	133.836	129.780	123.780	122.780
Lerarenbeurs	50.094	65.000	76.586	60.892	59.550	54.550	54.550
Zijinstroom	40.901	48.926	49.405	49.405	46.591	45.591	44.591
Wet Beroep leraar en Lerarenregister	1.499	1.561	2.711	2.911	3.011	3.011	3.011
Aanpak lerarentekort	17.779	18.540	19.439	19.439	19.439	19.439	19.439
Overige subsidies	1.293	6.546	1.189	1.189	1.189	1.189	1.189
Opdrachten	2.901	6.235	3.831	3.888	3.788	3.788	3.788
Bijdrage aan agentschappen	2.501	2.777	3.074	3.079	3.131	3.146	3.295
Dienst Uitvoering Onderwijs	2.501	2.777	3.074	3.079	3.131	3.146	3.295
Ontvangsten	6.409	6.510	6.500	6.500	7.000	7.000	7.000

Uitsplitsing verplichtingen

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	173.761	193.330	207.719	183.597	179.563	174.578	174.727
waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	0	0	0	0
waarvan overig	173.761	193.330	207.719	183.597	179.563	174.578	174.727

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 9 is in 2022 39,1 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het beschikbare budget voor 2022 is voor 48,0 procent juridisch verplicht, ten gevolge van beschikkingen aan samenwerkingsverbanden op grond van de gepubliceerde bekostigingsregeling Tegemoetkoming Kosten Opleidingsscholen (TKO-regeling) 2021-2022. Het resterende beschikbare budget voor 2022 wordt op dezelfde wijze verplicht in de zomer van 2022 (TKO-regeling 2022-2023).

Subsidies

Van het beschikbare budget voor 2022 is 34,9 procent juridisch verplicht, waarvan het grootste deel van het juridisch verplichte budget voor de lerarenbeurs bestemd is. Verder betreft dit subsidies die worden verstrekt op grond van gepubliceerde subsidieregelingen en individuele subsidies die voorafgaand aan het jaar worden verleend.

Opdrachten

Van het beschikbare budget voor 2022 is 37,0 procent juridisch verplicht op grond van in 2021 of eerder gesloten overeenkomsten voor onderzoek en communicatie. Dit betreft divers onderzoek in het kader van de arbeidsmarkt. Het resterende deel is niet-juridisch verplicht budget bestemd om beleidsprioriteiten van het kabinet op het terrein van leraren (professionalisering onderwijspersoneel en aansluiting onderwijs op behoefte arbeidsmarkt) verder te ondersteunen.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht op basis van managementafspraken tussen het bestuursdepartement en de uitvoeringsorganisatie Dienst Uitvoering Onderwijs voor dat jaar.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bekostiging

Aanvullende bekostiging

Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen

Om de samenwerking tussen lerarenopleidingen en scholen op het gebied van opleiden en professionaliseren te verbeteren zijn er opleidingsscholen (samenwerkingsverbanden van één of meer lerarenopleidingen met één of meer scholen voor primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), middenbaar beroepsonderwijs (mbo)) erkend. Zij ontvangen jaarlijks bekostiging om gezamenlijk leraren op de werkplek op te leiden. Het beschikbare bedrag voor 2022 is € 49,5 miljoen.

Subsidies

Lerarenbeurs

Voor 2022 is er € 65 miljoen beschikbaar voor de subsidieregeling lerarenbeurs. Hierin is het amendement van het lid Nijboer verwerkt (35850-VIII-7). De subsidie – voor zowel studiekosten als studieverlof – kan worden aangevraagd door leraren in het po, vo, mbo en hoger beroepsonderwijs (hbo) voor het volgen van een geaccrediteerde bachelor- of masteropleiding.

Zij-instroom

Onder dit budget vallen vier verschillende subsidieregelingen:

1. de regeling zij-instroom: voor 2022 is € 39,2 miljoen beschikbaar voor een subsidie voor de opleiding en begeleiding van zij-instromers in het po, vo en mbo via het traject zij-instroom in het beroep;
2. de regeling korte scholingstrajecten vo: een (toekomstig) leraar in het vo heeft de mogelijkheid om de juiste bevoegdheid te behalen om les te mogen geven in het vo;
3. de regeling MBO-instructeursbeurs: de subsidie – voor zowel studiekosten als studieverlof – kan worden aangevraagd door instructeurs in het mbo voor het volgen van een associate degree of een bacheloropleiding;
4. de regeling Onderwijsassistenten: de subsidieregeling heeft als doel om het lerarentekort te verminderen door te bevorderen dat meer onderwijsassistenten de opleiding tot leraar gaan doen.

Regionale aanpak personeelstekort

Voor 2022 is € 19,4 miljoen beschikbaar voor de subsidieregeling regionale aanpak personeelstekort. Deze subsidieregeling kan worden gebruikt om partijen in de regio te ondersteunen om het lerarentekort in het po, vo en mbo gezamenlijk aan te pakken.

Wet Beroep Leraar en lerarenregister

Voor 2022 is € 2,7 miljoen beschikbaar voor het versterken van het beroep leraar. Dit budget wordt ingezet voor onder meer Leraar24, de ondersteuning van beroepsgroepvorming, de implementatie van het professioneel statuut van de leraar en een monitor op de Wet Beroep Leraar.

Opdrachten

Ter ondersteuning, monitoring en evaluatie van het beleid wordt expertise ingehuurd op het terrein van communicatie, onderzoek en het maken van ramingen.

Bijdrage aan agentschappen*Dienst Uitvoering Onderwijs*

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van OCW. DUO levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten en informatievoorziening. Het betreft het aandeel in de uitvoeringskosten van DUO voor dit begrotingsartikel.

3.7 Artikel 11. Studiefinanciering

A. Algemene doelstelling

Het stelsel van studiefinanciering biedt studenten in het hoger onderwijs en deelnemers in de beroepsopleidende leerweg de financiële mogelijkheden om in Nederland en daarbuiten onderwijs te kunnen volgen.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor de doeltreffende en doelmatige werking van het stelsel van studiefinanciering, zoals geregeld in de Wet studiefinanciering 2000.

Financiering

De Minister financiert het stelsel waarbij de financiële toegankelijkheid is gewaarborgd; er zijn geen onoverkomelijke financiële belemmeringen om te gaan studeren. Tegelijkertijd wordt recht gedaan aan het principe dat studeren ook een investering van de student zelf is. Tevens wordt recht gedaan aan de bijdrage die ouders daaraan kunnen leveren.

Kengetallen

Voor indicatoren/kengetallen over studiefinanciering wordt verwezen naar [OCW in Cijfers](#).

Tabel 47 Normbedragen studiefinanciering 2021 per maand in euro's¹

	Normbedragen ho			Normbedragen mbo/bol	
	Uitwonend	Thuiswonend	Studie-voorschot	Uitwonend	Thuiswonend
Basisbeurs	€ 308,60	€ 110,84	n.v.t.	€ 285,15	€ 87,37
Aanvullende beurs	€ 295,53	€ 272,41	€ 413,78	€ 382,29	€ 359,23
Maximaal leenbedrag	€ 317,04	€ 317,04	€ 507,39	€ 190,34	€ 190,34
Collegegeldkrediet	€ 180,67	€ 180,67	€ 180,67	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	€ 1.101,84	€ 880,96	€ 1.101,84	€ 857,78	€ 636,94

¹ Peildatum 1 september 2021

C. Beleidswijzigingen

Vanwege de coronamaatregelen en de hersteloperatie toeslagen heeft een aantal beleidswijzigingen plaatsgevonden op artikel 11. Allereerst hebben studenten die tot en met studiejaar 2022/2023 uit hun recht op basisbeurs of aanvullende beurs lopen recht op een tegemoetkoming. Ook is voor veel studenten het reisrecht verlengd. Verder worden als onderdeel van de hersteloperatie toeslagen de publieke schulden van de gedupeerden kwijtscholden. Op artikel 11 betreft dit de kwijtschelding van studieschulden bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 48 Budgettaire gevolgen van beleid art. 11 (bedragen x € 1.000)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	5.171.220	6.182.899	4.836.822	6.042.469	6.031.685	6.058.753	6.075.991
Totale uitgaven	5.171.220	6.182.899	4.836.822	6.042.469	6.031.685	6.058.753	6.075.991
waarvan juridisch verplicht (%)	100%						
Inkomensoverdracht	2.328.241	2.961.441	1.328.826	2.323.300	2.321.670	2.366.175	2.382.996
Basisbeurs gift (R)	865.335	643.864	423.616	386.866	378.527	373.221	356.691
Aanvullende beurs gift (R)	692.622	730.654	769.726	796.567	805.985	814.819	820.985
Reisvoorziening gift (R)	666.540	1.055.892	- 42.705	965.472	1.008.151	1.043.712	1.071.598
Caribisch Nederland gift (R)	2.852	2.894	2.894	2.894	2.894	2.894	2.894
Overige uitgaven (R)	100.892	528.137	175.295	171.501	126.113	131.529	130.828
Leningen	2.717.821	3.073.748	3.367.673	3.576.573	3.563.952	3.550.331	3.553.988
Basisbeurs prestatiebeurs (NR)	- 622.580	- 408.097	- 193.415	- 159.807	- 180.362	- 184.232	- 159.568
Aanvullende beurs prestatiebeurs (NR)	122.378	134.006	120.024	109.591	84.383	61.675	45.874
Reisvoorziening (NR)	161.344	169.105	160.180	145.629	118.062	102.368	80.525
Rentedragende lening (NR)	2.645.105	2.845.884	2.972.723	3.048.467	3.096.658	3.114.916	3.125.965
Collegegeldkrediet (NR)	303.414	279.243	254.231	364.769	373.536	380.321	386.099
Leven lang leren krediet (NR)	29.551	28.795	25.834	37.871	39.909	41.947	41.947
Overige uitgaven (NR)	78.609	24.812	28.096	30.053	31.766	33.336	33.146
Bijdrage aan agentschappen	125.158	147.710	140.323	142.596	146.063	142.247	139.007
Dienst Uitvoering Onderwijs	125.158	147.710	140.323	142.596	146.063	142.247	139.007
Ontvangsten	1.051.508	1.147.989	1.211.951	1.266.065	1.308.869	1.355.191	1.403.705
Ontvangsten (R)	97.386	83.452	73.432	74.857	80.033	88.386	98.581
Ontvangen rente (R)	63.342	56.271	52.280	55.718	60.906	69.271	79.478
Overige ontvangsten (R)	33.824	26.961	20.932	18.919	18.907	18.895	18.883
Ontvangsten Caribisch Nederland (R)	220	220	220	220	220	220	220
Ontvangsten (NR)	954.122	1.064.537	1.138.519	1.191.208	1.228.836	1.266.805	1.305.124
Terugontvangen lening (NR)	954.122	1.064.537	1.138.519	1.191.208	1.228.836	1.266.805	1.305.124

¹ Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant.

Tabel 49 Indeling Budgettaire gevolgen van beleid naar Relevant en Niet-relevant (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
relevante uitgaven:	2.453.399	3.109.151	1.469.149	2.465.896	2.467.733	2.508.422	2.522.003
niet relevante uitgaven:	2.717.821	3.073.748	3.367.673	3.576.573	3.563.952	3.550.331	3.553.988
relevante ontvangsten:	97.386	83.452	73.432	74.857	80.033	88.386	98.581
niet relevante ontvangsten:	954.122	1.064.537	1.138.519	1.191.208	1.228.836	1.266.805	1.305.124

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 11 is voor 2022 100 procent juridisch verplicht op basis van de Wet studiefinanciering 2000. Alternatieve aanwending vereist wijziging van wet- en regelgeving. De geraamde uitgaven DUO zijn volledig benodigd voor de uitvoering van de Wet.

Toelichting

Zowel voor de uitgaven als de ontvangsten wordt een onderscheid gemaakt tussen relevant en niet-relevant. Relevant betekent: relevant voor het EMU-saldo en daarmee relevant voor het uitgavenplafond. De relevante uitgaven worden hoofdzakelijk gevormd door studiefinanciering die meteen als gift wordt toegekend en uitgekeerde prestatiebeurs die wordt omgezet in een gift (na het behalen van het diploma binnen tien jaar). Onder de niet-relevante uitgaven vallen vooral de prestatiebeursuitgaven (zolang die nog niet zijn omgezet in een gift) en de rentedragende leningen. Deze uitgaven

zijn niet-relevant voor het uitgavenplafond, maar worden wel meegerekend in de EMU-schuld. De relevante ontvangsten worden vooral gevormd door de ontvangen rente op leningen. De niet-relevante ontvangsten betreffen hoofdzakelijk aflossingen op de hoofdsom van de rentedragende leningen.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Basisbeurs

Sinds het studiejaar 2015/2016 geldt voor nieuwe studenten in het hoger onderwijs (ho) het studievoorschot. De basisbeurs in het ho is vervangen door de mogelijkheid om gebruik te maken van een leenvoorziening tegen sociale terugbetaalvoorwaarden. Studenten die voordien zijn ingestroomd, vallen voor hun bachelor of master nog onder het oude stelsel en ontvangen in enkele gevallen nog een basisbeurs. Voor mbo-studenten van achttien jaar en ouder in de beroepsopleidende leerweg (bol) is de basisbeurs onveranderd gebleven. Voor studenten in de bol niveau 1 en 2 is de basisbeurs direct een gift. Studenten in de bol niveau 1 en 2 vallen niet onder het prestatiebeursregime omdat studenten op deze niveaus nog niet over een startkwalificatie beschikken. Voor wie er niet in slaagt een startkwalificatie te halen, wordt het terugbetalen van de prestatiebeurs al snel problematisch. Door het beschikbaar stellen van de basisbeurs in de vorm van een gift, draagt dit bij aan het wegnemen van financiële belemmeringen voor studenten in de bol niveau 1 en 2.

Studenten in de bol niveau 3 en 4 hebben recht op een basisbeurs onder het prestatiebeursregime. Het prestatiebeursregime geeft hen een prikkel om de opleiding binnen 10 jaar na de eerst opgenomen studiefinanciering met succes af te ronden.

Tabel 50 Totaal aantal studenten met studiefinanciering (vanaf 2020 afgeronde raming)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Studenten met basisbeurs	222.092	223.800	232.400	239.500	231.500	225.300	221.500
bol	216.315	221.200	231.100	238.900	231.500	225.300	221.500
hbo	5.218	2.300	1.200	600	0	0	0
wo	559	300	100	0	0	0	0
Studenten zonder basisbeurs	585.572	619.800	637.100	647.200	652.500	653.900	653.700
bol	20.030	20.500	21.400	22.100	21.400	20.900	20.500
hbo	345.123	360.900	366.300	367.900	367.600	363.600	358.500
wo	220.419	238.400	249.400	257.200	263.500	269.400	274.700
Totaal	807.664	843.600	869.500	886.700	884.000	879.200	875.200

1 Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

Deze gegevens laten het verwachte gebruik zien van de regeling. Het aantal studenten met studiefinanciering volgt het aantal voltijds studenten in het ho en de bol, maar ligt lager omdat niet iedere student die ingeschreven is ook daadwerkelijk aanspraak maakt op studiefinanciering.

Naast de groep studenten met een basisbeurs is er een groep die geen aanspraak kan maken op de basisbeurs (omdat de maximale duur is verbruikt of omdat ze onder het studievoorschot vallen), maar (nog) wel recht heeft op een lening en eventueel de reisvoorziening en de aanvullende beurs. Als gevolg van de invoering van het studievoorschot vond een verschuiving plaats van het aantal studenten met een basisbeurs naar het aantal studenten zonder basisbeurs.

De gegevens zijn inclusief aantallen studenten die met een meeneembare studiefinanciering een volledige opleiding in het buitenland volgen.

Tabel 51 Uitgaven basisbeurs gift (bedragen x € 1.000) ¹							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Uitbetaalde basisbeurs gift	84.597	89.701	92.998	98.339	93.612	90.040	87.793
bol	82.278	88.501	92.124	98.339	93.612	90.040	87.793
hbo	1.355	693	576	0	0	0	0
wo	963	507	298	0	0	0	0
Naar gift omgezette basisbeurs prestatiebeurs	780.738	554.163	330.618	288.527	284.915	283.181	268.898
bol	211.376	209.306	206.060	214.858	220.946	229.012	234.729
hbo	315.070	164.630	56.245	38.533	33.683	28.783	18.783
wo	254.292	180.227	68.313	35.136	30.286	25.386	15.386
Totaal	865.335	643.864	423.616	386.866	378.527	373.221	356.691

1 Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

In tabel 51 worden de geraamde relevante uitgaven voor de basisbeurs gepresenteerd. De hoogte van de basisbeurs wordt jaarlijks bijgesteld en wordt verstrekt gedurende de nominale studieduur. Als gevolg van de invoering van het studievoorschot dalen de omzettingen van prestatiebeurs naar gift in het ho.

Aanvullende beurs

In de studiefinanciering wordt recht gedaan aan de bijdrage die ouders kunnen leveren aan de opleiding van hun kinderen. Daarom wordt rekening gehouden met een zogenoemde ouderlijke bijdrage. In het geval dat ouders onvoldoende inkomen hebben om die bijdrage te leveren, hebben studenten een extra financiële belemmering. Om deze belemmering weg te nemen wordt aan hen een aanvullende beurs verstrekt die afhankelijk is van het ouderlijk inkomen.

Studenten in de bol niveau 1 en 2 met recht op aanvullende beurs krijgen dit direct als gift, aangezien zij nog geen startkwalificatie hebben bereikt.

Studenten in de bol niveau 3 en 4 en in het ho met recht op aanvullende beurs vallen onder het prestatiebeursregime. Studenten in de bol niveau 3 en 4 krijgen de eerste 12 maanden de aanvullende beurs als gift uitgekeerd. Na deze periode wordt de aanvullende beurs uitgekeerd onder het prestatiebeursregime. In het ho krijgen studenten de eerste 5 maanden de aanvullende beurs als gift uitgekeerd.

Voor studenten die onder het studievoorschot vallen is de maximale aanvullende beurs hoger dan voor studenten die hier (nog) niet onder vallen.

Tabel 52 Totaal aantal studenten met een aanvullende beurs (vanaf 2020 afgeronde raming) ¹							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
bol	108.264	112.900	117.900	121.700	117.600	114.200	112.200
hbo	89.602	94.400	95.600	95.900	95.600	94.600	93.200
wo	31.493	33.600	35.000	36.100	37.100	37.900	38.600
Totaal	229.359	240.900	248.500	253.700	250.300	246.700	244.000

1 Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

Tabel 52 laat het aantal studenten met een aanvullende beurs zien. In de bol wordt vaker een beroep gedaan op de aanvullende beurs dan in het hbo en in het hbo vaker dan in het wo.

Tabel 53 Uitgaven aanvullende beurs gift (bedragen x € 1.000) ¹							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Uitbetaalde aanvullende beurs gift	289.739	311.073	322.781	330.580	319.436	310.382	304.977
bol	231.259	248.897	259.473	266.690	255.312	246.407	241.355
hbo	45.783	48.386	48.948	49.082	48.938	48.442	47.777
wo	12.697	13.790	14.360	14.808	15.186	15.533	15.845
Naar gift omgezette aanvullende beurs prestatiebeurs	402.884	419.581	446.945	465.987	486.549	504.437	516.008
bol	141.841	140.264	140.365	140.292	143.672	148.955	152.289
hbo	191.368	205.554	224.843	239.496	251.938	260.235	265.295
wo	69.675	73.763	81.737	86.199	90.939	95.247	98.424
Totaal	692.622	730.654	769.726	796.567	805.985	814.819	820.985

1 Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

In de tabel 53 worden de geraamde relevante uitgaven voor de aanvullende beurs gepresenteerd. De hoogte van de aanvullende beurs wordt jaarlijks bijgesteld. Voor studenten in het ho die niet onder het studievoorschot vallen, is de aanvullende beurs naast het inkomen van de ouders onder andere afhankelijk van de woonsituatie van de studerende; thuis- of uitwonend, maximaal respectievelijk € 272,41 of € 295,53 per maand. Dit geldt ook voor het bol, daar bedraagt de aanvullende beurs maximaal respectievelijk € 359,12 of € 382,29 per maand (zie tabel 47).

De hoogte van de maximale aanvullende beurs voor studenten die onder het studievoorschot vallen is € 413,78 per maand. De woonsituatie van de studerende (thuis- of uitwonend) is dan niet langer bepalend voor de hoogte van de aanvullende beurs.

Het verloop van deze uitgaven is voor een groot deel afhankelijk van de prijsontwikkeling. Daarnaast is de ontwikkeling in het aantal studenten met minder draagkrachtige ouders en de deelname aan het onderwijs hier van invloed, en spelen exogene factoren een rol, zoals de ontwikkeling van de conjunctuur en de daarmee samenhangende inkomensontwikkeling.

Reisvoorziening

Als onderdeel van het stelsel van studiefinanciering, draagt een reisvoorziening bij aan de toegankelijkheid van het onderwijs. Meer in het bijzonder is het doel van de reisvoorziening om studenten te faciliteren in het reizen van huis naar de onderwijsinstelling en van huis naar de stageplaatsen.

Tabel 54 Totaal aantal studenten met reisvoorziening (vanaf 2020 afgeronde raming)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal gebruikers van het reisrecht	817.573	867.700	892.300	906.300	901.700	898.600	884.500
bol minderjarig	112.599	111.300	109.300	107.300	104.900	105.600	107.000
bol	218.779	223.800	233.700	241.600	234.100	227.900	224.100
ho	486.195	532.600	549.300	557.400	562.700	565.100	553.400
Aantal RBS	11.497	15.300	15.800	16.100	16.200	16.300	16.300
bol	1.378	2.000	2.100	2.200	2.100	2.100	2.000
ho	10.119	13.300	13.700	13.900	14.100	14.200	14.300
Totaal	829.070	883.000	908.100	922.400	917.900	914.900	900.800

¹ Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

De reisvoorziening kan in twee vormen worden toegekend: een reisproduct op een persoonlijke ov-chipkaart (week- of weekendabonnement) of een financiële vergoeding voor studenten die studeren in het buitenland (reisvergoeding buitenland studerenden (RBS)).

Voltijdstudenten in het ho kunnen gebruik maken van de reisvoorziening voor de duur van de nominale studie en één uitloopjaar. In het Nationaal Programma Onderwijs is het reisrecht voor veel ho-studenten verlengd met een extra jaar: studenten die in de periode maart t/m december 2020 een opleiding volgden aan een hogeschool of universiteit én op dat moment minimaal een maand recht hadden op studiefinanciering, krijgen in totaal 12 maanden extra reisrecht erbij, aansluitend op het reguliere reisrecht van de nominale studieduur plus één jaar.

Studenten in de bol kunnen gebruik maken van de reisvoorziening voor de duur van de nominale studie en drie uitloopjaren. Sinds 1 januari 2017 hebben ook minderjarige studenten in de bol recht op de reisvoorziening.

De reisvoorziening is onderdeel van de prestatiebeurs voor studenten in de bol niveau 3 en 4 en voor studenten in het ho. Voor studenten in de bol niveau 1 en 2 wordt de reisvoorziening direct als gift verstrekt.

Tabel 55 Uitgaven reisvoorziening (bedragen x € 1.000)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Uitbetaalde reisvoorziening gift	92.663	95.460	99.706	103.469	103.248	104.139	105.855
bol	81.448	83.189	86.735	89.887	89.103	89.467	90.675
ho	11.215	12.270	12.971	13.582	14.145	14.672	15.181
Naar gift omgezette reisvoorziening prestatiebeurs	688.227	727.859	774.825	817.203	853.756	885.079	909.194
bol	210.598	246.745	260.853	277.242	288.474	295.741	301.143
ho	477.629	481.114	513.972	539.961	565.282	589.338	608.051
Bijdrage studerenden aan OV-contract	- 972.684	- 1.026.830	- 1.089.548	- 1.127.049	- 1.141.773	- 1.158.255	- 1.162.202
bol	- 394.983	- 402.974	- 420.891	- 436.794	- 432.885	- 434.249	- 439.746
ho	- 577.701	- 623.856	- 668.658	- 690.255	- 708.888	- 724.006	- 722.456
Kosten contract OV-bedrijven	858.334	1.259.403	172.312	1.171.850	1.192.920	1.212.749	1.218.751
Totaal reisvoorziening	666.540	1.055.892	- 42.705	965.472	1.008.151	1.043.712	1.071.598

¹ Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

Bij de kosten contract OV-bedrijven zijn de jaarlijkse uitgaven wat lastiger met elkaar te vergelijken. Dit heeft te maken met verschillende kasschuiven. Het betreft allereerst een kasschuif van € 425,0 miljoen van 2021 naar 2018. Daarnaast zijn er twee kasschuiven van € 200,0 miljoen van 2021 naar 2020.

Ook is er een kasschuif van € 1.050,0 miljoen van 2022 naar 2021, mede op verzoek van de OV-bedrijven. Contractueel is vastgelegd dat het Ministerie van OCW de vergoeding voor de OV-studentenkaart uiterlijk medio januari van het betreffende jaar aan de vervoerbedrijven betaalt. Door de betaling aan de vervoerbedrijven (gedeeltelijk) al aan het eind van het voorafgaande jaar in plaats van aan het begin van het betreffende jaar te doen, kan zonder af te wijken van de afspraken met de vervoerbedrijven een bijdrage worden geleverd aan de optimalisering van de kasritmes van de Staat over de jaren heen.

Overige uitgaven

De geraamde overige uitgaven omvatten voornamelijk technische posten, waaronder achterstallige rechten en boekingen tussen relevante en niet-relevante uitgaven en kwijtscheldingen. In 2021 zijn de overige uitgaven fors hoger dan andere jaren. Dat komt enerzijds omdat de kosten voor de tegemoetkoming studenten mbo en ho als gevolg van de coronamaatregelen zijn opgenomen onder deze post. Daarnaast worden de kwijtscheldingen als gevolg van de kinderopvangtoeslagaffaire ook onder deze post geboekt.

Leningen

Onder de niet-relevante uitgaven vallen de uitgaven die niet-relevant zijn voor het EMU-saldo, maar wel doorwerken op de EMU-schuld. Het betreft hier de prestatiebeursen, de rentedragende leningen, het collegegeldkrediet en het levenlanglerenkrediet.

Basisbeurs

Studenten in de bol niveau 3 en 4 en in het ho hebben recht op een basisbeurs onder het prestatiebeursregime. Sinds het studiejaar 2015/2016 geldt voor nieuwe studenten in het ho het studievoorschot.

Tabel 56 Uitgaven basisbeurs prestatiebeurs (bedragen x € 1.000)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Uitbetaalde basisbeurs	256.278	263.866	270.403	277.320	268.552	262.949	259.330
bol	234.960	248.835	260.084	269.525	263.314	257.743	254.173
hbo	19.108	13.153	9.064	6.954	4.561	4.514	4.451
wo	2.210	1.878	1.255	841	677	692	706
Naar gift omgezette basisbeurs prestatiebeurs	- 780.738	- 554.163	- 330.618	- 288.527	- 284.914	- 283.181	- 268.898
bol	- 211.376	- 209.307	- 206.061	- 214.858	- 220.945	- 229.012	- 234.729
hbo	- 315.070	- 164.630	- 56.245	- 38.533	- 33.683	- 28.783	- 18.783
wo	- 254.292	- 180.226	- 68.312	- 35.136	- 30.286	- 25.386	- 15.386
Naar lening omgezette basisbeurs prestatiebeurs	- 98.120	- 117.800	- 133.200	- 148.600	- 164.000	- 164.000	- 150.000
bol	- 15.484	- 17.000	- 18.000	- 19.000	- 20.000	- 20.000	- 20.000
hbo	- 60.976	- 70.000	- 80.000	- 90.000	- 100.000	- 100.000	- 90.000
wo	- 21.660	- 30.800	- 35.200	- 39.600	- 44.000	- 44.000	- 40.000
Totaal	- 622.580	- 408.097	- 193.415	- 159.807	- 180.362	- 184.232	- 159.568

1 Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

In tabel 56 worden de geraamde niet-relevante uitgaven voor de basisbeurs gepresenteerd. Als gevolg van de invoering van het studievoorschot daalde het aantal toekenningen in het hbo en wo vanaf 2015. Met de invoering van het Programma Vernieuwing Studiefinanciering (PVS) vindt de omzetting van prestatiebeurs naar lening op een later moment plaats. Voorheen werd een prestatiebeurs naar lening omgezet als een student gestopt was met

de studie. Nu wordt een prestatiebeurs naar lening omgezet als een student uit de diplomatermijn van 10 jaar loopt, zodat er later bij het behalen van een diploma niet alsnog hoeft te worden omgezet en moet worden verrekend met eventueel betaalde termijnen. Dit zorgt ervoor dat er een oplopende trend zit in de omzettingen van prestatiebeurs naar lening, die ook terug te zien is bij de aanvullende beurs en de reisvoorziening.

Aanvullende beurs

Studenten in de bol niveau 3 en 4 en het ho met recht op aanvullende beurs vallen onder het prestatiebeursregime. De eerste 5 maanden krijgen de studenten in het ho de aanvullende beurs als gift uitgekeerd. Studenten in de bol niveau 3 en 4 krijgen de eerste 12 maanden de aanvullende beurs als gift uitgekeerd. Na deze periode wordt de aanvullende beurs uitgekeerd onder het prestatiebeursregime.

Tabel 57 Uitgaven aanvullende beurs prestatiebeurs (bedragen x € 1.000)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Uitbetaalde aanvullende beurs	559.371	594.087	609.968	621.078	618.932	614.613	610.383
bol	165.389	172.494	180.306	186.874	182.518	178.610	176.104
hbo	286.532	305.459	308.648	309.361	308.327	305.029	300.708
wo	107.451	116.134	121.014	124.843	128.087	130.974	133.571
Naar gift omgezette aanvullende beurs prestatiebeurs	- 402.884	- 419.581	- 446.944	- 465.987	- 486.549	- 504.438	- 516.009
bol	- 141.841	- 140.264	- 140.365	- 140.292	- 143.672	- 148.955	- 152.289
hbo	- 191.368	- 205.554	- 224.842	- 239.496	- 251.938	- 260.236	- 265.296
wo	- 69.675	- 73.763	- 81.737	- 86.199	- 90.939	- 95.247	- 98.424
Naar lening omgezette aanvullende beurs prestatiebeurs	- 34.110	- 40.500	- 43.000	- 45.500	- 48.000	- 48.500	- 48.500
bol	- 9.192	- 12.000	- 13.000	- 14.000	- 15.000	- 15.000	- 15.000
hbo	- 19.109	- 22.000	- 23.000	- 24.000	- 25.000	- 25.000	- 25.000
wo	- 5.809	- 6.500	- 7.000	- 7.500	- 8.000	- 8.500	- 8.500
Totaal	122.378	134.006	120.024	109.591	84.383	61.675	45.874

¹ Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

In tabel 57 worden de geraamde niet-relevante uitgaven voor de aanvullende beurs gepresenteerd. Voor het verloop van deze uitgaven gelden dezelfde factoren als voor de relevante uitgaven aan de aanvullende beurs.

Reisvoorziening

Tabel 58 Uitgaven reisvoorziening prestatiebeurs (bedragen x € 1.000)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Uitbetaalde reisvoorziening	894.126	946.964	992.005	1.025.832	1.040.817	1.056.447	1.058.719
bol	315.311	320.372	334.780	347.565	344.432	345.428	349.719
ho	578.815	626.592	657.225	678.267	696.385	711.019	709.000
Naar gift omgezette reisvoorziening prestatiebeurs	- 688.227	- 727.859	- 774.825	- 817.203	- 853.755	- 885.079	- 909.194
bol	- 210.598	- 246.745	- 260.853	- 277.242	- 288.473	- 295.741	- 301.143
ho	- 477.629	- 481.114	- 513.972	- 539.961	- 565.282	- 589.338	- 608.051
Naar lening omgezette reisvoorziening prestatiebeurs	- 44.555	- 50.000	- 57.000	- 63.000	- 69.000	- 69.000	- 69.000
bol	- 8.082	- 10.000	- 12.000	- 13.000	- 14.000	- 14.000	- 14.000
ho	- 36.473	- 40.000	- 45.000	- 50.000	- 55.000	- 55.000	- 55.000
Totaal reisvoorziening	161.344	169.105	160.180	145.629	118.062	102.368	80.525

¹ Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

In tabel 58 worden de geraamde niet-relevante uitgaven voor de reisvoorziening gepresenteerd.

Tabel 59 Niet-relevante uitgaven leenfaciliteit (bedragen x € 1.000)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Rentedragende lening	2.645.105	2.845.884	2.972.723	3.048.467	3.096.658	3.114.916	3.125.965
Collegegeldkrediet	303.414	279.243	254.231	364.769	373.536	380.321	386.099
Leven lang leren krediet	29.551	28.795	25.834	37.871	39.909	41.947	41.947
Totaal	2.978.070	3.153.922	3.252.788	3.451.107	3.510.103	3.537.184	3.554.011

¹ Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

Het totale bedrag dat wordt geleend stijgt jaarlijks vanwege onder andere hogere studentenaantallen. De verwachte uitgaven aan het collegegeldkrediet en levenlanglerenkrediet lopen in 2021 en 2022 iets terug vanwege de halvering van het collegegeld. Het maximaal aan te vragen collegegeldkrediet en levenlanglerenkrediet voor studenten die het wettelijk collegegeld betalen is in collegejaar 2021-2022 gehalveerd.

Bijdrage aan agentschappen

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van OCW en levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten en informatievoorziening. Het betreft het aandeel in de uitvoeringskosten van DUO voor dit begrotingsartikel.

Ontvangsten

Leningen worden terugbetaald naar draagkracht. Wie gelet op zijn of haar inkomen niet kan terugbetalen, hoeft niet of minder terug te betalen.

Tabel 60 Relevante ontvangsten (bedragen x € 1.000) ¹							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Ontvangen rente	63.342	56.271	52.280	55.718	60.906	69.271	79.478
Overige ontvangsten	33.824	26.961	20.932	18.919	18.907	18.895	18.883
Renteloos voorschot en relevante rentedragende lening	1.034	1.003	974	961	949	937	925
Kortlopende vorderingen	32.790	25.958	19.958	17.958	17.958	17.958	17.958
Ontvangsten Caribisch Nederland	220	220	220	220	220	220	220
Totaal relevante ontvangsten	97.386	83.452	73.432	74.857	80.033	88.386	98.581

¹ Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

De relevante ontvangsten bestaan uit verschillende posten, waarvan de ontvangen rente de grootste is. De overige relevante ontvangsten bestaan voor het grootste deel uit ontvangsten op de kortlopende vorderingen, die ontstaan doordat onterecht ontvangen studiefinanciering wordt teruggevorderd. De relevante rentedragende lening betreft leningen van vóór 1992; het renteloze voorschot betreft voornamelijk studieleningen die zijn verstrekt vóór 1986 en waarover geen rente verschuldigd is.

De niet-relevante ontvangsten ontstaan door terugbetaling van de hoofdsom op studieleningen. De ontvangsten nemen de komende jaren toe, omdat er in eerdere jaren meer en vaker is geleend.

3.8 Artikel 12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

A. Algemene doelstelling

De tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten zorgt ervoor dat leerlingen vanaf 18 jaar in het voortgezet onderwijs (vo) en studenten aan een lerarenopleiding de financiële mogelijkheden hebben om onderwijs te volgen.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van het onderwijs in Nederland.

Financiering

De Minister financiert het stelsel waarbij de financiële toegankelijkheid is gewaarborgd. De leerling (voortgezet onderwijs) of student (lerarenopleiding) kan in aanmerking komen voor een tegemoetkoming bestaande uit een maandelijkse basistoelage, een eventuele bijdrage in de schoolkosten en een eventuele bijdrage in het les- of cursusgeld.

Kengetallen

Voor indicatoren/kengetallen over de Wet Tegemoetkoming Onderwijsbijdrage Schoolkosten (WTOS) wordt verwezen naar [Onderwijs in Cijfers](#)

Tabel 61 Normbedragen WTOS in euro's (per maand, tenzij anders vermeld)¹

	Schoolkosten	Les- of cursusgeld	Basistoelage thuiswonend	Basistoelage uitwonend
Leerlingen in het vo vanaf 18 jaar				
vo onderbouw	84,81			
niet bekostigd vo onderbouw	116,12	101,33	120,28	280,45
vo bovenbouw	92,85		120,28	280,45
niet bekostigd vo bovenbouw	124,20	101,33	120,28	280,45
vso	56,33		120,28	280,45
vavo	124,20	101,33	120,28	280,45
Tegemoetkoming studenten 18+ deeltijd en vavo 18+ deeltijd ²				
bij 540 of meer lesminuten per week	334,28	384,00		
tussen 270 en 540 minuten per week	225,21	256,00		
Lerarenopleidingen ²	781,25	567,23		

1 Peildatum schooljaar 2021/2022

2 Bedragen per schooljaar

Toelichting

De normbedragen zijn gedifferentieerd naar schoolsoort en naar fase (boven- en onderbouw) op basis van kostenverschillen. Havo 4 en 5 en vwo 4, 5 en 6 worden tot de vo bovenbouw gerekend, de andere schoolsoorten in het vo tot de onderbouw.

C. Beleidswijzigingen

Er zijn voor dit artikel geen beleidswijzigingen voorzien.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 62 Budgettaire gevolgen van beleid art. 12 (bedragen x € 1.000)¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	69.366	67.394	67.116	65.960	65.687	65.785	66.107
Totale uitgaven	69.366	67.394	67.116	65.960	65.687	65.785	66.107
waarvan juridisch verplicht (%)		100%					
Inkomensoverdracht	66.781	64.893	64.578	63.407	63.082	63.132	63.311
Minderjarige deelnemers bol (R)	10	0	0	0	0	0	0
Tegemoetkoming lerarenopleiding (tlo) (R)	3.568	3.641	3.641	3.641	3.641	3.641	3.641
Deeltijd vo (R)	1.953	2.001	2.001	2.001	2.001	2.001	2.001
Volwassenenonderwijs (vavo) (R)	5.132	4.469	5.149	5.386	5.394	5.393	5.402
Meerderjarige scholieren vo (R)	52.417	50.890	49.999	48.641	48.322	48.402	48.520
Meerderjarige scholieren vso (R)	3.701	3.892	3.788	3.738	3.724	3.695	3.747
Leningen	14	14	14	14	14	14	14
STOEB/ALR (NR)	14	14	14	14	14	14	14
Bijdrage aan agentschappen	2.571	2.487	2.524	2.539	2.591	2.639	2.782
Dienst Uitvoering Onderwijs	2.571	2.487	2.524	2.539	2.591	2.639	2.782
Ontvangsten	2.353	2.183	2.174	2.137	2.127	2.129	2.135
Minderjarige deelnemers bol (R)	66	0	0	0	0	0	0
Tegemoetkoming lerarenopleiding en deeltijd vo (R)	285	285	285	285	285	285	285
Meerderjarige scholieren v(s)o en vavo (R)	2.002	1.898	1.889	1.852	1.842	1.844	1.850

1 Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant.

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 12 is voor 2022 100 procent juridisch verplicht op basis van de [Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten \(WTOS\)](#). Alternatieve aanwending vereist wijziging van wet- en regelgeving. De geraamde uitgaven Dienst Uitvoerings Onderwijs (DUO) zijn volledig benodigd voor de uitvoering van de Wet.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdracht

Onderstaande aantallen geven een indicatie van het gebruik van de diverse regelingen. Er zijn geen basiswaarden en streefwaarden vastgesteld. Uitgangspunt is dat de WTOS wordt benut door de groepen voor wie deze bedoeld is.

Tabel 63 Aantal gebruikers per regeling ¹

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal gebruikers tegemoetkoming lerarenopleiding en deeltijd vo en vavo	6.064	6.100	6.100	6.100	6.100	6.100	6.100
Aantal meerderjarige gebruikers v(s)o en vavo	32.118	29.900	29.600	28.900	28.800	28.800	28.900

1 Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Lening

Het bedrag dat onder het instrument lening is geboekt betreffen uitgaven aan de rentedragende lening op de WTOS.

Bijdrage aan agentschappen

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van OCW en levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten en informatievoorziening. Het betreft het aandeel in de uitvoeringskosten van DUO voor dit begrotingsartikel.

Ontvangsten

De geraamde ontvangsten hebben betrekking op te veel of ten onrechte uitgekeerde WTOS-uitkeringen.

3.9 Artikel 13. Lesgelden

A. Algemene doelstelling

Het genereren van inkomsten voor de financiering van het onderwijs.

B. Rol en verantwoordelijkheid

Financieren

De Minister financiert een groot deel van de kosten voor het volgen van kwalitatief goed onderwijs, omdat de maatschappij baat heeft bij geschoolde burgers. Het individu heeft echter ook profijt van scholing en betaalt daarom lesgeld.

Kengetallen

In de Les- en cursusgeldwet is vastgelegd voor wie, wanneer en op welke wijze het lesgeld wordt vastgesteld. De hoogte van het lesgeld wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de algemene prijsontwikkeling.

Tabel 64 Lesgeldbedrag (bedragen x € 1)							
	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27
Lesgeld	1.202	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216

C. Beleidswijzigingen

Voor het collegejaar 2021/22 geldt dat het lesgeld gehalveerd wordt voor alle studenten. Hierdoor zijn de ontvangsten lager voor de jaren 2021 en 2022.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 65 Budgettaire gevolgen van beleid art. 13 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	13.664	13.932	14.249	14.350	14.621	14.637	15.654
Totale uitgaven	13.664	13.932	14.249	14.350	14.621	14.637	15.654
waarvan juridisch verplicht (%)		100%					
Bijdrage aan agentschappen	13.664	13.932	14.249	14.350	14.621	14.637	15.654
Dienst Uitvoering Onderwijs	13.664	13.932	14.249	14.350	14.621	14.637	15.654
Ontvangsten	252.994	188.743	215.480	291.293	286.029	282.170	281.453

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 13 is voor 2022 100 procent juridisch verplicht. De geraamde uitgaven Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zijn volledig benodigd voor de uitvoering van de Les- en cursusgeldwet.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bijdrage aan agentschappen

DUO is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van OCW en levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, studiefinanciering en informatievoorziening. De geraamde uitgaven betreffen het aandeel in de uitvoeringskosten van DUO voor dit begrotingsartikel.

Ontvangsten

Door het betalen van lesgeld leveren deelnemers en leerlingen van 18 jaar en ouder een bijdrage in de kosten van het onderwijs.

Tabel 66 Aantal lesgeldplichtigen ¹							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
bol/vo	219.566	224.600	234.600	242.400	234.900	228.700	224.900

¹ Bron 2020: realisatiegegevens DUO; Bron 2021 – 2026: ramingsmodel SF

Toelichting

Bovenstaande tabel geeft een beeld van het bereik van de regeling. Er zijn geen basiswaarden en streefwaarden vastgesteld, omdat het aantal lesgeldplichtigen een afgeleide is van de demografische ontwikkelingen en de keuze van opleiding door de deelnemers/leerlingen.

3.10 Artikel 14. Cultuur

A. Algemene doelstelling

Het bevorderen van een sterke, pluriforme, toegankelijke en kwalitatief hoogwaardige cultuursector en het zorgen voor het erfgoed.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid van de Minister is in de Wet op het specifiek cultuurbeleid verankerd. De Minister is verantwoordelijk voor het scheppen van voorwaarden voor het in stand houden, ontwikkelen en sociaal en geografisch spreiden van cultuuruitingen. Overwegingen van kwaliteit en verscheidenheid zijn daarbij leidend. Dit is aanvullend op het cultuuraanbod dat zonder betrokkenheid van de overheid tot stand komt. De Minister is ook verantwoordelijk voor de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, de Erfgoedwet en de Archiefwet.

Financieren

De Minister heeft een financierende rol door het bekostigen van de basis-infrastructuur cultuur en subsidiëring van specifieke (wettelijke) programma's en regelingen op de terreinen erfgoed, kunsten, letteren en bibliotheken.

Stimuleren

De Minister heeft een stimulerende rol bij het versterken van de cultuursector door programma's als cultuureducatie, leesbevordering, cultuurparticipatie, ondernemerschap, historisch-democratisch bewustzijn en internationaal cultuurbeleid.

Regisseren

De Minister heeft een regisserende rol bij de uitvoering van en toezicht op het behoud en beheer van het erfgoed en (digitale) archieven. Dit betreft onder meer de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, de Erfgoedwet en de Archiefwet. Toezicht op naleving van de laatste twee wetten ligt bij de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de rijksgesubsidieerde musea zijn onder andere belast met de uitvoering van de Erfgoedwet. Het Nationaal Archief geeft uitvoering aan de Archiefwet.

Kengetallen

Tabel 67 Kengetallen					
Kengetal	2015	2016	2017	2018	2019
1 Percentage van de bevolking van 6 jaar en ouder dat voorstellingen, musea en bibliotheken heeft bezocht ¹		89%		89%	
2 Percentage bevolking 6 jaar en ouder dat erfgoed heeft bezocht ¹		59%		63%	
3 Percentage kinderen en jongeren tussen 6 en 19 jaar dat voorstellingen, musea en bibliotheken heeft bezocht ²		99% (6-11 jaar) 99% (12-19 jaar)		98% (6-11 jaar) 100% (12-19 jaar)	

¹ Bron: SCP/CBS (Vrijetijdsomnibus 2012-2018), maatwerktable, op verzoek door SCP geleverd.

² Bron: SCP/CBS (Vrijetijdsomnibus 2012-2018), maatwerktable, op verzoek door SCP geleverd. De Vrijetijdsomnibus (VTO) is een tweejaarlijks onderzoek naar cultuur- en sportparticipatie van de Nederlandse bevolking. Het onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) wordt eens in de twee jaar uitgevoerd. De gegevens over 2018 zijn de meest recente. De VTO2018 peiling verschilde van de eerdere peilingen. Voortschrijdend inzicht bij het CBS leidde tot een andere 'waarnemingsstrategie'. Dit is echter niet zonder consequenties voor de vergelijkbaarheid met eerdere jaren. Er is voor gekozen om de data van eerdere VTO's met terugwerkende kracht te herwegen, zodat het net is of destijds ook al de 2018 gehanteerde waarnemingsstrategie was gebruikt. De vergelijkbaarheid van 2018 is hersteld met de eerdere jaren, en heeft als consequentie dat de cijfers over die eerdere jaren wat anders kunnen uitvallen dan eerder is gepubliceerd. In de regel leidde dit overigens niet tot grote verschillen.

Toelichting

Cultuurbereik

Deze kengetallen geven inzicht in het cultuurbereik en zijn daarmee in lijn met de algemene doelstelling voor artikel 14; het bevorderen van de deelname aan cultuur.

In 2018 bezochten negen op de tien mensen van 6 jaar en ouder jaarlijks ten minste één keer een culturele voorstelling, tentoonstelling, evenement of culturele instelling.

Erfgoed (archieven, opgravingen, historische plekken en historische evenementen) werd door 63 procent van de mensen bezocht.

Op basis van deze gegevens blijkt dat bijna alle kinderen en jongeren tot en met 19 jaar in 2018 minstens één keer een voorstelling, een museum of bibliotheek bezochten.

De cijfers over 2016 verschillen van wat eerder is gepubliceerd als gevolg van een methodologische wijziging die met terugwerkende kracht is doorgevoerd. In de regel leidde dit overigens niet tot grote verschillen. Meer kengetallen en indicatoren rondom de doelen en functies van het cultuurstelsel worden in woord, beeld en cijfers gepresenteerd in [OCW in cijfers](#).

C. Beleidswijzigingen

Op 7 december 2020 is het rapport van de commissie Kohnstamm verschenen met aanbevelingen om het restitutiebeleid te versterken. Deze aanbevelingen betreffen onder andere het hervatten van grootschalig herkomstonderzoek en verbetering van de informatievoorziening aan potentiële rechthebbenden. De aanbevelingen leiden tot een meerjarig effect op de begroting. Het kabinet neemt alle aanbevelingen over. De Tweede Kamer is hier bij [brief van 25 juni 2021](#) over geïnformeerd.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 68 Budgettaire gevolgen van beleid art. 14 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	2.864.257	882.722	348.266	343.169	2.036.316	473.156	475.456
Totale uitgaven	1.356.245	1.418.848	1.014.937	1.007.043	1.012.542	1.007.818	1.010.217
waarvan juridisch verplicht (%)		96,1%	97,0%				
Bekostiging	1.110.322	1.196.469	901.624	895.788	904.884	904.397	904.496
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse instellingen	359.633	269.609	218.040	218.081	218.249	217.887	217.887
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse fondsen	312.645	364.586	229.726	229.831	231.131	214.661	214.661
Huisvesting erfgoed	88.524	0	0	0	0	0	0
Beheer en onderhoud collecties erfgoed	43.055	0	0	0	0	0	0
Museale instellingen met een wettelijke taak	0	290.889	218.614	218.614	218.614	218.564	218.663
Stelseltaken openbare bibliotheekvoorzieningen	23.100	23.867	24.092	24.092	24.092	24.092	24.092
Digitale openbare bibliotheek	14.674	19.118	16.868	16.868	16.868	16.868	16.868
Bibliotheekvoorziening leesgehandicapten	12.011	12.537	12.537	12.537	12.537	12.537	12.537
Monumentenzorg	213.403	181.661	146.283	140.238	137.367	138.792	138.792
Archieven incl. Regionale Historische Centra	26.359	29.111	29.650	29.713	29.713	29.713	29.713
Flankerend beleid huisvesting	6.700	5.091	5.813	5.813	5.813	5.813	5.813
Cultuureducatie met Kwaliteit	10.218	0	1	1	10.500	25.470	25.470
Subsidies (regelingen)	179.056	151.641	46.502	46.904	47.202	44.640	44.640
Verbreiden inzet cultuur	17.117	7.620	9.331	10.374	11.878	13.986	13.986
Internationaal cultuurbelief (incl. HGIS)	8.337	8.356	8.356	8.356	8.356	8.213	8.213

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Programma leesbevordering	3.900	4.215	3.967	3.418	3.418	3.418	3.418
Creatieve Industrie	2.161	1.437	1.728	1.728	1.728	2.015	2.015
Monumentenzorg	4.443	137	0	0	0	0	0
Erfgoed en fysieke leefomgeving	36	0	0	0	0	0	
Specifiek cultuurbeleid	143.062	125.180	20.708	21.012	19.806	15.642	15.642
Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	0	4.696	2.412	2.016	2.016	1.366	1.366
Opdrachten	17.972	24.884	19.416	17.857	14.746	12.895	12.895
Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis	1.342	1.634	2.068	1.940	1.940	1.940	1.940
Monumentenzorg	8.275	0	0	0	0	0	0
Archeologie	3.031	0	0	0	0	0	0
Erfgoed en fysieke leefomgeving	301	0	0	0	0	0	0
Opdrachten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	0	13.059	10.024	8.040	7.939	7.289	7.289
Overige opdrachten	5.023	10.191	7.324	7.877	4.867	3.666	3.666
Bijdrage aan agentschappen	45.971	42.878	44.438	43.537	42.779	42.955	45.255
Nationaal Archief	45.971	42.878	44.438	43.537	42.779	42.955	45.255
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	2.924	2.976	2.957	2.957	2.931	2.931	2.931
Ontvangsten	5.447	15.990	3.043	3.043	3.043	494	494

Uitsplitsing verplichtingen							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	2.864.257	882.722	348.266	343.169	2.036.316	473.156	475.456
waarvan garantieverplichtingen	– 114.750	111.709	0	0	0	0	0
waarvan overig	2.979.007	771.013	348.266	343.169	2.036.316	473.156	475.456

De garantieverplichtingen hebben betrekking op leningen/rekening-courantkredieten aan diverse musea. Deze leningen worden door middel van schatkistbankieren verstrekt. Het Ministerie van OCW staat voor deze leningen garant. Daarnaast betreft het garantstellingen in het kader van de indenniteitsregeling en de achterborgovereenkomst. Deze verplichtingen worden niet geraamd.

Wijzigingen structuur budgettabel

Met ingang van 2021 wijzigt de indeling van deze budgettabel.

Het nieuwe budget 'Museale instellingen met een wettelijke taak' bestaat uit de budgetten die voorheen waren vermeld bij de regels 'huisvesting' en 'beheer en onderhoud collecties' plus het budget voor de publieksactiviteiten van musea, dat voorheen onderdeel was van de regel 'vierjaarlijkse instellingen'. Hiermee wordt inzichtelijker hoeveel in totaal wordt uitgegeven aan de museale instellingen met een wettelijke taak.

Met de nieuwe budgetten 'Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)' en 'Opdrachten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed' worden de uitgaven gebundeld, aan respectievelijk subsidies en opdrachten, die via de RCE verlopen. Voorheen waren deze uitgaven onderdeel van verschillende budgetten binnen de instrumenten subsidies en opdrachten. Met deze wijziging wordt inzichtelijker hoeveel programmabudget wordt uitgegeven door de RCE.

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 14 is voor 2022 97,0 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het beschikbare budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. De verplichtingen hebben betrekking op betalingen aan culturele instellingen, cultuurfondsen en monumenteneigenaren. Hieraan ten grondslag liggen de Wet op het specifiek cultuurbeleid, de Erfgoedwet, de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen en onderliggende besluiten en regelingen. Het moment van juridisch verplichten gaat vooraf aan het kalenderjaar waarop de bekostiging betrekking heeft.

Subsidies

Van het beschikbare budget is 63,1 procent juridisch verplicht. Dit betreft het deel van de subsidies waarvoor al voor de start van 2022 een beschikking is verstuurd.

Opdrachten

Van het beschikbare budget is 29,8 procent juridisch verplicht.

Bijdrage aan agentschappen

Dit betreft de rijksbijdrage aan het Nationaal Archief. Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Dit betreft de contributies voor (inter)nationale verdragen en lidmaatschappen. Deze contributies lopen door tot wederopzegging en dragen bij aan de uitvoering van internationale afspraken. Het budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de instrumenten.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bekostiging

Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse instellingen

In de culturele basisinfrastructuur worden instellingen voor een periode van vier jaar bekostigd. De [Regeling op het specifiek cultuurbeleid](#) regelt welke instellingen voor de periode 2021–2024 in aanmerking komen voor deze bekostiging. De Raad voor Cultuur heeft op 4 juni 2020 advies uitgebracht over de aanvragen voor de periode 2021–2024 en de besluiten zijn opgenomen in (de bijlagen bij) de Kamerbrief Nieuwe visie cultuurbeleid (Kamerstukken II 2020/21, [32820, nr. 383](#)). De culturele basisinfrastructuur bestaat vanaf 2021 uit instellingen op het gebied van podiumkunsten (theater, dans, muziek en muziektheater, festivals en jeugdpodiumkunsten), regionale musea en sectorcollecties, beeldende kunst (presentatie-instellingen en postacademische instellingen), film (festivals en ondersteunende instelling), letteren (festival en ondersteunende instellingen), ontwerp (ondersteunende instelling, future lab design en technologie, festivals), ontwikkelinstellingen en een aantal bovensectorale ondersteunende instellingen.

Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse fondsen

Naast de vierjaarlijkse instellingen zijn er zes cultuurfondsen, die sectoraal zijn georganiseerd. De cultuurfondsen spelen een belangrijke rol in het cultuurstelsel. Door middel van flexibele en kortlopende subsidieregelingen kunnen zij de dynamiek en de vernieuwing in de sector op de voet volgen en zijn zij in staat snel op sectorale ontwikkelingen te reageren. De begrote uitgaven zijn inclusief de bekostiging van het Fonds Cultuurparticipatie voor het programma Cultuureducatie met Kwaliteit, dat een vervolg

krijgt in de periode 2021-2024. Daarbij is er meer ruimte om in te spelen op lokale wensen, zoals aandacht voor het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs, gelijke kansen, aansluiting bij curriculum.nu en de relatie binnenschools-buitenschools. Het bedrag dat andere gemeenten dan de G9 ontvangen is verhoogd: het Ministerie van OCW stelt voor alle gemeenten het bedrag beschikbaar dat de G9 eerder al ontvingen, namelijk € 0,79 per leerling. Cultuureducatie met kwaliteit is in de periode 2021-2024 ook toegankelijk voor aanvragers in Caribisch Nederland. Vanaf 2022 wordt de jaarlijkse OCW-bijdrage van voor speelfilms geoormerkte middelen voor het Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO) verstrekt aan het Filmfonds. De middelen zijn overgeheveld van het begrotingsartikel Media.

Museale instellingen met een wettelijke taak

Op basis van de [Erfgoedwet](#) zijn museale instellingen belast met de zorg voor het beheer van de museale cultuurgooederen van de Staat of andere cultuurgooederen of verzamelingen. Hiervoor ontvangen deze instellingen met een wettelijke taak een structurele vergoeding. Voor de subsidiëring van deze taak worden op grond van de [Regeling beheer rijkscollectie en subsidiëring museale instellingen](#) middelen beschikbaar gesteld waarbij onderscheid wordt gemaakt in enerzijds beheer en onderhoud van collecties en anderzijds huisvesting. Daarnaast ontvangen museale instellingen, op grond van dezelfde regeling, middelen voor hun publieksactiviteiten.

Stelseltaken openbare bibliotheekvoorzieningen, digitale openbare bibliotheek en bibliotheekvoorziening leesgehandicapten

De [Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen \(Wsob\)](#) organiseert het openbare bibliotheekwerk als een netwerk van samenwerkende lokale en provinciale openbare bibliotheekvoorzieningen, waarbij de Koninklijke Bibliotheek (KB) een coördinerende rol vervult. In het netwerk verricht de KB als nationale bibliotheek van Nederland taken voor het stelsel als geheel, waaronder het beheer en de doorontwikkeling van de landelijke digitale openbare bibliotheek en de bibliotheekvoorziening voor personen met een leeshandicap. Activiteiten richten zich in 2022 op de aandachtspunten uit de evaluatie van de Wsob, waaronder de afschaffing van de jeugdcontributie, de rol van de openbare bibliotheek bij het Leesoffensief, de doorontwikkeling van de digitale openbare bibliotheek, met name voor de jeugd, en in vervolg op de [Motie van het lid Asscher c.s.](#) de spreiding en bereikbaarheid van de fysieke bibliotheek. Speciale aandacht heeft het herstel van de bibliotheeksector van de gevolgen van de coronacrisis.

Monumentenzorg

De [Erfgoedwet](#) is het juridisch kader voor de financiering van de monumentenzorg. In dit kader vindt onder andere de financiering ten behoeve van het behoud van rijksmonumenten plaats. Daarbij is ook aandacht voor de verbindende waarde van erfgoed en de verduurzaming van rijksmonumenten. Ten slotte wordt er ook in 2022 in monumentenzorg geïnvesteerd via onder andere de [Subsidieregeling instandhouding monumenten](#) en de [Woonhuisregeling](#).

Archieven inclusief Regionale Historische Centra

Het Ministerie van OCW draagt bij aan de kosten van bewaring en presentatie van de rijksarchieven uit de provincie door de Regionale Historische Centra, die in elke provinciehoofdstad met uitzondering van Zuid-Holland zijn gevestigd. Een wetsvoorstel tot modernisering van de

Archiefwet 1995, zoals aangekondigd in de [Kamerbrief van 11 juni 2018](#), zal naar verwachting in 2022 door de Tweede Kamer kunnen worden behandeld.

Flankerend beleid huisvesting

Deze middelen zijn gereserveerd voor het Garantiefonds rijksmusea. Ze zijn bedoeld als garantstelling voor leningen aangegaan door rijksmusea voor huisvesting en voor eventuele knelpunten die samenhangen met de invoering van de [Erfgoedwet](#).

Cultuureducatie met kwaliteit

Voor het jaar 2022 zijn geen uitgaven ten laste van dit budget geraamd. Dit heeft twee oorzaken. De middelen voor het programma Cultuureducatie met kwaliteit zijn met ingang van 2021 onderdeel geworden van de bekostiging Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse fondsen, omdat de uitgaven plaatsvinden via de bekostiging van het Fonds Cultuurparticipatie. Daarnaast zijn de middelen voor cultuureducatie en museumbezoek in het primair onderwijs inmiddels tot en met het schooljaar 2023-2024 overgeboekt naar artikel 1 (Primair onderwijs).

Subsidies

Verbreden inzet cultuur

In de periode 2021-2024 stimuleert het Ministerie van OCW toegankelijkheid met een programma cultuurparticipatie. Dit programma wordt uitgevoerd door het Fonds voor Cultuurparticipatie en heeft als doel de cultuurdeelname van zoveel mogelijk verschillende groepen te bevorderen. Het programma verbindt zorg en sociaal werk met professionele culturele instellingen, amateur- en erfgoedverenigingen en kunstenaarsinitiatieven. Het gaat om actieve participatie: zelf dansen, filmen, vloggen, toneel spelen, schrijven of verhalen vertellen.

Daarnaast stimuleert het Ministerie van OCW de digitale transformatie van de culturele en creatieve sector en daarmee het innovatieve vermogen van deze sectoren. DEN, kennisinstituut voor cultuur en digitale transformatie, voert projecten uit om de sector met expertise en kennisdelen te ondersteunen. Met de uitvoering van de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed door het Netwerk Digitaal Erfgoed wordt de digitale toegankelijkheid en het gebruik van erfgoed, archieven en collecties vergroot.

Internationaal cultuurbeleid (inclusief Homogene Groep Internationale Samenwerking)

Het internationaal cultuurbeleid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de bewindspersonen van de Ministeries van OCW en Buitenlandse Zaken. In de periode 2021-2024 gelden voor het internationaal cultuurbeleid drie doelen:

1. een sterke positie van de Nederlandse culturele sector in het buitenland door zichtbaarheid, uitwisseling en duurzame samenwerking;
2. het met Nederlandse cultuuruitingen ondersteunen van de bilaterale relaties met andere landen;
3. het benutten van de kracht van de culturele sector en creatieve industrie voor de Sustainable Development Goals (SDG's), met name in de verbinding met de Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS)-agenda in de focusregio's.

Voor de verwezenlijking van zojuist genoemde doelen wordt gekozen voor een meerjarige strategische inzet op 23 landen. Per land worden nadere afspraken gemaakt tussen betrokken spelers (o.a. diplomatieke posten,

fondsen en Dutch Culture) over samenwerking en uitvoering. Door maatwerk per land worden cultuur en buitenlandprioriteiten met elkaar verbonden.

Programma leesbevordering

Het Leesoffensief is eind 2019 gestart met als ambitie om meer leesplezier en verbeterde leesvaardigheid bij kinderen en jongeren te bewerkstelligen door middel van een duurzame verbetering van het leesonderwijs en de leescultuur. Het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen is onderdeel van het Actieprogramma Tel mee met Taal 2020–2024 en draagt bij aan de doelstellingen van het Leesoffensief. Tel mee met Taal is een gezamenlijke aanpak samen met de Ministeries van SZW, BZK en VWS om laaggeletterdheid te voorkomen en tegen te gaan. Zoals in de [brief](#) aan de Tweede Kamer van 18 maart 2019 is aangekondigd, is het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen de afgelopen jaren bewezen effectief geweest en wordt het daarom voortgezet.

Creatieve industrie

Ten laste van dit budget worden uitgaven gedaan ten behoeve van de Creatieve Industrie. Dit gebeurt in samenwerking met het Ministerie van EZK. Daarnaast zijn middelen beschikbaar voor de ontwerpdisciplines zoals architectuur, vormgeving en digitale cultuur. In samenwerking met het Ministerie van BZK wordt een architectuurprogramma gefinancierd.

Specifiek cultuurbeleid

Onder specifiek cultuurbeleid zijn verschillende kleinere subsidiebudgetten opgenomen, die grotendeels besteed worden aan projectsubsidies op basis van de [Regeling op het specifiek cultuurbeleid](#). De middelen voor 2022 zijn bestemd voor diverse onderwerpen, zoals de arbeidsmarktagenda, beleidsinnovatie bibliotheken, de specifieke uitkering 'Verbreiding en vernieuwing' ter versterking van de regionale culturele infrastructuur, het Revolverend Productiefonds bij Cultuur+Ondernemen, archeologie, erfgoed en fysieke leefomgeving, mobiel erfgoed, het Holocaustmuseum en de Adviescommissie Restitutieverzoeken Cultuurgoederen en Tweede Wereldoorlog.

Subsidies Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

De middelen zijn bestemd voor subsidies voor ondersteuning van het erfgoedveld in de domeinen archeologie, gebouwd erfgoed, roerend erfgoed, cultuurlandschap en leefomgeving. Er wordt geïnvesteerd in kennis- en onderzoeksprogramma's, de ondersteuning en infrastructuur voor erfgoed en informatie- en communicatietechniek.

Opdrachten

Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis

Dit budget is bestemd voor opdrachten die bestaan uit het inhuren van bureaus voor beleidsonderzoek, evaluaties, visitatie/monitoring van versterking van de kennisbasis in de cultuursector.

Opdrachten Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

De middelen zijn bestemd voor dezelfde onderwerpen als vermeld onder de kop 'Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed', maar dan voor uitgaven aan opdrachten. Ook is budget beschikbaar voor monumenten in het aardbevingsgebied in Groningen.

Overige opdrachten

Dit budget is bestemd voor opdrachten die verbonden zijn aan diverse beleidsterreinen. De grootste geplande uitgave in 2022 is aan de Cultuurkaart. Het huidige contract voor de Cultuurkaart voor het voortgezet onderwijs, inclusief het voortgezet speciaal onderwijs, loopt nog tot en met het schooljaar 2023-2024.

Bijdrage aan agentschappen

Deze middelen betreffen de rijksbijdrage aan het Nationaal Archief.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Naast prioriteiten die onder het financieel instrument Internationaal cultuurbeleid zijn genoemd, is Nederland aan een aantal verplichtingen gebonden en draagt Nederland bij aan de uitvoering van internationale verdragen. Dit geldt voor UNESCO erfgoedverdragen voor het werelderfgoed, het immaterieel erfgoed, de bescherming van cultureel erfgoed bij gewapend conflict, de bestrijding van illegale handel in cultuurgoederen en het cultuurverdrag voor de diversiteit van cultuuruitingen. Ook wordt bijgedragen aan het Europees filmprogramma (Eurimages) en de Nederlandse Taalunie.

Ontvangsten

Er zijn ontvangsten geraamd als gevolg van het definitief vaststellen van subsidies.

Extracomptabele fiscale regelingen

Naast de in dit begrotingsartikel genoemde instrumenten, is er een fiscale regeling die betrekking heeft op dit beleidsterrein. De Minister van Financiën is hoofdverantwoordelijk voor de wetgeving en uitvoering van deze regeling en voor de budgettaire middelen. In onderstaande tabel is ter informatie het budgettaire belang van deze regeling vermeld. De cijfers zijn ontleend aan de corresponderende bijlage 'Fiscale regelingen' in de Miljoenennota. De fiscale regelingen die niet in onderstaande tabel zijn opgenomen, maar wel op dit beleidsartikel betrekking hebben, zijn:

- Vrijstelling voorwerpen van kunst en wetenschap box 3
- BTW Vrijstelling componisten, schrijvers en journalisten

Voor een beschrijving van de regelingen, de doelstelling, de ramingsgrond, een verwijzing naar de laatst uitgevoerde evaluatie en het beoogde jaar van afronding van de volgende evaluatie, wordt verwezen naar de bijlage bij de Miljoenennota 'Toelichting op de fiscale regelingen'.

Tabel 69 Fiscale regelingen 2020-2022, budgettair belang op transactiebasis in lopende prijzen (bedragen x € 1 miljoen)¹

	2020	2021	2022
Verlaagd tarief culturele goederen en diensten	708	708	942

¹ [-] = regeling is in dat jaar niet van toepassing; [0] = budgettair belang van de regeling bedraagt in dat jaar afgerond nihil.

3.11 Artikel 15. Media

A. Algemene doelstelling

Het waarborgen van een onafhankelijk, gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig media-aanbod, dat toegankelijk blijft voor alle lagen van de bevolking.

B. Rol en verantwoordelijkheid

Media hebben een prominente rol in onze democratie en cultuur. Wat we zien, horen en lezen, beïnvloedt ons beeld van de wereld en onze opvattingen. Daarom borgt de Minister vier publieke belangen in het mediabeleid waar hij verantwoordelijk voor is: onafhankelijkheid, verscheidenheid, kwaliteit en toegankelijkheid. De Minister heeft specifieke zorg voor het stelsel van landelijke, regionale en lokale publieke omroepen en de daarvoor relevante wet- en regelgeving. De Minister heeft naast een financierende rol vooral ook een regisserende rol.

Financieren

De Minister financiert de landelijke en regionale publieke omroep en enkele andere aan de omroep verbonden instellingen. De taakopdracht is wettelijk bepaald en het budget van de publieke omroep is vastgesteld met behoud van afstand tot de uitvoering en inhoud. Op basis van het concessiebe-leidsplan Nationale Publieke Omroep (NPO) 2022-2026 (Kamerstukken II 2021/22, [32827, nr. 202](#)) sluit de Minister elke vijf jaar een prestatieovereen-komst met de publieke omroep.

Stimuleren

Verder is de Minister verantwoordelijk voor instrumenten ter bevordering van culturele producties, documentaires, drama, kunst- en kinderpro-gramma's, het steunen en stimuleren van een onafhankelijke en kwalitatief goede journalistieke infrastructuur (Stichting Stimuleringsfonds voor de Journalistiek) en voor het bevorderen van mediawijsheid (NICAM en Media-wijzer.net).

Regisseren

De Minister is verantwoordelijk voor de wetgeving ten aanzien van de taak en organisatie van de publieke omroep en voor wetgeving voor commerciële media. De regels voor commerciële omroepen vloeien voornamelijk voort uit Europese richtlijnen voor audiovisuele media-diensten. Verder is de Minister als regisseur verantwoordelijk voor wetgeving met betrekking tot omroepdistributie. Het doel daarvan is de toegang tot een gevarieerd media-aanbod te bevorderen en te verzekeren.

Kengetallen

Tabel 70 Kengetal						
Kengetal	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1 Integraal bereik NPO (radio, tv, internet; Nederlanders 13+) ¹	87%	86%	85%	84%	84%	86%

1 Bron: NPO, o.b.v. GfK / CMI

C. Beleidswijzigingen

Op 8 december 2020 is de Eerste Kamer akkoord gegaan met het [wetsvoorstel](#) Versterking van het toekomstperspectief van de publieke omroep. In dit wetsvoorstel is een groot deel van de maatregelen uit de [visiebrief](#) vertaald. Die maatregelen hebben hiermee hun effect voor de nieuwe concessie- en erkenningsperiode die ingaat per 1 januari 2022. In de beleidsagenda wordt nader ingegaan op de stappen die horen bij het ingaan van een nieuwe concessieperiode.

Bij een nieuwe concessieperiode hoort op basis van de Mediawet 2008 ook het vaststellen van een nieuw minimumbudget voor de landelijke publieke omroep voor die periode. Het minimumbudget wordt voor 2022 vastgesteld op € 827,0 miljoen.

De Ster heeft voor de nieuwe concessie- en erkenningsduur een nieuwe raming afdracht Ster-inkomsten afgegeven, gebaseerd op het aangepaste reclamebeleid waarbij in de komende vijf jaar de wettelijk beschikbare zendtijd voor reclameboodschappen op de lineaire aanbodkanalen wordt gehalveerd. Met ingang van 2021 was al afgesproken dat er geen reclame te zien zou zijn online en rond kinderprogrammering. De afdracht aan de mediabegroting op basis van deze raming is opgenomen in de begroting.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 71 Budgettaire gevolgen van beleid art. 15 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	1.115.495	1.065.163	1.053.522	1.045.245	1.049.775	1.053.209	1.056.576
Totale uitgaven	1.084.670	1.065.161	1.053.522	1.045.245	1.049.775	1.053.209	1.056.576
waarvan juridisch verplicht (%)	99,9%						
Bekostiging	1.038.133	1.042.741	1.040.773	1.033.557	1.038.087	1.041.521	1.044.888
Landelijke publieke omroep	807.438	806.592	824.968	828.523	831.898	842.242	846.277
Regionale omroep	150.067	153.106	153.850	153.308	153.308	153.308	153.308
Stichting Omroep Muziek	16.708	17.047	17.130	17.069	17.069	17.069	17.069
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG)	23.715	24.195	24.313	24.227	24.227	24.227	24.227
Stimuleringsfonds voor de Journalistiek	2.220	2.265	2.276	2.268	2.268	2.268	2.268
Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO)	8.596	8.674	3.737	3.737	2.437	2.437	2.437
Mediawijsheid Expertisecentrum (Bewust mediagebruik)	1.580	1.612	1.620	1.614	1.614	1.614	1.614
Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO)	1.633	1.664	1.673	1.667	1.667	1.667	1.667
Dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve	25.742	26.578	10.395	336	2.791	- 4.119	- 4.787
Overige bekostiging media	434	1.008	811	808	808	808	808
Subsidies (regelingen)	41.042	16.822	7.132	6.088	6.088	6.088	6.088
Subsidies (regelingen)	12.874	9.631	7.132	6.088	6.088	6.088	6.088
Steunfonds Lokale Informatievoorziening	28.168	7.191	0	0	0	0	0
Opdrachten	651	649	649	649	649	649	649
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	4.782	4.879	4.903	4.886	4.886	4.886	4.886
Commissariaat voor de Media	4.782	4.879	4.903	4.886	4.886	4.886	4.886
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	62	70	65	65	65	65	65
European Audiovisual Observatory	62	70	65	65	65	65	65
Ontvangsten	156.886	165.000	146.110	134.235	135.660	125.590	123.690

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 15 is in 2022 99,9 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het beschikbare budget voor 2022 is 99,9 procent juridisch verplicht. De verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op de landelijke en de regionale publieke omroep. Hieraan ten grondslag ligt de Mediawet 2008.

Subsidies

Van het beschikbare budget is 89,8 procent juridisch verplicht. De verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op journalistiek en de regionale, lokale en streekomroepen. Hieraan ten grondslag liggen het Regeerakkoord en de visiebrief.

Opdrachten

Van het beschikbare budget is nul procent juridisch verplicht. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de instrumenten.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Het beschikbare budget voor 2022 is volledig juridisch verplicht. De verplichtingen hebben betrekking op het Commissariaat voor de Media (CvdM). Hieraan ten grondslag ligt de Mediawet 2008.

Bijdrage aan internationale organisaties

Het beschikbare budget voor 2022 is volledig juridisch verplicht. Het betreft een jaarlijkse contributie aan het European Audiovisual Observatory.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bekostiging

Landelijke en regionale publieke omroep

De publieke omroep waarborgt een hoogstaand en pluriform media-aanbod, dat toegankelijk en betaalbaar is voor alle lagen van de bevolking. Daarom bekostigt het Ministerie van OCW de landelijke en regionale publieke omroep. Mede vanwege Europese regels op het gebied van staatssteun, houdt de overheid greep op de aard en omvang van het takenpakket van de landelijke en regionale publieke omroep en bepaalt de overheid het budget van de publieke omroep.

Op basis van de Mediawet 2008 is voor 2022 het minimumbudget voor de landelijke publieke omroep vastgesteld op € 827,0 miljoen.

Stichting Omroep Muziek (SOM)

Deze bekostiging is bestemd voor de door het Ministerie van OCW aangewezen instelling voor het in stand houden en exploiteren van omroep-orkesten en omroepkoren.

Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG)

Deze bekostiging is bestemd voor de door het Ministerie van OCW aangewezen instelling voor het in stand houden en exploiteren van een media-archief.

Stimuleringsfonds voor de Journalistiek

Het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek is binnen het mediabeleid het instrument om de pluriformiteit van het journalistieke media-aanbod te stimuleren, zowel binnen pers en omroep als via het internet. De activiteiten van het fonds dragen bij aan innovatie van de journalistiek en aan stimulering van de journalistieke functie van de media in de samenleving.

Stichting Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO)

De Stichting Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO), ondersteunt de film- en documentairesector en participeert in audiovisuele coproductieprojecten in de vorm van een financiële bijdrage aan publieke instellingen die zendtijd hebben verkregen voor landelijke omroep. De meeste coproducties waar CoBO een bijdrage aan levert, vinden plaats tussen een publieke omroepinstelling en een onafhankelijke filmproducent. Daarnaast wordt door CoBO bijgedragen aan coproducties tussen een publieke omroepinstelling en een instelling op het gebied van de podiumkunsten. Iedere filmproducent, instelling op het gebied van de podiumkunsten, de Vlaamse publieke omroep (VRT), of Duitse publieke omroep, kan één of meer landelijke publieke omroepinstellingen benaderen, teneinde te komen tot een coproductie. CoBO ontvangt OCW-middelen en verkrijgt daarnaast vergoedingen van buitenlandse kabels (België, Duitsland en Luxemburg) voor de doorgifte van de zenders van de Nederlandse publieke omroep.

Vanaf 2022 zijn de voor speelfilms geoormerkte CoBO middelen (jaarlijks € 6,3 miljoen) conform [de kamerbrief trajecten krachtenbundeling en buitenlandse producenten](#) bestemd voor het Filmfonds, dat wordt gefinancierd via artikel 14 (Cultuur). Voor 2022 en 2023 zal hiervan nog € 1,3 miljoen per jaar aan de NPO worden betaald via artikel 15 (Media). Het bedrag van € 1,3 miljoen in 2022 en 2023 maakt geen deel uit van het minimumbudget voor de landelijke publieke omroep.

Mediawijsheid Expertisecentrum (Bewust mediagebruik)

Het Mediawijsheid Expertisecentrum (Mediawijzer.net) bevordert een bewuste, kritische en actieve houding van burgers en instellingen in de samenleving waar media alom zijn. Bij het huidige programma zijn de Koninklijke Bibliotheek, ECP-EPN, de publieke omroep (NTR), Kennisnet en het NIBG betrokken.

Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO)

NLPO ondersteunt lokale publieke omroepen op diverse terreinen om de sector verder te professionaliseren en om de kwaliteit van de producties van lokale omroepen te verbeteren.

Dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve

Op basis van de verwachte uitgaven op de mediabegroting en de verwachte reclameopbrengsten van de Ster worden middelen toegevoegd of onttrokken aan de Algemene Mediareserve (AMr). De AMr kan op grond van de Mediawet worden gebruikt voor de opvang van dalende Ster-inkomsten, bijdragen aan de bekostiging van reorganisatiekosten als gevolg van overheidsbesluiten en voor de financiering van de door het CvdM aan te houden rekening-courantverhouding voor betalingen aan instellingen.

Overige bekostiging Media

Te laste van dit budget wordt onder meer het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM) betaald voor de uitvoering van de activiteiten welke nodig zijn voor het continueren en verbeteren van de kwaliteit van Kijkwijzer.

Subsidies

Ten laste van dit budget wordt de jaarlijkse subsidie aan het European Journalism Centre voor diverse internationale journalistiekprojecten betaald. Daarnaast worden nog incidentele subsidies op het gebied van de media betaald.

Onderdeel van subsidies zijn de Regeerakkoordmiddelen voor onderzoek-sjournalistiek. Deze worden ingezet om journalistieke projecten, innovaties en talentontwikkeling en professionalisering te ondersteunen. Voor 2022 is het budget € 5,4 miljoen.

Daarnaast is voor 2019 tot en met 2021 € 15,0 miljoen voor de regionale, lokale en streekomroepen uit de [visiebrief](#) onder de subsidies toegevoegd. Van dit budget wordt € 1,0 miljoen voor het samenwerkingsproject tussen de NOS en lokale (NLPO) en regionale (RPO) omroepen niet in 2021 maar in 2022 besteed.

Opdrachten

Te laste van dit budget worden onder meer de kosten van de Landsadvocaat betaald. Daarnaast worden nog incidentele opdrachten op het gebied van Media betaald.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

De kerntaak van het Commissariaat voor de Media (CvdM) bestaat uit het uitoefenen van onafhankelijk toezicht op het handelen van de media-instellingen in Nederland en uit handhavend optreden ingeval de toepasselijke regelgeving niet in acht wordt genomen. De bevoegdheid om toezicht en handhaving uit te oefenen heeft betrekking op alle media-instellingen: publieke media-instellingen op landelijk, regionaal en lokaal niveau en commerciële media-instellingen op landelijk en niet-landelijk niveau. Daarnaast houdt het CvdM toezicht op zelfregulering door in Nederland gevestigde videoplatformdiensten en is het CvdM tevens verantwoordelijk voor het metatoezicht op het NICAM. Daarnaast heeft het CvdM tot taak erop toe te zien dat kabelexploitanten hun wettelijke verplichtingen nakomen tot doorgifte van de must carry-zenders.

Ontvangsten

Dit betreft de raming van de reclameopbrengsten van de Ster.

3.12 Artikel 16. Onderzoek en wetenschapsbeleid

A. Algemene doelstelling

De algemene doelstelling is het scheppen van een internationaal concurrerende onderzoeksomgeving die onderzoekers uitdaagt tot optimale wetenschappelijke prestaties en die goed aansluit op maatschappelijke behoeften.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor het stelsel van onderzoek en wetenschap.

Financieren

De Minister bekostigt het onderzoeks- en wetenschapsbestel.

Stimuleren

De Minister stimuleert in het wetenschappelijk onderzoek:

- kwaliteit en excellentie;
- zwaartepuntvorming en profilering. De afspraken die hierover gemaakt zijn met de universiteiten staan vermeld in het hoofdlijnenakkoord;
- samenwerking in de gouden driehoek van bedrijven, kennisinstellingen en overheid. In het innovatiebeleid, waarvoor de Minister van EZK verantwoordelijk is, is hiervoor de missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid ontwikkeld.

Regisseren

De Minister schept voorwaarden voor:

- een klimaat voor universiteiten en kennisinstellingen voor het doen van excellent onderzoek;
- de borging van het vernieuwend vermogen en de kwaliteit van het Nederlandse onderzoek;
- het doelmatig functioneren van wetenschappelijke instellingen die, zowel zelfstandig als in relatie tot universiteiten en bedrijven, een belangrijke plaats innemen;
- de Nederlandse en internationale onderzoeksfaciliteiten;
- de coördinatie en positionering van het wetenschapsbeleid op nationaal en internationaal niveau.

De Minister is verantwoordelijk voor het toezicht op een efficiënte besteding van publieke middelen en op voldoende verspreiding van kennis naar de maatschappij.

Kengetallen

Tabel 72 Kengetallen						
Kengetal	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1 Top 5-positie qua budget kaderprogramma dat naar Nederland gaat ¹	6	6	6	6	6	
2 Publieke investering in R&D als % bbp ²	0,70	0,67	0,71	0,69	0,74	
3 R&D personeel (FTE) als% van de totale beroepsbevolking ³	16,5	17,1	17	17,1		

1 Bron: Cijfers op basis van Horizon 2020 contracten- en voorstellendatabase, releasedatum 2 februari 2021, bewerking Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

2 Bron: Rathenau Instituut, [TWIN overzicht 2019-2025](#). bbp-cijfers 2019 tot en met 2021 betreffen nominale cijfers van het CPB uit de Kerngegevensstabel CEP 2021, maart 2021

3 Bron: OESO, berekening Rathenau Instituut. Cijfers over 2020 zijn in november 2021 beschikbaar.

C. Beleidswijzigingen

In het onderdeel [beleidsprioriteiten](#) zijn de belangrijkste beleidswijzigingen over 2022 opgenomen. Aanvullend zal de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) naar aanleiding van de inzet van de [Commissie Weckhuysen](#) aangeven in welke mate programma's ongebonden en strategische elementen bevatten.

In 2022 vindt de eerste herijking van de in 2015 gepubliceerde Nationale Wetenschapsagenda (NWA) plaats, gezamenlijk met de NWA-routetrekken, onderzoekers, burgers en andere betrokkenen. De conclusies van de in 2021 uit te voeren evaluatie van het NWA-programma bij NWO worden hierin meegenomen. Op deze manier blijft de NWA ook na 2022 actueel en relevant.

Het Ministerie van OCW steunt daarbij ook de transitie in 'erkennen en waarderen'. Dit betreft diverse initiatieven van kennisinstellingen in Nederland die gericht zijn op het realiseren van een verandering in de manier van erkennen en waarderen, waarbij naast publicaties ook onderwijs, leiderschap, maatschappelijke impact en team science centraal staan.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 73 Budgettaire gevolgen van beleid art. 16 (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	1.211.339	1.264.583	1.236.172	1.214.435	1.208.722	1.207.084	1.204.501
Totale uitgaven	1.149.725	1.181.459	1.241.629	1.214.448	1.210.726	1.207.084	1.204.501
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)	99,6%						
Bekostiging	1.024.396	1.048.983	1.102.425	1.085.577	1.081.855	1.078.233	1.075.309
NWO	458.976	492.747	493.335	489.845	489.744	490.727	490.386
KNAW	94.764	95.128	94.934	93.904	93.904	93.583	93.583
KB	51.595	50.899	50.335	50.980	50.980	50.354	50.354
NWO Talentenontwikkeling	165.885	169.561	169.561	169.561	169.561	169.561	169.561
NWO TTW	8.000	8.177	8.177	8.177	8.177	8.177	8.177
NWO Grootschalige researchinfrastructuur	55.380	56.608	56.608	56.608	56.608	56.608	56.608
NWO Praktijkgericht Onderzoek	0	0	57.278	55.229	55.229	53.229	53.229
Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek	33.869	33.392	30.834	21.375	20.354	18.922	16.439
Poolonderzoek	3.147	3.217	3.181	1.534	1.534	1.534	1.534
Caribisch Nederland	2.500	2.555	2.555	2.555	2.555	2.555	2.555
NWO NWA	150.280	136.699	135.627	135.809	133.209	132.983	132.883
Subsidies (regelingen)	23.575	26.816	27.783	28.026	28.026	27.969	28.499
Stichting NLBIF	566	566	0	0	0	0	0
Naturalis Biodiversity Center	6.513	6.664	7.230	7.230	7.230	7.230	7.230
BPRC	11.406	10.918	10.918	10.918	10.918	10.918	10.918
NCWT/NEMO	3.460	3.534	3.534	3.534	3.534	3.534	3.534
STT	221	231	231	231	231	231	231
Stichting AAP	1.032	1.084	1.084	1.084	1.084	1.084	1.084
Nationale coördinatie	377	3.819	4.786	5.029	5.029	4.972	5.502
Opdrachten	524	785	536	498	498	536	347
Bijdrage aan agentschappen	1.317	986	881	881	881	881	881
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	1317	986	881	881	881	881	881
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	99.913	103.889	110.004	99.466	99.466	99.465	99.465
EMBC	1228	1357	1264	1265	1342	959	959
EMBL	5.241	5.329	5.329	5.329	5.329	5.329	5.329
ESA	31.146	33.387	33.387	33.387	33.387	33.387	33.387
CERN	50.531	51.636	51.417	47.116	47.072	47.072	47.072
ESO	9.081	9.442	15.869	9.631	9.631	10.096	10.096
NTU/INL	2.686	2.738	2.738	2.738	2.705	2.622	2.622
Ontvangsten	154	101	101	101	101	101	101

Uitsplitsing verplichtingen

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	1.211.339	1.264.583	1.236.172	1.214.435	1.208.722	1.207.084	1.204.501
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	- 1.030	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> overig	1.212.369	1.264.583	1.236.172	1.214.435	1.208.722	1.207.084	1.204.501

De garantieverplichtingen hebben betrekking op een lening aan het Biomedical Primate Research Centre. Het Ministerie van OCW staat voor deze lening garant. Deze verplichtingen worden niet geraamd.

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 16 is in 2022 99,6 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het beschikbare budget voor 2022 is 100 procent juridisch verplicht. De verplichtingen hebben betrekking op de betalingen aan de nationale onderzoeksinstituten Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en Koninklijke Bibliotheek (KB) alsmede bijdragen aan Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek, Poolonderzoek en Caribisch Nederland. De wettelijke grondslag van de bekostiging is vastgelegd in de NWO wetten en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

Subsidies

Van het beschikbare budget voor 2022 is 84,5 procent juridisch verplicht. Het betreft hier subsidies aan stichtingen en centra met een specifieke rol in de kennisinfrastructuur zoals Naturalis Biodiversity Center, Biomedical Primate Research Centre (BPRC) en Nationaal Centrum voor Wetenschap en Technologie/NEMO.

Opdrachten

Van het beschikbare budget voor 2022 is 33,3 procent juridisch verplicht op grond van een in 2015 aangegane overeenkomst.

Bijdrage aan agentschappen

Het beschikbare budget is voor 100 procent juridisch verplicht.

Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties

Het beschikbare budget is voor 100 procent juridisch verplicht.

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bekostiging

Het Ministerie van OCW bekostigt de nationale onderzoeksinstituten NWO, KNAW en KB. Hiermee stelt de Minister deze organisaties in staat om binnen de wettelijke kaders en in lijn met de vierjaarlijkse strategische agenda en strategische plannen van de instellingen hun missie en doelstellingen te realiseren. Die zijn gericht op het bevorderen van de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek in Nederland en het initiëren en stimuleren van nieuwe ontwikkelingen daarin.

Het Ministerie van OCW draagt met een structureel karakter bij aan:

- NWO voor grote infrastructurele onderzoeksvoorzieningen voor de uitvoering van projecten die geselecteerd zijn op grond van de resultaten van de nationale roadmap commissie grootschalige researchinfrastructuur. Met de inzet van deze middelen worden Nederlandse onderzoekers in de gelegenheid gesteld om te kunnen werken met onderzoeksfaciliteiten van wereldniveau;
- NWO voor het uitvoeren van een integraal persoonsgebonden talentprogramma waarin naast de «Vernieuwingsimpuls» ook de voormalige middelen voor de specifieke doelgroepen zijn opgegaan. Doelen zijn om via competitie op basis van wetenschappelijke kwaliteit voldoende ruimte te geven aan (jonge) veel belovende onderzoekers, excellentie in het onderzoek te bevorderen, en te zorgen voor een adequate in- en doorstroom van onderzoekers zodat er verbetering optreedt in hun loopbaanperspectieven;
- aanvullende bekostiging voor NWO in het kader van praktijkgericht onderzoek. Doel van deze bekostiging is het met wetenschappelijk onderzoek vervullen van een centrale rol binnen de Nederlandse en Internationale kennisinfrastructuur door hogescholen en universiteiten;

- aanvullende bekostiging voor NWO voor het Nationaal Regieorgaan Onderwijs Onderzoek;
- aanvullende bekostiging voor NWO voor een onderzoeksprogramma 'Wetenschap op de Cariben';
- NWO-programma voor het uitvoeren van vernieuwend en maatschappelijk relevant onderzoek via de Nationale Wetenschapsagenda (NWA). De NWA is gericht op wetenschappelijke en maatschappelijke doorbraken. Belangrijk daarbij is de breedte, de multidisciplinaire aanpak en samenwerking tussen de kennisketen en maatschappelijke partners uit publieke en semipublieke sectoren en uit het bedrijfsleven.

Subsidies

Voor het stimuleren en realiseren van de centrale doelstellingen van het Onderzoek en wetenschapsbeleid worden diverse subsidies verstrekt aan stichtingen en centra met een specifieke rol in de kennisinfrastructuur. Het gaat hier onder andere om bijdragen aan:

- Naturalis Biodiversity Center voor onderzoek naar de biodiversiteit en instandhouding van de nationale grootschalige infrastructuur voor biodiversiteitsonderzoek;
- BPRC voor primatenonderzoek en de huisvesting van primaten, en subsidie aan de Stichting AAP voor het verzorgen van de opvang van de BPRC chimpansees;
- Stichting Nationaal Centrum voor Wetenschap- en Techniekpromotie (NCWT) voor het beheren en ontwikkelen van NEMO Science Museum en NEMO Kennislink, het organiseren van het landelijke festival Weekend van de Wetenschap en het ondersteunen van overige gerelateerde landelijke activiteiten op het gebied van wetenschaps- en technologiecommunicatie en -educatie.

Opdrachten

Voor beleidsontwikkeling worden opdrachten verstrekt voor het uitvoeren van diensten. Het gaat hierbij met name om opdrachten voor het beleidsgericht onderzoek en evaluaties.

Bijdrage aan agentschappen

Opdracht aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor het ondersteunen en stimuleren van een zo groot mogelijk Nederlandse participatie in het EU-Kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie 'Horizon Europe'.

Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties

Contributies aan grote internationale onderzoeksorganisaties Engineering in Medicine and Biology Society (EMBC), Europees Laboratorium voor Moleculaire Biologie (EMBL), European Space agency (ESA), Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire (CERN), European Southern Observatory (ESO) en Nederlandse Taalunie (NTU/INL). Door deelname van Nederland aan deze intergouvernementele organisaties krijgen de Nederlandse wetenschappelijke onderzoekers toegang tot unieke grootschalige onderzoeksfaciliteiten en internationale netwerken van toponderzoekers. Deze deelname is mede van groot belang voor het functioneren van Nederlands nationale onderzoeksbestel.

3.13 Artikel 25. Emancipatie

A. Algemene doelstelling

Het realiseren van gendergelijkheid en gelijkheid wat betreft seksuele oriëntatie, genderidentiteit en geslacht in de Nederlandse samenleving. Dit dient te geschieden op in ieder geval de terreinen: onderwijs, veiligheid, gezondheid, arbeidsmarkt, media, politiek, recht en leefvormen.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De rol van de Minister is primair het wegnemen van belemmeringen voor gender- en lhbti-gelijkheid (lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgender personen en intersekse personen) en het bevorderen dat relevante wet- en regelgeving waar nodig wordt aangepast. Daarnaast heeft de Minister, vaak samen met de maatschappelijke instellingen, een rol in het agenderen, coördineren, aanjagen en in het ontsluiten van kennis en expertise.

Financieren

De Minister biedt financiële ondersteuning aan maatschappelijke instellingen voor gender- en lhbti-gelijkheid en het monitoren van ontwikkelingen in de samenleving.

Stimuleren

Het instrument dat de Minister ter beschikking heeft, is wet- en regelgeving, zoals de Subsidieregeling gender- en lhbti-gelijkheid 2017-2022 die vanaf 1 januari 2017 in werking is getreden. Deze regeling voorziet in het verstrekken van subsidies aan acht strategische partnerschappen voor de realisering van de doelstellingen op gender- en lhbti-gelijkheid, die lopen van 2018 tot en met 2022. Daarnaast verstrekt de Minister projectsubsidies aan het maatschappelijk middenveld.

Regisseren

Gemeenten ontvangen via decentralisatie-uitkeringen een bijdrage voor de uitvoering van de samenwerkingsafspraken over versterking en uitvoering van het lokale beleid op het gebied van gendergelijkheid en lhbti-gelijkheid. Samen met gemeenten is in een intentieverklaring vastgelegd wat de aandachtspunten van het lhbti-beleid zijn. Verder vult de Minister de regisserende rol in door halfjaarlijkse bestuursgesprekken met instellingen over gender- en lhbti-gelijkheid. Daarnaast draagt de Minister bij aan internationale samenwerking met organisaties als Europese Unie, de Raad van Europa en de Verenigde Naties.

Kengetallen

Tabel 74 Kengetallen				
Kengetal	2016	2017	2018	2019
1 Economische zelfstandigheid van vrouwen	59,3%	60,7%	62,5%	63,8% ¹
2 Financiële onafhankelijkheid van vrouwen	48,5%	50,0%	51,6%	52,9% ¹

¹ Bron: CBS. Nieuwste cijfers van de Emancipatiemonitor van december 2020. Dit is een voorlopig cijfer. Nieuwe cijfers komen in najaar 2021.

C. Beleidswijzigingen

De belangrijkste wijzigingen op het terrein van emancipatie worden beschreven in het onderdeel [beleidsprioriteiten](#). Het Ministerie van OCW zet zich in op drie samenhangende thema's waarop zich stevige knelpunten voordoen: arbeid, sociale veiligheid en genderdiversiteit en gelijke behandeling. Het bestaande beleid daarop wordt voortgezet.

Arbeid

De resultaten voor meer diversiteit in de top blijven onomstotelijk en structureel achter bij het gestelde doel. Om daar verandering in te brengen wordt uitvoering gegeven aan het SER-advies 'Diversiteit in de top Tijd voor versnelling', door:

- het Wetsvoorstel meer vrouwen in de top van bedrijfsleven;
- ontwikkeling door de SER van ondersteunende infrastructuur om monitoring en transparantie te waarborgen;
- uitvoering advies Adviesgroep Vinkenburg voor vergelijkbare regelingen (semi)publieke sector.

Om bedrijven te ondersteunen bij hun diversiteitsbeleid ontwikkelt de SER een ondersteunende infrastructuur om monitoring en transparantie te waarborgen.

Om tot vergelijkbare regelingen te komen voor de (semi)publieke sector worden er voorbereidingen getroffen om uitvoering te geven aan het advies van de Adviesgroep Vinkenburg. Interdepartementaal worden er daarom met verschillende semipublieke organisaties verkennende gesprekken gevoerd over de stand van zaken en bestaand beleid gericht op genderdiversiteit in de top. Daarnaast wordt er een inventarisatie monitoringsonderzoek uitgevoerd naar de v/-verhoudingen in de top van de (semi)publieke sector, bestaande monitors gericht op genderdiversiteit en het bestaan- en de kwaliteit van governance codes.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 75 Budgettaire gevolgen van beleid art. 25 (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	3.764	13.435	7.099	15.227	15.981	16.706	16.823
Uitgaven	12.014	22.112	14.541	16.046	16.159	16.888	17.005
waarvan juridisch verplicht (%)			53,5%				
Bekostiging	8.447	8.685	8.791	8.895	8.895	8.895	8.895
Kennisinfrastructuur: Gender- en lhbt-gelijkheid	8.447	8.685	8.791	8.895	8.895	8.895	8.895
Subsidies (regelingen)	2.333	3.361	3.111	3.114	3.134	3.645	3.645
Vrouwenemancipatie	0	0	0	0	0	0	
Lhbt	93	68	66	63	63	74	74
Gender- en lhbt- gelijkheid 2017-2022	2.240	3.293	3.045	3.051	3.071	3.571	3.571
Opdrachten	1.234	879	1.073	1.104	1.107	1.112	1.229
Bijdrage aan medeoverheden	0	687	1.566	2.933	3.023	3.236	3.236
Gemeentefonds gender- en lhbt- gelijkheid	0	687	1.566	2.933	3.023	3.236	3.236
Bijdrage aan andere begr. Hst	0	8.500	0	0	0	0	0
Ontvangsten	35	0	0	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

Van het totale budget voor artikel 25 is in 2022 53,2 procent juridisch verplicht.

Bekostiging

Het beschikbare budget voor 2022 is voor 96,9 procent juridisch verplicht.

Subsidies

Het beschikbare budget in 2022 is voor 41,3 procent juridisch verplicht. Dit betreft meerjarige projectsubsidies. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de subsidiebijlage.

Toelichting op de financiële instrumenten**Bekostiging**

Op basis van de [Subsidieregeling gender- en lhbt-gelijkheid 2017-2022](#) zijn in 2017 acht allianties voor vijf jaar verplicht. De acht strategisch partners (Kamerstukken II 2016/17, [30420, nr. 258](#)) zijn merendeel allianties; in totaal vijftien organisaties. Het doel is om met de activiteiten waarvoor subsidie is verleend gender- en lhbt-gelijkheid te realiseren. Lhbt staat voor lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgender- en intersekse personen.

Subsidies

Projectsubsidies worden verleend op basis van de [Subsidieregeling gender- en lhbt-gelijkheid 2017-2022](#).

Bi+ Nederland zet zich in voor een bi-inclusievere samenleving. Bi+ start een onderzoek naar risicofactoren, seksueel geweld en bi+ inclusie van lhbt interventies.

Om stereotypen in het onderwijs te doorbreken gaat Stichting School en Veiligheid een verkenning doen naar gendergelijkheid in het onderwijs.

Al jarenlang blijft het percentage van vrouwen die te maken krijgen met discriminatie vanwege hun zwangerschap op hetzelfde hoge niveau. Er wordt daarom ingezet op bewustwording en het ontwikkelen van handelingsperspectieven voor werkgevers én werknemers.

Het blijkt dat de zeer beperkte kennis in de maatschappij over het thema intersekse een belemmering vormt voor de sociale acceptatie van intersekse personen. Er wordt daarom ingezet op bewustwording in de samenleving.

De overheid zal onverminderd inzetten op het verminderen van onnodige seksregistratie. In 2021 wordt een pilot hiervoor uitgevoerd bij DUO.

Het Ministerie van OCW heeft samen met het Ministerie van BZ een coördinerende rol in het bepalen van de Nederlandse positie op het terrein van gendergelijkheid en gelijke rechten voor lhbt personen in Europees en VN verband. Zo neemt de bewindspersoon van OCW deel aan de jaarlijkse sessies van de VN Commission on the Status of Women (CSW) in New York en coördineert het Ministerie van OCW samen met het Ministerie van BZ de inzet van Nederland ten aanzien van de zorgwekkende ontwikkelingen in o.a. Oost-Europese lidstaten ten aanzien van gendergelijkheid, SRGR en gelijke rechten voor lhbt personen.

Opdrachten

De middelen voor opdrachten voor zowel gender- als lhbt-gelijkheid worden besteed aan onderzoeken en symposia.

Zo wordt eind 2021 een internationaal congres over transfobie en het tegengaan van geweld tegen de transgendergemeenschap in en buiten Nederland georganiseerd. Aan bod komen bewustwording, kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering.

Samen met de Ministeries van SZW, BZK, EZK en BZ zet de Minister zich in voor meer aandacht voor diversiteit en inclusie bij inkoop door de overheid. Het Ministerie van OCW neemt deel aan het Nationaal Maatschappelijk Verantwoord Inkopen plan 2021-2025 om Diversiteit & Inclusie in de inkoopstrategieën van het Rijk en medeoverheden te behartigen.

Bijdrage aan medeoverheden

Gemeenten die actief zijn op het gebied van gender- en lhbt-gelijkheid ontvangen via een decentralisatie-uitkering een bijdrage. De verantwoordelijkheid voor de besteding van deze middelen is belegd bij de gemeenten zelf.

Met Regenboogsteden en Movisie wordt gewerkt aan meer veiligheid van lhbt-personen in de wijken. Ook wordt gezocht naar effectieve interventies hierbij (Kamerstukken II 2020/21, [35570 VIII, nr. 90](#)).

Regenboogprovincies kunnen in navolging van regenboogsteden een beroep doen op inhoudelijke ondersteuning door Movisie. Daarnaast wordt bezien wat de effecten van het netwerk van Regenboogprovincies zijn.

Bijdrage andere begrotingshoofdstukken

De middelen zijn bestemd voor de kosten samenhangend met de tegemoetkominingsregeling Transgenderwet. De regeling valt onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van JenV.

4. Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 91 Nog Onverdeeld

Doel van dit artikel is het tijdelijk boeken van sector overschrijdende middelen. Zodra een exacte verdeling over de betrokken beleidsartikelen bekend is, worden de middelen naar deze artikelen overgeboekt. Het betreft:

- loonbijstelling;
- prijsbijstelling;
- onvoorzien.

Op deze onderdelen worden dus geen feitelijke uitgaven verantwoord.

D. Budgettaire gevolgen

Tabel 76 Budgettaire gevolgen art. 91 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	0	0	585.126	614.383	0	0	0
Uitgaven	0	0	585.126	614.383	0	0	0
Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
waarvan programma	0	0	0	0	0	0	0
waarvan apparaat	0	0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
waarvan programma	0	0	0	0	0	0	0
waarvan apparaat	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	585.126	614.383	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Op het onderdeel Onvoorzien staan onder andere middelen die een budgettair effect hebben op meer dan één beleidsartikel en waarvan de verdeling over deze artikelen nog niet bekend is.

4.2 Artikel 95 Apparaat Kerndepartement

D. Budgettaire gevolgen

Tabel 77 Budgettaire gevolgen art. 95 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	280.987	291.553	276.492	277.659	278.003	284.897	282.990
Uitgaven	280.933	291.553	276.492	277.659	278.003	284.897	282.990
Personele uitgaven	209.866	232.251	216.309	216.381	214.364	213.565	212.129
<i>waarvan</i> eigen personeel	202.862	221.214	206.028	206.101	204.147	203.339	201.903
<i>waarvan</i> externe inhuur	4.185	6.769	6.029	6.029	6.029	6.029	6.029
<i>waarvan</i> overige personele uitgaven	2.819	4.268	4.252	4.251	4.188	4.197	4.197
Materiële uitgaven	69.661	59.302	60.183	61.278	63.639	71.332	70.861
<i>waarvan</i> ICT	12.414	10.281	10.170	10.330	10.620	10.518	10.185
<i>waarvan</i> bijdrage aan SSO's	22.553	21.442	21.155	21.156	21.156	21.157	21.157
<i>waarvan</i> overige materiële uitgaven	34.694	27.579	28.858	29.792	31.863	39.657	39.519
Begrotingsreserve schatkistbankieren	1.406	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	3.192	567	567	567	567	567	567

Toelichting

Op het artikel Apparaat Kerndepartement staan de apparaatsuitgaven van de directies van het kerndepartement, zowel die van de beleidsdirecties als die van de niet-beleidsdirecties, de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, de inspecties en de adviesraden van het Ministerie. Daarnaast worden hier de centrale uitgaven voor onder andere huisvesting, automatisering en bijdragen aan Shared Service Organisaties (SSO's) geraamd.

Op dit artikel worden tevens de mutaties op de begrotingsreserve schatkistbankieren geraamd. Het Ministerie van OCW staat garant voor het in gebreke blijven van aan het Ministerie van OCW verbonden instellingen die gebruik maken van de regeling schatkistbankieren. Gegeven de omvang van het budget is er om doelmatigheidsredenen voor gekozen om niet per relevant beleidsartikel een reeks op te nemen, maar dit te doen op het artikel 95 (Apparaat kerndepartement). De ontvangen premies van aan het Ministerie van OCW verbonden instellingen worden jaarlijks via het Ministerie van Financiën aan het Ministerie van OCW overgemaakt en dit wordt in de begroting en in de saldibalans in het jaarverslag (toevoeging premie aan gegroeide reserve) verwerkt.

In tabel 78 zijn de apparaatsuitgaven van het Ministerie van OCW onderverdeeld naar kerndepartement, Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Inspectie van het Onderwijs, Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, Onderwijsraad, Raad voor Cultuur en de Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie. Daarnaast zijn de apparaatskosten van de batenlastenagenschappen en Zelfstandigen Bestuursorganen (ZBO's) weergegeven.

Tabel 78 Totaaloverzicht apparaatsuitgaven/kosten inclusief agentschappen en ZBO's (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal apparaatsuitgaven ministerie¹	280.933	291.553	276.411	277.659	278.003	284.897	282.990
Kerndepartement ²	158.367	177.112	165.092	166.097	166.047	168.055	167.371
Rijksdienst Cultureel Erfgoed	41.745	37.421	36.006	35.970	35.954	38.198	38.181
Inspectie van het Onderwijs	69.700	68.246	67.141	67.456	67.953	70.598	69.395
Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed	3.630	2.669	2.796	2.792	2.792	2.791	2.790
Onderwijsraad	2.460	2.542	2.485	2.484	2.482	2.482	2.481
Raad voor Cultuur	3.659	2.206	2.308	2.277	2.193	2.192	2.191
Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie	1.372	1.357	583	583	582	581	581
Totaal apparaatskosten agentschappen³	366.354	337.516	368.266	362.820	360.842	352.057	354.705
Dients Uitvoering Onderwijs	323.959	295.358	324.495	319.799	318.520	309.425	309.773
Nationaal Archief	42.395	42.158	43.771	43.021	42.322	42.632	44.932
Totaal apparaatskosten zbo's	391.471	387.698	371.069	366.926	365.477	361.475	361.475
Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten+	7.124	5.704	5.704	5.704	5.704	5.704	5.704
Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie	5.613	4.252	4.252	4.252	4.252	4.252	4.252
Stichting Nederlands Fonds voor de Film	4.912	4.750	4.750	4.750	4.750	4.750	4.750
Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	2.809	2.770	2.770	2.770	2.770	2.770	2.770
Stichting Mondriaan Fonds	3.535	4.337	4.337	4.337	4.337	4.337	4.337
Stichting Nederlands Letterenfonds	3.188	3.302	3.302	3.302	3.302	3.302	3.302
Bureau Architectenregister	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125
Commissariaat voor de Media	5.076	5.159	5.166	5.166	5.166	5.166	5.166
Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie	4.637	4.602	4.650	4.853	4.877	4.820	4.820
Koninklijke Bibliotheek	55.921	52.365	52.500	53.859	53.859	53.859	53.859
Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek	214.450	213.520	198.366	194.044	193.965	191.381	191.381
Stichting Participatiefonds (PF)	1.972	1.972	1.972	1.972	1.972	1.972	1.972
Stichting Vervangingsfonds (VF)	2.730	2.730	2.730	2.730	2.730	2.730	2.730
Stimuleringsfonds voor de Journalistiek	700	700	700	700	700	700	700
College voor Toetsen en Examens	6.047	6.144	5.982	5.843	5.840	5.838	5.836
Nederlandse Publieke Omroep	2.500	2.300	2.300	2.300	2.300	2.300	2.300
Regionale Publieke Omroep	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen	52.732	61.710	60.045	58.662	57.268	55.907	55.907
Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)	15.300	15.300	15.300	15.300	15.300	15.300	15.300

1 De cijfers in de tabel zijn niet met elkaar te consolideren aangezien het zowel uitgaven als kosten betreft.

2 Het personeel van het CvTE bestaat uit rijksambtenaren, de apparaatskosten van het CvTE zijn dan ook opgenomen in het apparaatsuitgaven van het kerndepartement.

3 De apparaatskosten bij de baten-lastendiensten betreffen naast de apparaatskosten in verband met werkzaamheden voor OCW ook de kosten die verband houden met werkzaamheden die voor tweeden en derden worden uitgevoerd.

Toelichting

In tabel 78 zijn rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) waarbij een individuele uitvraag in het veld nodig is, niet opgenomen. Dit betreft ondermeer alle onderwijsinstellingen, academische ziekenhuizen en musea. ZBO's waarbij de gegevens met betrekking tot de apparaatsuitgaven uit hoofde van reguliere bestaande informatiestromen beschikbaar zijn, zijn wel opgenomen.

In onderstaande tabel zijn de apparaatsuitgaven van het kerndepartement weergegeven zoals deze direct toe te rekenen zijn aan de verschillende beleidsterreinen.

Tabel 79 Overzicht apparaatsuitgaven per beleidsartikel budgettaire gevolgen (bedragen x € 1.000)

Beleidsartikel	2022
Totaal apparaat beleidsartikelen	51.589
Primair onderwijs	8.554
Voortgezet onderwijs	7.594
Kansengelijkheid & Onderwijsondersteuning	2.288
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	6.622
Hoger onderwijs en Studiefinanciering	7.398
Internationaal beleid	3.299
Cultuur	10.021
Onderzoek en wetenschapsbeleid	3.405
Emancipatie	2.408

5. Begroting agentschappen

5.1 Agentschap Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

In deze paragraaf is de begroting opgenomen van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). DUO is een agentschap van het Ministerie van OCW, dat ook voor enkele andere ministeries werkt. Voor het Ministerie van OCW voert DUO een groot aantal onderwijswetten en -regelingen uit. Daarnaast vervult DUO voor het Ministerie van SZW taken voor de Wet Inburgering, en beheert het twee registers op het gebied van kinderopvang. Voor het Ministerie van Financiën voert DUO werkzaamheden uit op het gebied van examens voor de Wet op het financieel toezicht (Wft). Verder voert de organisatie taken uit voor het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), in opdracht van het Ministerie van JenV. Tot slot verzorgt de Shared Service Organisatie (SSO) Noord, sinds 1 januari 2019 onderdeel van DUO, voor diverse opdrachtgevers taken op het gebied van inkoop in het Inkoop Uitvoeringscentrum (IUC), en housing en hosting in het Overheids Datacenter (ODC). DUO is gevestigd in Groningen (hoofdkantoor) en in Den Haag, en heeft dertien servicekantoren en balies en zes toetslocaties verspreid over het land.

Uitgangs- en markeringspunten van belang voor exploitatie DUO

In de voorliggende begroting zijn de effecten van de Parlementaire Onderzoekscommissie Kinderopvangtoeslag (POK), Werken aan Uitvoering (WAO) en de effecten volgend uit de nieuwe manier van werk als uitvloeisel van de coronacrisis nog niet meegenomen. De verwachting is dat het capaciteitsbeslag van deze programma's aanzienlijk zal zijn voor o.a. de digitale systemen, informatiehuishouding, implementatie klantvolgsystemen, maatwerkorganisatie, huisvesting, ambtelijk vakmanschap e.d. In het eindrapport Kwantificering Werk aan Uitvoering van 16 april 2021 is een onderzoek opgeleverd, waarin voor DUO, als één van de vier grote uitvoeringsorganisaties, reeds inzichten staan. Deze benoemen wat de consequenties zijn van de acties en handelingsperspectieven. De uitwerking hiervan en de specifieke implementatie van de POK maatregelen worden de komende tijd nader uitgewerkt. Hierover wordt aan een volgend kabinet besluitvorming voorgelegd en wordt de Tweede Kamer in volgende begrotingen nader geïnformeerd.

In de onderstaande tabel is een meerjarige raming van de baten en lasten voor de DUO-begroting opgenomen.

Tabel 80 Begroting van baten-lastenagentschap voor het jaar 2022 (bedragen x € 1.000)

	Slotwet 2020	Vast- gestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Baten							
Omzet	349.524	318.935	353.420	354.511	359.299	355.271	360.719
<i>waarvan</i> omzet moederdepartement	280.853	242.776	269.766	270.857	275.645	271.617	277.065
<i>waarvan</i> omzet overige departementen	63.695	70.302	78.724	78.724	78.724	78.724	78.724
<i>waarvan</i> omzet derden	4.976	5.857	4.930	4.930	4.930	4.930	4.930
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0	0	0	0	0
Rentebaten	35	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	349.559	318.935	353.420	354.511	359.299	355.271	360.719

	Slotwet 2020	Vast- gestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten							
Apparaatskosten	323.959	295.358	324.495	319.799	318.520	309.425	309.773
Personele kosten	223.258	204.358	229.208	224.608	223.539	217.062	217.410
<i>waarvan eigen personeel</i>	178.031	170.583	191.720	190.956	189.851	183.457	183.639
<i>waarvan inhuur externen</i>	37.953	26.775	30.386	26.550	26.582	26.497	26.664
<i>waarvan overige personele kosten</i>	7.274	7.000	7.102	7.103	7.105	7.108	7.108
Materiële kosten	100.701	91.000	95.287	95.191	94.981	92.362	92.362
<i>waarvan apparaat ICT</i>	27.461	23.000	26.335	26.338	26.346	23.354	23.354
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	25.629	24.000	24.350	24.353	24.361	24.370	24.370
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	47.611	44.000	44.602	44.500	44.273	44.638	44.638
Rentelasten	84	700	100	100	100	100	100
Afschrijvingskosten	21.263	21.277	27.225	33.012	39.079	44.146	49.246
Materieel	11.887	12.000	13.000	13.000	13.000	12.000	12.000
<i>waarvan apparaat ICT</i>	11.450	11.500	12.500	12.500	12.500	11.500	11.500
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	437	500	500	500	500	500	500
Immaterieel	9.376	9.277	14.225	20.012	26.079	32.146	37.246
Overige lasten	1.464	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	1.464	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	346.770	318.835	353.320	354.411	359.199	355.171	360.619
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening							
	2.789	100	100	100	100	100	100
Agentschapsdeel Vpb-lasten	84	100	100	100	100	100	100
Totaal saldo van baten en lasten	2.705	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Baten

Omzet moederdepartement

De opbrengst moederdepartement (€ 269,8 miljoen) betreft de inkomsten voor geleverde diensten en producten aan de opdrachtgever OCW. Van de omzet moederdepartement 2022 is € 192,3 miljoen gerelateerd aan de vijf hoofdproducten, te weten Bekostiging (€ 36,3 miljoen, zijnde 19 procent), Studiefinanciering (€ 92,6 miljoen, zijnde 48 procent), Examens (€ 24,8 miljoen, zijnde 13 procent), Registers (€ 29,1 miljoen, zijnde 15 procent) en Informatiediensten (€ 9,5 miljoen, zijnde 5 procent). Daarnaast zijn middelen toegewezen ten behoeve van de vervangingen van het systeemlandschap (€ 39,1 miljoen). Tevens is in de begroting € 8,9 miljoen opgenomen voor de implementatie van beleidswijzigingen en € 29,5 miljoen voor nieuwe taken welke nog geen onderdeel zijn van de lumpsum financiering van het basiscontract.

Omzet overige departementen

De omzet Overige Departementen (€ 78,7 miljoen) betreft opbrengsten in verband met uitvoering inburgeringstaken (€ 38,3 miljoen) en uitvoering landelijk register kinderopvang (€ 7,9 miljoen) voor het Ministerie van SZW, werkzaamheden ten behoeve van het examen Wet financieel toezicht (€ 2,4 miljoen) in opdracht van het Ministerie van Financiën, print- en couverteerwerkzaamheden ten behoeve van het CJIB van het Ministerie van VenJ (€ 1,2 miljoen) en compensatie van loonkosten voor gedetacheerde medewerkers (€ 0,8 miljoen). Daarnaast is € 23,3 miljoen aan omzet opgenomen in verband met werkzaamheden uitgevoerd binnen de SSO welke onder DUO valt. Het betreft hier werkzaamheden voor de Ministeries van JenV (€ 8,9 miljoen), IenW (€ 0,5 miljoen), EZK (€ 2,6 miljoen), BZK

(€ 8,4 miljoen), VWS (€ 2,7 miljoen) en Financiën (€ 0,2 miljoen). Daarnaast is onder de omzet tweeden voor € 4,9 miljoen aan omzet opgenomen voor werkzaamheden ten behoeve van het Bestuursdepartement OCW, Inspectie van het Onderwijs, Nationaal Archief en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Omzet derden

Bij omzet derden (€ 4,9 miljoen) gaat het met name om te innen leges voor OCW examens (€ 2,9 miljoen), leges voortvloeiende uit diverse overige OCW taken (€ 0,9 miljoen) en opbrengsten voor het uitvoeren van werkzaamheden binnen de SSO Noord (€ 1,0 miljoen) en overige opbrengsten (€ 0,1 miljoen).

Tabel 81 Omzet moederdepartement (bedragen x € 1 miljoen)

Omzet moederdepartement (x € 1 miljoen)	269,8
<i>waarvan</i> direct gerelateerd aan geleverde producten/diensten	269,8
<i>waarvan</i> productgroep/dienstengroep Bekostiging	36,3
<i>waarvan</i> productgroep/dienstengroep Studiefinanciering	92,6
<i>waarvan</i> productgroep/dienstengroep Examendiensten	24,8
<i>waarvan</i> productgroep/dienstengroep Basisregister	29,1
<i>waarvan</i> productgroep/dienstengroep Informatiediensten	9,5
<i>waarvan</i> productgroep/dienstengroep Overige taken	29,5
<i>waarvan</i> productgroep/dienstengroep Opdrachten	48,0

Lasten

Personele kosten

De personele kosten betreffen de kosten van eigen personeel (€ 192,0 miljoen) op basis van de gemiddelde loonkosten, de begrote kosten voor externe inhuur (€ 30,4 miljoen) en een reële inschatting van de overige personele kosten zoals opleidingsbudget en reiskosten (€ 7,1 miljoen). DUO is bezig met het verambtelijken van relatief dure externen op het gebied van automatisering naar «goedkopere» ambtenaren om zodoende meer eigen kennisopbouw en kostenreductie te realiseren. Vanwege, onder andere, de schaarste van ICT-personeel op de arbeidsmarkt, het moeilijker werven door corona en de toename van het werkpakket bij DUO, is de verwachting dat dit minder succesvol zal zijn dan in voorgaande jaren en dat de post externen inhuur beperkt tot niet zal afnemen.

Materiële kosten

De materiële kosten bestaan onder meer uit vaste lasten, zoals kosten informatievoorziening en automatisering (€ 26,3 miljoen), externe diensten (zoals deurwaarderskosten, detachering en vergoeding examinatoren en surveillanten) en drukwerk (€ 44,6 miljoen) en de bijdrage aan SSO's (€ 24,4 miljoen) welke met name betrekking heeft op de huisvestingskosten.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten betreffen materiële en immateriële vaste activa. De stijging in 2022 en verder hangt samen met de geplande investeringen in immateriële vaste activa (vervanging ICT-landschap) voor de komende jaren.

Tabel 82 Kasstroomoverzicht over het jaar 2022 (bedragen x € 1.000)							
Omschrijving	Slotwet 2020	Vastgestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Rekening-courant RHB 1 januari + depositorekeningen	14.626	14.194	14.794	17.519	20.231	22.910	24.657
+/- totaal ontvangsten operationele kasstroom	382.993	322.076	353.420	354.511	359.299	355.271	360.719
-/- totaal uitgaven operationele kasstroom	- 352.743	- 303.175	- 324.495	- 319.799	- 318.520	- 309.425	- 309.773
2. Totaal operationele kasstroom	30.250	18.700	28.925	34.712	40.779	45.846	50.946
-/- totaal investeringen	- 34.693	- 45.200	- 50.800	- 52.700	- 52.700	- 52.700	- 52.700
+/-totaal boekwaarde desinvesteringen	241						
Totaal investeringskasstroom	- 34.452	- 39.500	- 50.800	- 52.700	- 52.700	- 52.700	- 52.700
3. +/- eenmalige uitkering aan moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
+/- eenmalige storting door het moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
-/- aflossingen op leningen	- 6.480	- 9.300	- 14.200	- 20.000	- 26.100	- 32.100	- 37.200
+/- beroep op leenfaciliteit	28.000	33.200	38.800	40.700	40.700	40.700	40.700
4. Totaal financieringskasstroom	21.520	21.400	24.600	20.700	14.600	8.600	3.500
5. Rekening courant RHB 31 december + stand depositorekeningen (+1+2+3+4)	31.944	14.794	17.519	20.231	22.910	24.657	26.403

Toelichting

De operationele kasstroom is het saldo ontvangsten moederdepartement, overige departementen en derden waar uitgaven tegen overstaan aan crediteuren en personeel. Het totaal van investeringen (onder andere apparatuur voor het rekencentrum: aanschaf servers en storageapparatuur en investeringen in immateriële vaste activa) is gelijk aan de zogenoemde vervangingsinvesteringen voor de materiële vaste activa en uitbreidingsinvesteringen voor het ICT-landschap. De investering in immateriële vaste activa is gedekt middels een beroep op de leenfaciliteit. Onder de «aflossingen op leningen» is de aflossing opgenomen voor de leningen welke ten behoeve van de vervanging van het systeemlandschap zijn opgenomen. De stijging van het beroep op de leenfaciliteit hangt samen met de investeringen in het ICT-landschap. Voor 2021 is in de Voorjaarsnota 2021 de leenfaciliteit uitgebreid met € 45,0 miljoen naar € 78,2 miljoen. Hiervan is € 49,3 miljoen ten behoeve van de investeringen in zelfontwikkelde software ten behoeve van het ICT-landschap en de overige € 28,9 miljoen ten behoeve van aangekochte computerhardware en -software en overige inventaris.

Kapitaaluitgaven

Tabel 83 Specificatie kapitaaluitgaven agentschap DUO 2022 (bedragen x € 1.000)	
Investeringsgebouw	0
Kantoormeubilair	0
Kantoormachines	0
Automatiseringsapparatuur	12.000
Depotinrichting	0
App. conservering & restauratie	0
Inrichting studiezaal	0
Zelfontwikkelde software	38.800
Totaal investeringen	50.800
Eenmalige uitkering aan moederdepartement	0
Aflossing op leningen	14.200

Totaal financieringskasstroom	14.200
Kapitaaluitgaven	65.000

Doelmatigheid

Basisindicatoren zijn de kostprijs en kwaliteit per product of dienst. DUO stuurt op gelijkblijvende kosten bij een verbeterde dienstverlening. Zoals blijkt uit de tabel streeft DUO voor de komende jaren naar gelijkblijvende prijzen bij een verbeterde dienstverlening. De kwaliteitsverbetering zal onder andere ontstaan door de investeringen in het ICT-landschap. Daarnaast heeft de invoering van de LCM-systematiek binnen DUO geleid tot een situatie waarin van grote eenmalige project investeringen naar structurele investeringen is gegaan die over langere tijd wordt afgeschreven. Dit is zichtbaar in de post «vervangingskosten», zijnde de niet activeerbare ontwikkelkosten van de vervangingen en de post «immateriële vaste activa» welke de omvang van het ICT-landschap weerspiegelt

DUO wil doelmatig zijn in het gebruik van ICT-systemen, door te sturen op een stabilisering en uiteindelijke daling van de omvang van haar ICT-landschap. Dit wil DUO bereiken door «slim» te vervangen en daarmee te komen tot een onder architectuur ontwikkeld modern, simpel en kleiner ICT-landschap. DUO stuurt op stabilisering van de kosten van onderhoud. Onder onderhoud wordt verstaan datgene wat nodig is voor instandhouding van de geautomatiseerde uitvoeringsprocessen. DUO wil dit gaan bereiken door (verouderde) systemen tijdig te vervangen. Daarnaast stuurt DUO op doelmatigheid bij overheadkosten. Daar waar in het verleden een percentage van boven de 20% is gerealiseerd wil DUO voor de komende jaren dalen naar 20% overhead ten opzichte van de totale kosten.

DUO zal op basis van de uitwerking van de Parlementaire Onderzoekscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) en Werken aan Uitvoering (WAU) haar doelmatigheidsparagraaf herzien.

Tabel 84 Overzicht doelmatigheidsindicatoren

	Slotwet 2020	Vastgestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Omschrijving Generiek Deel							
Omzet Bekostiging Instellingen ¹	19%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Omzet Studiefinanciering ¹	51%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Omzet Examen diensten ¹	9%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Omzet Basisregisters ¹	16%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Omzet Informatie diensten ¹	5%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Totaal basiscontract excl. LCM¹		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vervangingskosten ²	14,9	100,0	117,1	122,9	122,9	122,9	122,9
Kosten met betrekking tot onderhoud en beheer ²	30,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Immateriële vaste activa (x1 mln)	€ 46,1	€ 88,4	€ 113,0	€ 133,6	€ 148,2	€ 156,7	€ 160,2
Overheadkosten t.o.v. de totale kosten (%)	23%	20%	20%	20%	20%	20%	20%
FTE							
FTE-ARAR	2.459	2.544	2.681	2.682	2.668	2.586	2.588
FTE-Extern	397	198	217	195	195	195	196
Tarieven/uur							

	Slotwet 2020	Vastgestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
ICT gerelateerd	€ 115,00	€ 115,00	€ 118,00	€ 118,00	€ 118,00	€ 118,00	€ 118,00
Overige uren	€ 78,50	€ 78,50	€ 78,50	€ 78,50	€ 78,50	€ 78,50	€ 78,50
Saldo baten en lasten (%)	108,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kwaliteitsindicatoren							
Klantcontact digitaal	7,3	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Klantcontact traditioneel	7,4	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0

1 Index 2021 is gelijk aan 100

2 Werkelijke vervangingskosten en beheerkosten zijn uit de slotwet 2020 opgenomen

Toelichting doelmatigheidsindicatoren

Omzet/kostprijs per product: DUO aggregeert haar werkzaamheden in de going concern (basiscontract) naar vijf producten, te weten Bekostiging, Studiefinanciering, Examens, Registers en Informatiediensten. Zoals blijkt uit de tabel streeft DUO voor de komende jaren naar gelijkblijvende prijzen bij een verbeterde dienstverlening en uiteindelijk tevens een kwaliteitsverbetering door de investeringen in het ICT-landschap.

Daarnaast heeft DUO de effecten van Life Cycle Management inzichtelijk gemaakt door de niet activeerbare ontwikkelkosten van de vervangingen (vervangingskosten) van de immateriële vaste activa op te nemen. Ook is in de tabel de balanspost «immateriële vaste activa» opgenomen om de omvang van het ICT-landschap weer te geven. Doelmatigheid wordt bereikt door de omvang van het ICT-landschap uiteindelijk af te vlakken en te stabiliseren en de onderhouds- en beheerkosten niet verder te laten stijgen. In 2023 zit DUO op het gewenste investeringsniveau per jaar waarbij na 2027 de afschrijvingslasten gelijk zijn aan het investeringsniveau en de balanspost immateriële vaste activa niet verder toeneemt.

Immateriële vaste activa: Om de omvang van het ICT-landschap te meten wordt de balanspost immateriële vaste activa opgenomen als indicator. Hierin zijn alle zelf ontwikkelde en aangekochte software opgenomen. Deze post zal de eerste jaren een stijging laten zien en vanaf 2027 een vlakke lijn waarbij de autonome groei van het systeemlandschap is ondervangen en deze post zal stabiliseren rond de € 161,0 miljoen exclusief uitbreidingsinvesteringen als gevolg van nieuw beleid of afwaardering van bestaande systemen. Ook moet deze post worden gezien in relatie tot de indicator *kosten met betrekking tot onderhoud en beheer*.

Kosten met betrekking tot onderhoud en beheer: Door het tijdig en slim vervangen van het systeemlandschap streeft DUO naar een gelijkblijvend onderhoud en beheer wat zichtbaar is in het gelijkblijvende indexgetal van 100.

Overheadkosten t.o.v. de totale kosten (%): De nieuwe indicator drukt de overhead uit als percentage van de totale kosten. Daar waar in het verleden een percentage van boven de 20% is gerealiseerd wil DUO voor de komende jaren dalen naar 20% overhead ten opzichte van de totale kosten.

FTE totaal: De stijging van het personeel ten opzichte van 2021 hangt enerzijds samen met de toekenning van de structurele middelen voor onderhoud en vervanging van het systeemlandschap en uitbreiding van de basisdienstverlening en werkzaamheden voor overige departementen.

Daarnaast is de verwachting dat, vanwege de schaarste van ICT personeel, het moeilijker werven door corona en de toename van het werkpakket bij DUO, de verambtelijking van externen minder succesvol zal zijn.

In de gepresenteerde FTE's is ook dat deel van de bezetting opgenomen wat werkzaam is ten behoeve van de ontwikkeling van software in eigen beheer, welke financieel gezien worden aangemerkt als een investering in immateriële vaste activa. Eventuele uitbreiding als gevolg van de POK en WAU zijn nog niet in de cijfers begrepen.

Tarieven: Projecttarief per uur. Het projecttarief per uur (€ 118,00) is een gemiddeld uurtarief ten behoeve van systeem- en procesaanpassingen.
Meerwerktarief per uur. Voor niet ICT-gerelateerde inzet geldt een lager tarief van € 78,50 per uur. De tarieven laten een stijging zien ten opzichte van het voorgaande jaar passend in de loon- en prijsontwikkeling.

Indicatoren Klanttevredenheid Klantcontact digitaal norm 6,5 en *Klanttevredenheid klantcontact* traditioneel norm 7,0. Het betreft hier respectievelijk de tevredenheid van individuele klanten op de kanalen Mijn DUO en de website (digitaal) en tevredenheid op de kanalen telefonie, email en balie (traditioneel), op een schaal van 1 tot en met 10. Deze indicator is gelijk gebleven aan voorgaand jaar.

5.2 Agentschap Nationaal Archief (NA)

5.2.1. Algemene toelichting

Het Nationaal Archief beheert de archieven van de Rijksoverheid en archieven van maatschappelijke organisaties en individuele personen die van nationaal belang zijn (geweest). In de depots ligt bijna duizend jaar geschiedenis van Nederland opgeslagen in archieven en in duizenden kaarten, tekeningen en foto's.

De missie van het Nationaal Archief is het dienen van ieders recht op informatie en het geven van inzicht in het verleden van ons land door inzet voor een sterk archiefbestel, een afgewogen beleid voor archiefwaardering en selectie en optimale zorg voor alle rijksarchieven en de nationale archiefcollectie in Den Haag te beheren en onsite en online te presenteren.

Nationaal Archief en Regionale Historische Centra

Op basis van de Archiefwet 1995 heeft de Minister van OCW een specifieke verantwoordelijkheid voor alle rijksarchiefbewaarplaatsen, zijnde het Nationaal Archief in Den Haag en elf rijksarchiefbewaarplaatsen in de provinciehoofdsteden. De archiefbewaarplaatsen in de provinciehoofdsteden maken deel uit van de Regionale Historische Centra (RHC's). De RHC's zijn zelfstandige openbare lichamen, die vanuit het Rijk en andere partners een financiële bijdrage ontvangen. Deze begroting handelt alleen om de baten en lasten van het Nationaal Archief. De rijksbijdragen aan de afzonderlijke RHC's zijn onderdeel van artikel 14 (Cultuur) van de begroting van het Ministerie van OCW.

Tabel 85 Begroting van baten-lastenagentschap voor het jaar 2022 (bedragen x € 1.000)

	Stand Slotwet 2020	Vastgestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Baten							
Omzet	46.243	44.221	45.739	44.838	44.080	44.256	46.556
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	45.016	42.920	44.438	43.537	42.779	42.955	45.255
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	505	400	400	400	400	400	400
<i>waarvan omzet derden</i>	722	901	901	901	901	901	901
Vrijval voorzieningen	72	0	0	0	0	0	0
Mutatie projectgelden	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0	0	0	0	0
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	46.315	44.221	45.739	44.838	44.080	44.256	46.556
Lasten							
Apparaatskosten	42.395	42.158	43.771	43.021	42.322	42.632	44.932
Personele kosten	19.845	19.988	21.583	21.658	21.733	21.733	21.733
<i>waarvan eigen personeel</i>	17.209	17.470	19.068	19.068	19.068	19.068	19.068
<i>waarvan inhuur externen</i>	2.102	1.411	1.311	1.386	1.461	1.461	1.461
<i>waarvan overige personele kosten</i>	534	1.107	1.204	1.204	1.204	1.204	1.204
Materiële kosten	22.550	22.170	22.188	21.363	20.589	20.899	23.199
<i>waarvan apparaat ICT</i>	1.255	1.140	1.142	1.142	1.142	1.142	1.142
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	6.126	6.128	6.080	6.484	6.484	6.447	6.447
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	15.169	14.902	14.966	13.737	12.963	13.310	15.610
Afschrijvingskosten	1.775	2.058	1.965	1.815	1.757	1.623	1.623
Materieel	1.775	2.058	1.965	1.815	1.757	1.623	1.623
<i>waarvan apparaat ICT</i>	105	104	148	129	4	0	0
Immaterieel	0	0	0	0	0	0	0

	Stand Slotwet 2020	Vastgestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Dotaties voorzieningen	4	0	0	0	0	0	0
Overige kosten	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere lasten	0	0	0	0	0	0	0
Rentelasten	5	5	3	2	1	1	1
Totaal lasten	44.179	44.221	45.739	44.838	44.080	44.256	46.556
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	2.136	0	0	0	0	0	0
Agentschapsdeel Vpb-lasten							
Saldo van baten en lasten	2.136	0	0	0	0	0	0

Toelichting:

Baten

Omzet moederdepartement

De omzet van het moederdepartement betreft de inkomsten van het Nationaal Archief voor de geleverde producten en diensten. Deze bestaat uit structurele middelen voor de primaire activiteiten (1e geldstroom) en incidentele middelen voor projectmatige activiteiten (2e geldstroom).

Tabel 86 Omzet moederdepartement per productgroep/dienstgroep (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2020	Vastgestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Fysiek archief	8.500	9.800	10.200	10.000	9.800	9.800	10.400
Digitaal archief	9.600	10.800	11.200	11.000	10.800	10.900	11.400
Publiek	9.500	9.700	9.900	9.700	9.600	9.700	10.200
Digitalisering	8.900	8.000	8.300	8.100	8.000	8.000	8.500
Kennis en advies	6.300	4.600	4.800	4.700	4.600	4.600	4.800
Totaal	42.800	42.900	44.400	43.500	42.800	43.000	45.300

De bijdrage 2022 van het moederdepartement is ten opzichte van 2021 gestegen vanwege vooral de loon- en prijscompensatie en een nieuwe systematiek voor de bijdragen aan projectkosten en -investeringen. Tot 2021 werden investeringsbijdragen in de balans opgenomen. Vanaf 2021 zijn de investeringsbijdragen vervangen door leningen en worden de bijdragen voor de afschrijvingen op investeringen via de omzet ontvangen. Het gaat met name om de bijdragen voor het programma Digitale Taken Rijksarchieven (DTR) en het masterplan Concentratie Archiefdepot.

Omzet overige departementen

Het Nationaal Archief fungeert als rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Zuid-Holland en ontvangt daarvoor een jaarlijkse bijdrage.

Omzet derden

De omzet derden bestaat hoofdzakelijk uit inkomsten van derde partijen voor specifieke producten en diensten.

Mutatie projectgelden

Vanaf 2021 zijn, in lijn met de Rijksbegrotingsvoorschriften, de bijdragen voor investeringen en projectgelden in de omzet opgenomen. Daardoor staan er geen mutatie projectgelden meer in de begroting.

Lasten

Personele kosten

De personele kosten zijn gebaseerd op een formatie van circa 200–210 FTE. In 2022 tot en met 2026 blijft de personele inzet stabiel op een niveau waarop het Nationaal Archief met voldoende kwaliteit diensten en producten kan leveren.

Materiële kosten

Dit betreffen onder andere de huisvestingskosten zoals de huurkosten en servicekosten samenhangend met de huisvesting en kantoorautomatisering. Tevens zijn onder deze post de materiële uitgaven verantwoord die worden gedaan in het primaire proces, zoals voor het fysieke depot, de digitale taken rijksarchieven, tentoonstellingen, dienstverlening en in de projecten.

Afschrijvingskosten

Forse nieuwe investeringen in het fysieke depot en e-Depot zijn de komende jaren niet te verwachten, omdat deze investeringen recent zijn gedaan en er geen investeringen verwacht worden op basis van de huidige prognose van de datagroei. Er zijn wel vervangingsinvesteringen in met name de ICT hardware gepland in de periode 2022–2026.

Rentelasten

De rentelasten dalen de komende jaren vanwege de aflossing op bestaande leningen. Over de nieuwe leningen is als gevolg van de zeer lage rentestanden een rente van 0.0 procent verschuldigd.

Tabel 87 Kasstroomoverzicht over het jaar 2022 (bedragen x € 1.000)

	Stand Slotwet 2020	Vastgestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	28.794	19.960	15.692	16.311	15.861	15.631	16.215
+/- totaal ontvangsten operationele kasstroom	45.057	44.221	45.739	44.838	44.080	44.256	46.556
-/- totaal uitgaven operationele kasstroom	- 42.686	- 42.162	- 43.771	- 43.021	- 42.322	- 42.632	- 44.932
2. Totaal operationele kasstroom	2.371	2.059	1.968	1.817	1.758	1.624	1.624
-/- totaal investeringen	- 428	- 1.232	- 900	- 1.468	- 1.142	- 800	- 1.500
+/- totaal boekwaarde desinvesteringen		0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 428	- 1.232	- 900	- 1.468	- 1.142	- 800	- 1.500
-/- eenmalige uitkering aan moederdepartement	- 95	- 13.606	0	0	0	0	0
+/- eenmalige storting door moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
-/- aflossingen op leningen	- 160	- 2.889	- 1.349	- 2.299	- 1.946	- 1.040	- 1.040
+/- beroep op leenfaciliteit		11.400	900	1.500	1.100	800	1.500
4. Totaal financieringskasstroom	- 255	- 5.095	- 449	- 799	- 846	- 240	460
5. Rekening courant RHB 31 december + stand depositorekeningen (=1+2+3+4)	30.482	15.692	16.311	15.861	15.631	16.215	16.799

Toelichting

De operationele kasstroom in 2022 is positief vanwege de bijdrage van het moederdepartement voor de afschrijving van nieuwe investeringen en bestaande activa die voorheen met investeringsbijdragen van het Ministerie van OCW waren gefinancierd.

Onder de financieringskasstroom staan investeringen. Voor deze investeringen wordt een beroep gedaan op de leenfaciliteit bij het Ministerie van Financiën. De financieringskasstroom betreft verder de aflossing op leningen die zijn aangegaan ten behoeve financiering van de verbouwing van de publieke ruimte, het fysieke depot en investeringen in ICT.

Kapitaalluitgaven

Tabel 88 Specificatie kapitaalluitgaven agentschap NA 2022 (bedragen x € 1.000)

Specificatie kapitaalluitgaven agentschap NA 2022 (bedragen x € 1.000)	
Investeringsgebouw	50
Kantoormeubilair	60
Kantoormachines	0
Automatiseringsapparatuur	600
Depotinrichting	100
App. conservering & restauratie	90
Inrichting studiezaal	0
Totaal investeringen	900
Eenmalige uitkering aan moederdepartement	0
Aflossing op leningen	1.349
Totaal financieringskasstroom	1.349
Kapitaalluitgaven	2.249

Tabel 89 Overzicht doelmatigheidsindicatoren

	Stand Slotwet 2020	Vastgestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Omschrijving Generiek Deel							
Gemiddeld gewogen kostprijs per productgroep:							
- de (gem) prijs per km fysiek archief (capaciteit) ¹	18	20	20	20	20	20	20
- de (gem) prijs per Terabyte digitaal archief (capaciteit) ¹	1.514	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
Gemiddeld gewogen uurtarief intern personeel: primaire taken - activiteiten ²	61	55	55	55	55	55	55
Aantal FTE:formatie op lumpsum en projecten	198	200-210	200-210	200-210	200-210	200-210	200-210
Saldo van baten en lasten							
Ontwikkeling aantallen bezoekers:							
- bezoekers	5.486	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
- onderwijs	2.427	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
- studiezaal - bezoekers	6.690	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
- studiezaal - raadplegingen archiefstukken	83.480	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
- Website Nationaal Archief	1.921.441	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Cijfer bezoeker tevredenheid: ³	7,5		7,5		7,5		7,5
Voldoen aan webrichtlijnen Rijk: (1-2-3- sterren) ⁴	***	***	***	***	***	***	***
Beschikbaarheid - bereikbaarheid organisatie:							
- fysieke dienstverlening; geopend:							
- informatiecentrum en studiezaal	di t/m vr	di t/m vr	di t/m vr	di t/m vr	di t/m vr	di t/m vr	di t/m vr
- tentoonstelling	di t/m zo	di t/m zo	di t/m zo	di t/m zo	di t/m zo	di t/m zo	di t/m zo
- ontvangst schoolgroepen	ma t/m vr	ma t/m vr	ma t/m vr	ma t/m vr	ma t/m vr	ma t/m vr	ma t/m vr
- Digitale dienstverlening eDepot (basisdienstverlening):							

	Stand Slotwet 2020	Vastgestelde begroting 2021	2022	2023	2024	2025	2026
- helpdesk openingstijden op werkdagen	8:30-17:00	8:30-17:00	8:30-17:00	8:30-17:00	8:30-17:00	8:30-17:00	8:30-17:00

1 Uitgaande van de kosten / beschikbare capaciteit.

2 Op basis van verantwoording uurtarieven jaarrekening 2017.

3 Per twee jaar wordt een landelijk onderzoek gedaan door de branchevereniging archiefveld naar de kwaliteit van de dienstverlening.

4 Betreft de toekenning van het drempelvrij keurmerk; toekenning op basis van een jaarlijks onderzoek; toekenning in de vorm van een jaarlijks certificaat met waardering in aantal sterren (1-2-3- sterren).

Toelichting

De consequenties van de uitbreiding van de depotcapaciteit door de nieuwe opslaglocatie in Emmen zijn vanaf 2021 meegenomen in de kostprijs berekening voor papieren archieven.

Het Nationaal Archief biedt een landelijke infrastructuur aan voor producten en diensten voor digitale archivering aan de RHC's, departementen en andere instellingen met een publieke taak. Aan de dienstverlening is een kostprijsmodel verbonden dat inzichtelijk maakt tegen welke kosten producten en diensten kunnen worden afgenomen. De in de tabel benoemde kostprijzen zijn gebaseerd op het kostprijsmodel van digitale archieven uit 2020.

6. Bijlagen

Bijlage 1: Rechtspersonen met een Wettelijk Taak en Zelfstandige Bestuursorganen

Tabel 90 Overzicht Rechtspersonen met een Wettelijke Taak en Zelfstandige Bestuursorganen (vallend onder Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (bedragen x € 1.000)					
Naam organisatie	RWT/ZBO	Begrotingsartikel	Begrotingsramingen	Uitgevoerde evaluatie zbo onder Kaderwet	Volgende evaluatie ZBO
Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten+	ZBO	14	66.668,0	2018 (visitatierapport)	2022
Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie	ZBO	14	39.592,2	2018 (visitatierapport)	2022
Stichting Nederlands Fonds voor de Film	ZBO	14	60.881,4	2019 (visitatierapport)	2022
Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	ZBO	14	19.688,7	2018 (visitatierapport)	2022
Stichting Mondriaan Fonds	ZBO	14	34.132,7	2018 (visitatierapport)	2022
Stichting Nederlands Letterenfonds	ZBO	14	13.395,9	2018 (visitatierapport)	2022
Bureau Architectentregister	ZBO	14		2019 (evaluatie rapport)	nog niet bekend
Commissariaat voor de Media	ZBO	15	4.903,0		
Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie	ZBO	6	4.650,0		2022
Koninklijke Bibliotheek	ZBO	14, 16	103.832,0	Visitatierapport 2019	2024
Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek	ZBO	6, 16	965.027,0	Visitatierapport 2020	2025
Stichting Participatiefonds (PF)	ZBO	1	1.971,8	Voorzien na modernisering ¹	
Stichting Vervangingsfonds (VF)	ZBO	1	2.730,2	Geen	
Stimuleringsfonds voor de Journalistiek	ZBO	15	2.276,0	2017 (Visitatierapport)	
College voor Toetsen en Examens	ZBO	1, 3, 4	4.478,0	2020 (Visitatierapport)	2025
Nederlandse Publieke Omroep	ZBO	15	687,6	2018 (visitatierapport)	2023
Regionale Publieke Omroep	ZBO	15	153,0	Geen, vanwege bestaan sinds juni 2016	
Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen	ZBO	16	94.934,0	Visitatierapport 2020	2025
Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)	ZBO	4	62.173,0	2020	2025
Instellingen die onder de Erfgoedwet vallen	RWT	14	221.462,1		
Bevoegde gezagsorganen primair onderwijs	RWT	1	12.607.996,0		
Bevoegde gezagsorganen voortgezet onderwijs	RWT	3	9.520.956,0		

Naam organisatie	RWT/ZBO	Begrotingsartikel	Begrotingsramingen	Uitgevoerde evaluatie zbo onder Kaderwet	Volgende evaluatie ZBO
Regionale opleidingscentra (roc's), agrarische opleidingscentra (aoc's) en vakinstellingen	RWT	4	4.030.302,0		
Instellingsbesturen hogescholen	RWT	6	4.447.971,0		
Instellingsbesturen universiteiten	RWT	7	5.482.326,0		
Academische Ziekenhuizen	RWT	7	757.944,0		
Stichting Cito	RWT	1, 3,4	31.604,0	Evaluatie Wet SLOA 2013 Rapport Rijksoverheid.nl	2026
Stichting SLO	RWT	3	11.092,0	Evaluatie Wet SLOA 2013 Rapport Rijksoverheid.nl	2026
Nationaal Agentschap Erasmus+	ZBO	8	3.957,0		2024

1 Momenteel is de wetswijziging beëindiging Vervangingsfonds (Vf) en modernisering Participatiefonds (Pf) aanhangig bij de Tweede Kamer (TK 35400). In het licht van het voornemen tot beëindiging van de wettelijke taak van het Vf wordt geen evaluatie meer uitgevoerd. Ingevolge het wetsvoorstel behoudt het Pf de status van privaatrechtelijke zbo-status, maar de wettelijke taken van dit fonds worden gemoderniseerd. De modernisering, waarvan de inwerkingtreding vanwege COVID-19 vertraging heeft opgelopen, leidt tot een meer activerend beleid om in het primair onderwijs de instroom in werkloosheid te beperken en uitstroom daaruit te bevorderen. In de toelichting van dit wetsvoorstel wordt aangegeven dat het gemoderniseerde Pf binnen 3 jaar wordt geëvalueerd.

Toelichting op de in de tabel opgenomen RWT's en ZBO's: **Cultuurfondsen**

In 2021 worden bijdragen verstrekt aan de volgende fondsen:

Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten+

Het fonds ondersteunt alle vormen van professionele podiumkunsten in Nederland: muziek, theater, muziektheater en dans. Het stimuleren van innovatie in de keten van scheppen, productie, distributie en afname is een speciale taak van het fonds.

Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie

Het fonds stimuleert de actieve deelname aan het culturele leven van inwoners van Nederland, in al hun diversiteit, ongeacht leeftijd, herkomst, opleiding en woonplaats op het gebied van amateurkunst, cultuureducatie en volkscultuur.

Stichting Nederlands Fonds voor de Film

Het fonds stimuleert de filmproductie in Nederland, met de nadruk op kwaliteit en diversiteit en bevordert een goed klimaat voor de Nederlandse filmcultuur.

Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

Het fonds voert verschillende subsidieregelingen uit die zijn gericht op kennisontwikkeling en kennisuitwisseling van de ontwerpende disciplines en het vergroten van de belangstelling voor architectuur, vormgeving en e-culture.

Stichting Mondriaanfonds

Het fonds bevordert bijzondere en vernieuwende projecten en activiteiten van beeldend kunstenaars, bemiddelaars en instellingen die van belang zijn voor de beeldende kunst en cultureel erfgoed in Nederland. Het doel is hiermee de betekenisvolle ontwikkeling en zichtbaarheid van beeldende kunst en cultureel erfgoed in Nederland te stimuleren daar waar de markt dit niet of nog niet mogelijk maakt.

Stichting Nederlands Letterenfonds

Het fonds bevordert de kwaliteit, diversiteit, productie en de vertaling van de Nederlandse- en Friestalige literatuur. Ook verzorgt het Letterenfonds de promotie en zichtbaarheid van de Nederlandse en Friese literatuur in het buitenland.

Bureau Architectenregister (BA)

BA is een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan dat uitvoering geeft aan de Wet op de architectentitel, zorg draagt voor het beheer van het architectenregister en bevoegd is om op te treden tegen onrechtmatig titelgebruik. Daarnaast is BA de bevoegde autoriteit in Nederland voor de uitvoering van de Europese richtlijn voor de erkenning van professionele kwalificaties van de onder haar vallende beroepen.

Commissariaat voor de Media

Het Commissariaat voor de Media houdt toezicht op de naleving van de Mediawet en de Wet op de vaste boekenprijs. Het toezicht betreft radio, televisie, 'videodiensten op aanvraag' en Nederlandse boekuitgaven.

Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO)

De NVAO borgt de kwaliteit van het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen. Zij beoordeelt op onafhankelijke wijze de kwaliteit van de opleidingen, verleent accreditatie, toetst nieuwe opleidingen en toetst de instellingstoets kwaliteitszorg. Daarnaast levert de NVAO een bijdrage aan het vergroten van het kwaliteitsbewustzijn en bevordert zij de internationale samenwerking om tot afstemming en samenhang binnen de Europese hoger onderwijsruimte te komen.

Koninklijke Bibliotheek (KB)

De KB is de nationale bibliotheek van Nederland en al eeuwenlang een bron van inspiratie en ontwikkeling. De KB kent een lange traditie van verzamelen, bewaren en delen van publicaties van en over Nederland. Daarnaast bewaren ze ook een selectie van publicaties op het web.

Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)

NWO is een zelfstandig bestuursorgaan met wettelijk vastgelegde taken. De NWO-domeinen, onderzoeksinstituten en regieorganen voeren de kerntaak van NWO uit: het bevorderen van kwaliteit en vernieuwing in de wetenschap.

Stichting Participatiefonds (PF)

Het PF is verantwoordelijk voor het beheren, verevenen en terugdringen van de wettelijke en bovenwettelijke werkloosheidsuitgaven in het primair onderwijs. Het PF betaalt de uitkeringskosten van ontslagen personeel aan het betreffende schoolbestuur indien het ontslag voldoet aan de voorwaarden die het PF hieraan stelt in het reglement. Daarnaast ondersteunt het PF schoolbesturen bij inspanningen om te voorkomen dat onderwijspersoneel instroomt in een uitkering. Eveneens bevordert het PF dat individuele medewerkers die werkloos zijn en dientengevolge een uitkering ontvangen, weer zo snel mogelijk betaald werk hervatten. De behandeling van het wetsvoorstel modernisering loopt vertraging op door COVID-19.

Stichting Vervangingsfonds (VF)

Het VF betaalt, wanneer voldaan wordt aan de voorwaarden uit het Vf-reglement, nog geheel of gedeeltelijk de kosten voor vervangers van ziek personeel aan schoolbesturen die hiervoor nog premie afdragen. Meer dan

de helft van de schoolbesturen met 80 procent van het personeel in de sector po draagt inmiddels volledig zelf de risico's van deze vervangingskosten, al dan niet via samenwerking met andere besturen. Deze ontwikkeling zet zich door. Met sociale partners is daarom in 2018 afgesproken dat de vereveningstaak van het VF op een nog te bepalen moment wordt beëindigd. De behandeling van het wetsvoorstel beëindiging wettelijke taak loopt vertraging op door COVID-19.

Stimuleringsfonds voor de Journalistiek

Het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek stimuleert de kwaliteit, diversiteit en onafhankelijkheid van de journalistiek door met geld, kennis en onderzoek de vernieuwing van de journalistieke infrastructuur in Nederland te bevorderen. Dit gebeurt onder meer door subsidieregelingen, en door het op het gebied van innovatie, onderzoeksjournalistiek en regionale en lokale journalistiek. Daarnaast deelt het Fonds via de op de website de meest recente ontwikkelingen in de journalistieke sector.

College voor Toetsen en Examens (CvTE)

Het College is verantwoordelijk voor de centrale examens en staats-examens in het voortgezet onderwijs, de examens rekenen en taal in het (middelbaar) beroepsonderwijs en staatsexamens Nederlands als tweede taal.

Nederlandse Publieke Omroep (NPO)

De NPO vervult een essentiële rol in de verrijking en verbinding van de Nederlandse samenleving met informerende, inspirerende en impactvolle programma's. Als open en diverse publieke omroep geeft de NPO zoveel mogelijk mensen en meningen in onze veelkleurige maatschappij de ruimte.

Regionale Publieke Omroep (RPO)

De RPO is op basis van de Mediawet het samenwerkings- en coördinatie-orgaan voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op regionaal niveau. De regionale publieke omroepen brengen onderscheidende regionale journalistiek.

Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW)

De KNAW brengt vanuit haar onafhankelijke positie mensen en middelen bij elkaar om met kennis en creativiteit bij te dragen aan de ontwikkeling van onze samenleving. Ze bevordert de kwaliteit en de integriteit van de wetenschapsbeoefening. Haar instituten moeten staan voor excellente kwaliteit en dienen te fungeren als magneten voor onderzoekstalent.

Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)

SBB ontvangt middelen om de wettelijke taken uit te voeren, waarmee wordt bijgedragen aan het primaire proces van het beroepsonderwijs. Hiertoe behoort het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiestructuur. Tevens werft en accrediteert SBB leerbedrijven, zorgt zij voor voldoende leerwerkplekken en bevordert zij de kwaliteit van deze plaatsen. De samenwerking van onderwijs en bedrijfsleven binnen één organisatie draagt bij aan kwalitatief goed beroepsonderwijs met opleidingen die up-to-date zijn en voldoende, goede stageplaatsen.

Instellingen die onder de Erfgoedwet vallen

Het betreft 29 instellingen, waaronder de musea, die onder de Erfgoedwet (Regeling beheer rijkscollectie en subsidiëring museale instellingen) vallen.

Bevoegde gezagsorganen primair onderwijs

Het betreft 925 bevoegde gezagsorganen van 6652 instellingen. Voor zover het onderwijsinstellingen betreft waar de gemeente het bevoegd gezag is, zijn deze instellingen niet aan te merken als RWT.

Bevoegde gezagsorganen voortgezet onderwijs

Het betreft 328 bevoegde gezagsorganen van 650 onderwijsinstellingen. Binnen deze aantallen zitten ook gemeentelijke bevoegde gezagen/onderwijsinstellingen die eigenlijk niet aan te merken zijn als RWT.

Regionale opleidingscentra (roc's), agrarische opleidingscentra (aoc's) en vakinstellingen

Het betreft middelen die rechtstreeks aan 62 bekostigde mbo-instellingen beschikbaar worden gesteld.

Instellingsbesturen hogescholen

Het betreft middelen die rechtstreeks aan 36 bekostigde hogescholen beschikbaar worden gesteld.

Instellingsbesturen universiteiten

Het betreft middelen die rechtstreeks aan 18 bekostigde universiteiten beschikbaar worden gesteld.

Academische Ziekenhuizen

Het betreft middelen voor de 8 ziekenhuizen die verbonden zijn aan een universiteit ten behoeve van de opleiding van artsen en ten behoeve van onderzoek.

Stichting Cito

Op 1 januari 2014 is de wet SLOA 2013 ([Stb. 2013, 438](#)) in werking getreden. De wet biedt de wettelijke grondslag voor subsidiering van de wettelijke taken van stichting Cito en SLO. Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft tot taak: het ontwikkelen van de centrale eindtoets in het primair onderwijs; het ontwikkelen van de centrale examens in het voortgezet onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs.

Stichting SLO

Op 1 januari 2014 is de wet SLOA 2013 ([Stb. 2013, 438](#)) in werking getreden. De wet biedt de wettelijke grondslag voor subsidiering van de wettelijke taken van stichting Cito en SLO.

Nationaal Agentschap Erasmus+

Erasmus+ ondersteunt de educatieve, professionele en persoonlijke ontwikkeling van deelnemers in onderwijs, training, jeugd en sport, in Europa en daarbuiten. Hierdoor draagt het programma bij aan duurzame groei, werkgelegenheid, sociale cohesie en de versterking van de Europese identiteit.

Tabel 91 Overzicht Rechtspersonen met een Wettelijke Taak en Zelfstandige Bestuursorganen (vallend onder andere ministeries) (bedragen x € 1.000)

Naam organisatie	Ministerie	ZBO/RWT	Begrotingsartikel	Begrotingsramingen
Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV)	SZW	ZBO	1	2.558

Bijlage 2: Verdiepingsbijlage

Algemeen

In dit hoofdstuk worden per beleidsartikel de mutaties getoond tussen de stand ontwerpbegroting 2021 en de stand ontwerpbegroting 2022. Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht:

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

De mutaties uit de eerste suppletoire begroting en de reeks incidentele suppletoire begrotingen zijn reeds toegelicht in de memorie van toelichting op de eerste suppletoire begroting 2021 en de memorie van toelichting op de incidentele suppletoire begrotingen 2021. Deze mutaties worden daarom niet in dit verdiepingshoofdstuk toegelicht. Voor de uitgaven en ontvangsten geldt dat de tabellen met de specificatie van de nieuwe mutaties alleen zijn opgenomen als er mutaties hebben plaatsgevonden.

Mutaties die op meer dan één beleidsartikel betrekking hebben worden hieronder toegelicht. Het betreft de budgettaire verwerking van de:

1. leerlingen- en studentenontwikkeling en studiefinancieringsuitgaven;
2. loon- en prijsbijstelling (lpo);
3. Regeerakkoordmaatregelen.

1. Leerlingen- en studentenontwikkeling en studiefinancieringsuitgaven

Onderstaande tabel geeft de verdeling van de mutaties als gevolg van de raming van de leerlingen- en studentenontwikkeling en de studiefinanciering weer. Zie de tabel belangrijkste beleidsmatige mutaties in de beleidsagenda voor een toelichting.

Tabel 92 Leerlingen- en studentenontwikkeling en studiefinanciering (bedragen x € 1.000)							
Art.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1	Primair onderwijs	- 10.402	- 35.523	- 50.489	- 70.750	- 91.910	- 150.897
3	Voortgezet onderwijs	- 63.033	- 34.176	- 29.081	- 13.934	- 11.532	7.135
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	1.300	89.421	105.621	56.264	22.199	7.392
6	Hoger beroepsonderwijs	0	243.350	325.429	384.671	431.011	458.164
7	Wetenschappelijk onderwijs	0	155.773	210.602	250.562	286.753	322.936
11,12,13 (relevant)	Studiefinanciering	55.086	107.038	84.308	98.807	120.802	140.926
Totaal leerlingen- en studentenontwikkeling en studiefinanciering		- 17.049	525.883	646.390	705.620	757.323	785.656

2. Loon- en prijsbijstelling (lpo)

De loon- en prijsbijstelling(lpo) 2021 is uitgekeerd aan de departementen. In onderstaande tabellen wordt de uitgekeerde loonbijstelling en prijsbijstelling per begrotingsartikel weergegeven.

Tabel 93 Uitgekeerde relevante loonontwikkeling tranche 2021 (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1	Primair onderwijs	248.231	246.591	244.833	244.321	244.108	243.112
3	Voortgezet onderwijs	175.956	174.949	174.816	174.782	174.064	172.012
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	84.075	79.089	86.161	81.957	81.782	81.507
6	Hoger beroepsonderwijs	65.643	66.462	66.373	66.790	67.246	67.199
7	Wetenschappelijk onderwijs	85.057	86.452	87.311	88.274	88.992	89.151
8	Internationaal beleid	121	113	113	113	113	113
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	3.522	3.683	3.611	3.681	3.681	3.682
11	Studiefinanciering	1.668	1.591	1.618	1.665	1.732	1.734
12	Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	32	32	32	33	33	33
13	Lesgelden	176	179	179	183	183	192
14	Cultuur	10.506	10.678	11.001	10.960	10.921	10.921
15	Media	170	102	102	102	102	102
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	16.995	16.905	16.866	16.856	16.854	16.854
25	Emancipatie	223	231	250	251	261	261
91	Nog onverdeeld	0	0	0	0	0	0
95	Apparaat Kerndepartement	4.976	4.946	4.953	4.903	4.895	4.885
Totaal¹		697.351	692.003	698.219	694.871	694.967	691.758

1 Hierbij is de ontvangen loon- en prijsbijstelling op de HGIS-middelen vanuit het Ministerie van BZ niet meegenomen. Het totaal aan ontvangen loon- en prijsbijstelling over de jaren bedraagt respectievelijk 2.140, 2.056, 2.012, 1.990, 1.990 en 1.990 (€ x 1.000).

Tabel 94 Uitgekeerde relevante prijsontwikkeling tranche 2021 (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1	Primair onderwijs	27.564	27.384	27.177	27.127	27.124	27.792
3	Voortgezet onderwijs	26.831	26.675	26.663	26.637	26.546	27.024
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	24.769	23.304	25.397	24.160	24.108	24.030
6	Hoger beroepsonderwijs	17.506	17.724	17.703	17.813	17.936	17.925
7	Wetenschappelijk onderwijs	34.773	35.357	35.712	36.105	36.400	36.460
8	Internationaal beleid	119	113	113	113	113	113
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	230	229	234	230	230	231
11	Studiefinanciering	9.273	26.400	26.912	27.376	27.819	28.163
12	Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	1.318	1.292	1.260	1.239	1.225	1.221
13	Lesgelden	105	106	107	109	109	115
14	Cultuur	12.168	11.210	11.063	11.053	10.996	11.095
15	Media	16.174	16.553	16.637	16.718	16.965	17.061
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	7.867	7.837	7.827	7.824	7.821	7.821
25	Emancipatie	70	72	79	79	85	85
91	Nog onverdeeld	0	0	0	0	0	0
95	Apparaat Kerndepartement	1.222	1.149	1.148	1.132	1.134	1.134
Totaal¹		179.989	195.405	198.032	197.715	198.611	200.270

1 Hierbij is de ontvangen loon- en prijsbijstelling op de HGIS-middelen vanuit het Ministerie van BZ niet meegenomen. Het totaal aan ontvangen loon- en prijsbijstelling over de jaren bedraagt respectievelijk 2.140, 2.056, 2.012, 1.990, 1.990 en 1.990 (€ x 1.000).

3. Regeerakkoordmaatregelen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de budgettaire verwerking op de OCW-begroting van de diverse maatregelen uit het Regeerakkoord. Alle maatregelen zijn al in eerdere begrotingen verwerkt. In deze begroting is nog de laatste mutatie op de middelen voor werkdruk doorgevoerd.

Tabel 95 RA maatregelen per maatregel en sector (bedragen x € 1.000)										
Art.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
G32 Voor- en vroegschoolse educatie										
1	Primair onderwijs	40.000	130.000	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000
G33 Aanpak werkdruk primair onderwijs (incl. € 20 miljoen voor kleine scholen)										
1	Primair onderwijs	108.000	297.500	373.604	401.750	381.646	353.500	394.000	450.000	450.000
G34 Modernisering cao primair onderwijs										
1	Primair onderwijs	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000	270.000
G35 Kwaliteit technisch onderwijs vmbo										
3	Voortgezet onderwijs	40.000	70.000	120.000	120.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
G36 Fundamenteel onderzoek OCW										
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	95.000	155.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
G37 Toegepast onderzoek										
6	Hoger beroepsonderwijs	15.000	20.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	10.000	18.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
G38 Onderzoeksinfrastructuur										
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	45.000	55.000	0	0	0	0	0	0	0
G40 Cultuur en Historisch Democratisch bewustzijn										
14	Cultuur	25.000	50.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
G41 Nederlandse scholen in het buitenland										
1	Primair onderwijs	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
G42 Media/onderzoeksjournalistiek										
15	Media	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
G43 RA Intensivering Erfgoed en monumenten										
14	Cultuur	98.500	137.000	60.000	25.000	0	0	0	0	0
G44 Aanpak laaggeletterdheid										
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
G45 Onderwijsachterstandenbeleid en hoogbegaafde										
1	Primair onderwijs	10.000	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500
3	Voortgezet onderwijs	5.000	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500
G46 Doelmatiger onderwijs										
1	Primair onderwijs	- 6.666	- 30.664	- 45.663	- 60.996	- 60.996	- 60.996	- 60.996	- 60.996	- 60.996
3	Voortgezet onderwijs	- 5.171	- 23.786	- 35.420	- 47.313	- 47.313	- 47.313	- 47.313	- 47.313	- 47.313
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	- 2.754	- 12.666	- 18.862	- 25.195	- 25.195	- 25.195	- 25.195	- 25.195	- 25.195
6	Hoger beroepsonderwijs	- 1.913	- 8.800	- 13.104	- 17.503	- 17.503	- 17.503	- 17.503	- 17.503	- 17.503
7	Wetenschappelijk onderwijs	- 2.854	- 13.129	- 19.551	- 26.116	- 26.116	- 26.116	- 26.116	- 26.116	- 26.116
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	- 642	- 2.955	- 4.400	- 5.877	- 5.877	- 5.877	- 5.877	- 5.877	- 5.877
G47 Terugdraaien taakstelling OCW										
91	Nominaal en Onvoorzien	244.000	415.000	410.000	338.000	183.000	183.000	183.000	183.000	183.000
G48 Terugdraaien Taakstelling Groen Onderwijs										
3	Voortgezet onderwijs	0	3.606	5.075	5.326	4.905	4.501	4.501	4.501	4.501
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	0	1.993	2.834	2.989	2.672	2.387	2.387	2.387	2.387
6	Hoger beroepsonderwijs	0	1.088	1.648	1.866	1.789	1.685	1.685	1.685	1.685

Art.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
7	Wetenschappelijk onderwijs	0	2.313	3.443	3.819	3.634	3.427	3.427	3.427	3.427
G49 Halvering Collegegeld eerstejaars hoger onderwijs										
6	Hoger beroepsonderwijs	48.602	112.100	111.266	113.527	112.079	114.831	114.831	114.831	114.831
7	Wetenschappelijk onderwijs	21.398	52.900	53.734	56.473	57.921	60.169	60.169	60.169	60.169
Totaal		1.068.500	1.742.500	1.817.604	1.698.750	1.477.646	1.453.500	1.494.000	1.550.000	1.550.000

Verdiepingshoofdstuk per artikel

Artikel 1 Primair onderwijs

Tabel 96 Uitgaven artikel 1 Primair onderwijs (bedragen x € 1.000)						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	12.142.752	12.059.996	11.972.475	11.946.944	11.937.519	
Mutatie 3e Nota van wijziging 2021	102.000	0	0	0	0	
Mutatie 1e incidentele suppletoire begroting 2021	250	0	0	0	0	
Mutatie 2e incidentele suppletoire begroting 2021	20.500	0	0	0	0	
Mutatie 5e incidentele suppletoire begroting 2021	900	0	0	0	0	
Mutatie 6e incidentele suppletoire begroting 2021	259.848	– 35.523	– 50.489	– 70.750	– 91.910	
Mutatie 9e incidentele suppletoire begroting 2021	30.500	0	0	0	0	
Mutatie 10e incidentele suppletoire begroting 2021	1.682	– 1.682	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	963.909	1.374.906	463.222	263.019	277.478	
Nieuwe mutaties	– 41.354	34.971	37.893	57.378	104.306	
1. Overheveling werkdrumiddelen vanuit de Aanvullende Post	0	0	0	40.500	96.500	
2. Overig	– 41.354	34.971	37.893	16.878	7.806	
Stand ontwerpbegroting 2022	13.480.987	13.432.668	12.423.101	12.196.591	12.227.393	12.162.162

Toelichting op nieuwe mutaties

Uitgaven

Dit saldo betreft onder meer:

1. Overheveling derde tranche van de werkdrumiddelen vanuit de Aanvullende Post;
2. De onderuitputting in 2021 op de coronamiddelen uit het Nationaal Programma Onderwijs voor Inhaal- en Ondersteuningsprogramma's.

Tabel 97 Ontvangsten artikel 1 Primair onderwijs (bedragen x € 1.000)						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	10.461	9.308	9.208	9.208	9.208	
Mutatie 2e incidentele suppletoire begroting 2021	5.500	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	12.900	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2022	28.861	9.308	9.208	9.208	9.208	9.208

Artikel 3 Voortgezet onderwijs

Tabel 98 Uitgaven artikel 3 Voortgezet onderwijs (bedragen x € 1.000)						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	8.970.169	8.917.863	8.910.930	8.908.074	8.872.493	
Mutatie 3e Nota van wijziging 2021	56.000	0	0	0	0	
Mutatie amendement 2021	0	0	0	0	0	
Mutatie 1e incidentele suppletoire begroting 2021	250	0	0	0	0	
Mutatie 3e incidentele suppletoire begroting 2021	129.800	0	0	0	0	

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutatie 5e incidentele suppletoire begroting 2021	47.300	0	0	0	0	
Mutatie 6e incidentele suppletoire begroting 2021	169.367	– 34.176	– 29.081	– 13.934	– 11.532	
Mutatie 9e incidentele suppletoire begroting 2021	– 31.250	0	0	0	0	
Mutatie 10e incidentele suppletoire begroting 2021	149.493	– 149.493	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	755.871	968.635	290.486	200.069	199.413	
Nieuwe mutaties	– 27.863	– 37.207	– 14.867	– 1.315	– 1.037	
Stand ontwerpbegroting 2022	10.219.137	9.665.622	9.157.468	9.092.894	9.059.337	9.014.085

Toelichting op nieuwe mutaties

Uitgaven

Dit saldo betreft onder meer:

1. De mutatie van € 27,9 miljoen in 2021 wordt voor een groot deel veroorzaakt door de onderuitputting op de middelen voor de inhaal- en ondersteuningsprogramma's van € 24 miljoen en door de overboeking naar PO voor de arbeidsmarkttoelage ter hoogte van € 10 miljoen.
2. De mutatie van € 37,2 miljoen in 2022 wordt voor een groot deel verklaard door een overboeking naar artikel 4 (Beroepsonderwijs en volwassen-educatie) voor de werkzaamheden van de gelijke kansen alliantie in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (€ 12,7 miljoen) en door de overboeking voor de arbeidsmarkttoelage naar artikel 1 (Primair Onderwijs) (€ 24,5 miljoen).
3. De mutatie van € 14,9 miljoen in 2023 wordt voor een groot deel veroorzaakt door een overboeking naar artikel 1 (Primair Onderwijs) voor de arbeidsmarkttoelage (€ 14,3 miljoen).

Tabel 99 Ontvangsten artikel 3 Voortgezet onderwijs (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	7.391	7.391	7.391	7.391	7.391	
Stand ontwerpbegroting 2022	7.391	7.391	7.391	7.391	7.391	7.391

Artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Tabel 100 Uitgaven artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	4.838.265	4.551.759	4.958.146	4.716.547	4.706.546	
Mutatie 2e Nota van wijziging 2021	11.500	0	0	0	0	
Mutatie 3e Nota van wijziging 2021	52.000	0	0	0	0	
Mutatie 3e incidentele suppletoire begroting 2021	3.000	0	0	0	0	
Mutatie 6e incidentele suppletoire begroting 2021	282.109	119.421	105.621	56.264	22.199	
Mutatie 9e incidentele suppletoire begroting 2021	23.200	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	147.785	420.405	104.869	106.922	95.977	
Nieuwe mutaties	– 4.886	– 25.687	3.405	9.559	9.670	
1. Overboeking aanpak jeugdwerkloosheid aan SZW	0	– 34.500	0	0	0	
2. Gelijke Kansen Alliantie	0	12.666	0	0	0	
3. Overig	– 4.886	– 3.853	3.405	9.559	9.670	

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2022	5.352.973	5.065.898	5.172.041	4.889.292	4.834.392	4.813.672

Toelichting op nieuwe mutaties

Uitgaven

Dit saldo betreft onder meer:

1. middelen voor de verlenging van de aanpak jeugdwerkloosheid in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Deze middelen worden overgeheveld naar SZW-begroting;
2. een intensivering van de Gelijke Kansen Alliantie in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Deze middelen zijn van artikel 3 (Voortgezet onderwijs) overgeboekt naar artikel 4 (Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie).

Tabel 101 Ontvangsten artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	
Nieuwe mutaties	1.200	0	0	0	0	
1. Terugbetaling Edudelta	1.200	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2022	5.200	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000

Toelichting op nieuwe mutaties

Ontvangsten

1. Door sterk teruglopende leerlingen- en studentenaantallen kwam de continuïteit van onderwijs bij Edudelta in het geding. Een toekomstbestendige oplossing werd gevonden in de overdracht van onderwijsactiviteiten aan verschillende instellingen uit de regio. Het Ministerie van OCW heeft circa € 2,5 miljoen aan transitiekosten betaald om een soepele overgang van leerlingen, studenten en docenten naar de scholen in de regio te faciliteren. Deze kosten zijn vooraf in 2018 ten laste gekomen van bekostiging van alle onderwijsinstellingen aangezien hier geen dekking voor was op de OCW-begroting. Tevens is ook afgesproken dat de middelen die overbleven na de liquidatie van Edudelta weer achteraf worden toegevoegd aan de bekostiging van de onderwijsinstellingen. Het eigen vermogen van Edudelta komt uit op € 1,2 miljoen en wordt in 2021 terugbetaald aan het Ministerie van OCW.

Artikel 6 Hoger beroepsonderwijs

Tabel 102 Uitgaven artikel 6 Hoger beroepsonderwijs (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	3.688.678	3.734.684	3.729.825	3.753.303	3.778.843	
Mutatie 1e incidentele suppletoire begroting 2021	11.317	0	0	0	0	
Mutatie 3e incidentele suppletoire begroting 2021	3.000	0	0	0	0	
Mutatie 6e incidentele suppletoire begroting 2021	410.000	559.350	325.429	384.671	431.011	
Mutatie 9e incidentele suppletoire begroting 2021	3.600	0	0	0	0	

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	202.523	243.068	81.529	70.727	71.306	
Nieuwe mutaties	- 6.244	- 57.327	- 53.895	- 41.704	- 40.311	
1. Overheveling praktijkgericht onderzoek	0	- 57.278	- 55.229	- 55.229	- 53.229	
2. Overig	- 6.244	- 49	1.334	13.525	12.918	
Stand ontwerpbegroting 2022	4.312.874	4.479.775	4.082.888	4.166.997	4.240.849	4.265.700

Toelichting op nieuw mutaties

Uitgaven

Dit saldo betreft onder meer:

1. inbedding van het praktijkgericht onderzoek hbo in het onderzoeks- en wetenschapsbeleid en de daaraan gekoppelde overheveling van het budget van artikel 6 (Hoger beroepsonderwijs) naar artikel 16 (Onderzoek en wetenschapsbeleid).

Tabel 103 Ontvangsten artikel 6 Hoger beroepsonderwijs (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	1.213	1.213	1.213	1.213	1.213	
Stand ontwerpbegroting 2022	1.213	1.213	1.213	1.213	1.213	16

Artikel 7 Wetenschappelijk onderwijs

Tabel 104 Uitgaven artikel 7 Wetenschappelijk onderwijs (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	5.552.647	5.643.236	5.699.250	5.762.008	5.809.080	
Mutatie amendementen 2021	- 400	0	0	0	0	
Mutatie 1e incidentele suppletoire begroting 2021	8.683	0	0	0	0	
Mutatie 3e incidentele suppletoire begroting 2021	3.000	0	0	0	0	
Mutatie 6e incidentele suppletoire begroting 2021	280.000	394.773	210.602	250.562	286.753	
Mutatie 9e incidentele suppletoire begroting 2021	44.700	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	237.373	232.077	118.046	99.494	100.734	
Nieuwe mutaties	2.504	1.156	2.506	21.512	22.179	
Stand ontwerpbegroting 2022	6.128.507	6.271.242	6.030.404	6.133.576	6.218.746	6.267.608

Toelichting op nieuwe mutaties

Uitgaven

1. Betreft aanvulling op de naar universiteiten overgehevelde NWO-onderzoeksmiddelen uit de SEO-regeling en de sectorplannen bèta en techniek.

Tabel 105 Ontvangsten artikel 7 Wetenschappelijk onderwijs (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	16	16	16	16	16	
Stand ontwerpbegroting 2022	16	16	16	16	16	16

Artikel 8 Internationaal beleid

Tabel 106 Uitgaven artikel 8 Internationaal beleid (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	11.855	11.212	11.212	11.215	11.215	
Mutatie amendement 2021	400	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	3493	2556	2556	2756	2556	
Nieuwe mutaties	0	600	600	600	600	
Stand ontwerpbegroting 2022	15.748	14.368	14.368	14.571	14.371	14.371

Tabel 107 Ontvangsten artikel 8 Internationaal beleid (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	99	99	99	99	99	
Stand ontwerpbegroting 2022	99	99	99	99	99	99

Artikel 9 Arbeids- en personeelsbeleid

Tabel 108 Uitgaven artikel 9 Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	163.803	170.723	167.926	170.735	170.735	
6e incidentele suppletoire begroting 2021	500	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	10.990	5.762	8.845	5.911	4.911	
Nieuwe mutaties	15.047	29.234	8.826	4.917	– 68	
Stand ontwerpbegroting 2022	190.340	205.719	185.597	181.563	175.578	174.727

Tabel 109 Ontvangsten artikel 9 Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	– 2.500	– 2.500	– 2.500	– 2.000	– 2.000	
Nieuwe mutaties	10	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2022	6.510	6.500	6.500	7.000	7.000	7.000

Artikel 11 Studiefinanciering

Tabel 110 Uitgaven artikel 11 Studiefinanciering (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	4.767.938	5.501.405	5.575.672	5.631.684	5.680.018	
Mutatie 2e Nota van wijziging 2021	5.500	0	0	0	0	
Mutatie amendement 2021	0	0	0	0	0	
Mutatie 1e incidentele suppletoire begroting 2021	3.970	0	0	0	0	
Mutatie 8e incidentele suppletoire begroting 2021	310.258	266.733	282.699	266.527	253.385	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	7.585	103.106	173.011	121.987	122.788	
Nieuwe mutaties	1.087.648	– 1.034.422	11.087	11.487	2.562	
1. Nationaal Programma Onderwijs niet-relevant	25.000	5.000	0	0	0	
2. OV-kasschuif	1.050.000	– 1.050.000	0	0	0	
3. Overige mutaties	12.648	10.578	11.087	11.487	2.562	
Stand ontwerpbegroting 2022	6.182.899	4.836.822	6.042.469	6.031.685	6.058.753	6.074.591

Toelichting op nieuwe mutaties*Uitgaven*

Dit saldo betreft onder meer:

1. de niet-relevante boeking van de SF maatregelen in het Nationaal Programma Onderwijs;
2. een kasschuif op verzoek van de openbaarvervoerbedrijven als gevolg van de door corona onder druk staande liquiditeitspositie van deze bedrijven.

Tabel 111 Ontvangsten artikel 11 Studiefinanciering (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	1.005.737	1.062.958	1.112.207	1.168.825	1.227.432	
Mutatie 8e incidentele suppletoire begroting 2021	142.252	148.993	153.858	140.044	127.759	
Stand ontwerpbegroting 2022	1.147.989	1.211.951	1.266.065	1.308.869	1.355.191	1.403.705

Artikel 12 Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten**Tabel 112 Uitgaven artikel 12 Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (bedragen x € 1.000)**

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	72.432	71.040	69.323	68.153	67.401	
Mutatie 8e incidentele suppletoire begroting 2021	- 6.324	- 5.194	- 4.593	- 3.669	- 2.818	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	1.350	1.325	1.292	1.272	1.258	
Nieuwe mutaties	- 64	- 54	- 62	- 69	- 56	
Stand ontwerpbegroting 2022	67.394	67.116	65.960	65.687	65.785	66.107

Tabel 113 Ontvangsten artikel 12 Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	3.167	3.103	3.025	2.971	2.938	
Mutatie 8e incidentele suppletoire begroting 2021	- 984	- 929	- 888	- 844	- 809	
Stand ontwerpbegroting 2022	2.183	2.174	2.137	2.127	2.129	2.135

Artikel 13 Lesgelden**Tabel 114 Uitgaven artikel 13 Lesgelden (bedragen x € 1.000)**

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	13.997	14.149	14.221	14.562	14.556	
Mutatie 8e incidentele suppletoire begroting 2021	41	117	185	151	102	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	281	285	286	292	292	
Nieuwe mutaties	- 387	- 302	- 342	- 384	- 313	
Stand ontwerpbegroting 2022	13.932	14.249	14.350	14.621	14.637	15.654

Tabel 115 Ontvangsten artikel 13 Lesgelden (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	247.018	254.513	260.287	265.335	270.104	
Mutatie 6e incidentele suppletoire begroting 2021	- 75.000	- 65.000	0	0	0	
Mutatie 8e incidentele suppletoire begroting 2021	16.725	25.967	31.006	20.694	12.066	
Stand ontwerpbegroting 2022	188.743	215.480	291.293	286.029	282.170	281.453

Artikel 14 Cultuur

Tabel 116 Uitgaven artikel 14 Cultuur (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	1.001.772	973.450	982.955	980.442	975.877	
Mutatie 2e Nota van wijziging 2021	264.000	15.000	15.000	15.000	0	
Mutatie 4e incidentele suppletoire begroting 2021	24.000	0	0	0	0	
Mutatie 7e incidentele suppletoire begroting 2021	10.000	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	95.220	25.518	24.804	23.992	23.052	
Mutatie 10e incidentele suppletoire begroting 2021	20.000	0	0	0	0	
Nieuwe mutaties	3.856	969	– 15.716	– 6.892	8.889	
Stand ontwerpbegroting 2022	1.418.848	1.014.937	1.007.043	1.012.542	1.007.818	1.010.217

Toelichting op nieuwe mutaties

Uitgaven

Het bedrag van de nieuwe mutaties bestaat grotendeels uit:

- een overboeking naar artikel 1 (Primair onderwijs) van de middelen voor cultuureducatie en museumbezoek in het primair onderwijs tot en met het schooljaar 2023-2024 (2022: € 10,8 miljoen, 2023 € 25,5 miljoen en 2024 € 15,0 miljoen);
- een overboeking van voor speelfilms geormerkte middelen voor het Filmfonds vanuit artikel 15 (Media) (€ 5,0 miljoen in 2022 en 2023, daarna structureel € 6,3 miljoen), zie hiervoor ook de toelichting bij artikel 15 (Media);
- een overboeking van het Ministerie van BZK van middelen uit de bestuurlijke afspraken voor het aardbevingsgebied Groningen (Kamerstukken II 2020/21, [33529](#), nr. 830), bestemd voor het behoud en onderhoud van erfgoedpanden in dat gebied (€ 2 miljoen in 2021, € 5 miljoen in 2022 en € 3 miljoen in 2023);
- een desaldering uit het Museaal Aankoopfonds naar aanleiding van de moties van het lid Geluk-Poortvliet c.s. (Kamerstukken II 2019/20, [32820](#), nr. 360) over toevoeging van het Scapino Ballet aan de culturele basis-infrastructuur 2021-2024 (jaarlijks € 1,9 miljoen) en van het lid Belhaj c.s. (Kamerstukken II 2019/20, [32820](#), nr. 359) over financiële ondersteuning van Eurosonic Noorderslag in de periode 2021-2024 (jaarlijks € 0,6 miljoen).

Tabel 117 Ontvangsten artikel 14 Cultuur (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	494	494	494	494	494	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	12.814	0	0	0	0	
Nieuwe mutaties	2.682	2.549	2.549	2.549	0	
Stand ontwerpbegroting 2022	15.990	3.043	3.043	3.043	494	494

Toelichting op nieuwe mutaties

Ontvangsten

De belangrijkste mutatie betreft de desaldering uit het Museaal Aankoopfonds, zoals toegelicht bij de uitgavenmutaties (jaarlijks € 2,5 miljoen in de periode 2021-2024).

Artikel 15 Media

Tabel 118 Uitgaven artikel 15 Media (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	1.033.170	1.054.914	1.054.973	1.063.797	1.072.554	
Mutatie 3e incidentele suppletoire begroting 2021	5.491	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	26.500	17.700	16.739	16.820	17.067	
Nieuwe mutaties	0	– 19.092	– 26.467	– 30.842	– 36.412	
Stand ontwerpbegroting 2022	1.065.161	1.053.522	1.045.245	1.049.775	1.053.209	1.056.576

Tabel 119 Ontvangsten artikel 15 Media (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	155.700	160.200	155.700	160.200	155.700	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	9.300	0	0	0	0	
Nieuwe mutaties	0	– 14.090	– 21.465	– 24.540	– 30.110	
Stand ontwerpbegroting 2022	165.000	146.110	134.235	135.660	125.590	123.690

Toelichting op nieuwe mutaties

Ontvangsten

De ontvangsten van de STER worden aangepast voor de nieuwe erkenningsperiode. Hiervoor heeft de STER een nieuwe raming ingediend voor de periode 2022 tot en met 2026.

Artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid

Tabel 120 Uitgaven artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	1.134.749	1.129.340	1.126.994	1.126.365	1.126.200	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	43.951	49.574	29.190	27.907	26.475	
Nieuwe mutaties	2.759	62.715	58.264	56.454	54.409	
1. Overheveling Praktijkgericht onderzoek	0	57.278	55.229	55.229	53.229	
2. Overig	2.759	5.437	3.035	1.225	1.180	
Stand ontwerpbegroting 2022	1.181.459	1.241.629	1.214.448	1.210.726	1.207.084	1.204.501

Toelichting op nieuw mutaties

Uitgaven

Dit saldo betreft onder meer:

1. van hogescholen wordt verwacht dat zij een centrale rol in de Nederlandse en internationale kennisinfrastructuur vervullen. Voor praktijkgericht onderzoek hebben hogescholen direct toegang tot de competitieve onderzoeksgeldstroom voor het hbo bij het NWO. Het praktijkgericht onderzoek in het hbo is inmiddels structureel ingebed in het onderzoeks- en wetenschapsbeleid en wordt daarom vanaf het jaar 2022 volledig overgeheveld naar artikel 16 (Onderzoek en wetenschapsbeleid).

Tabel 121 Ontvangsten artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	101	101	101	101	101	
Stand ontwerpbegroting 2022	101	101	101	101	101	101

Artikel 25 Emancipatie

Tabel 122 Uitgaven artikel 25 Emancipatie (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	14.147	14.610	15.862	15.951	16.659	17.005
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	8.019	– 23	204	208	229	
Mutatie begroting 2021	– 54	– 46	– 20	0	0	
Bijdrage Alliantie Werk en Gezin	– 34	– 46	– 20	0	0	
Ophoging instellingssubsidie SSV	– 50	0	0	0	0	
Bijdrage Theater aan Zet	30	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2022	22.112	14.541	16.046	16.159	16.888	17.005

Tabel 123 Ontvangsten artikel 25 Emancipatie (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2020	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2021	0	0	0	0	0	0

Artikel 91 Nog onverdeeld

Tabel 124 Uitgaven artikel 91 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	0	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	0	585.126	614.383	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2022	0	585.126	614.383	0	0	0

Tabel 125 Ontvangsten artikel 91 Nog onverdeeld (bedragen x € 1000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2022	0	0	0	0	0	0

Artikel 95 Apparaat kerndepartement

Tabel 126 Uitgaven artikel 95 Apparaat kerndepartement (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	277.179	272.376	272.684	269.451	269.228	
Mutatie 9e suppletoire begroting 2021	750	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletoire begroting 2021	25.789	11.214	11.810	12.755	13.114	
Nieuwe mutaties	– 12.165	– 7.179	– 6.835	– 4.203	2.555	
1. Overboekingen (intern)	– 6.722	– 6.769	– 6.927	– 6.928	93	
2. Overboekingen met andere departementen	323	– 171	– 187	– 218	– 321	
3. Kasschuiven	– 5.766	– 239	279	2.943	2.783	
Stand ontwerpbegroting 2022	291.553	276.411	277.659	278.003	284.897	282.990

Toelichting op nieuwe mutaties

Uitgaven

Dit saldo betreft onder meer:

1. een interne overboeking van het budget dat gereserveerd stond voor beheer en onderhoud van de OCW VDI-werkplek dat nu structureel overgeboekt wordt naar het DUO artikel;

2. mede als gevolg van de coronacrisis lopen diverse programma's en projecten vertraging op. Daarnaast wordt jaarlijks gereserveerd voor vervanging van hardware. Deze middelen worden middels een kasschuif naar het jaar geschoven waar de kosten worden verwacht. Tevens wordt het kasritme van de middelen voor het Lerarenportfolio aangepast, zodat deze in lijn komen met de uitgaven.

Tabel 127 Ontvangsten artikel 95 Apparaat kerndepartement (bedragen x € 1000)						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021	567	567	567	567	567	
Nieuwe mutaties	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2022	567	567	567	567	567	567

Bijlage 3: Moties en toezeggingen

Moties (afgerond)

Tabel 128 Door de Staten-Generaal aanvaarde moties die zijn afgerond

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden El Yassini/Jasper van Dijk; De Tweede Kamer verzoekt de regering om kort na de publicatie van de EU-lhbt-strategie de Kamer te informeren welke concrete stappen zij gaan zetten, op basis van de lhbt-strategie, om de inspanningen van de Europese Commissie te ondersteunen om een einde te maken aan discriminatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgenders en interseksepersonen binnen de Europese Unie.	(Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 343).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 18 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 22112, nr. 3002).
Motie van het lid Jasper van Dijk c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering (constaterende dat circa 15% van de scholen geen aandacht besteedt aan seksuele diversiteit) voor het eind van het jaar concrete maatregelen te treffen tegen scholen die zich hieraan onttrekken.	(Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 345).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 357).
De motie van het lid Bergkamp c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering de belemmeringen voor transgenderpersonen op de arbeidsmarkt in kaart te brengen, te kijken in hoeverre er een knelpunt is met bestaande verlofregelingen en mogelijkheden te onderzoeken om de arbeidsmarktpositie van deze groep te verbeteren.	(Kamerstukken II 218/19, 30420, nr. 307).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 357).
Motie van het lid van den Berge c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering te borgen dat abortuszorg in Nederland beschikbaar blijft voor vrouwen uit het buitenland die in Nederland op een veilige manier de zwangerschap willen beëindigen.	(Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 347).	Is staand beleid. De motie wordt uitgevoerd door de huidige praktijk voor te zetten.
Motie van de leden El Yassini en Regterschot; De Tweede Kamer verzoekt de regering om nog voor het kerstreeces 2020 de uitwerking van de eerdere motie af te ronden en in samenwerking met Nederlandse gemeentes een plan van aanpak te maken zodat dak- en thuisloze lhbt-jongeren op een veilige opvanglocatie kunnen rekenen, zodat ze in ieder geval met de kerst niet buiten staan.	(Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 342).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 357).
De motie van het lid Sjoerdsma; De Tweede Kamer verzoekt de regering alle elementen uit het regenboogstembusakkoord zo snel als mogelijk uit te voeren.	(Kamerstukken II 2017/18, 30420, nr. 275).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 357).
De motie van het lid Özütok c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering, inzichtelijk te maken hoe de kwaliteitseis «gender» in het integraal afwegingskader wordt toegepast en hoe dit leidt tot inzicht in gendereffecten, en de Kamer hierover te informeren bij de eerstvolgende Voortgangsrapportage Emancipatie.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 126).	Aan de motie is uitvoering geven met de brief van 29 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 352).
Motie van het lid Bergkamp c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering voor 1 juni 2021 de aanbevelingen van de adviesgroep, zoals een streefcijferregeling, verder uit te werken zodat een volgend kabinet hier uitvoering aan kan geven.	(Kamerstukken II 2020/21, 35628, nr. 10).	Aan de motie is uitvoering geven met de brief van 8 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 360).
Motie van de leden Van den Hul en Bergkamp; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in dat verbeterplan in te gaan op de volgende adviezen van Movisie, waaronder: •zorg voor voldoende veilige kleinschalige (crisis)opvangplekken voor lhbt-jongeren die ook toegankelijk zijn voor jongeren onder de 18 jaar, met een passend individueel begeleidingstraject; •verbind binnen de Regenboogsteden deze thematiek aan het lokale Regenboogprogramma en stem deze af met uitvoeringsorganisaties; •zorg voor bekendheid van de problematiek van dakloze lhbt-jongeren bij de relevante regionale hulpinstanties, bijvoorbeeld in de jeugdhulp en maatschappelijke opvang.	(Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 351).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 30420, nr. 357).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de leden Bergkamp en Yesilgöz-Zegerius; De Tweede Kamer verzoekt de regering zich bij een passende volgende gelegenheid in de EU uit te spreken over het naleven van het Coman-arrest in alle EU-lidstaten en daarover verslag te doen aan de Kamer.	(Kamerstukken II 2018/19, 30420 , nr. 309).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 3 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 30420 , nr. 337).
De motie van het lid Geluk-Poortvliet c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken hoe de structurele ondersteuning van amateurkunstverenigingen kan worden versterkt, en de Kamer daarover vóór de zomer van 2020 te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 96).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 32820 , nr. 396).
Motie van het lid Van Strien c.s.; De Tweede Kamer de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap om op korte termijn in overleg te treden met het Interprovinciaal Overleg (IPO), en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Veiligheidsregio's om het belang te benadrukken dat er flexibel en ruimhartig omgegaan moet worden met de vergunningverlening voor culturele ondernemers, zodat door hen snel ingespeeld kan worden op nieuwe mogelijkheden die verdere stappen binnen het openingsplan bieden en de Kamer te informeren over de uitkomst van dit gesprek.	(Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 423).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 423).
De motie van de leden Laan-Geselschap en Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering meer bekendheid te geven aan gerestaureerd erfgoed en de Pieter van Vollenhovenprijs te continueren.	(Kamerstukken II 2017/18, 32820 , nr. 253).	Aan de motie is uitvoering gegeven met het instellingenbesluit van de Commissie herbestemming Monumenten van 30 november 2018 (Stcrt. 2018-67031).
De motie van de leden Ellemeet en Asscher; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken hoe het gesteld is met de toegankelijkheid van cultuurinstellingen en wat mogelijke belemmeringen zijn voor mensen met een beperking.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 94).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 6 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 391).
Motie van het lid Van den Berge c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in gesprek te gaan met de taskforce culturele en creatieve sector, Platform Aanvang!, vertegenwoordigers van individuele makers, andere betrokken organisaties en instellingen die aanvullende steun ontvangen, om te komen tot maximale afspraken om ervoor te zorgen dat noodsteun ook bij individuele makers – inclusief zzp'ers en freelancers – terecht komt.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 102).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35300 VIII , nr. 155).
De motie van het lid El Yassini c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken of het initiatief van NNN in samenhang met de initiatieven die in Eindhoven bestaan en in ontwikkeling zijn, te verbinden is aan rijkssteun in het kader van het cultuurbeleid, en over de uitkomst daarvan de Kamer voor de begrotingsbehandeling dit najaar te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 32820 , nr. 355).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 383).
De motie van het lid Dik-Faber; De Tweede Kamer verzoekt de regering bij gemeenten aan te dringen op het betrekken van kerkinterieurs bij de op te stellen kerkenvisies; verzoekt de regering tevens een beperkt aanwijzingsprogramma op te stellen waarmee een aantal Rijksmonumentale kerkgebouwen in samenhang met hun interieur, aangewezen wordt tot interieurensembles, zoals de Erfgoedwet mogelijk maakt.	(Kamerstukken II 2018/19, 32820 , nr. 277).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020. (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 396).
Motie van de leden Van den Hul en Belhaj; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te onderzoeken hoe de richtlijnen van de NOW kunnen worden aangepast zodat steun niet met de NOW wordt verrekend.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 136).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35300 VIII , nr. 155).
Motie van het lid Geluk-Poortvliet c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om binnen de cultuurbegroting ruimte te maken om Scapino Ballet op te nemen in de basisinfrastructuur 2021–2024 voor 1,764 miljoen euro per jaar (peil 2018) en hiervoor de ruimte binnen het aankoopfonds musea te gebruiken.	(Kamerstukken II 2019/20, 32820 , nr. 360).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 383).
De motie van de leden Ellemeet en Asscher; De Tweede Kamer verzoekt de Minister om een alomvattend onderzoek te doen naar de inkomenspositie van zzp'ers in de culturele en creatieve sector sinds de coronacrisis.	(Kamerstukken II 2019/20, 32820 , nr. 356).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 396).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van het lid van den Berge c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om eventuele onderuitputting in het tweede steunpakket met prioriteit in te zetten voor talentontwikkeling en cultuurparticipatie.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 101).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 155).
Motie van de leden Kwint en Ellemeet; De Tweede Kamer verzoekt de regering op weg naar de komende begroting in kaart te brengen of het aantal plekken voor jonge makers door het nieuwe kabinetsbeleid stijgt en niet afneemt, en hierin specifiek, maar niet alleen, de gevolgen van de budgetverschuiving van het Fonds Podiumkunsten naar de BIS en de beoordeling van instellingen als Frascati mee te nemen.	(Kamerstukken II 2019/20, 32820, nr. 360).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020. (Kamerstukken II 2020/21, 32820, nr. 396).
De motie van het lid Asscher c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering te verkennen of het één dag per maand gratis openstellen van rijksmusea bijdraagt aan het bereiken van nieuwe bezoekers.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 101).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020. (Kamerstukken II 2020/21, 32820, nr. 396).
Motie van het lid Hermans c.s.; De Tweede Kamer verzoekt het kabinet met betrokken sectoren, veiligheidsregio's en gemeenten gezamenlijk vormgeeft aan het testen op veilige toegang tot het sociale leven; verzoekt de regering om samen met genoemde partijen begin april een aantal pilots te starten, zodat voor een goede invoering van deze vorm van testen breed inzicht verzameld wordt; verzoekt de regering de Tweede Kamer binnen twee weken te informeren over welke pilots gestart zullen worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1066).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 6 april 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1178).
De motie van het lid Belhaj c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om binnen de OCVV-begroting ruimte te maken voor financiële ondersteuning van Noorderslag voor een periode van vier jaar van circa 0,6 miljoen euro per jaar (peildatum 2018) en hiervoor de ruimte binnen het aankoopfonds musea te gebruiken.	(Kamerstukken II 2019/20, 32820, nr. 359).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 32820, nr. 383).
De motie van de leden Asscher en Belhaj; De Tweede Kamer verzoekt de regering erop toe te zien dat fair practice het uitgangspunt blijft.	(Kamerstukken II 2019/20, 32820, nr. 365).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 september 2020. (Kamerstukken II 2020/21, 32820, nr. 383).
Motie van het lid Paternotte c.s.; 'De Tweede Kamer (overwegende dat de kunstcollecties onder auspiciën van de koninklijke familie en de door leden van de familie beheerde stichtingen in een periode van eeuwen zijn gegroeid, en doorgaans niet is geregistreerd of cultuurbezit uit hoofde van het ambt of op persoonlijke gronden is verworven) verzoekt de regering in overleg met de koninklijke familie en de Commissie Collectie Nederland te verkennen hoe dit in kaart gebracht kan worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 108).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35300 VIII, nr. 155).
De motie van de leden Ellemeet en Belhaj; De Tweede Kamer (constaterende dat het behoud en beheer de verantwoordelijkheid is van eigenaren en constaterende dat we zicht hebben op de staat van de rijkscollectie, maar niet op publieke collecties die daarbuiten vallen) verzoekt de regering de staat van deze publieke collecties, in samenspraak met hun eigenaren, te verkennen en de resultaten hiervan mee te nemen in de gesprekken met de stedelijke cultuurregio's; verzoekt de regering tevens, de Kamer hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 95).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020. (Kamerstukken II 2020/21, 32820, nr. 396).
De motie van het lid El Yassini; De Tweede Kamer verzoekt de regering in kaart te brengen wat de verhouding bij culturele en creatieve mbo-opleidingen is tussen de kans op een stageplaats en de kansen op de arbeidsmarkt, en de Kamer hierover voor 1 januari 2021 te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 32820, nr. 343).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020. (Kamerstukken II 2020/21, 32820, nr. 396).
De motie van het lid Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met organisaties als het Joods Cultureel Kwartier, het CIDI en de Stichting Antisemitisme Preventie te onderzoeken hoe scholen actief kunnen worden gestimuleerd en ondersteund om gebruik te maken van de mogelijkheden om leerlingen kennis te laten maken met de Joodse gemeenschap en haar geschiedenis.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 104).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020. (Kamerstukken II 2020/21, 32820, nr. 396).
Motie van het lid Geluk-Poortvliet; De Tweede Kamer verzoekt de Minister het gesprek aan te gaan met beide partijen om ze te bewegen er met elkaar uit te komen en als terugvalmogelijkheid te verkennen om de subsidie van	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 104).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021. (Kamerstukken II 2020/21, 35300 VIII, nr. 155).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
circa € 205.000 voor CODART voortaan via een andere instelling in de Erfgoedwet, bijvoorbeeld het Rijksmuseum, te laten lopen.		
Motie van de leden Paternotte en Geluk-Poortvliet ; (constaterende dat de Raad voor Cultuur positief heeft geadviseerd over de aanvraag van Frascati en PLAN Brabant voor de BIS-periode 2021–2024) ; verzoekt de regering in gesprek te gaan met beide instellingen om te onderzoeken of het mogelijk is om een oplossing te vinden voor de stimulering van de groep jonge theatermakers, die specifiek door deze instellingen een kans krijgen om hun talenten te ontwikkelen, en de Kamer hierover voor de stemmingen over de cultuurbegroting te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 109).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 december 2020, (Kamerstukken II 2020/21, 32820, nr. 401).
Motie van de leden Paternotte en El Yassini ; De Tweede Kamer verzoekt de regering met voorstellen te komen hoe het aanschaffen van kunst van individuele kunstenaars aantrekkelijker wordt, en de Kamer daarover voor het meireces 2021 te rapporteren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 107).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 253).
Motie van het lid Van der Berg c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering de aanvullende tegemoetkoming evenementen te verlengen tot 3 september.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1364).	Deze motie is afgedaan met de brief 'Nadere uitwerking aanvullende steun voor evenementen' van 28 juli 2021 met Kamernummer 2021Z14028 van het ministerie van EZK.
De motie van het lid Lucas; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de voor- en nadelen van een aparte noodregeling voor onderwijsinstellingen in de Faillissementswet te onderzoeken, en de Kamer hierover te informeren voor Prinsjesdag 2016.	(Kamerstukken II 2015/16, 31524, nr. 281).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 33495, nr. 120).
Motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer van mening dat het niet te verdedigen is dat er nog altijd een verschil in beloning bestaat tussen primair onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs enerzijds en voortgezet onderwijs anderzijds; spreekt uit de loonkloof te willen dichten.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 164).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 204).
De motie van de leden Rog en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering de ondersteuning van aankomende pabostudenten te intensiveren door het zelfstudiemateriaal op de site «Goed voorbereid naar de pabo» te verrijken, zodat elke aankomende pabostudent zich zelfstandig kan voorbereiden op instroom in de pabo; verzoekt de regering tevens, om de stoomcursussen ter voorbereiding op de toelatingstoetsen voor de pabo open te stellen voor alle havo-afgestudeerden die naar de pabo willen en voor alle mbo-afgestudeerden die het keuzedeel «instroom pabo» niet hebben gevolgd.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII, nr. 53).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 413).
De motie van het lid Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering hbo-instellingen op te roepen het bedrijfsleven nauw te betrekken bij de vormgeving van het onderwijsprogramma van een Ad-opleiding met het oog op het kennen en kunnen van de student; in de door de Minister toegezegde monitor expliciet kwalitatief onderzoek te doen naar de betrokkenheid van het regionale bedrijfsleven bij de vormgeving van het onderwijs binnen de Ad-opleiding.	(Kamerstukken II 2016/17, 34678, nr. 16).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de Onderwijsraad om advies te vragen over hoe het hoger onderwijs inclusiever kan worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 227).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
De motie van de leden Rog en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de leeftijdsgrens van het levenslanglerenkrediet gelijk mee op te laten lopen met de verhoging van de AOW-leeftijd.	(Kamerstukken II 2016/17, 34550 VIII, nr. 23).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
Motie van de leden Van der Molen en Paternotte; De Tweede Kamer verzoekt de regering om ervoor te zorgen dat de instellingen maatwerk toe kunnen passen in de toelating en indien nodig desbetreffende wet- en regelgeving daarvoor aan te passen; verzoekt de regering tevens, om de Kamer voor de beantwoording over het wetsvoorstel Variawet hoger onderwijs hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 57).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 30 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 57).
Motie van het lid Rudmer Heerema; De Tweede Kamer (constaterende dat de Kamer op 10 oktober 2019 heeft gevraagd om een deel van de toelatingseisen voor de pabo te versoepelen, zodat ook zeer gemotiveerde aankomende studenten een kans maken; constaterende dat niet elke	(Kamerstukken II 2019/20, 27020, nr. 115).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 16 december 2019 (Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 387). en met de brief van 12 oktober 2020 (Kamerstukken 2020/21, 27923, nr. 412).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
pabo-instelling zich aan deze regels houdt) verzoekt de regering ervoor te zorgen dat de toelatingseisen voor alle pabo-instellingen gelijk zijn zodat elke gemotiveerde student de kans krijgt om docent te worden in het primair onderwijs; verzoekt de regering om ook elders verworven competenties en bewezen werk- en denkniveau meegewogen te laten worden in de toelating voor de pabo, en de Kamer te informeren over de uitwerking hiervan.		
De motie van het lid Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te verkennen of en hoe, naast het stimuleren van de regionale overlegstructuur, een landelijke overlegstructuur kan worden ingericht tussen het hoger beroepsonderwijs en het georganiseerde bedrijfsleven waar niet-vrijblijvende afspraken gemaakt worden over de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt, naar voorbeeld van of middels aansluiting bij de overlegtafels van SBB.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 806).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 maart 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 903).
De motie van de leden Bruins en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te verkennen of en hoe, naast het stimuleren van de regionale overlegstructuur, een landelijke overlegstructuur kan worden ingericht tussen het hoger beroepsonderwijs en het georganiseerde bedrijfsleven waar niet-vrijblijvende afspraken gemaakt worden over de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt, naar voorbeeld van of middels aansluiting bij de overlegtafels van SBB.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 831).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 896).
Motie van de leden Paternotte en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de betrokkenheid van de medezeggenschap bij deze keuze te bevestigen richting de hogescholen en universiteiten; verzoekt de regering tevens, te inventariseren welke instellingen onderwijsactiviteiten in de avond en het weekend hebben georganiseerd, en de Kamer voor de volgende begrotingsbehandeling daarover te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 852).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 24 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 479).
Motie van de leden Paternotte en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering naast maximale inzet om studievertraging te voorkomen, de Kamer te informeren over onvermijdelijke vertraging en waar nodig studenten te ondersteunen die hierdoor in de problemen komen en specifiek te bezien of de ov-jaarkaart opnieuw verlengd moet worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 71).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 24 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 479).
Motie Van der Molen c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in het kader van Prinsjesdag 2020 opnieuw de mogelijkheid te verkennen dat studenten die al aanspraak konden maken op een voucher geen voucher ontvangen, maar dat in plaats daarvan vijf jaar na afstuderen hun schuld verminderd wordt met € 1.835 en er, indien oud-studenten geen schuld van € 1.835 hebben, wordt overgegaan tot contante uitbetaling.	(Kamerstukken II 2019/20, 24724, nr. 172).	Aan de motie is geen uitvoering gegeven omdat deze onuitvoerbaar is. Dit heeft de minister van OCW tijdens de begrotingsbehandeling 2020 met de Tweede Kamer gecommuniceerd. De motie wordt daarmee als «afgedaan» beschouwd.
De motie van de leden Paternotte en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering een voorstel te doen om studenten en docenten in opleidingscommissies te laten meebeslissen over de invulling van de studiekeuzecheck.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 823).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
Motie van het lid Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering onderwijsinstellingen te vragen rekening te houden met studenten die op een van de weekenddagen om religieuze reden een rustdag eerbiedigen, zodat onderwijsinstellingen coulant omgaan met een eventuele aanwezigheidsplicht.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 867).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 24 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 479).
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de Minister in gesprek met onderwijsinstellingen te garanderen dat opleidingen altijd alternatieve toetsvormen beschikbaar stellen en het bestaan hiervan breed onder de aandacht brengen bij studenten.	(Kamerstukken II 2018/19, 31524, nr. 423).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 883).
Motie van de leden Futselaar en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering (overwegende dat de politieke verhoudingen omtrent het leenstelsel zijn verschoven; van mening dat het fundamenteel oneerlijk zou zijn indien een specifieke generatie studenten als enige is uitgesloten van de voordelen van een vorm van beurs), te onderzoeken wat de technische en financiële mogelijkheden zijn voor compensatie, hiervoor een aantal scenario's te ontwikkelen en deze uiterlijk in april 2021 naar de Kamer te sturen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 65).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 april 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 33846, nr. 66).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de Paternotte en Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering om het Nibud versneld advies te vragen over de wegingsfactor van studieleningen bij hypotheek waarbij de aannames rond de rentestanden worden heroverwogen en – wanneer dit advies er aanleiding toe geeft – de huidige wegingsfactor voor studieschulden op een verantwoorde manier te verlagen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 87).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 3 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 32847, nr. 676).
De motie van het lid Bruins c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering zo snel mogelijk in kaart te brengen in welke mate laagdrempelige psychische hulpverlening aanwezig is in alle mbo-, hbo en wo-instellingen, en op basis daarvan een actieplan te ontwikkelen om best practices te delen en een landelijk dekkend aanbod van laagdrempelige psychische hulpverlening op mbo-, hbo- en wo-instellingen te realiseren.	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 VIII, nr. 75).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 883).
De motie van het lid Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in het onderzoek naar de toereikendheid van het macrobudget de student-docentratio per discipline in kaart te brengen; verzoekt de regering tevens, te onderzoeken hoe een daling in deze ratio binnen een nieuwe bekostigingssystematiek kan worden voorkomen.	(Kamerstukken II 2018/19, 31288, nr. 754).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 903).
De motie van de leden Wiersma en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering bekostigde hogescholen en universiteiten aan te sporen om, binnen de voorwaarden die daar voor gelden, samenwerking met bedrijfsscholen op te zoeken, zowel binnen als buiten het experiment leeruitkomsten en om bedrijfsscholen aan te sporen samenwerking op te zoeken met private instellingen die opleidingen in het hoger onderwijs verzorgen, waarbij gebruik gemaakt kan worden van het STAP-budget en de Kamer hierover voor de zomer van 2020 te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 830).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 896).
Motie van de leden Van der Molen en Paternotte; De Tweede Kamer (overwegende dat de doorstroomnorm kan helpen door studenten die onvoldoende studievoortgang bereikt hebben met goede begeleiding en duidelijke afspraken voor het tweede jaar, extra tijd te geven om te kijken of ze toch op de goede plek zitten) verzoekt de regering om de interesse onder instellingen te peilen om hieraan mee te doen, te inventariseren wat hiervoor nodig is, en de Kamer voor 1 juli 2021 hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 56).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
De motie van het lid Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om een landelijke website op te (laten) zetten – met audiodescriptie en in begrijpelijk taal omwille van de toegankelijkheid – met alle informatie over waar deze studenten allemaal recht op hebben en welke voorzieningen er allemaal voor hen beschikbaar zijn.	(Kamerstukken II 2018/19, 31524, nr. 426).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
De motie van de leden Wiersma en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de Minister, van Onderwijs in samenwerking met de Minister van Economische Zaken en Klimaat beleid te formuleren waarbij met name op grond van macrodoelmatigheid en ons toekomstig verdienvermogen regie wordt gevoerd op een gewenste instroom van buitenlandse studenten en onderzoekers, waaronder sturingsinstrumenten voor instroom.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 83).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 18 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 893).
Motie van het lid Wiersma en Paternotte; De Tweede Kamer verzoekt de regering om mogelijk te maken dat instellingen binnen de huidige goedgekeurde kwaliteitsafspraken schuiven binnen de kwaliteits-middelen, om zo op instellingsniveau meer financiële ruimte mogelijk te maken om de kwaliteit van onlineonderwijs te verbeteren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 44).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 904).
Motie van de leden Van der Molen en Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering in lijn met het rapport Kennis in het vizier te komen tot nieuwe afwegingskaders, heldere procedures en duidelijke afspraken om maatschappelijk verantwoord vorm te geven aan kennisontwikkeling die raakt aan defensie en veiligheid; verzoekt de regering tevens, te onderzoeken of China dient te worden	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 858).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 27 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 894).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
toegevoegd aan de lijst met landen waar de taskforce toezicht studenten en onderzoekers risicolanden zich over buigt.		
De motie van de leden Tielen en van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering hogescholen en universiteiten met bèta- en technische opleidingen te stimuleren om gezamenlijk op te trekken jegens scholieren om hen te helpen de best bij hun capaciteiten passende studiekeuze te maken.	(Kamerstukken II 2018/19, 31288, nr. 771).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 april 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 32637, nr. 448).
Motie van het lid Bouali c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering zich in te zetten om in bilateraal of EU-verband met het VK te bekijken op welke wijze, in navolging van het Erasmusprogramma, de uitwisseling van studenten aan beide zijden van het Kanaal kan worden bestendigd.	(Kamerstukken II 2020/21, 35393, nr. 27).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 18 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 21501-34, nr. 351).
De motie van het lid Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering om op korte termijn bij instellingen binnen het mbo, hbo en wo erop aan te dringen om te komen tot een risico-inventarisatie rond de cyberveiligheid met zo nodig het borgen van een systeemtest, en de Kamer voor het voorjaarsreces 2020 over de respons te informeren; verzoekt de regering tevens, om onderwijsinstellingen en studentenorganisaties tot afspraken te laten komen met betrekking tot veiligheidsstandaarden, en hierover de Kamer voor de zomer van 2020 te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 29240, nr. 113).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 3 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 872).
De motie van de leden Wiersma en Paternotte; De Tweede Kamer verzoekt de regering het onderdeel talent als standaardonderdeel mee te nemen in handelsmissies, waar mogelijk speciale talentmissies op te zetten waarin op basis van wederkerigheid afspraken worden gemaakt over uitwisseling, samenwerking bedrijfsleven, diploma-erkenning, borging van veiligheid, en de Kamer over deze strategie én de uitwerking ervan te informeren in het voorjaar.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 35).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 18 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 893).
De motie van de leden Van der Molen en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in de beleidsdoorlichting 2020 in kaart te brengen wat het totaalbedrag aan studieschuld is, het niet-inbare gedeelte daarvan en de prognoses voor de komende jaren.	(Kamerstukken II 218/19, 35007, nr. 19).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 24 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31511, nr. 43).
Motie van het lid Futselaar; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in samenspraak met de onderwijsinstellingen in het najaar met een inventarisatie van de totale studievertraging te komen en indien nodig met een voorstel te komen voor eventuele vervolgstappen.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 861).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 24 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 479).
De motie van de leden El Yassini en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de Minister van OCW om in gesprek te gaan met onderwijsinstellingen over hoe zij hun verantwoordelijkheden vormgeven om studenten met een beperking in het mbo en hoger onderwijs te begeleiden, zodat de studenten gereed zijn om de arbeidsmarkt te betreden, en de Kamer hierover voor het einde van 2019 te informeren.	(Kamerstukken II 2018/19, 31524, nr. 424).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 883).
De motie van de leden Wiersma en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering de onderwijsinstellingen te laten borgen, daar waar een inspanningsverplichting onvoldoende wordt gepleegd, een plan van aanpak op te stellen om de Engelse taalvaardigheid van docenten te verhogen, en de Kamer hier voor de zomer van 2020 over te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 65).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 30 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 886).
De motie van het lid Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de algemene maatregel van bestuur waarin het niveau van het Nederlands uitgewerkt wordt uiterlijk 1 juni 2020 naar de Kamer wordt gestuurd.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 43).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 897).
De motie van de leden Bruins en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering kabinet, om niet te wachten op de uitkomsten van de commissie Onderwijsbevoegdheden met het doorvoeren van een aantal maatregelen die de lerarenopleidingen flexibeler maken en daarmee aantrekkelijker voor studenten en zijinstromers, zonder aan kwaliteit in te boeten.	(Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 402).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 573).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie Klaver c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering zo spoedig mogelijk ook het hbo- en wo-onderwijs weer de ruimte te geven voor anderhalvemeteronderwijs, waarbij het streven is dat iedere student een dagdeel per week naar de onderwijsinstelling kan.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1006).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1006).
De motie van de leden Paternotte en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering een actieplan te ontwikkelen om de stay rate van internationale studenten in Nederland na afstuderen te verhogen, en hierover de Kamer voor het tweede kwartaal van 2020 te rapporteren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 30).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 18 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 893).
De motie van de leden Van den Hul en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering de Neso's te evalueren, en deze evaluatie tevens mee te nemen in de uitvoering van de aanstaande internationale kennisstrategie.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 64).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 11 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 876).
Motie van de leden Wiersma en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering om samen met de VSNU en de VH en samen met universiteiten en hogescholen ondernemerschaps-vaardigheden mee te nemen in het in de strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek genoemde leertraject brede vaardigheden en het mbo hierbij te betrekken, en de Kamer hierover in de voortgangsrapportage over de strategische agenda te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 43).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 904).
De motie van het lid Özdil; De Tweede Kamer verzoekt de regering om een grootschalig kwantitatief onderzoek te verrichten om de problematiek onder studenten van hogescholen en universiteiten in kaart te brengen.	(Kamerstukken II 2018/19, 31288, nr. 716).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 883).
Motie van de leden Kerstens en Van den Hul; De Tweede Kamer (constaterende dat het studentenwelzijn heeft te lijden onder de coronacrisis en de daaruit voortvloeiende maatregelen, die grote impact hebben op studenten; overwegende dat de capaciteit van studiebegeleiding en psychologische ondersteuning onder druk staan) verzoekt de regering om in overleg met instellingen en studentenorganisaties te onderzoeken wat instellingen nodig hebben om daarin te voorzien.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 121).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 185).
De motie van de leden Westerveld en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om alternatieve instrumenten te onderzoeken die de kansenongelijkheid niet aanwakken, zoals een loting, en de uitkomsten van dit onderzoek niet alleen met de Kamer maar ook met instellingen te delen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 42).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de samenhang tussen het bindend studieadvies en de (bekostiging van) switch te onderzoeken.	(Kamerstukken II 2018/19, 31288, nr. 759).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met onderwijsinstellingen in gesprek te gaan om het bindend studieadvies te vervangen door een advies dat enkel adviserend is.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 48).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
De motie van de leden Kuik en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te verkennen hoe de WEB en de WHW aangepast kunnen worden zodat studenten met een functiebeperking, een chronische ziekte of een mantelzorgtaak via de OER geïnformeerd moeten worden over aangepaste mogelijkheden voor zowel het onderwijsprogramma, de examens als het ondersteuningsaanbod.	(Kamerstukken II 2018/19, 31524, nr. 425).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 883).
Motie van het lid Bruins c.s.; De Tweede Kamer roept de regering op, om studenten die op het mbo en h.o. in de avond praktijklessen moeten volgen uit te zonderen van de regels omtrent de avondklok.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 173).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 20 april 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1135).
Motie van de leden Jetten en Segers; De Tweede Kamer verzoekt de regering in gesprek met het hoger onderwijs te gaan over maatregelen die veilig fysiek onderwijs mogelijk kunnen maken en te bezien of hiermee ook het hoger onderwijs zo snel als mogelijk gedeeltelijk geopend kan worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1004).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1032).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de inspectie studentenwelzijn mee te nemen in de Staat van het Onderwijs.	(Kamerstukken II 2018/19, 31524, nr. 429).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 883).
De motie van de leden van Hul en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering, overwegende dat voor studenten met een beperking bij de overgang van middelbare school naar vervolgopleiding veel kennis en maatwerk verloren gaat; met een voorstel te komen hoe de warme overdracht kan worden bevorderd vanuit vooropleidingen, met inachtneming van de privacy van deze studenten.	(Kamerstukken II 2018/19, 31524, nr. 427).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 883).
Motie van het lid Futselaar; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in gesprek te gaan met de Vereniging Hogescholen en de VSNU om online proctoring af te schalen en erop toe te zien dat online proctoring echt alleen gebruikt kan worden als er geen enkele alternatieve toetsingsvorm mogelijk is, conform de aanbevelingen van de Autoriteit Persoonsgegevens.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 115).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 904).
De motie van de leden Van der Molen en Futselaar; De Tweede Kamer verzoekt de regering voor de zomer van 2020 definitieve duidelijkheid over de uitkomsten van Beter Benutten te schetsen.	(Kamerstukken II 2019/20, 25268, nr. 179).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 3 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 31511, nr. 39).
De motie van het lid Futselaar; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met de Vereniging Hogescholen en de VSNU in gesprek te gaan om afspraken te maken om het actief werven van internationale studenten te beperken.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 38).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 898).
De motie van het lid Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering om voor de zomer te komen tot een plan van aanpak voor een leerbanenoffensief in het hbo, met daarin concrete ambities aan te bieden duale-opleidingen, alsmede ook lange termijn doelen, en verzoekt zo ook te komen tot een overlegtafel tussen het hoger onderwijs en het georganiseerde landelijke bedrijfsleven.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 828).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 896).
De motie van de leden Van Meenen en Paternotte; De Tweede Kamer verzoekt de regering verzoekt de regering, zo snel mogelijk na afronding van de pilot ombuds-persoon en voor het herfstreces een voorstel over de vormgeving van een ombudspersoon bij hogescholen en universiteiten naar de Kamer te sturen.	(Kamerstukken II 2019/20, 29240, nr. 114).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 240).
De motie van de leden Tielen en Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering onderzoek te doen naar de hoofdoorzaken van switch en uitval in de verschillende onderwijsdomeinen, hoeveel switch en uitval jaarlijks kosten en wat verhoging van het studiesucces oplevert en de Kamer hierover in het voorjaar van 2020 te informeren.	(Kamerstukken II 2018/19, 31288, nr. 770).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
Motie van het lid Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering om het reeds aangekondigde gesprek met onderwijsinstellingen over het bindend studieadvies te verbreden naar een gesprek over adequate sturingsinstrumenten voor onderwijsinstellingen op toelating en selectie voor en tijdens de opleiding.	(Kamerstukken II 2020/21, 35582, nr. 15).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 914).
Motie van het lid Pouw-Verweij; De Tweede Kamer roept het kabinet op, om te onderzoeken of er coronaproof studieplekken kunnen worden gecreëerd waar studenten kunnen studeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1154).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 23 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1063).
Motie van het lid Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in de uitwerking van de plannen rondom de brede ontwikkeling van studenten, hun sociale en persoonlijke ontwikkeling en hun mentaal welbevinden, actief de samenwerking te zoeken met studie- en studentenverenigingen, verzoekt de regering eveneens om samen met studie- en studentenverenigingen scenario's uit te werken om bij eventuele gedeeltelijke opening van het hoger onderwijs ook te kijken naar op welke manier activiteiten van studie- en studentenverenigingen weer mogelijk zijn.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 193).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 493).
De motie van het lid Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering om samen met de stuurgroep Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT binnen het lopende plan van	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 817).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 904).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
aanpak expliciete doelen te stellen voor het beschikbaar stellen van colleges en open onlinecursussen; verzoekt de regering tevens, om met onderwijsinstellingen in gesprek te gaan om reeds beschikbare onlinecursussen open te stellen voor iedere Nederlander, en de uitkomsten hiervan met de Kamer te delen.		
De motie van het lid Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering in gesprek te gaan met de VSNU en Vereniging Hogescholen teneinde een goede overdracht tussen onderwijsinstellingen voor studenten met een functiebeperking te faciliteren en bestaande belemmeringen weg te nemen.	(Kamerstukken II 2018/19, 31524 , nr. 431).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 883).
Motie van de leden Kuik en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met de instellingen in gesprek te gaan hoe actief het sociale aspect van de opleiding gefaciliteerd kan worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 117).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 493).
Motie van het lid Veldman c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in overleg te treden met het Veiligheidsberaad om te bezien of studentenverenigingen op dezelfde manier als studie- en sportverenigingen veilig de kans kunnen krijgen om informatieve wervings- en introductieactiviteiten te organiseren, mits uiteraard binnen de gestelde maatregelen en met goedkeuring van hogeronderwijsinstellingen, veiligheidsregio en gemeente.	(Kamerstukken II 2019/20, 25295 , nr. 490).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 18 augustus 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 25295 , nr. 504).
De motie van de leden Wiersma en Paternotte; De Tweede Kamer verzoekt Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, om tevens, samen met de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, te komen tot een zowel offensieve als concurrerende internationale talentstrategie voor het Nederlandse hoger onderwijs, waarin ook de verbetering van de procedures, de blijfkans, de faciliteiten rond onderwijs en huisvesting alsook concrete economische perspectieven aan bod komen, en de Kamer hierover te informeren in het voorjaar van 2020.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282 , nr. 34).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 18 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 893).
De motie van het lid Özütok; De Tweede Kamer verzoekt de regering bij instellingen en vertegenwoordigers aan te dringen op maatregelen die zowel de bekendheid als de vindbaarheid van de vertrouwenspersonen op onderwijsinstellingen verhogen, en de Kamer hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 29240 , nr. 111).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 29338 , nr. 240).
De motie van de leden Özütok en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering met instellingen en vertegenwoordigers in gesprek te gaan over versterking van de onafhankelijkheid van vertrouwenspersonen, en de Kamer hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 29240 , nr. 110).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 29338 , nr. 240).
De motie van het lid Van Raan; De Tweede Kamer verzoekt de regering parallel aan de verkenning naar informele scholing, te bezien of en hoe de Inspectie van het Onderwijs een toezichthoudende rol kan krijgen op die elementen van het onderwijs die worden georganiseerd door bedrijven.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 71).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 29614 , nr. 157).
De motie van de leden Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering (constaterende dat, conform de initiatiefwet-Bisschop c.s., de onderwijsinspectie toezicht houdt op de wettelijke deugdelijkheidseisen en een stimulerende rol heeft ten aanzien van eigen aspecten van kwaliteit van de besturen en scholen zelf; overwegende dat in de inspectiekaders een onderscheid wordt gemaakt tussen deze rollen, maar dat dit niet altijd gebeurt in de rapportages; overwegende dat onder meer voorkomen moet worden dat anderen dan de beroepsgroep zelf het pedagogisch-didactisch handelen van de leraar gaan beoordelen) ook in de rapportages duidelijk onderscheid te maken tussen de twee rollen van de onderwijsinspectie.	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 VIII , nr. 142).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 2 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 209).
Motie van het lid Futselaar c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in de verdere uitwerking van het nationaal plan specifiek ruimte vrij te maken voor thuiszitters.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 202).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 21 mei 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 220).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Van den Hul en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering in gesprek te treden met het onderwijs om te benadrukken dat tolken altijd toegang moeten krijgen tot het onderwijs en te verzekeren dat doven en slechthorenden niet benadeeld worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 163).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie van het lid Klaver c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om het onderwijs te ondersteunen in het realiseren van meer brede brugklassen en late selectie; verzoekt de regering, tevens om met het onderwijsveld en gemeenten een landelijk plan van aanpak op te stellen om kansenongelijkheid tegen te gaan.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 880).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 185).
Motie van het lid van Meenen en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering de samenwerkingsverbanden op te dragen maximale coulanace toe te passen bij de herindicatie van toelaatbaarheids-verklaringen voor komend schooljaar, waardoor scholen niet verplicht zijn de aanvraagprocedure te doorlopen en zelf een inschatting kunnen maken over de toelatingsprocedures voor het schooljaar 2020–2021.	(Kamerstukken II 2019/20, 27020, nr. 111).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 573).
Motie van het lid Van den Hul c.s. ; De Tweede Kamer (constaterende dat het lerarentekort in het speciaal onderwijs nog nijpende vormen aanneemt dan in andere onderwijssectoren en daardoor bijvoorbeeld leerlingen op een school voor voortgezet speciaal onderwijs in Groningen nu al tien weken niet meer dan vier dagen in de week les krijgen en er in Amsterdam halverwege dit schooljaar nog zeker 30 vacatures zijn op de 27 scholen voor speciaal onderwijs) verzoekt de regering, om in kaart te brengen om hoeveel scholen dit gaat en verzoekt de Minister, om in gesprek te gaan met sociale partners om juist voor het onderwijs aan deze kwetsbare leerlingen een oplossing te zoeken.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 290).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 20 februari 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 355).
Motie van het lid Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met de actiegroep Van VSO naar GVO, vakbonden en werkgevers in gesprek te gaan en afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden, contracten en een betere beloning van leerkrachten.	(Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 560).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 573).
De motie van de leden Rudmer Heerema en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om bij de evaluatie passend onderwijs in kaart te brengen hoe effectief samenwerkingsverbanden opereren, welke verschillen er tussen samenwerkingsverbanden zijn, onder meer wat betreft aanbod en organisatievorm, en hoe de vereveningsopgave eruitziet ten opzichte van de reserveposities; verzoekt de regering tevens, om daarbij op basis van de evaluatieonderzoeken en de ervaringen met samenwerkingsverbanden te onderzoeken welke verschillende organisatie mogelijkheden er zijn om passend onderwijs zo goed mogelijk vorm te kunnen geven.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 314).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
De motie van de leden Rudmer Heerema en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering samenwerkingsverbanden en scholen op te roepen per direct te stoppen met het vragen van een (verplichte) eigen bijdrage aan ouders van hoogbegaafde kinderen, tevens aan samenwerkingsverbanden en scholen aan te geven welke middelen beschikbaar zijn voor de ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen en dat zij moeten voorzien in de ondersteuning van deze leerlingen, en de resultaten hiervan met de Kamer voor het komende voorjaarsreces te delen.	(Kamerstukken II 201/20, 31497, nr. 339).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
Motie van de leden Jetten en Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering met het onderwijs tot een plan en afspraken te komen om de ontstane achterstanden en ongelijkheid ongedaan te maken; verzoekt de regering, de kosten en baten van ongewijzigd beleid en van dit plan in beeld te brengen, de besteding van de al beschikbaar gestelde middelen daarbij te betrekken, en bij de voorjaarsbesluitvorming afspraken te maken over eventuele aanvullende financiering.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 879).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).
Motie lid Westerveld c.s.; De Tweede Kamer (constaterende dat de Minister de samenwerkingsverbanden de tijd wil geven om bovenmatige reserve af te bouwen en hierop pas	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 49).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 573).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
wil handhaven vanaf 2024, over het boekjaar 2023) verzoekt de regering, om vanaf 2022 al te handhaven, over het boekjaar 2021, zodat dit geld komend jaar wordt uitgegeven waarvoor het bedoeld is, namelijk passend onderwijs voor kinderen, betere ondersteuning van leraren en het verkleinen van het aantal thuiszittende kinderen.		
Motie van de leden Westerveld en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om vso-leerlingen de garantie te geven dat zij hun huidige opleiding mogen afmaken, ook als zij ouder zijn dan 18 of 20 jaar.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 170).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 24 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 209).
Motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om een specifiek plan te maken in overleg met ouderorganisaties om ook thuiszitters mee te nemen in het Nationaal Plan Onderwijs, bijvoorbeeld door het nog beter inzetten van afstandsonderwijs voor deze groep, zoals ook voorgesteld in de verbeterplannen passend onderwijs.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 191).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 21 mei 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 220).
Motie van het lid Van den Berge c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om onderzoek te doen naar hoeveel leerlingen de entreeopleiding via het praktijkonderwijs willen volgen, maar dit vanwege financiële redenen niet doen, en tevens te onderzoeken op welke manier het geregeld kan worden dat deze leerlingen ook een ov-kaart krijgen en hoeveel dit zou kosten.	(Kamerstukken II 2020/21, 31289, nr. 448).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 24 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31289, nr. 474).
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken of een vertegenwoordiging van ouders met kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte standaard meegenomen kan worden in de kwaliteitsbeoordeling van de onderwijsinspectie.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 343).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 573).
De motie van het lid Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering de huidige wettelijke belemmeringen en inperkingen voor het oprichten van scholen voor speciaal onderwijs weg te nemen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII, nr. 86).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
De motie van de leden Van Meenen en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering nog dit jaar afspraken te maken met de samenwerkingsverbanden over het zo snel mogelijk inzetten van reserves	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr.326).	Aan de motie is uitvoering gegeven per brief van 4 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering (constaterende dat goed onderwijs jongeren voorbereidt op hun verdere leven; overwegende dat er vooral in de gesloten jeugdzorg geen passend onderwijsaanbod is) te regelen dat ook jongeren die verblijven in een jeugdzorginstelling onderwijs krijgen dat bij hen past.	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 XVI, nr. 81).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 21 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 393).
De motie van de leden Westerveld en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in het afwegingskader dat samen met cliëntenorganisaties wordt ontwikkeld op te nemen dat een beschikking om een kind met een handicap naar het regulier onderwijs te laten gaan voor een langere tijd afgegeven kan worden dat voor een half jaar.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 357).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 573).
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering in samenspraak met de sector te bezien hoe het toezicht op het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs beter kan aansluiten bij de praktijk op de scholen.	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 VIII, nr. 224).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 573).
Motie van het lid Rog en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt kabinet, om, samen met het onderwijsveld en andere betrokken organisaties, te komen met een definitie van de doelgroep van passend onderwijs, de te behalen doelen en de langetermijntontwikkeling, en daaropvolgend te starten met de ontwikkeling van een monitor om te zien of de besteding van de middelen doeltreffend en efficiënt is; verzoekt het kabinet tevens de Kamer daarover te informeren voor 1 april aanstaande, zodat dit kan worden meegenomen in de kabinetsformatie.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 388).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 395).
Motie van het lid Van der Staaij; De Tweede Kamer verzoekt de regering als uitgangspunt te hanteren dat de scholen voor speciaal onderwijs open zijn, tenzij scholen zelf redenen zien om hiervan met het oog op het personeel of de leerlingen af te wijken.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 929).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief 21 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Westerveld en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de leeftijdsgrenzen te versoepelen zodat alle leerlingen in het vso en pro tenminste een jaar langer mogen blijven ongeacht hun leeftijd.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 190).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 24 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 209).
Motie van het lid van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de reserves van de samenwerkingsverbanden per direct terug te vorderen en deze in overleg met de Kamer opnieuw ten behoeve van de ondersteuning van kinderen en hun leraren te bestemmen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 67).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 573).
De motie van het lid Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering om passende financiële of andere sancties in te stellen voor schoolbesturen en samenwerkingsverbanden die eigen bijdrages vragen omdat kinderen hoogbegaafd zijn; verzoekt de regering tevens, nogmaals alle schoolbesturen en samenwerkingsverbanden nadrukkelijk te informeren dat het verboden is om eigen bijdrages te vragen voor het passend onderwijs aan hoogbegaafde kinderen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII, nr. 41).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
De motie van de leden Westerveld en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering om initiatieven als Samen naar School-klassen officieel te erkennen als onderwijsprogramma's, zodat ouders niet langer een leerplichtonthefving moeten aanvragen en Samen naar School-klassen onderdeel kunnen uitmaken van een samenwerkingsverband en zodoende ook deels door onderwijsgeld bekostigd kunnen worden.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 348).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
De motie van de leden Westerveld en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in kaart te brengen of sociaaleconomische factoren en het opleidingsniveau van de ouders een rol spelen in de mate waarin een kind ondersteuning krijgt.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 347).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).
De motie van de leden Van Meenen en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering bindende afspraken te maken met alle betrokken partijen over het terugdringen van het aantal thuiszittende leerlingen inclusief jaarlijks te behalen doelen, en de Kamer daarover voor de zomer te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 351).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 24 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 26695, nr. 134).
De motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in overleg met ouderorganisaties, samenwerkingsverbanden en leraren te komen tot een formulering van een landelijke norm voor basisondersteuning per schoollocatie en deze gelijk met de evaluatie passend onderwijs voor te leggen aan de Kamer.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 328).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
De motie van het lid Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering een sanctiebeleid op te stellen voor scholen die, ondanks de aangenomen moties, nog steeds een eigen bijdrage vragen aan ouders van hoogbegaafde kinderen, en deze met de Kamer te delen voor het voorjaarsreces van 2020.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 341).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
De Tweede Kamer verzoekt de regering de lesuitval en de geschatte effecten op de kansenongelijkheid te monitoren, en de Kamer hierover te informeren voor het einde van het kalenderjaar.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 225).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 3 december (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 566).
De motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering de huidige thuiszittersproblematiek regionaal in kaart te brengen en te categoriseren naar redenen van thuiszitten en ondersteuningsvraag; verzoekt de regering tevens ervoor zorg te dragen dat in samenspraak met betrokken partijen alle dossiers van thuiszitters opnieuw bekeken worden, met als doel het in gezamenlijkheid vinden van een passende plek in ons onderwijs.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 350).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 24 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 26695, nr. 134).
Motie van het lid Ploumen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om een nationaal plan onderwijs op te stellen waarin in ieder geval leerachterstanden zo veel mogelijk worden voorkomen en ingehaald, de ventilatie in scholen op orde wordt gebracht, crisisbanen worden ingezet om leraren te ontlasten, ouders meer worden ondersteund bij	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 884).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII nr. 185).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
het geven van thuisonderwijs door middel van corona-verlof en de voorbereidingen worden getroffen om scholen wanneer veilig te heropenen mede door de inzet van sneltesten, en de Kamer hier zo spoedig mogelijk over te informeren.		
De Tweede Kamer verzoekt de regering de belangenvertegenwoordiging van de leerlingen van het vso te ondersteunen en deze een plek te geven aan alle relevante tafels.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 217).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 573).
De motie van de leden Westerveld en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering in gesprek te gaan met het onderwijsveld en uitvoeringsorganisaties over hoe de professional centraal wordt gesteld, zodat bij de aanvraag voor extra ondersteuning een verklaring van de docent of schoolleider waar mogelijk voldoende is.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 294).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
De motie van de leden Beertema en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering verzoekt de regering met een actieplan te komen om nog voor het einde van de regeerperiode het aantal thuiszitters in ieder geval ten minste te halveren.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 346).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 24 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 26695, nr. 134).
Motie van de leden Westerveld en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de Minister, de Kamer te informeren met welk concreet voorstel hij gaat komen om dit soort Veilig Thuismeldingen bij geschillen over passend onderwijs te voorkomen, met daarbij een tijdsplan qua implementatie.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 383).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 576).
De motie van de leden Meenen en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering tegelijk met de evaluatie van de Wpo ook een inventarisatie van de behoefte aan speciaal onderwijs op de BES-eilanden te maken, en deze aan de Kamer te doen toekomen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 145).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 3 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 208).
De motie van het lid Van den Hul c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering om erop toe te zien dat kinderen met een speciale zorgbehoefte zo veel als redelijkerwijs mogelijk een onderwijsaanbod kunnen krijgen binnen redelijke afstand van huis.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 325).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
Motie van het lid Kwint c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering in kaart te brengen in hoeverre een regio-overstijgende specialistische school zoals het Hoenderloo College een bijdrage kan leveren aan het wegwerken van deze wachtlijsten; verzoekt de regering tevens, in overleg met de gemeente Apeldoorn en diverse aanbieders van speciaal onderwijs ervoor zorg te dragen dat de speciale functie van het huidige Hoenderloo College bewaard blijft in de vorm van een school voor speciaal onderwijs.	(Kamerstukken II 2019/20, 27020, nr. 114).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering een brede coalitie op te bouwen in ieder geval bestaande uit leraren, schoolleiders, ouders, leerlingen, besturen, gemeenten, kinderopvang en (jeugd)zorg om tot inclusief en goed onderwijs voor ieder kind te komen.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 327).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
Motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de twee keer 20 miljoen euro in te zetten om kinderen te helpen die nu thuiszitten, bijvoorbeeld door hen van middelen en begeleiding te voorzien.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 47).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 24 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 26695, nr. 134).
De motie van de leden Rudmer Heerema en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om samen met de desbetreffende samenwerkingsverbanden, scholen, ouders en eventuele andere betrokkenen te werken aan een passend onderwijsaanbod specifiek voor hoogbegaafde kinderen dat aansluit op de behoefte van deze kinderen, en hierover de Kamer voor de zomer van 2020 en daarna periodiek te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 340).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
De motie van de leden Westerveld en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering in kaart te brengen wat de kosten van samenwerkingsverbanden zijn.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 318).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
De Tweede Kamer verzoekt de regering om, in samenwerking met gemeentes, leerlingen met leerachterstanden te identificeren en te onderzoeken hoe deze kwetsbare jongeren kwalitatief onderwijs (in kleine groepen) op locatie kunnen blijven volgen om	(Kamerstukken II 2021/21, 25295, nr. 861).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 185).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
leerachterstanden weg te werken en eventuele verdere leerachterstanden te voorkomen, rekening houdend met de coronamaatregelen.		
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering (constaterende dat de regering het voornemen heeft om in twee regio's pilots op te zetten en daarmee ruimte te bieden om de collectieve financiering van zorg in onderwijs in de praktijk vorm te geven), elke regio die verzoekt om een pilot en de daarbij horende regelruimte die gelegenheid te geven, en de mogelijkheid daartoe actief bekend te maken.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 353).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 18 juni 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 361).
Motie van de leden Tielen en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering opnieuw in gesprek te gaan met gemeenten en gezamenlijk de overbodige bureaucratie uit de plannen tegen laaggeletterdheid te snijden, en de Kamer voor het einde van dit kalenderjaar hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 28760, nr. 104).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
De motie van de leden Kwint en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om er zorg voor te dragen dat docenten en studenten via de medezeggenschap betrokken worden bij het besluit van colleges van bestuur bij het schrappen of samenvoegen van opleidingen.	(Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 453).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
De motie van de leden Westerveld en Özdi; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in overleg met studentenorganisaties en de MBO Raad een handreiking op te stellen voor de deelnemersraden en ondernemersraden over hoe zij om kunnen gaan met de verschillende opties voor medezeggenschap bij samenwerkingscolleges.	(Kamerstukken II 2017/18, 34691, nr. 11).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
De motie van de leden Kuik en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in kaart te brengen wat er, zowel financieel als juridisch, nodig is om meesteropleidingen te introduceren in het bekostigde onderwijsstelsel, dit met branches en de MBO Raad te bespreken en voor de zomer van 2020 aan de Kamer voor te leggen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII, nr. 57).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 478).
Motie van de leden Kuiken en Smals; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in kaart te brengen welke knelpunten er zijn en welke oplossingen er gevonden kunnen worden voor het volgen van keuzedelen bij een andere instelling, en de Kamer hier voor het zomerreces over te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 31289, nr. 452).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 2 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 495).
De motie van het lid Kuik; De Tweede Kamer verzoekt de regering om weerbaarheidslessen als het gaat om drugs en ondermijning onderdeel te laten zijn van de strategie om het ronselen van jongeren te voorkomen.	(Kamerstukken II 2019/20, 29240, nr. 116).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 30 juni 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 29240, nr. 120).
De motie van het lid Smals c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in samenwerking met de MBO Raad beleid te ontwikkelen om ouderbetrokkenheid te stimuleren om zo voortijdig schoolverlaten te verminderen, en de Kamer voor de zomer van 2020 daarover te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 26695, nr. 129).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 29544, nr. 1019).
De motie van de leden Kwint en Özdi; De Tweede Kamer verzoekt de regering om samen met enkele gemeenten en MBO's een proef vorm te geven om studenten na het behalen van een entreeopleiding of mbo niveau 2-opleiding nog twee jaar te laten begeleiden bij hun start op de arbeidsmarkt en hierover in de jaarlijkse brief over voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie voorjaar 2018 over te rapporteren.	(Kamerstukken II 2017/18, 34775 VIII, nr. 120).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 12 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 26695, nr. 133).
De motie van de leden Van Meenen en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met Dedicon hun taak uit te breiden en toestemming te geven om de bestemmingsreserve aan te wenden voor de benodigde middelen.	(Kamerstukken II 2018/19, 34638, nr. 5).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 389).
De motie van de leden Özdi en Kuik; De Tweede Kamer verzoekt de regering om instellingen te stimuleren om ongebruikte onderwijsbenodigdheden van studenten terug te nemen.	(Kamerstukken II 2018/19, 31524, nr. 409).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 498).
De motie van de leden El Yassini en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering om scholen te verplichten lesmaterialen of boeken die niet ter ondersteuning van de les zijn gebruikt, terug te kopen van studenten.	(Kamerstukken II 2018/19, 31524, nr. 413).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 498).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering op korte termijn in gesprek te gaan met onderwijs-instellingen en werkgeversorganisaties en hen op te roepen meer passende stageplekken te creëren voor mbo-studenten en daarover de Kamer te informeren voor de zomer van 2020.	(Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 450).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, nr. 1009).
De motie van de leden Wiersma en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering een onderzoek te doen naar meerwaarde van internationalisering bij specifiek mbo-instellingen in grensregio's, met daarin specifiek meegenomen hoe we meer Duitse mbo-studenten kunnen stimuleren om te studeren in Nederland en andersom, en hierover de Tweede Kamer te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 36).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
Motie van het lid Bruins c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de subsidie voor het Meld- en expertisepunt specialistisch vakmanschap te continueren voor de jaren 2021 en 2022 met € 200.000 per jaar en de dekking hiervoor te zoeken op artikel 4 van de begroting (middelbaar beroepsonderwijs).	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 77).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 30012, nr. 135).
Motie van het lid Van der Molen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de MBO Card in stand te houden en deze middelen niet toe te voegen aan de koepelregeling cultuureducatie.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 88).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
De motie van de leden Kwint en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering in kaart te brengen wat de aard is van deze extra activiteiten en wat de gevolgen zouden zijn van het afschaffen van de vrijwillige bijdrage in het mbo, en de Kamer hier in het voorjaar van 2020 over te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 452).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 498).
De motie van het lid Smals; De Tweede Kamer verzoekt de regering om bij de evaluatie van het «servicedocument schoolkosten» expliciet de aanbeveling van de JOB mee te nemen in hoeverre het mogelijk is om mbo-studenten de mogelijkheid te bieden om per onderwijsperiode materialen aan te schaffen in plaats van voor het gehele jaar.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 198).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 498).
De motie van de leden Paternotte en Tielen; De Tweede Kamer verzoekt de regering samen met Codam te onderzoeken op welke wijze jongeren in het eerste deel van het Codamonderwijsprogramma een volwaardige startkwalificatie kunnen behalen, en met Codam, werkgevers en de VNG een alternatieve tegemoetkoming in het levensonderhoud voor jongeren te verkennen.	(Kamerstukken II 2019/20, 32637, nr. 398).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 20 augustus 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 32637, nr. 425).
Motie van het lid Kuik; De Tweede Kamer verzoekt de regering voor de begrotingsbehandeling 2021 de Kamer te informeren over de bestuurlijke afspraken met de gemeenten waarbij expliciet wordt gemaakt hoe de middelen voor laaggeletterdheid ingezet worden en hoe daarbij met name de NT1-groep bereikt kan worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 28760, nr. 103).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
Motie van de leden Van den Hul en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te waarborgen dat mbo-instellingen deze mbo-studenten ook tijdens de stages ten minste basisondersteuning bieden.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 374).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 389).
De motie van de leden Kuik en Smals; De Tweede Kamer verzoekt de regering om voor de zomer van 2020 het wetsvoorstel verlengde kwalificatieplicht naar de Kamer te sturen.	(Kamerstukken II 2019/20, 26695, nr. 128).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 juli 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
De motie van het lid El Yassini; De Tweede Kamer verzoekt de regering proactief in samenwerking met gemeenten dit knelpunt (de verschillen in de indeling van de RMC- en arbeidsmarktregio's) op te lossen en de regio's zodanig op elkaar af te stemmen dat gemeenten een integraal beleid kunnen voeren.	(Kamerstukken II 2017/18, 34812, nr. 10).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de regeling van 2 april 2020 over voortijdig schoolverlaten (Stcrt-2020-20218).
De motie van de leden Van den Hul en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering het Rijkstraineeshipprogramma te herzien en daarbij in kaart te brengen wat er nodig zou zijn om deze middelen een uitbreiding ook toegankelijk te maken voor studenten in het middelbaar en hoger beroepsonderwijs.	(Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 448).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de leden Kuik en Smals; De Tweede Kamer verzoekt de regering om een strategie «kansopleidingen» op te stellen waarin geschetst wordt wat er nodig is om opleidingen aantrekkelijker te maken; verzoekt de regering tevens, om deze strategie voor de zomer van 2020 naar de Kamer te sturen.	(Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 454).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
De motie van de leden Amhaouch en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in kaart te brengen welke drempels bedrijven ervaren wanneer zij een bijdrage willen leveren aan het techniekonderwijs, en hoe deze kunnen worden weggenomen.	(Kamerstukken II 2019/20, 32637, nr. 392).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 27 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 32637, nr. 438).
Motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering met scholen, politie en het Openbaar Ministerie in gesprek te gaan om het doen van aangifte zo laagdrempelig mogelijk te maken; verzoekt de regering, te bewerkstelligen dat bij door SBB geconstateerde discriminatie het slachtoffer maximaal wordt ondersteund zodat – wanneer het slachtoffer dit wil – er door het slachtoffer aangifte wordt gedaan en een klacht wordt ingediend bij het College voor de Rechten van de Mens.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 205).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
De motie van de leden Van Meenen en Jasper van Dijk; De Tweede Kamer constaterende dat, anders dan in het primair- en voortgezet onderwijs, er geen instemmingsrecht is van de medezeggenschap op fusies in het middelbaar beroepsonderwijs; verzoekt de regering, een voorstel uit te werken voor een wettelijk instemmingsrecht op fusies voor medezeggenschapsraden in het mbo.	(Kamerstukken II 2013/14, 31288, nr. 380).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
De motie van het lid Straus c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om: 1.in overleg te treden met de ambassade van Duitsland om te kijken hoe het belang van het beheersen van de Duitse taal in Nederland beter onder de aandacht kan worden gebracht; 2.het «Mach mit!»-programma bij scholen onder de aandacht te brengen en op die manier studenten te enthousiasmeren voor het vak Duits.	(Kamerstukken II 2013/14, 31524, nr. 203).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
Motie van de leden Klaver en Jetten; De Tweede Kamer verzoekt de regering om voor het eind van januari sneltestlocaties op te zetten op mbo-, hbo-, en wo-instellingen die dit willen, met als doel het frequent testen van studenten en docenten, wat meer ruimte kan bieden voor regulier onderwijs en het fysiek doorgang vinden van de tentamenwaken.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 781).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief t van 23 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 995).
Motie van de leden Futselaar en Van den Berge; Tweede Kamer verzoekt de regering, in gesprek te gaan met JOB, MBO Raad en SBB om ervoor zorg te dragen dat de kosten voor de aanvraag van een vog niet voor de rekening van de mbo-student komen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31289, nr. 453).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 498).
De motie van de leden Berge en Kuik; De Tweede Kamer verzoekt de regering SBB in samenwerking met mbo-studenten een app te laten ontwikkelen waar studenten op laagdrempelige wijze melding kunnen doen van (vermoede) stagediscriminatie en deze app te koppelen aan het meldpunt bij SBB, zodat een goed beeld kan ontstaan van aard en omvang van stagediscriminatie bij mbo-studenten.	(Kamerstukken II 2019/20, 35252, nr. 15).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 2 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 477).
De motie van het lid Van den Berge; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in samenspraak met JOB, SBB en MBO Raad te komen tot kaders voor een keuzedeel waarbinnen zeggenschap een specifiek aandachtsgebied is.	(Kamerstukken II 2019/20, 35252, nr. 16).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
De motie van de leden Renkema en Hijnk; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met MBO Raad, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en mbo-studenten in gesprek te gaan over de vraag hoe het Landelijk Meldpunt Zorg (LMZ) beter onder de aandacht van mbo-studenten gebracht kan worden; verzoekt de regering tevens of de klachten over zorgstages betrokken kunnen worden bij vernieuwing van de accreditatie en de Tweede Kamer hierover voor de zomer te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 29282, nr. 404).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 29282, nr. 420).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Jetten en Dijkhoff; De Tweede Kamer verzoekt de regering om een garantiefonds voor grote evenementen en festivals in te richten dat erop gericht is onverzekerbare risico's af te dekken, en dit besluit te nemen voor 1 februari 2021.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295 , nr. 878).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 19 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35420 , nr. 309).
Motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met de publieke omroep te komen tot een afspraak waarin artiesten gewoon fatsoenlijk betaald worden voor hun diensten.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 132).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 32827 , nr. 214).
Motie van het lid Van den Berge c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering erop toe te zien dat rechthebbenden worden betrokken in de gesprekken op basis van het bibliothekenconvenant, zodat concrete afspraken gemaakt kunnen worden over het afdragen van leenrechtvergoedingen bij uitleningen vanuit de Bibliotheek op school, met als doel dat rechthebbenden ten minste vanaf 1 januari 2021 vergoedingen zullen ontvangen.	(Kamerstukken II 2020/21, 33846 , nr. 61).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 396).
Motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer constaterende dat mbo-studenten lang niet altijd dezelfde korting op hun studiemateriaal kunnen ontvangen als studenten in het hoger en wetenschappelijk onderwijs; overwegende dat dit oneerlijk is, verzoekt de regering de knelpunten die dit veroorzaken in kaart te brengen en met aanbieders van studiemateriaal in gesprek te gaan om dit te verbeteren.	(Kamerstukken II 2020/21, 33846 , nr. 65).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 april 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 33846 , nr. 66).
Motie van het lid Yesilgöz-Zegerius c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering uiterlijk begin februari 2021, onder andere samen met PersVeilig en nieuwsorganisaties/ uitgeverijen te onderzoeken hoe freelancejournalisten (financieel) ondersteund kunnen worden bij het nemen van benodigde voorzorgsmaatregelen en/of beveiligingsmaatregelen na bedreiging, bijvoorbeeld door het samen met betrokken partijen realiseren van een voorziening in beheer van PersVeilig en hieraan een relevante bijdrage te leveren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VI , nr. 34).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 31 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VI , nr. 104).
Motie van het lid Ellemée c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de verschillende betrokken organisaties de opdracht te geven om tot één gezamenlijk programma leesbevordering te komen waarin ook aansluiting is met Cultuureducatie met kwaliteit.	(Kamerstukken II 2018/19, 32820 , nr. 310).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 13 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 28760 , nr. 105).
Motie van de leden El Yassini en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering tevens ervoor zorg te dragen dat de btw-verlaging op digitale publicaties ook daadwerkelijk tot een prijsverlaging van publicaties leidt door in gesprek te gaan met uitgeverij, ze duidelijk te maken dat de btw-verlaging is bedoeld voor de consument en hierbij het middel naming-and-shaming niet te schuwen; verzoekt de regering tevens, om de eventuele financiële ruimte die binnen de begrotingen van bibliotheken zou ontstaan door de prijsdalingen, in te zetten voor de verhoging van het aanbod van content jeugd binnen e-books voor de openbare bibliotheek naar 75%.	(Kamerstukken II 2020/21, 33846 , nr. 60).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 5 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 407).
Motie Jasper van Dijk; De Tweede Kamer verzoekt de regering sponsoring van en sluikreclame in op kinderen gerichte video's op videoplatforms aan banden te leggen met bijvoorbeeld sancties.	(Kamerstukken II 2019/20, 32827 , nr. 188).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 20 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35361 , nr. 25).
Motie van de leden Kwint en El Yassini ; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met spoed in gesprek te gaan met de betrokken branches, zoals die zich verenigd hebben in de campagne Bewaar je ticket, om zo spoedig mogelijk in kaart te brengen wat nut, noodzaak en geschatte kosten van een zogenaamde voucherbank, zoals ook ingericht voor de reisbranche, zouden kunnen zijn.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 105).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 184).
Motie El Yassini; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te inventariseren hoe vaak online-influencers reclame maken voor onvrije landen zonder dat dit inzichtelijk wordt gemaakt voor hun volgers, en hierover de Kamer te rapporteren.	(Kamerstukken II 2019/20, 32827 , nr. 190).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 20 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35361 , nr. 25).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van het lid Geluk-Poortvliet ; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken wat er nodig is om de toekomst van de bladmuziekcollectie van de Stichting Omroep Muziek en de toegang daartoe veilig te stellen, en de Kamer daarover voor 1 februari 2021 te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 103).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 32827, nr. 214).
Motie van het lid Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering via het Beloningskader Presentatoren Publieke Omroep of anderszins ervoor zorg te dragen dat niemand die voor de publieke omroep werkt, of dit nu in dienstverband of in opdracht is, meer geld betaald krijgt voor zijn werkzaamheden voor de publieke omroep dan de WNT-norm.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 130).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 32827, nr. 214).
Motie van het lid Van den Berge c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering de bestaande uitzondering in artikel 45d, tweede lid, Auteurswet op een proportionele en billijke vergoeding voor video on demand weg te nemen, zodat de verplichte collectieve uitoefening van de vergoedingsaanspraak voor filmmakers en -acteurs mogelijk wordt als filmproducenten toestemming hebben gegeven aan aanbieders van video on demand-diensten voor het beschikbaar stellen voor het publiek van hun filmwerken via die diensten	(Kamerstukken II 2020/21, 35454, nr. 9).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 19 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35554, nr. 28).
Motie van het lid Kwint c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering met journalisten, fotografen, vakbonden en andere betrokkenen te bespreken hoe minimum tarieven in de journalistieke sector zo spoedig mogelijk overeen kunnen worden gekomen en de Kamer voor de zomer van 2020 over de uitkomsten te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300VIII, nr. 133).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 19 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35554, nr. 28).
Motie van het lid Westerveld c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering onafhankelijk onderzoek te laten verrichten naar de beïnvloeding de derde geldstroom op wetenschappelijk onderzoek én een historisch overzicht betreffende de omvang van de derde geldstroom op te stellen, en vervolgens de resultaten van dit onderzoek voor 1 januari 2021 met de Kamer te delen.	(Kamerstukken II 201/20, 31288, nr. 805).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 16 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 891).
Motie van het lid Rog c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om diversiteit van de onderzoeksgroep niet mee te laten wegen als kwaliteitsaspect bij de beoordeling van onderzoeksvoorstellen, uitgezonderd programma's die expliciet gericht zijn op specifieke doelgroepen.	(Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 235).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 250).
Motie van het lid Wiersman c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om binnen het Nationaal actieplan voor meer diversiteit en inclusie geen cijfers c.q. barometer bij te houden met betrekking tot de etnische of migratieachtergrond van studenten en medewerkers; verzoekt de regering, eveneens het adviestraject aan het Rathenau Instituut met betrekking tot het verzamelen van dit soort data te staken.	(Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 230).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 250).
Motie van het lid Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering af te zien van beleidsinzet op het stimuleren van diversiteitsofficieren in het hoger onderwijs.	(Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 233).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 250).
Motie van het lid Westerveld c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering zo spoedig mogelijk met relevante stakeholders in gesprek te gaan over de vraag hoe de aanbeveling van de commissie-Weckhuysen te implementeren, om te zorgen voor een betere balans tussen middelen voor ongebonden onderzoek en strategisch onderzoek bij NWO, en de uitkomsten van dit overleg met de Kamer te delen.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 866).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 904).
Motie van de leden Van den Berge en Paternotte; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in gesprek te gaan met de kenniscoalitie om te onderzoeken hoe in de toekomst aan de 3%-norm voldaan kan worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 51).	Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 14 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 889).
Motie van de leden Van den Hul en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering de Kamer te informeren over welke maatregelen zij overweegt als de streefcijfers niet worden gehaald en daarbij ook de Westerdijk Talentimpuls te betrekken.	(Kamerstukken II 2018/19, 29338, nr. 196).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 1 september 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 29338, nr. 220).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van het lid Van den Hul c.s.; De Tweede Kamer (constaterende dat er een gat van circa €82 miljoen euro is om de vertraging van onderzoekers te dekken, hetgeen betekent dat een derde van hen geen steun ontvangt;) verzoekt de regering te onderzoeken hoe zij dit gat kan dichten zonder dit ten koste te laten gaan van de onderwijskwaliteit door bezuinigingen van instellingen of contracten die niet verlengd worden waardoor kostbaar onderzoek verloren gaat.	(Kamerstukken II 2020/21, 35750 VIII, nr. 195).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 21 mei 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35740, nr. 2).
Motie Wiersma en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering in haar toezichtkader te borgen dat de toegankelijkheid en de kwaliteit en het aanbod van het onderwijs niet mogen afhangen van het wel of niet afstaan van het intellectueel eigendom, en de Kamer voor de zomer 2020 te informeren op welke manier de regering dit gaat vormgeven; verzoekt de regering tevens, in overleg met de VSNU en DutchSE de eenduidige richtlijn al per september 2020 te borgen en daarnaast te overleggen op welke wijze studentondernemers onafhankelijk juridisch advies kan worden geboden over de beste manier waarop zij met hun eigendomsrecht kunnen omgaan, en hierover de Kamer in september 2020 te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 842).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 23 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 877).
Motie van het lid Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering actief en expliciet te toetsen en te waarborgen dat de inzet op diversiteit geen afbreuk doet aan de kwaliteit van onderwijs en onderzoek.	(Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 234).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 250).
Motie van de leden Paternotte en Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met NWO te onderzoeken of het tweejaarlijks uitzetten van de aanvraagronde voor onderzoek door consortia in de NWA bijdraagt aan de verbetering van de honoreringspercentages.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 66).	Aan de motie is uitvoering geven met de brief van 25 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 249).
De motie van het lid Vos; De Tweede Kamer verzoekt de regering om vast te houden aan de brede opvatting van valorisatie; verzoekt de regering tevens om te monitoren hoe valorisatie wordt uitgelegd bij het toekennen van NWO-subsidies, en de Kamer daarover jaarlijks te informeren.	(Kamerstukken II 2016/17, 34550 VIII, nr. 122).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 247).
Motie van de leden Wiersma en El Yassini; De Tweede Kamer(constaterende dat het oprichten van een nationaal kenniscentrum voor diversiteit onderdeel is van het Nationaal actieplan voor meer diversiteit en inclusie in het hoger onderwijs en onderzoek) verzoekt de regering, om de invulling, uitrol en instelling van een dergelijk kenniscentrum op te schorten; verzoekt de regering, eveneens om over de vervolgstappen binnen het proces van het nationaal actieplan eerst de Kamer vooraf te informeren, alvorens er volgende stappen worden gezet.	(Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 238).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 250).
Motie van de leden Westerveld en Paternotte; De Tweede Kamer, (van mening dat de alfa-, gamma- en medische wetenschappen een weergaloze bijdrage leveren aan de Nederlandse samenleving;) verzoekt de regering in de verkenning van het aangekondigde investeringsfonds deze wetenschapsgebieden expliciet mee te nemen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII, nr. 85).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35300, nr. 83).
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met de sector de wenselijkheid en de mogelijkheid te onderzoeken van een herverdeling van de over te hevelen sectormiddelen voor bèta/techniek richting algemene universiteiten.	(Kamerstukken II 2018/19, 31288, nr. 757).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 12 september 2019 (Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 784).
Motie van de leden Wiersma en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering de VSNU te vragen om bij de uitvoering van haar valorisatieagenda met relevante partijen een eenduidige richtlijn op te stellen voor studenten die met intellectueel eigendom van hen of de universiteit een bedrijf willen starten, waarin het uitgangspunt moet zijn «maximale slagingskans van het op te starten bedrijf»; verzoekt de regering tevens, te rapporteren hoe de middelen voor kennisbenutting ondernemerschap door de gehonoreerde consortia van de NWA ingezet worden.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII, nr. 43).	Aan de motie is uitvoering geven met de brief van 25 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 249).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid De Groot; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in gesprek te gaan met medische tijdschriften met als doel om de transitie naar proefdiervrije innovatie te bevorderen en drempels voor de publicatie op basis van alternatieve methodes weg te nemen, door meer transparantie te genereren over de keuze voor de methodiek (met of zonder dierproeven) en de onderliggende data.	(Kamerstukken II 2018/19, 32336, nr. 102).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 32336, nr. 108).
Motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering de problematiek van het lerarentekort in de praktijk in kaart te brengen door landelijk te gaan registreren.	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 VIII, nr. 192).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brieven van 16 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 387). en 14 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 418).
Motie van de leden Westerveld en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering om inzichtelijk te maken hoeveel geld schoolbesturen nu uitgeven aan personeel dat niet in loondienst is en dit uit te splitsen naar personeel en bestuurders zoals interim-managers.	(Kamerstukken II 2018/19, 27923, nr. 324).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 413).
Motie van de leden Van Meenen en Van Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering in te zetten op stimulering van brede brugklassen, dubbele schooladviezen en latere selectie, zodat we alle kinderen de kans bieden terecht te komen op het juiste niveau.	(Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 559).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 576).
Motie Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering (constaterende dat het kabinet ondanks een aangenomen motie nog altijd niet de actuele omvang van het lerarentekort registreert;) nu eindelijk het actuele tekort, en de manier waarop scholen dit oplossen, op een website te registreren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 165).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 14 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 418).
Motie Marijnissen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in nauw overleg met de onderwijssector, gedurende de schoolsluiting veilige alternatieven te ontwikkelen waardoor kinderen weer naar school kunnen op een manier die veilig is voor leerling en docent, en hierin mogelijkheden mee te nemen zoals sneltesten, 1,5 meter afstand, een mondkapjesplicht wanneer leerlingen niet op hun stoel zitten en bijvoorbeeld halve klassen in het lokaal terwijl de andere helft thuis de les volgt.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 882).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie van het lid Van der Staaij; De Tweede Kamer verzoekt de regering om, voor het geval dat gehele heropening op 25 januari niet verantwoord zou zijn, scenario's voor te bereiden zodat gekozen kan worden voor in ieder geval gedeeltelijke heropening, dan wel opening met aanvullende maatregelen om de veiligheid op school te waarborgen.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 889).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie van de leden Kwint en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de mogelijkheden te verkennen om de klassen op de scholen met de 10% meeste achterstandsleerlingen te verkleinen tot 23 leerlingen per klas, en de Kamer hierover voor de Tweede Kamerverkiezingen te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 62).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 12 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 27923 nr. 416).
Motie van de leden Van den Hul en Van Raan; De Tweede Kamer verzoekt de regering nog voor 12 februari een uitwerking van de aanbevelingen van de aanjager aanpak lerarentekort naar de Kamer te zenden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 161).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 april (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 417).
Motie van de leden Asscher en Pieter Heerma; De Tweede Kamer overwegende dat onderzoek uitwijst dat de leerachterstand van veel kinderen in gezinnen met laagopgeleide ouders fors is toegenomen; verzoekt de regering de Kamer zo snel mogelijk een concreet voorstel te zenden hoe deze kinderen begeleid kunnen worden en onderwijsachterstand kan worden voorkomen.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 699).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 185).
Motie van het lid Rudmer Heerema c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om conform de subsidieregeling voor dans- en muziekopleiding in het voortgezet onderwijs, een subsidieregeling in te stellen voor leerlingen in de basisschoolleeftijd, zodat zij een tegemoetkoming in de reiskosten kunnen ontvangen, en dit te dekken uit artikel I «overige subsidies».	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 538).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 569).
Motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering met voorstellen te komen om scholen te ondersteunen bij een effectieve inzet van onderwijsassistenten.	(Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 375).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 14 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 418).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Van der Graaf en Dik-Faber; De Tweede Kamer verzoekt de regering in de uitwerking van de steunmaatregelen voor de cultuursector en in samenwerking met de provincie Fryslân te borgen dat conform de afspraken uit de Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer en de motie-Dik-Faber c.s. aan de zorgplicht voor de Friese taal en cultuur wordt voldaan.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VII, nr. 79).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie van de leden Paternotte en Van den Berge; De Tweede Kamer verzoekt de regering, te onderzoeken of de basisscholen van asielzoekers-centra een vast zomerprogramma aan asielkinderen kunnen bieden tijdens zomervakanties.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 XV, nr. 16).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 19 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 577).
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de Minister, in overleg met de onderwijsinspectie te komen tot een uitvoerbaar en hanteerbaar toetsingskader voor de deugdelijkheid van onderwijskundige concepten, en de Kamer hierover voor de volgende begrotingsbehandeling te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35102, nr. 17).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 183).
Motie van het lid Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering voorrang te verlenen aan vitale sectoren ook in de verdeling van de sneltestcapaciteit.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 73).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de sneltesten, zodra ze gevalideerd zijn, onmiddellijk effectief en verantwoord in te zetten op scholen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 558).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
De motie van het lid Kuzu; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in het primair onderwijs een doel te stellen om te komen tot een evenwichtige man-vrouwverhouding bij leerkrachten en de Kamer daarover in het voorjaar van 2020 te informeren, tezamen met voorstellen hoe deze doelen bereikt gaan worden.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 89).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 3 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 30420, nr. 337).
Motie van het lid Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met het COA te zorgen voor een stabiele wiferverbinding en voldoende devices, zodat ook vluchtelingenkinderen onderwijs kunnen volgen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 171).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie van het lid Van Raan; De Tweede Kamer verzoekt de regering om mee te helpen het sponsorconvenant aan te scherpen met als doel kindermarketing buiten de deur te houden en actief toe te zien op de naleving, niet alleen bij scholen maar ook bij de aanbieders van de lespakketten.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 80).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).
Motie van het lid Rudmer Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering om het sponsorconvenant uit te breiden met een verbod op sponsoring uit onvrije landen of instanties uit onvrije landen en bij de definitie van 'onvrij land' aan te sluiten bij bijvoorbeeld het rapport 'Freedom in the World' van de Amerikaanse organisatie 'Freedom House', waarbij het gaat om landen die onze kernwaarden of vrijheden afwijzen, zoals godsdienstvrijheid, vrijheid van meningsuiting en vrijheid van vereniging.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 230).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 576).
Motie van de leden Van den Hul en Raan; De Tweede Kamer verzoekt de regering bij de presentatie van de plannen in februari reeds een schets te geven van de (structurele) financiering van de plannen en de Kamer hiervan op de hoogte te houden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 160).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 185).
Motie van de leden Bruins en Van Raan; De Tweede Kamer verzoekt de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om met 'Studenten helpen Scholieren', VSNU, VH, de universitaire lerarenopleidingen en de Pabo's tot een plan te komen om studenten die naast hun studie in het onderwijs willen werken te bereiken en te begeleiden, ondersteunen en/of helpen naar een (bij)baan in het basis- en voortgezet onderwijs.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 197).	Aan de motie is uitvoering gegeven per brief van 14 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 418).
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de middelen voor onderwijs en voor ondersteuning en zorg in onderwijs te ontschotten.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 352).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 18 juni 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 361).
Motie van de leden Rog en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering ervoor zorg te dragen dat in de nieuwe opzet van de prestatiebox middelen alleen kunnen worden	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 536).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 12 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 549).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
besteed aan het doel waarvoor zij zijn bestemd behoudens middelen die bestemd zijn voor vrije besteding zoals de werkdrukmiddelen. De motie van het lid Van der Molen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt het kabinet, te onderzoeken of een dergelijk project als Sterk in je werk ook kan worden opgezet voor het onderwijs, en de Kamer daarover voor de zomer te berichten.	(Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 403).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
Motie van de leden Asscher en Klaver; De Tweede Kamer verzoekt de regering ervoor te zorgen dat de ventilatiesystemen van alle scholen worden gecontroleerd en dat waar nodig in overleg met de GGD aanvullende maatregelen worden genomen.	(Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 473).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 augustus 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 552).
Motie van het lid Van den Hul; De Tweede Kamer (constaterende dat er nog steeds signalen zijn van leraren die worden gedwongen fysiek aanwezig te zijn op school ondanks het feit dat zijzelf of iemand in hun huishouden in de risicogroep valt voor het coronavirus; overwegende dat problemen rondom gedwongen fysieke aanwezigheid op schoolniveau moeten worden opgelost, maar idealiter zich überhaupt nooit zouden voordoen) verzoekt de regering hierover in overleg te treden met werkgevers- en werknemersorganisaties en hun te verzoeken gedwongen fysieke aanwezigheid van leraren te voorkomen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 562).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer, overwegende dat er scholen zijn die de toelating van kinderen afhankelijk maken van een verklaring waarin de ouders moeten tekenen dat ze homoseksualiteit afwijzen; verzoekt het Kabinet een eind te maken aan dit soort verklaringen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35352, nr. 33).	Aan de motie is uitvoering gegeven de brief van 18 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 572).
Motie van het lid Bruins c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de Kamer voor 1 maart aanstaande te informeren over de opzet van het nationaal programma onderwijs na corona en de ondersteuning en financiering waarop scholen voor de langere termijn kunnen rekenen, en bij uitwerking te borgen dat schoolteams de ruimte krijgen om op schoolniveau te bepalen welke interventies en maatregelen het beste werken voor hun leerlingen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 158).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 185).
Motie van de leden Westerveld en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met scholen en aanbieders van afstandsonderwijs te kijken wat nodig is om ieder kind dat tijdelijk niet naar school kan toch kosteloos afstandsonderwijs te laten volgen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35300 VIII, nr. 226).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 27020, nr. 118).
Motie van de leden Kwint en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg te treden met de vijf grote steden om in kaart te brengen in hoeveel van de noodplannen docenten in het basisonderwijs wel extra geld krijgen, maar die in het vso niet en samen met deze gemeenten deze ommissie te verhelpen.	(Kamerstukken II 2019/20, 27020, nr. 113).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
Motie van het lid Westerveld c.s. ; De Tweede Kamer (constaterende dat de Minister ruimte biedt aan scholen met een lerarentekort in de G5 om maximaal 22 uur in de maand onbevoegden in te zetten; constaterende dat deze maximaal 22 uur per maand als onderwijstijd wordt gezien; constaterende dat de eis dat deze onbevoegden een onderwijsopleiding volgen, wordt losgelaten; overwegende dat dit het beroep van leraar devalueert door les gegeven door onbevoegden ook onderwijs te noemen) verzoekt de regering om deze maximaal 22 uur niet als onderwijs te zien.	(Kamerstukken II 2019/20, 27020, nr. 112).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
Motie van de leden Van Meenen en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering een adequaat sanctiebeleid op te stellen om deze besturen alsnog te dwingen tot deelname aan de regionale samenwerking ter bestrijding van het lerarentekort.	(Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 380).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 16 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 387).
Motie van de leden Kwint en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering in het onderzoek naar de toereikendheid van de onderwijsfinanciering ook de mogelijke effecten van een minimumper-centage van de	(Kamerstukken II 2018/19, 31293, nr. 437).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 548).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
lumpsum dat in het primair en voortgezet onderwijs aan onderwijzend personeel en ondersteuning wordt uitgegeven in kaart te brengen.		
Motie van de leden Rog en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering zo spoedig mogelijk de uitkomsten van de inventarisatie over de luchtkwaliteit op scholen te delen met alle gemeenten, en hen nogmaals te wijzen op de beschikbare subsidie van 30% door het Rijk en er zowel bij gemeenten als bij schoolbesturen op aan te dringen de noodzakelijke verbeteringen van de ventilatie op scholen onverwijld door te voeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 563).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 21 mei 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 579).
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering voor- en nadelen in kaart te brengen van verschillende schaalgrootten in het onderwijs en hierbij rekening te houden met de menselijke maat, goed bestuur en regionale factoren.	(Kamerstukken II 2018/19, 35104, nr. 16).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 1 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 565).
Motie van de leden Van Meenen en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering om het deel van de prestatieboxmiddelen dat niet is aangewend voor de daartoe bestemde doelen in overleg met werknemers en werkgevers in te zetten voor het bestrijden van het lerarentekort, bijvoorbeeld door het verder verhogen van de salarissen.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 537).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 12 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 549).
Motie van het lid Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering in een aangepaste versie van de coronakaart of anderszins inzicht te verschaffen in onder welke omstandigheden het sluiten van de scholen of andere onderwijsmaatregelen overwogen zullen worden; verzoekt de regering, tevens duidelijkheid te verschaffen over de rol die GGD's hebben bij het besluit om scholen al dan niet te sluiten.	(Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 561).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie van de leden Kwint en Van Meenen; De Tweede Kamer (constaterende dat het door het Ministerie van Justitie en Veiligheid gegunde Data Protection Impact Assessment – voor intimi ook wel: DPIA – oftewel gegevensbeschermingseffectbeoordeling, zich enkel richt op Google en niet op toepassingen die in het onderwijs gebruikt kunnen worden) verzoekt de regering op korte termijn zo'n DPIA uit te voeren op alle internationale technologiebedrijven, toegespitst op toepassingen die in het Nederlandse onderwijs gebruikt worden, en de Kamer hier periodiek over te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 32034, nr. 34).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 1 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 32034, nr. 39).
Motie van de leden Van Meenen en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Leraren Maatschappijleer en inhoudelijk experts met urgentie een concrete uitwerking van de gemeenschappelijke kern voor scholen te ontwikkelen, inclusief tijdspad, waarbij het verbeteren van de burgerschapsopdracht centraal staat, en de Kamer hierover voor maart 2021 te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35352 nr. 22).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie van het lid Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken op welke manier de medezeggenschap meer te zeggen krijgt over de selectieprocedure van toezichthouders.	(Kamerstukken II 2018/19, 30079, nr. 95).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 maart 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35240, nr. 4).
Motie van de leden Rudmer Heerema en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering te borgen dat ook buitenlandse initiatiefnemers die in Nederland een nieuwe school of een nieuwe dependance willen openen, vooraf worden getoetst op hun plan hoe zij het burgerschapsonderwijs willen vormgeven.	(Kamerstukken II 2019/20, 35050, nr. 32).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
Motie van het lid Van Meenen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering deelcertificaatkandidaten in vso en vavo minimaal 2 jaar toegang te geven tot de duimregeling.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 187).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 208).
Motie van de leden Rog en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt het kabinet, om meer samenwerking tussen het speciaal onderwijs en het regulier onderwijs te stimuleren en daartoe knelpunten weg te halen, zodat meer hybride vormen van samenwerking kunnen ontstaan tussen	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 386).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 576).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
speciaal en regulier onderwijs, zoals klassen voor kinderen uit het speciaal onderwijs binnen het reguliere onderwijs, en de Kamer hierover voor 1 april 2021 te informeren.		
Motie van het lid Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering de eindtermen voor het bètacurriculum op het vmbo met prioriteit op te pakken.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293 , nr. 534).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 , nr. 585).
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering een onderzoek te doen naar het direct bekostigen van scholen in het basis- en voortgezet onderwijs en coöperatieve vormen van samenwerking, waarbij wordt betrokken hoe dit kan bijdragen aan een versterkte positie van schoolleiders en een betere verantwoording over het onderwijsgeld, en de Kamer hierover voor het eind van 2018 te informeren.	(Kamerstukken II 2017/18, 34950 VIII , nr. 10).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 212).
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering te bevorderen dat deze leerlingen blijvend kunnen beschikken over het aan hen ter beschikking gestelde device en de bijbehorende internetaansluiting.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 169).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 212).
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken of goede voorbeelden uit andere sectoren, zoals het puntenstelsel, ook ingevoerd kunnen worden in het onderwijs.	(Kamerstukken II 2018/19, 30079 , nr. 96).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 15 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31293 , nr. 548).
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om duidelijk naar de vervoerssector te communi-ceren dat leerlingen in het leerlingenvervoer vanaf 1 juli geen mondkapje meer hoeven te dragen en dus niet geweigerd kunnen worden; verzoekt de regering tevens, er ook op toe te zien dat er voldoende beschermingsmiddelen en -materialen zijn voor bestuurders en begeleiders in het leerlingenvervoer.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 193).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van het ministerie van VWS (2020D37666) van 28 september 2020 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 210).
Motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in overleg met docenten, lokale bestuurders, scholen en ouders te komen tot een aanvullend, samenhangend plan met concrete maatregelen die tot doel hebben om dit soort intimidatie tegen te gaan, moeilijke onderwerpen bespreekbaar te houden en de veiligheid van docenten zo veel als mogelijk te garanderen.	(Kamerstukken II 2020/21, 29754 , nr. 577).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 152).
Gewijzigde motie van de leden Van Meenen en Van Raan; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overeenstemming met de vakbonden, LBVSO en andere belanghebbenden te komen tot aangepaste examens, waarbij onder andere wordt gekeken naar het bieden van extra herkansingen en het toepassen van maatwerk per leerling bij het al dan niet afleggen van mondelinge examens en presentaties, en hier voor het verkiezingsreces de Kamer over te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 179).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 februari 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 442).
Motie van de leden Bruins en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering om het onderwijs structureel te faciliteren in het professionaliseren, opleiden en ondersteunen van leraren binnen het domein burgerschapsonderwijs, en de profielorganisaties daarbij te betrekken; verzoekt de regering tevens om in dit kader het bestaande aanbod extra onder de aandacht te brengen bij leraren en in overleg met het onderwijsveld te bezien of dit aanbod afdoende is, zodat leraren optimaal ondersteund worden om omstreden onderwerpen te blijven behandelen in de klas.	(Kamerstukken II 2020/21, 35352 , nr. 19).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 152).
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de inspectie in het funderend onderwijs meer onaangekondigde bezoeken te laten afleggen.	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 VIII , nr. 226).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35300 VIII , nr. 212).
De motie van het lid Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering geïndiceerde toptalenten op reguliere scholen meer ondersteuning te bieden door de faciliteiten behorende bij de beleidsregel LOOT open te stellen voor die reguliere scholen waar individuele geïndiceerde topsporttalenten onder toezicht van de stichting LOOT samen met de betreffende bereidwillige school een contract kunnen afsluiten, waardoor zowel school als topsporttalent	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 VIII , nr. 82).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
samen werken aan een zo optimaal mogelijke ondersteuning in de combinatie onderwijs en topsport. Verzoekt tevens de stichting LOOT te vragen om als expertisecentrum op te treden voor die scholen waar individuele geïndiceerde topsporttalenten een contract mee afsluiten.		
Motie van de leden Jetten en Asscher; De Tweede Kamer verzoekt de regering het kabinet, begin januari te beoordelen of het basisonderwijs en kinderopvang eerder dan 18 januari weer fysiek opengesteld kunnen worden, bijvoorbeeld maandag 11 januari.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295 , nr. 809).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).
De motie van het lid Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering na oplevering van de definitieve cijfers te laten onderzoeken of het mogelijk is veel aan de kwartiermaker betaalde salaris bij de kwartiermaker teruggevorderd kan worden.	(Kamerstukken II 2018/19, 27923 , nr. 364).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35300 VIII , nr. 212).
Motie van het lid Van Brenk; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg te treden met het voortgezet onderwijs om scholen en docenten te ondersteunen bij gevoelige onderwerpen.	(Kamerstukken II 2020/21, 29754 , nr. 568).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 152).
De motie van het lid Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering om alles in het werk te stellen en elke mogelijkheid te verkennen om de zorgelijke situatie op het Cornelius Haga Lyceum te beëindigen en tot die tijd de school intensief te volgen.	(Kamerstukken II 2018/19, 29614 , nr. 129).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 29614 , nr. 156).
De motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering alsnog de mentor of vertrouwenspersoon bij het mondeling examen in het voortgezet speciaal onderwijs toe te staan om examenvragen te herhalen en/of een verhelderende opmerking te maken, waarbij de examinerator als deskundige de integriteit van het examen bewaakt.	(Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 456).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).
Motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om aan het begin van het nieuwe schooljaar in kaart te brengen hoeveel schoolbesturen niet zelf kunnen voorzien in devices verzoekt de regering tevens, om bij de volgende Schoolkostenmonitor te onderzoeken hoe veel ouders bijdragen aan ICT-benodigdheden en devices, waar het verschil tussen kosten gerapporteerd door ouders en scholen vandaan komt, en hierbij specifiek in te gaan op de situatie van leerlingen in het VSO en thuiszitters.	(Kamerstukken II 2019/20, 32034 , nr. 37).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 27020 , nr. 118).
De motie van het lid Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering met voortvarendheid onderzoek te laten verrichten naar de reikwijdte en een wettelijke uitwerking van het toezicht op de openbare orde in het onderwijs, zowel voor bekostigde als niet-bekostigde scholen.	(Kamerstukken II 2018/19, 29614 , nr. 127).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 212).
Motie van de leden Rog en Bruin; De Tweede Kamer verzoekt de regering samen met het onderwijsveld en de Inspectie van het Onderwijs een duidelijk kader op te stellen waaruit de reikwijdte van het inspectietoezicht met betrekking tot de burgerschapsopdracht moet blijken, en de Tweede Kamer hierover voor de Voorjaarsnota te berichten.	(Kamerstukken II 2020/21, 35352 , nr. 21).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 24 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 474).
Motie van de leden Rog en Van Meenen; De Tweede Kamer spreekt uit dat naast de brede burgerschapsopdracht van het onderwijs, de kenniscomponent over democratie en rechtsstaat een sterkere positie moet krijgen in het voortgezet onderwijs, bijvoorbeeld door het vak geschiedenis en staatsinrichting en/of maatschappijleer/maatschappij-kunde over meerdere schooljaren, meerdere uren per week te verplichten, waarbij deze lessen door gekwalificeerde leraren worden gegeven en in ieder geval het thema «democratie en rechtstaat» voor alle leerlingen een volwaardig onderdeel van het examen zal worden; verzoekt de regering, hierover zo spoedig mogelijk met betrokken partijen in overleg te treden en de Kamer uiterlijk 1 april 2021 over de opbrengsten van dat overleg te informeren, zodat de opbrengst kan worden betrokken bij de onderhandelingen over een nieuw regeerakkoord.	(Kamerstukken II 2020/21, 35352 , nr. 20).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 8 maart 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31332 , nr. 105).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de leden Meenen en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering de Wet sociale veiligheid te verbreden naar leraren en onderwijsondersteunend personeel.	(Kamerstukken II 2019/20, 29240, nr. 115).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
Motie van het lid Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met het CvTE te kijken naar de beschikbaarheid van examinatoren en de mogelijkheden om voor de leerlingen voor wie het behalen van de certificaten noodzaak is vanwege vervolgoopleiding of leeftijd, wel een herkansing te bieden.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 192).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
De motie van het lid Westerveld c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met het CvTE te kijken naar de beschikbaarheid van examinatoren en de mogelijkheden om voor de leerlingen voor wie het behalen van de certificaten noodzaak is vanwege vervolgoopleiding of leeftijd, wel een herkansing te bieden.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 192).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering een wekelijks OMT-advies te vragen over de mogelijkheid om meer onderwijs op school te geven, gebruikmakend van onder andere de laatste wetenschappelijke inzichten, internationale vergelijkingen en de inzet van alle beschikbare middelen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 167).	Aan de motie is uitvoering gegeven met brief van 7 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276).
Motie Kwint c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering samen met de mbo-raad afspraken te maken dat in het geval een leerling of student afhaakt in de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding zij altijd gegarandeerd zijn van een passende plek op een vmbo, entree-opleiding of mbo niveau 2 plek.	(Kamerstukken II 2019/20, 35336, nr. 20).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 484).
Motie van het lid Van Meenen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering deelcertificaatkandidaten in vso en op de vavo de aankomende twee jaar twee herkansingen te bieden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 188).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 208).
Motie van het lid Futselaar c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in de verdere uitwerking van het nationaal plan extra waarborgen in te bouwen om te voorkomen dat onderwijsgeld weglekt naar particuliere bureaus.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 201).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 mei 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 219).
Motie van de leden Rog en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt het kabinet, om de tijdelijke wetenschappelijke curriculumcommissie de opdracht te geven: –de opbrengsten van de ontwikkelteams technisch en inhoudelijk op bruikbaarheid te beoordelen; –te adviseren over de werkopdracht aan de curriculumexperts; –de op te leveren conceptonderwijsdoelen te beoordelen en daarbij bijzondere aandacht te schenken aan het terugdringen van overladenheid en het bevorderen van kansengelijkheid; –hierbij richtinggevende aanbevelingen voor verbetering te doen aan de Tweede Kamer en het kabinet; –de Tweede Kamer en het kabinet te adviseren over de opdracht aan de permanente curriculumcommissie.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 527).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 4 februari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 574).
Motie van de leden Van Meenen en De Hoop; verzoekt de regering, bij de verdeling van de NPO-gelden de werkdruk middelensystematiek onverkort toe te passen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 231).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 25 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 255).
De motie van het lid Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering de mogelijkheden te onderzoeken hoe de schoolbesturen in rechte kunnen opkomen tegen een ander oordeel dan «zeer zwak» en daarbij mee te nemen op welke wijze de inspectie gemotiveerd dient te reageren op de zienswijze van het schoolbestuur, en de Kamer hierover binnen zes maanden te berichten.	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 VIII, nr. 222).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de centrale examens Nederlands en moderne vreemde talen in overleg met in ieder geval de Vereniging van Leraren in Levende Talen, de Raad voor de Neerlandistiek en het Meesterschapsteam Nederlands te hernieuwen en dit los te behandelen van de curriculum-herziening.	(Kamerstukken II 2020/21, 28760, nr. 109).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 9 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 585).
Motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg te gaan met docenten, hun beroepsorganisaties en vakbonden om te kijken hoe de positie van docenten ten opzichte van hun werkgever versterkt kan worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 65).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 januari 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van het lid Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering, om binnen de gefaciliteerde trainingen op het gebied van burgerschap expliciet aandacht te besteden aan handvatten hoe leraren om dienen te gaan met radicalisering binnen hun klas; verzoekt de regering, eveneens om de bekendheid bij leraren, schoolleiders en schoolbesturen te vergroten op welke manier zij het beste kunnen handelen wanneer ze te maken krijgen met gevaarlijk en geradicaliseerd gedachtegoed binnen hun lessen en op hun school.	(Kamerstukken II 2020/21, 35353 , nr. 23).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 152).
De motie van de leden Van den Hul en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met betrokken partijen te onderzoeken wat nodig is in het primair en voortgezet onderwijs om kinderen met achterstanden maatwerk te bieden, en de Kamer hierover uiterlijk 1 juli 2020 te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 170).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 10 juli 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 212).
De Tweede Kamer verzoekt de Regering voor 1 oktober aanstaande met voorstellen te komen om de aanvragen alsnog toe te kennen en de 2.400 afgewezen leraren daarover te informeren, zoals bijvoorbeeld een kasschuif waarbij een deel van de middelen voor de lerarenbeurs van volgend jaar naar voren wordt gehaald.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 215).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 22 september 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31511 , nr. 43).
Motie van de leden Asscher en Van Weyenberg; De Tweede Kamer verzoekt de regering een concreet actieplan te maken over de wijze waarop de scholen op een veilige manier open kunnen zijn, met daarin richtlijnen waarin wordt opgenomen hoe sneltesten in het onderwijs kunnen worden ingezet, een stappenplan bij welke besmettingsgraad welke maatregelen moeten worden genomen om het onderwijs door te laten gaan en hoe onderwijsachterstanden en andere schade bij kinderen zo veel mogelijk kan worden beperkt.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295 , nr. 669).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 16 november 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 154).
Motie van de leden Van der Molen en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de Minister, bij het herijkingsmoment tevens duidelijk aan te geven waarom hij al dan niet heeft besloten een extra herkansingsmogelijkheid mogelijk te maken bovenop de aanvullende waartoe de Minister al had besloten.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 172).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 12 februari 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 31289 , nr. 442).
Motie van de leden Van Meenen en Westerveld; De Tweede Kamer (constaterende dat er 282 miljoen extra is vrijgemaakt voor het voorkomen en bestrijden van achterstanden die zijn ontstaan door de coronacrisis; overwegende dat het van belang is dat deze middelen preventief ingezet kunnen worden, dus om achterstanden te voorkomen; overwegende dat het tevens van belang is dat deze middelen niet besteed hoeven te worden aan bureaucratische verantwoording maar aan onderwijs;) verzoekt de regering, de verantwoording over deze middelen te vereenvoudigen en de mogelijkheid open te stellen om de middelen ook preventief in te zetten.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 68).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 17 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 151).
Motie van de leden Van den Hul en Van Raan; De Tweede Kamer verzoekt de regering om bij de verdeling van de gelden die elke school vanaf komend schooljaar geld krijgt om leerlingen gericht te helpen specifiek scholen met veel achterstanden, tevens recht te doen aan verschillen in de mate waarin het lerarentekort het laten inlopen van opgelopen achterstanden bemoeilijkt; verzoekt de regering verzoekt de regering tevens de Kamer zo snel mogelijk te informeren over hoe dit nader uitgewerkt en gemonitord wordt.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 196).	Aan de motie is uitvoering gegeven met de brief van 21 mei 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 220).
De motie van het lid Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering (overwegende dat de overheid niet mag bepalen hóe scholen werken aan burgerschap en integratie, maar dat zij er wel op moet toezien dát scholen dat doen; constaterende dat het bevoegd gezag evident handelt in strijd met de wettelijke plicht om in enige mate gestalte te geven aan burgerschap en integratie wanneer activiteiten in de school gericht zijn tegen integratie; voorts overwegende dat het niet aannemelijk geacht mag worden dat het bevoegd gezag voldoet aan de zorgplicht voor psychische en sociale veiligheid op school wanneer	(Kamerstukken II 2018/19, 29614 , nr. 126).	Aan de motie is uitvoering gegeven door de indiening van het wetsvoorstel tot wijziging van een aantal onderwijswetten in verband met verduidelijking van de burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs op 28 november 2019 (Kamerstukken II 2019/20, 35352 , nr. 1).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
jihadisten of terroristen invloed op de school kunnen uitoefenen), op basis van de huidige onderwijswetgeving inzake burgerschap en veiligheid bekostigingssancties te treffen wanneer de genoemde situaties zich voordoen. Motie van de leden Van der Molen en Wiersma; De Tweede Kamer (constaterende dat Nederland en Vlaanderen binnen de Taalunie samen-werken om de studie van het Nederlands buiten het eigen taalgebied te promoten. constaterende dat in Europees perspectief Nederland en België extreem weinig hierin investeren en deze investering steeds minder wordt, overwegende dat met het amendement «middelen voor de internationale Neerlandistiek infrastructuur» een eenmalige additionele investering voorgesteld wordt voor de internationale neerlandistiek) verzoekt de Minister, om met haar Vlaamse collega's in gesprek te gaan om ervoor te zorgen dat ook Vlaanderen haar bijdrage levert en de Kamer voor het zomerreces hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 146).	Aan deze motie is uitvoering gegeven doordat de Tweede Kamer hierover op 8 juli 2021 mondeling is geïnformeerd tijdens het tweeminutendebat Reactie op aangenomen moties en amendementen van de afgelopen begrotingsbehandeling, het cultuurbegrotingsdebat en het mediabegrotingsdebat (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 247).

Moties (niet afgerond)

Tabel 129 Door de Staten-Generaal aanvaarde moties die nog niet zijn afgerond

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Beertema; De Tweede Kamer verzoekt de regering om bij onderwijsinstellingen indringend onder de aandacht te brengen om bij incidenten waarbij geweld, wapens en drugs betrokken zijn, altijd aangifte te doen en de rol van aangever van het slachtoffer over te nemen, met dien verstande dat het slachtoffer zelf het laatste woord heeft over wel of niet aangifte doen.	(Kamerstukken II 2019/20, 29240 , nr. 117).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd met de beleidsreactie op de Monitor Sociale Veiligheid.
De motie van de leden Bergkamp en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken in welke mate niet medisch noodzakelijke ingrepen plaatsvinden bij jonge interseksekinderen en de Kamer daarover voor de begrotingsbehandeling in 2020 te informeren.	(Kamerstukken II 2018/19, 35300 VIII , nr. 131).	Naar verwachting zal het onderzoek prevalentie genitale operaties starten in het najaar van 2021 en uiterlijk in de zomer 2022 gereed zijn. Er komt een tussentijdse rapportage richting Tweede Kamer.
De motie van het lid Van den Hul c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering een genderspecifiek onderzoek te doen naar het verband tussen financiële afhankelijkheid, partnergeweld en eengerelateerd geweld, en hoe de positie van kwetsbare vrouwen en kinderen bij de aanpak van dergelijk geweld kan worden verbeterd.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 130).	Het tweede deel van het onderzoek wordt momenteel afgerond. De verwachting is dat dit in het najaar 2021 aan de Tweede Kamer wordt gezonden.
Motie van het lid Van den Hul en Diks; De Tweede Kamer verzoekt de regering bij de aankomende tussenevaluatie van de Beijing-agenda inzichtelijk te maken wat de kabinetsbrede genderstrategie is om de verplichtingen die voortvloeien uit het Beijing Platform for Action daadwerkelijk te realiseren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 XVII , nr. 39).	Bij het opstellen van de komende emancipatienota (die de kabinetsbrede genderstrategie vormt) en na het aantreden van het nieuwe kabinet, zal rekening worden gehouden met de internationale verplichtingen inclusief de Beijing Platform for Action en de Sustainable Development Goals (SDG). Zo sluiten de gekozen emancipatie onderwerpen beter aan bij de internationale verplichtingen.
Motie van het lid Van den Berge c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in gesprek te gaan met organisaties die sociale, psychologische en economische ondersteuning bieden aan eenoudergezinnen en met voorstellen te komen om deze ondersteuning aan alleenstaande ouders te versterken.	(Kamerstukken II 2020/21, 30420 , nr. 348).	Het bestuursoverleg heeft plaatsgevonden. Als vervolg hierop wordt met gemeenten gesproken om verder te verkennen welke behoefte er is aan een landelijk (digitaal) platform voor alleenstaande moeders in combinatie met lokaal aanbod en informatie voor deze doelgroep vrouwen.
Motie van het lid Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering de sociaaleconomische Raad te vragen de mogelijk-heden te verkennen van een verlofregeling voor slachtoffers van geweld achter de voordeur van maximaal tien dagen.	(Kamerstukken II 2020/21, 30420 , nr. 350).	In overleg met SZW is afgesproken om de motie breder in te vullen, in lijn met het artikel uit het ILO Verdrag 190, over de rol van werkgevers bij huiselijk geweld. Het idee is om een onderzoeks- en adviesvraag uit te zetten, waarbij tevens gekeken wordt naar de optie van verlof.
Motie Geluk-Poortvliet/Bergkamp; De Tweede Kamer constaterende dat zowel de Raad voor Cultuur als de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed knelpunten signaleren in de uitvoering van de Erfgoedwet waaronder:	(Kamerstukken II 2020/21, 30420 , nr. 340).	OCW levert momenteel bij (de start van) verschillende onderzoeken input op het onderwerp gendergelijkheid en zorgt ervoor dat dit op de agenda staat.
• 1. Gemeenten die hun taken nu niet goed of niet goed genoeg (kunnen) uitvoeren terwijl zij er met de Omgevingswet nieuwe taken bij krijgen. • 2. Het onder druk staan van de kwaliteit van archeologisch onderzoek bij bedrijven. • 3. Te grote onzichtbaarheid van archeologie bij een breed publiek; overwegende dat de Erfgoedwet in 2021 geëvalueerd moet worden en de Minister reeds enkele onderzoeken heeft aangekondigd; verzoekt de regering de Erfgoedwet met de sector en betrokkenen breed te evalueren met aandacht voor onder andere bovenstaande knelpunten en een internationale vergelijking te maken om te leren van andere landen; verzoekt de regering voorts, de Kamer bij deze evaluatie te betrekken en voorafgaand het plan van aanpak van de evaluatie naar de Kamer te sturen.	(Kamerstukken II 2018/19, 32820 , nr. 293).	Op 29 juni 2021 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de aangepaste planning van de evaluatie Erfgoedwet, beleidsdoorlichting cultuur en Erfgoedbalans. (Kamerstukken II, 2020/21, 32820 , nr. 437). De uitkomst van deze onderzoeken worden in 2022 gedeeld met de Tweede Kamer.
Motie van de leden Van den Hul en Belhaj; (overwegende dat vanuit de cultuursector het initiatief is ontstaan om met een aanvullende routekaart te komen, waarin mogelijkheden komen om op een veilige manier meer publiek toe te laten bij concerten en voorstellingen) verzoekt het kabinet, in gesprek te gaan met de initiatiefnemers over	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 110).	De Tweede Kamer wordt in september 2021 door het ministerie van VWS geïnformeerd over de uitvoering van deze motie.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
hoe de voorstellen van deze aanvullende routekaart van de culturele sector aan kunnen sluiten op de huidige routekaart.		
Motie lid Beckerman c.s. De Tweede Kamer verzoekt het kabinet het belang van de popsector te onderschrijven; –in overleg met gemeenten en provincies te komen tot een gedeelde visie op wat nodig is voor een levendige popcultuur; –tevens in overleg met de sector in kaart te brengen of en hoe binnen het generiek cultuurbeleid een breder investeringsfonds, versterking van de popkoepels, een richtsnoer voor honoraria en uitbreiding van de programma's die bedoeld zijn om muziekinstrumenten beschikbaar te stellen, de popketen kunnen versterken.	(Kamerstukken II 2020/21, 35813 , nr. 3).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Aukje de Vries c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering vóór 13 augustus aanstaande op basis van de lessen vanuit de fieldlabs de afgelopen weken en de gesprekken met de evenementensector zo snel mogelijk testen voor toegang mogelijk te maken voor evenementen en festivals, zodat deze veilig georganiseerd kunnen worden; verzoekt de regering, dit voorstel te voorzien van een OMT-advies.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295 , nr. 1361).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van het lid Van Raan c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in gesprek te gaan met de Sociaal Creatieve Raad en te bespreken hoe de Sociaal Creatieve Raad bij vraagstukken van maatschappelijk belang betrokken kan worden.	(Kamerstukken II 2019/20, 32820 , nr. 368).	Naar aanleiding van de motie heeft er een kennismakingsgesprek plaatsgevonden. Het gesprek heeft ertoe geleid dat er nu op ambtelijk niveau gesprekken met SCR plaatsvinden. Hierin wordt met SCR gespard over de rol van de SCR en hoe zij deze kunnen vormgeven. En daarnaast leveren deze gesprekken waardevolle input op voor beleidsontwikkeling op het gebied van de inzet van creatieve industrie voor maatschappelijke vraagstukken. De Tweede Kamer zal in het najaar 2021 hierover geïnformeerd worden.
De motie van het lid Wuite c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in samenwerking met de culturele en creatieve sector en lokale overheden voorstellen te verkennen voor herstel om de sector sterker uit de crisis te laten komen, waarbij in ieder geval aandacht is voor een verbeterde arbeidsmarktpositie voor makers en zzp'ers, inclusief het naleven van de Fair Practice Code, het verstevigen van de sector in maatschappelijke vraagstukken en cultuureducatie, en het vergroten van het verdienvermogen met een financieel gezonde infrastructuur; verzoekt de regering tevens, de Kamer over de stand van zaken vóór de begrotingsbehan-deling cultuur 2022 te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 424).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Ploumen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering te verkennen of de cultuursubsidieperiode eenmalig verlengd kan worden met een periode van twee jaar en deze tijd te benutten om het bestel te evalueren, en de Kamer hier voor de begrotings-behandeling cultuur over te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 419).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie het lid Werner c.s. De Tweede Kamer verzoekt de regering de mogelijkheden te verkennen van een langjarige verhoging van het indemniteitsplafond als onderdeel van de algemene verkenning naar het herstel van de culturele en creatieve sector.	(Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 422).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Kops en Beertema; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken wat een voltijdbonus van 5% per kwartaal kost, oplevert en hoe dit uitgevoerd zou kunnen worden.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII , nr. 33).	Bij brief van 9 december 2020 heeft de minister de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken (Kamerstukken II 2020/2021, 27923 , nr. 413). Adviesaanvraag over o.a. de voltijdsbonus is in samenwerking met VWS verstuurd aan het College voor de Rechten van de Mens. Het advies wordt verwacht in het najaar van 2021 en dan zal de Tweede Kamer geïnformeerd worden.
De motie van de leden Straus en Ypma; De Tweede Kamer verzoekt de regering te zorgen dat scholen hun jaarverslagen en inspectierapporten op hun website publiceren.	(Kamerstukken II 2014/15, 34000 VIII , nr. 56).	Het wetsvoorstel is aangenomen en is op 1 januari 2021 in werking getreden. In het najaar van 2021 wordt de Regeling Jaarverslaggeving onderwijs hierop aangepast voor het verslagjaar 2021 en verder.
De motie van het lid Bruins c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering te verkennen hoe ook voor kleine scholen meer maatwerk in de regelgeving kan worden aangebracht als het gaat om verantwoording en medezeggenschap.	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 VIII , nr. 74).	De Tweede Kamer wordt einde van 2021 op basis van de uitkomsten van de pilot en de verwerkingsresultaten over deze motie geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Peters en Van der Woude; De Tweede Kamer verzoekt de regering om bij de rapportage aan de Kamer de voortgang van de individuele instellingen en de financiële voortgang hierin mee te nemen indien de jaarverslagen daartoe aanleiding geven.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 273).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van de leden Molen en Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering om onderzoek te doen hoe niet-bekostigd onderwijs van grotere meerwaarde kan zijn voor studenten; verzoekt de regering, bij de verduidelijking in de WHW over het verzorgen van onderwijs aan de doelgroep (werkende) volwassenen door instellingen in het hoger onderwijs voldoende waarborgen op te nemen om een gelijk speelveld tussen bekostigde en niet-bekostigde onderwijsinstellingen te garanderen.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 810).	Bij de (mogelijke) verduidelijking in de WHW zal worden ingegaan op het speelveld van bekostigde en niet-bekostigde instellingen. Dit wordt overgelaten aan een nieuw kabinet.
De motie van het lid Rudmer Heerema c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering per direct een plan van aanpak te maken om een gespecialiseerde pabo gericht op het jongere en oudere kind te creëren en per zomer 2020 een experiment te starten waarbij pabo-instellingen op vrijwillige basis kunnen deelnemen aan een pilot voor een gespecialiseerde pabo gericht op het jongere en oudere kind, en de eventuele toelatingseisen en bevoegd gezag daarop aan te passen; verzoekt de regering tevens, om per collegejaar 2021–2022 de gespecialiseerde pabo gericht op het jongere en oudere kind voor alle pabo-instellingen mogelijk te maken, en de Kamer voor 1 januari 2021 te informeren over de voortgang hierop.	(Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 401).	Over de uitvoering van deze motie is de Tweede Kamer geïnformeerd bij brief d.d. 17 maart 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 409). Over de voortgang in de brief lerarenbeleid en onderwijsarbeidsmarkt d.d. 9 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 417). Uitvoering pilots eerste jaar wordt geëvalueerd, en lopen door in studiejaar 2021-2022.
Motie van het lid El Yassini; De Tweede Kamer vraagt de regering te onderzoeken of de aanpak zoals die plaatsvindt in het Toptraject van Saxion aanknopingspunten biedt voor trajecten gericht op doorstroom naar het hoger onderwijs wo, naar de associate degree, en wat voor die samenwerking, ook bestuurlijk, dan eventueel geregeld moet worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35606, nr. 26).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Rog en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de instellingen te vragen om bij de inschrijving van studenten een vraag op te nemen over het opleidingsniveau van de ouders.	(Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 236).	De privacy impact analyse staat uit voor een reactie bij de Vereniging Hogescholen en de VSNU. Er is een uitvoeringstoets gevraagd aan Studielink. In het najaar 2021 wordt een reactie naar de Tweede Kamer gestuurd.
Motie van de leden Peters en Van der Woude; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te onderzoeken hoe voor instellingen die een opleiding aanbieden in het buitenland middels de 25%-mogelijkheid wettelijk verplicht kan worden dat studenten 25% van het onderwijs fysiek in Nederland volgen, en de Kamer hierover voor de begrotingsbehandeling te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35830 VIII, nr. 21).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Paternotte en Van der Woude; De Tweede Kamer verzoekt de regering de hogescholen en universiteiten actief te ondersteunen om studentenuitwisselingen zo veel mogelijk doorgang te laten vinden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35830 VIII, nr. 9).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van de leden Van Meenen en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering er voor te zorgen dat het voor onderwijsinstellingen niet mogelijk is om meer instellingscollegegeld dan de bekostiging van de opleiding en het tarief ter hoogte van het wettelijk collegegeld te vragen.	(Kamerstukken II 2017/18, 315524, nr. 357).	Motie in uitvoering via maximering instellingscollegegeld. Invoering afhankelijk van voortgang WTT.
Motie van het lid van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering de bekendheid van het levenlanglerenkrediet en de STAP-regeling te vergroten voor bovenstaande categorieën personen die niet in loondienst zijn – bijvoorbeeld door het inzetten van ambassadeurs – en de Kamer hier voor het einde van het jaar over te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 30012, nr. 131).	De Tweede Kamer is bij brief van 13 november 2020 (Kamerstukken II 22/21, 30012, nr. 135). geïnformeerd over de aanpak. In voorbereiding is een campagne in 2021 met communicatie-activiteiten rond leven lang ontwikkeld waaronder aandacht voor het levenlanglerenkrediet en groepen die minder gebruik maken van scholing.
Motie van het lid Van der Molen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om voor de mbo'ers die doorstromen naar het hbo de 1 februari-regeling aan te passen naar een 1 september-regeling en dit wetsvoorstel zo spoedig mogelijk naar de Kamer te sturen, waarbij de extra kosten gedekt worden uit de lumpsum van het hoger beroepsonderwijs (artikel 6).	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 55).	Het wetsvoorstel wordt uitgewerkt en is in de zomer 2021 in internetconsultatie gegaan. De Tweede Kamer wordt naar verwachting met het wetsvoorstel rond het kerstreces geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van het lid Paternotte; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te verkennen hoe de onderzoeksbekostiging voor hogescholen met wo-opleidingen in de toekomst mogelijk gemaakt kan worden, en de Kamer daar voor de zomer van 2021 over te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35582 , nr. 14).	Momenteel worden gesprekken gevoerd met de betrokken instellingen en de koepelorganisaties. In het najaar van 2021 wordt de Tweede Kamer per brief geïnformeerd.
De motie van het lid Van Meenen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in het najaar met voorstellen te komen die eisen stellen aan de onderbouwing van gehanteerde selectiecriteria, gericht op kansengelijkheid en de kwantiteit van selectiecriteria te maximaliseren.	(Kamerstukken II 2018/19, 31288 , nr. 713).	De Tweede Kamer is geïnformeerd over de stand van zaken bij brief van 8 oktober 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 883).
De motie van het lid Wiersma c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met studentenorganisaties en instellingen, te komen tot een nadere aanpak voor het profileringsfonds en daarin mee te nemen hoe de bekendheid wordt vergroot, hoe additionele ontmoedigende eisen worden voorkomen, hoe toereikendheid decentraal wordt geborgd en dat eventuele concurrentie tussen categorieën overmacht en niet-overmacht wordt geïnventariseerd en de Kamer over deze aanpak te informeren voor de zomer van 2020.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII , nr. 45).	De Tweede Kamer wordt hierover in het najaar van 2021 geïnformeerd.
Motie van de leden Wiersma en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering de pilot Flexstuderen zo snel als mogelijk wettelijk te verankeren, zodat in ieder geval uiterlijk per 1 september 2023 het betalen per studiepunten structureel mogelijk wordt bij alle opleidingen en instellingen; verzoekt de regering tevens, om op basis van de tussenevaluatie van de pilot Flexstuderen het wetsvoorstel voor het wettelijk verankeren van de pilot voor te bereiden en als nodig de eindevaluatie te vervroegen.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288 , nr. 841).	Het onderzoek van Berenschot over wat voor gevolgen flexstuderen heeft op de organisatie, administratie en financiën van flexstuderen is in februari 2021 opgeleverd. De eindevaluatie wordt naar verwachting begin oktober afgerond en medio oktober 2021 naar de Tweede Kamer gestuurd.
Motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met wetenschappers, docenten en studenten in gesprek te gaan met het oog op modernisering van de wetgeving.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 87).	Per 1 februari is een evaluatie naar de Wet versterking bestuurskracht gestart. In dat kader worden ook verdere gesprekken gevoerd met studenten, docenten en onderzoekers over de modernisering van wetgeving. De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over de uitvoering van de motie inzake modernisering van wet- en regelgeving.
Motie van het lid Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering om verschillende scenario's uit te werken om sneller in te kunnen grijpen in het geval van discriminatoire uitspraken binnen het hoger onderwijs, door zowel te kijken naar mogelijkheden om de procedure binnen de Wet bescherming graden en namen hoger onderwijs te verbeteren, alsook naar andere wettelijke mogelijkheden, en de Kamer hierover te informeren in het voorjaar van 2021.	(Kamerstukken II 2020/21, 35582 , nr. 20).	In het kader van het onderzoek naar andere wettelijke mogelijkheden wordt overleg gepleegd met het ministerie van Justitie en Veiligheid, teneinde de mogelijkheid van direct beroep bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State te verkennen om zo de procedure tot ingrijpen te versnellen. De Tweede Kamer wordt hierover na de zomer 2021 geïnformeerd.
Motie van het lid Kwint en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in gesprek te gaan met de Vereniging Hogescholen en de VSNU met als doel de omvang van het schaduwonderwijs terug te dringen; verzoekt het kabinet, om ervoor zorg te dragen dat studenten kwalitatief goede begeleiding ontvangen indien zij dit nodig hebben, zodat zij geen gebruik hoeven maken van schaduwonderwijs.	(Kamerstukken II 2020/21, 35830 VIII , nr. 16).	Momenteel wordt bezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van de leden Paternotte en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering aan hogescholen en universiteiten te vragen om voor studenten die hun Engelse taalvaardigheid willen verbeteren, facultatieve activiteiten te ontwikkelen en het bestaande aanbod te inventariseren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282 , nr. 31).	Momenteel zijn er gesprekken gaande met de koepels voor inventarisatie hoe invulling gegeven kan worden aan deze motie. De Tweede Kamer wordt voor het eind van het jaar 2021 hierover geïnformeerd.
De motie van de leden Van der Molen en Paternotte; De Tweede Kamer verzoekt de regering, in gesprek te gaan met de NVAO en de Inspectie van het Onderwijs om een beeld op te halen wat instellingen en opleidingen doen op het vlak van persoonlijke ontplooiing en maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef, en de Kamer over dit beeld te informeren voor 1 december 2020.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288 , nr. 812).	Zodra de Inspectie van het Onderwijs en de NVAO hun onderzoek hebben afgerond wordt de Tweede Kamer hierover geïnformeerd. Naar verwachting zal dat in het najaar van 2021 zijn.
Motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met de NVAO te bezien of de accreditatiekaders passend zijn waar het gaat om studenten met een functiebeperking en die waar nodig aan te scherpen.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288 , nr. 855).	Over de mogelijke wijzigingen in het accreditatiekader zal de Tweede Kamer in het voorjaar 2022 worden geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Wiersma en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om samen met onderwijsinstellingen, zowel universiteiten en hogescholen als mbo-instellingen, en studenten- en studieverenigingen een strategie te ontwikkelen om het gebruik van initiatieven als Studie Actief Certificaten te intensiveren en de bekendheid bij werkgevers hierover te vergroten; verzoekt de regering tevens, om de beste praktijken voor erkenning van extracurriculaire activiteiten, als Studie Actief Certificaten, binnen overleggen met de VSNU, de VH en de MBO Raad te delen en te inventariseren, en over de voortgang hiervan de Kamer periodiek te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 45).	De Tweede Kamer zal na de zomer van 2021 over de voortgang worden geïnformeerd.
De motie van het lid Tielen; De Tweede Kamer verzoekt de regering vooraf door de NVAO te laten controleren of de kwaliteitsafspraken die op instellingsniveau zijn gemaakt meetbaar zijn én of deze bijdragen aan de kwaliteitsdoelen die de instellingen en hun partners zelf gesteld hebben, zodat tijdige aanpassingen mogelijk zijn.	(Kamerstukken II 2017/18, 31288, nr. 643).	In de voortgangsrapportage van de strategische agenda is ingegaan op het landelijk beeld van de NVAO. In het najaar van 2021 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over alle instellingen die dan voor de 2e keer zijn beoordeeld.
De motie van de leden Paternotte en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering een voorstel te doen voor het toevoegen van loting aan het instrumentarium voor selectie dat instellingen kunnen toepassen bij capaciteitsfixi.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 822).	Het wetsvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer en is controversieel verklaard.
Motie van de leden Kwint en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met hogescholen en universiteiten afspraken te maken met het doel dat er geen reclame wordt gemaakt voor private aanbieders van schaduw-onderwijs.	(Kamerstukken II 2020/21, 35830 VIII, nr. 17).	Momenteel wordt bezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van het lid Bruins c.s. ; De Eerste Kamer verzoekt de regering de verdeling van het voor deze maatregel beschikbare budget opnieuw te bezien indien bij de evaluatie blijkt dat de compensatie per instelling niet toereikend is en er daarbij naar te streven dat alle instellingen budgetneutraal de halvering van het wettelijk collegegeld kunnen invoeren.	(Kamerstukken I 2017/18, 34911, nr. H).	Het onderzoek wordt momenteel uitgevoerd door Berenschot. Naar verwachting is de evaluatie gereed in het najaar van 2021.
De motie van het lid Ganzenvoort c.s. ; De Eerste Kamer verzoekt de regering bij de toelichting op toekomstig voor te hangen AMvB's te streven naar op onderzoek gebaseerde argumentaties.	(Kamerstukken I 2017/18, 34911, nr. G).	Bij elke voorgelagde AMvB wordt dit zoveel mogelijk betrokken.
De Tweede Kamer verzoekt de regering zolang studievoorschotvouchers blijven bestaan en het STAP-budget algemeen beschikbaar wordt gesteld, ervoor te zorgen dat deze oud-studenten naast hun voucher ook aanspraak kunnen maken op het STAP-budget.	(Kamerstukken II 2019/20, 25268, nr. 180).	Geregeld in de (concept) STAP-regeling. Deze regeling is eind maart 2021 voor voorhang naar de Tweede Kamer gestuurd. Op het moment dat deze regeling in werking treedt, is aan deze motie uitvoering gegeven.
De motie van het lid Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om het criterium meerwaarde concreet uit te werken en hierbij te onderbouwen hoe deze voldoende kritisch is om hiermee onnodige verengelsing tegen kan worden gegaan en dit uiterlijk 1 juni 2020 naar de kamer te sturen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 62).	Uitgewerkt in AMvB uitdrukkingsvaardigheid en meerwaarde, hangt thans voor bij de Tweede Kamer. Is controversieel verklaard door de Tweede Kamer.
De motie van de leden Westerveld en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om studenten die aanspraak maken op het profileringsfonds uit te zonderen in de rendementscijfers zoals de categorie «bachelorrendement» die hogescholen en universiteiten moeten aanleveren.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 813).	De Tweede Kamer wordt hierover in het najaar van 2021 geïnformeerd.
De motie van de leden Wiersma en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering actief op zoek te gaan naar gelijkgestemde landen, om in Europa mogelijkheden te verkennen om tot nadere afspraken rond studentmobiliteit te komen, en de Europese Commissie aan te sporen om tot voorstellen te komen, en hierover in het voorjaar van 2020 een terugkoppeling te geven aan de Tweede Kamer.	(Kamerstukken II 2019/20, 35282, nr. 32).	De Tweede Kamer ontvangt in het najaar van 2021 een brief over de uitvoering van deze motie.
Motie van de leden Rudmer Heerema en Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering om samen met de Stichting Landelijk Netwerk Hoogbegaafd in het Hoger Onderwijs (HB-BO), de VSNU, de VH, de PO-Raad en de VO-raad te onderzoeken of hoogbegaafde leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs die meer uitdaging nodig hebben gebruik kunnen maken van onderdelen van of	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 368).	De Tweede Kamer wordt naar verwachting in het najaar van 2021 over de uitvoering van deze motie met een brief geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
structurele dagdelen in het hoger onderwijs; verzoekt de regering eveneens, met dezelfde gesprekpartners te onderzoeken op welke manieren «een zachte landing» bewerkstelligd kan worden voor hoogbegaafde leerlingen die doorstromen naar het hoger onderwijs, en de resultaten hiervan te delen met de Kamer. De motie van het lid Ypma c.s. ; De Tweede Kamer (overwegende dat leraren professionals zijn die ruimte en zeggenschap verdienen om zelf vorm en inhoud te geven aan hun vak); verzoekt de regering te bevorderen dat: - in de nascholing en professionalisering van leraren gerichte aandacht is voor het omgaan met verschillen, het gebruik van ICT en curriculum-ontwikkeling; - het opleiden van nieuwe generaties leraren binnen opleidingsscholen, een samenwerking van school en lerarenopleiding, wordt geïntensiveerd, zodat theorie en praktijk meer dan nu met elkaar worden verweven; - er overeenstemming komt over het ontwikkelen van brede, vakoverstijgende educatieve bachelors en masters, zowel op hbo- als wo-niveau, die studenten voorbereiden op het moderne beroep van leraar, zowel in het basis- als in het voortgezet onderwijs; - er universitaire opleidingen voor het primair onderwijs worden ontwikkeld; verzoekt de regering te bevorderen dat de lerarenopleidingen, in zowel hbo als wo, hun curriculum aanpassen aan en het lerarenregister rekening houdt met de ontwikkelingen die verder uitgewerkt worden onder onderwijs2032. De motie van de leden Rog en Rudmer Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering bij de uitwerking van de afspraak in het regeerakkoord over de differentiatie op de pabo, het per volgend studiejaar mogelijk te maken dat studenten naast de huidige pabo ook kunnen kiezen voor een gespecialiseerde pabo gericht op het jonge kind of een gespecialiseerde pabo gericht op het oudere kind en de eventuele toelatingseisen en bevoegdheidseisen daarop aan te passen. Motie van het lid Sazias; De Tweede Kamer verzoekt de regering voorlichting over het levenlanglerenkrediet te intensiveren en het levenlanglerenkrediet ook optimaal toegankelijk te maken voor lager opgeleiden. Motie van de leden Wörsdörfer en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in overleg te gaan met verschillende betrokken partijen, zoals het Landelijk Opleidingsoverleg en de verschillende opleidingen, maar ook beroepsverenigingen en het platform van lectoren, leernetwerken en kenniskringen, om structurele aandacht te vragen voor deze thema's in de curricula van deze opleidingen Motie van de leden Wassenberg en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering , in kaart te brengen welke ondersteuning de onderwijsinstellingen nodig hebben om, in het geval de anderhalvemetermaatregel na de zomer niet zou worden losgelaten, onderwijs en tentamens toch zo veel mogelijk fysiek te organiseren en zo min mogelijk gebruik te maken van online proctoring. De motie van het lid Özdi; De Tweede Kamer verzoekt de regering de Nuffic te vragen om, in overleg met de lerarenopleidingen, het delen van best practices tussen het voortgezet onderwijs en het hoger onderwijs te faciliteren. Motie van het lid Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering kaders op te stellen om de communicatie van hogeronderwijsinstellingen buiten onderwijstijd primair in het Nederlands te laten zijn, met uitzonderingen als een andere taal doelmatiger blijkt te zijn zonder dat belangen van derden daardoor geschaad worden.	(Kamerstukken II 2015/16, 31293, nr. 289). (Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII, nr. 55). (Kamerstukken II 2020/21, 30012, nr. 132). (Kamerstukken II 2020/21, 31015, nr. 205). (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 268). (Kamerstukken II 2017/18, 31288, nr. 622). (Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 857).	Onderwijs2032 heeft inmiddels plaatsgemaakt voor curriculum.nu Lerarenopleidingen zijn betrokken bij de ontwikkeling vernieuwing curriculum funderend onderwijs. De programma's van de opleidingen zullen worden aangepast aan de nieuw te ontwikkelen kerndoelen en eindtermen. In het plenaire debat over het lerarenbeleid op 19 februari 2020 heeft de Tweede Kamer haar wensen ten aanzien van differentiatie op de pabo aangescherpt in de hiermee samenhangende motie met identieke stand van zaken: Over de uitvoering van deze motie is de Tweede Kamer geïnformeerd bij brief d.d. 17 maart 2020 (Kamerstukken II 2019/2020, 27923, nr. 409). en over de voortgang in de brief lerarenbeleid en onderwijsarbeidsmarkt d.d. 9 december 2020 (Kamerstukken II 2020/2021, 27923, nr. 417). Uitvoering pilots eerste jaar wordt geëvalueerd, en lopen door in studiejaar 2021-2022. De Tweede Kamer is bij brief van 13 november 2020 (Kamerstukken 2020/2021, 30012, nr. 135). geïnformeerd over de aanpak. In voorbereiding is een campagne die zal starten in de tweede helft van 2021 met communicatie-activiteiten rond leven lang ontwikkelen waaronder aandacht voor het levenlanglerenkrediet en groepen die minder gebruik maken van scholing. In samenwerking met de koepelorganisaties is bij de betreffende partijen aandacht gevraagd voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de betreffende curricula. In het najaar van 2021 wordt de Tweede Kamer hierover geïnformeerd. Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven. Aan de motie wordt in het najaar van 2021 uitvoering gegeven. Volgens de Algemene bestuurswet is dit aan Hoger onderwijsinstellingen zelf. Er staan gesprekken gepland over mogelijke invulling van de uitvoering van de motie.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de leden Kwint en Van de Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering in kaart te brengen wat er voor nodig is om zwangerschapsverlof in het hoger onderwijs mogelijk te maken, en de Kamer dit voor de zomer te laten weten.	(Kamerstukken II 2019/20, 35252, nr. 19).	De kamerbrief over de positie van zwangere studenten in het hoger onderwijs zal in het najaar van 2021 naar de Tweede Kamer worden gestuurd.
Motie van de leden Paternotte en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering om op korte termijn het CPB te vragen de effecten van investeringen in kennis in kaart te brengen, dan wel het initiatief te nemen om de effecten beter in de kaart te brengen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 89).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze motie geïnformeerd.
De motie van de leden Westerveld en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met scholen afspraken te maken met het doel dat er geen reclame wordt gemaakt voor private aanbieders van schaduwonderwijs.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 507).	Doordat het draaiende houden van het onderwijs nu prioriteit heeft, wordt de uitvoering van de motie uitgesteld tot na de coronacrisis.
Motie van de leden Van Meenen en Van Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om het bestaande aanbod van entreeopleidingen in het praktijkonderwijs wettelijk te verankeren en ervoor zorg te dragen dat er geen negatieve neveneffecten ontstaan voor pr.o.-leerlingen op het gebied van examinering en branchecertificering en zonder dat er kansengelijkheid kan ontstaan voor leerlingen in verschillende delen van het land.	(Kamerstukken II 2020/21, 31289, nr. 447).	Deze motie wordt meegenomen in het traject rondom het verbeteren van de samenwerking tussen praktijkonderwijs en het mbo. De Tweede Kamer wordt hierover in het najaar van 2021 geïnformeerd.
De motie van de leden Van Meenen en Rudmer Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering ook voor passend onderwijs inzichtelijk te maken wat de belangrijkste regels zijn voor administratie en verantwoording en welke ruimte de wet- en regelgeving biedt.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 292).	De Tweede Kamer wordt in het najaar 2021 over deze motie geïnformeerd.
Motie Van den Hul c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om ervaringsdeskundige ouders en landelijke en regionale ouderorganisaties bij de organisatie en invulling te betrekken en hiervoor te faciliteren en deze steunpunten op het niveau van een samenwerkingsverband te laten aansluiten op bestaande (regionale) initiatieven.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 375).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie lid Rog c.s.; De Tweede Kamer verzoekt het kabinet, te monitoren dat het geld voor ondersteuning ook daadwerkelijk doeltreffend wordt besteed aan de ondersteuning van leerlingen en leraren en dat de leraren hier, net als bij de werkdrukmiddelen, voldoende inspraak op hebben.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 387).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
De motie van de leden Nijboer en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de SER te vragen een nader verkenning te doen naar hoe (ongelijke) kansen zich opstapelen, welke effecten dit heeft op een succesvolle loopbaan en de mogelijkheden tot een leven lang ontwikkelen, en daarbij voort te borduren op eerdere hieraan gerelateerde SER-adviezen en met betrokkenheid van het SER-jongerenplatform.	(Kamerstukken II 2018/19, 35162, nr. 8).	De Tweede Kamer wordt in het najaar 2021 geïnformeerd over deze motie.
De motie van het lid Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering om vóór de zomer van 2020 een concreet wetsvoorstel rondom de verplichting van samenwerkingsverbanden om een doorzettingsmacht te regelen ter consultatie aan te bieden en voor 1 oktober 2020 naar de Kamer te sturen; verzoekt de regering tevens, een overzicht te geven van de concrete resultaten van de aangekondigde versnellingsaanpakken om het aantal thuiszitters te verminderen, en de Kamer hierover voor het zomerreces 2020 te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 31497, nr. 354).	De Internetconsultatie is reeds gestart. De Tweede Kamer wordt hier in het najaar van 2021 over geïnformeerd.
Motie van de leden Kwint en Westerveld; De Tweede Kamer (overwegende dat er reeds lange tijd een politieke wens bestaat om initiatieven voor thuiszitters, waar men poogt zorg en onderwijs te combineren, beter mogelijk te maken; constaterende dat het kabinet pas in 2023 wil beginnen met een experiment om te kijken wat er gebeurt wanneer bepaalde wet- en regelgeving niet van toepassing wordt verklaard;) verzoekt de regering niet nog drie jaar hiermee te wachten en zo snel als mogelijk dit experiment te laten starten en hierbij zo veel mogelijk aan te sluiten bij reeds bestaande initiatieven die nu in de knel zitten.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 376).	Deze motie wordt meegenomen met het experiment onderwijszorgarrangementen dat in augustus 2022 van start gaat. De Tweede Kamer wordt hier ter zijner tijd over geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Kwint en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering per direct de wachtlijsten in het speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs te gaan monitoren en deze cijfers te delen met de Kamer; verzoekt de regering, tevens in overleg met samenwerkingsverbanden en schoolbesturen oplossingen te zoeken voor leerlingen die op een wachtlijst staan, zodat zij zo snel als mogelijk naar school kunnen, en in de toekomst wachtlijsten te voorkomen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 377).	De Tweede Kamer wordt voor het kerstreces 2021 over deze motie geïnformeerd.
De motie van de leden Rudmer Heerema en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering een pilot te starten waarbij een aantal schoolbesturen met zowel primair als voortgezet onderwijs binnen hun bestuur de vrijheid krijgen om zo flexibel mogelijk om te kunnen gaan met de instroom in het primair onderwijs en de doorstroom naar het voortgezet onderwijs, rekening houdend met het individuele niveau en snelheid van de leerling.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII, nr. 38).	Wegens de corona omstandigheden is oplevering van dit eindrapport vertraagd. Naar verwachting wordt de Tweede Kamer in het najaar van 2021 geïnformeerd.
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om breder onderzoek te doen naar wat stijgende druk op kinderen en hun stressniveau doet en wat de samenhang hier tussen is en het gebruik van aanvullend schaduwonderwijs.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 506).	De uitvoering van deze motie wordt meegenomen in het vervolgonderzoek over aanvullend onderwijs dat dit jaar zal plaatsvinden. De Tweede Kamer wordt hierover in het najaar 2021 geïnformeerd.
Motie van de leden Van den Hul en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om onafhankelijk toezicht op samenwerkingsverbanden te realiseren door onafhankelijke personen, met een zwaarwegende stem voor ouders en leraren in de invulling van het toezicht.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 373).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van de leden Bishop en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering een vergelijking op te stellen van het niveau van basisondersteuning van de samenwerkingsverbanden, de verdeling en de bereikbaarheid van specialistische voorzieningen in samenwerkingsverbanden en de doorlooptijd als het gaat om extra ondersteuningsaanvragen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 380).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van het lid Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering in de verbeteraanpak te bezien in welke situaties de verrekening bij grensverkeer tot onrechtvaardige situaties leidt en te zoeken naar concrete oplossingen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 381).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van de leden Van den Hul en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering concrete doelstellingen te formuleren over hoe, waarmee en door wie de kansenongelijkheid zal worden aangepakt; verzoekt de regering, tevens om achterstanden in kaart te brengen en te monitoren welke effecten de interventies gericht op de bestrijding van kansenongelijkheid hebben in de praktijk.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 178).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van het lid Van den Hul c.s.; De Tweede Kamer (overwegende dat een waarschijnlijk grote groep leerlingen is ondergeadviseerd als resultaat van het afgelasten van de eindtoets vanwege covid-19 en deze onder advisering de kansenongelijkheid nog verder vergroot;) verzoekt de regering de Kamer zo spoedig mogelijk te informeren over hoe deze groep leerlingen in beeld komt en blijft, welke maatregelen worden genomen zodat deze groep leerlingen alsnog de kans krijgen die zij verdienen en hoe de voortgang wordt gemonitord.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 194).	De eerste monitoringsrapportage is op 10 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr.568). naar de Tweede Kamer verzonden. De volgende rapportage volgt in het najaar van 2021.
De motie van de leden Van den Hul en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de Minister, om in overleg te treden met de lerarenopleidingen over hoe passend onderwijs beter geborgd kan worden in het curriculum.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 324).	Deze motie wordt meegenomen in de integrale evaluatie en toekomst/verbeteragenda passend onderwijs. De Tweede Kamer wordt hierover in het najaar van 2021 geïnformeerd.
De motie van de leden Van den Hul en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met de onderwijssector er zorg voor te dragen dat op alle onderwijsinstellingen op korte termijn een aanspreekpunt voor leerlingen en studenten met zorgbehoeften aanwezig is.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 305).	De Tweede Kamer in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering onderzoek te doen naar de positie van dit soort (boven)regionale voorzieningen wat betreft financiën, bureaucratische en bestuurlijke complexiteiten, en de wijze waarop een landelijk dekkend aanbod van deze	(Kamerstukken II 2019/20, 27020, nr. 110).	In de beantwoording van het Schriftelijk Overleg inzake de beleidsinventarisatie en een herbezinning betreffende het residentieel onderwijs (verzonden 9 juli 2021, (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 393). is aangegeven dat er na de zomer regioregisseurs aan de slag zullen gaan om

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
voorzieningen gegarandeerd kan worden, en de Kamer hierover voorafgaand aan het debat over de evaluatie van passend onderwijs te informeren.		in de zeven JeugdzorgPlus-regio's het gesprek te voeren over de organisatie van residentieel onderwijs. De wijze waarop het onderwijs bij bovenregionale voorzieningen is georganiseerd is onderdeel van dit gesprek. Per regio zal er een plan worden opgesteld voor mogelijke herinrichting van het residentieel onderwijs.
Motie Westerveld en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering om direct werk te maken van de ondersteuning van Samen naar Schoolklassen door ruimte te scheppen via experimenteerbepalingen met het doel dat deze initiatieven zich verder kunnen ontwikkelen met voldoende innovatie- en onderwijsmiddelen, en worden gefaciliteerd en ondersteund; verzoekt de regering, tevens de Kamer voor 1 januari te informeren over hoe dit geregeld gaat worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 382).	In het najaar van 2021 wordt de Tweede Kamer over deze motie geïnformeerd.
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om erop toe te zien dat de Tyltylschool De Maasgouw met de ouders tot overeenstemming komt over het ontwikkelingsperspectief van hun kind, en afspraken maakt over de zorgondersteuning (inhoudelijk en qua middelen) voor de aanvang van het nieuwe schooljaar.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 410).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering, het schoolondersteuningsprofiel niet langer verplicht te stellen voor scholen, maar de extra ondersteuningsmogelijkheden te laten beschrijven in de schoolgids.	(Kamerstukken II 2017/18, 31497, nr. 267).	De Tweede Kamer in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
De motie van het lid Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering samen met het onderwijsveld te onderzoeken of het mogelijk is binnen de regels voor vavo maatwerk te bieden en te bevorderen dat alle instellingen voor vavo deelnemen aan een samenwerkingsverband voor passend onderwijs.	(Kamerstukken II 2017/18, 31497, nr. 275).	Deze motie is gedeeltelijk uitgevoerd. Per 1 januari 2019 moeten mbo-instellingen (waar het vavo onder valt) verplicht deelnemen aan het op overeenstemmingsgericht overleg (oogo) met de samenwerkingsverbanden en de gemeenten. Het NJi ontwikkelt een handreiking die dit gesprek ondersteunt. Voor het overige deel wordt voor deze motie nog bezien hoe dit verder uitgewerkt gaat worden en ter zijner tijd wordt de Tweede Kamer hierover nader geïnformeerd.
De motie van de leden Kwint en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in samenwerking met de VO-raad scholen actief te ontmoedigen om in hun school gebruik te maken van particuliere instituten voor betaald aanvullend onderwijs; verzoekt de regering tevens, om daarnaast scholen juist aan te moedigen zelf – of in samenwerking met andere scholen – indien nodig gratis aanvullend onderwijs aan te bieden.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 505).	Doordat het draaiende houden van het onderwijs nu prioriteit heeft, wordt de uitvoering van de motie uitgesteld tot na de coronacrisis.
Motie Rudmer Heerema c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de ondersteuning bij hoogbegaafdheid te borgen in de landelijke basishandicap en zo te borgen dat iedere school voor hoogbegaafde leerlingen een ondersteuningsaanbod heeft, zonder dat daarvoor extra kosten in rekening worden gebracht of andere drempels voor worden opgeworpen, waarbij bijvoorbeeld particulier onderwijs uiteindelijk ook de best passende plek kan zijn.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 379).	In de volgende voortgangsrapportage Passend Onderwijs (voorjaar 2022) wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang.
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om vast te leggen dat voor een wijziging in de tlv of een verlaging van de categorie van de tlv een aanpassing van het ontwikkelingsperspectief en overeenstemming met ouders nodig is.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 411).	Momenteel wordt bezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Kwint en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om scenario's uit te werken voor ophoging van de landelijke basishandicap, onder meer met betrekking tot de ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen, en de Kamer daarover voor het voorjaars-reces te informeren; verzoekt de regering, eveneens het kenniscentrum hoogbegaafdheid de opdracht te geven onderzoek te doen waarom het samenwerkingsverbanden en scholen nog onvoldoende lukt om onderwijsmiddelen ter ondersteuning aan hoogbegaafde leerlingen goed in te zetten en het kenniscentrum de opdracht te geven om scholen meerjarig te ondersteunen in het efficiënt en effectiever inzetten van de beschikbare middelen zodat hier een goed aanbod tot stand komt voor hoogbegaafde leerlingen, zonder dat hiervoor een bijdrage van ouders wordt gevraagd.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 378).	In de volgende voortgangsrapportage Passend Onderwijs (voorjaar 2022) wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Kwint en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in samenspraak met onderwijs, ouders en deskundigen de knelpunten in de financiering van onderwijs voor zorgleerlingen in relatie tot de toelaatbaarheidsverklaringen in kaart te brengen, en verbeteringen voor te stellen, met als uitgangspunt dat de schoolgang van een kind nooit mag betekenen dat het minder zorg kan krijgen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 409).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van het lid Kwint; De Tweede Kamer (overwegende dat onderwijsaanbod op een zorgboerderij soms dreigt te verdwijnen, omdat schoolbesturen in de regio niet over willen gaan tot de ondersteuning van deze initiatieven) verzoekt de regering om ter bescherming van dit soort initiatieven doorzettingsmacht bij de onderwijsinspectie te beleggen, teneinde een schoolbestuur een aanwijzing te kunnen geven om de samenwerking met een initiatief dat onderwijs buiten school aanbiedt aan te gaan.	(Kamerstukken II 2018/19, 31497, nr. 300).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze motie geïnformeerd.
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering het LBVSO officieel te erkennen als onafhankelijke vereniging met eigen bestuur en hen structureel te betrekken bij besluitvorming, net als andere leerlingenvertegenwoordigingen als LAKS en JOB.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 169).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
De motie van het lid Van den Hul c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in kaart te brengen hoe de verhouding tussen formeel en formeel aanbod voor laaggeletterden er momenteel uitziet, en daarbij inzichtelijk te maken bij hoeveel roc's laaggeletterden nog terecht kunnen.	(Kamerstukken II 2018/19, 28760, nr. 93).	De uitvoering van deze motie loopt. De Tweede Kamer wordt hierover geïnformeerd in de eerstvolgende voortgangsrapportage over de uitvoering van het actieprogramma Tel mee met Taal.
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering een heldere toelichting te maken bij ieder wetsvoorstel.	(Kamerstukken II 2018/19, 28760, nr. 85).	Verwachting is dat er voor het herfstreces 2021 duidelijkheid is over hoe deze motie uit te voeren.
Motie van het lid Van Baarle; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in samenwerking met het onderwijs te bewerkstelligen dat iedere leerling op de hoogte wordt gebracht van het bestaan van het meldpunt en het nut van melden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35830 VIII, nr. 13).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Van der Woude en Peters; De Tweede Kamer verzoekt de regering instellingen uitdrukkelijk mee te geven om binnen hun argumentatie om af te wijken van de keuzelijst te onderbouwen op welke manier de afwijkende actie zich in de praktijk heeft bewezen, de effectiviteit zeer voor de hand ligt of wetenschappelijk is onderbouwd en dit ter instemming voor te leggen aan de medezeggenschapsraad en de onderbouwing bij de afwijking vast te leggen in het jaarverslag.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 266).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van de leden Wiersma en Kuik; De Tweede Kamer verzoekt de regering binnen de aanpak voor werkgevers specifieke aandacht te bieden aan het ondersteunen van het mkb, bijvoorbeeld via de taalakkoorden die met individuele werkgevers en branches worden gesloten.	(Kamerstukken II 2018/19, 28760, nr. 88).	De uitvoering van deze motie loopt. De Tweede Kamer wordt hierover geïnformeerd in de eerstvolgende voortgangsrapportage over de uitvoering van het actieprogramma Tel mee met Taal.
De motie Kwint en Wassenberg; De Tweede Kamer verzoekt het kabinet, in overleg met studenten, mbo-scholen, hogescholen en universiteiten te formuleren onder welke uitzonderlijke voorwaarden online proctoring wel kan worden ingezet, conform de motie-Futselaar.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 263).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van het lid Kwint c.s.; De Tweede Kamer verzoekt het kabinet, in gesprek te gaan met de MBO Raad, Vereniging Hogescholen en VSNU om ervoor te zorgen dat fysiek onderwijs de norm is, en behoudens dwingende omstandigheden alleen bij hoge uitzondering en met instemming van studenten en docenten tot afstandsonderwijs mag worden overgegaan.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 262).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van het lid Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering samenwerking in praktijkgericht onderzoek tussen de verschillende sectoren binnen het beroepsonderwijs te bevorderen, te stimuleren dat practoraten in het mbo worden doorontwikkeld en van het practoraat een beschermde titel te maken.	(Kamerstukken II 2016/17, 34412, nr. 21).	Er is subsidie toegekend aan Stichting Ieder MBO een practoraat, om hiermee een verdere invulling te geven aan practoraten.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van het lid Peters en Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering om maximaal drie jaar na inwerkingtreding van de wet de Kamer te voorzien van een evaluatie in hoeverre de regel dat alleen één vo-school en één mbo-instelling een verticale scholen-gemeenschap kunnen vormen, een beperking is voor het vormen van verticale scholengemeenschappen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35606, nr. 25).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer, overwegende dat een bindend studieadvies grote gevolgen kan hebben voor de toekomst van jongeren; verzoekt de regering binnen twee jaar na inwerkingtreding van de wet de Kamer, in samenwerking met de JOB, te rapporteren over het aantal uitgebrachte negatieve bindend studieadviezen, het aantal klachten dat hierover is binnengekomen, en de manier waarop mbo-instellingen omgaan met het toelatingsrecht, het bindend studieadvies en de begeleiding in het eerste jaar.	(Kamerstukken II 2015/16, 34457, nr. 22).	Het Rapport monitor Toelatingsrecht met uitkomsten BSA wordt voor het herfstreces 2021 verwacht.
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering de bekendheid van de gelijke positie van de student te vergroten door organisaties als de VNG, MKB-Nederland, VNO-NCW, VH, VSNU en andere daarover actief te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35252, nr. 18).	De Tweede Kamer wordt voor het herfstreces 2021 geïnformeerd.
Motie van de leden Kuik en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg te gaan met de mbo-sector hoe recht gedaan kan worden aan de positie van jongeren onder de 18 in het mbo en hun in ieder geval voorrang te geven bij het krijgen van het fysieke onderwijs vanaf september.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 197).	Over de uitvoering van de motie wordt gerapporteerd voor de begrotingsbehandeling in oktober 2021.
De Tweede Kamer (constaterende dat de subsidie voor onderwijsvoorzieningen voor personen met een handicap, zoals de inzet van een gebarentolk, alleen kan worden toegekend aan personen jonger dan 30 jaar; overwegende dat bij het wegnemen van de belemmeringen die personen ondervinden bij het volgen van onderwijs als gevolg van ziekte of gebrek, een leeftijdsgrens geen rol mag spelen) verzoekt de regering, artikel 19a van de Wet overige OCW-subsidies te herzien op dit punt, of een aparte regeling te treffen voor personen die nu geen aanspraak kunnen maken op deze voorziening.	(Kamerstukken II 2020/21, 34562, nr. 12).	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd voor het kerstreces 2021.
Motie van het lid Van den Berge; De Tweede Kamer verzoekt de regering, in gesprek te gaan met de MBO Raad en JOB met als doel in dit door corona getekende studiejaar het BSA niet onverkort toe te passen, maar om recht te doen aan de buitengewone omstandigheden en een niet bindend advies toe te passen, en de Kamer uiterlijk 1 april over de uitkomsten van deze gesprekken te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 31289, nr. 449).	De Tweede Kamer wordt voor het herfstreces 2021 geïnformeerd.
De motie Peters en Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering de mogelijkheden van één gemeenschappelijk wettelijk kader voor het gehele voortgezet onderwijs en het mbo te onderzoeken dat tegemoetkomt aan de wensen en de onderscheiden posities van de verschillende geledingen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35606, nr. 27).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Paternotte en Peters; De Tweede Kamer verzoekt de regering een inventarisatie te maken welke bewezen effectieve maatregelen onderwijsinstellingen kunnen nemen ter bevordering van het studentenwelzijn en ervoor te zorgen dat de instellingen hiervan gebruik kunnen maken.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 260).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Peters en Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering om samen met het onderwijsveld te onderzoeken op welke wijze ervoor gezorgd kan worden dat scholen samen de verantwoordelijkheid krijgen een minimaal dekkend aanbod in de regio in stand te houden, hier de omgekeerde doelmatigheidstoets in mee te nemen, en de Kamer daarover voor de begrotingsbehandeling te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35606, nr. 24).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van de leden Kuik en Wiersma; De Tweede Kamer, constaterende dat uit onderzoek blijkt dat tussen de 34% en de 40% van de werknemers in de schoonmaak, bouw, industrie, productie, landbouw en keuken nauwelijks kan	(Kamerstukken II 2018/19, 28760, nr. 89).	De uitvoering van deze motie loopt. De Tweede Kamer wordt hierover geïnformeerd in de eerstvolgende voortgangsrapportage over de uitvoering van het actieprogramma Tel mee met Taal.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
lezen en schrijven, verzoekt de regering om allereerst met deze sectoren in gesprek te gaan om doelstellingen te formuleren om de laaggeletterdheid in die sectoren terug te dringen.		
Motie van de leden Van den Berge en Smals; De Tweede Kamer verzoekt de regering alles op alles te zetten om meer stages te creëren in de publieke sector, inclusief stages bij decentrale overheden, uitvoeringsorganisaties en zelfstandige bestuursorganen (zbo's), en de Kamer hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 137).	Op dit moment wordt bekeken hoe deze motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Van Baarle; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te bewerkstelligen dat ieder stagebedrijf dat erkend wordt een hand-out krijgt met informatie over hoe discriminatie tijdens de selectie herkend en voorkomen kan worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35830 VIII, nr. 12).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van het lid Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering met centrumgemeenten concrete, en meetbare, afspraken te maken over onder andere het aanbieden van actieve hulp aan het gemeenteloket, de begeleiding en doorverwijzing naar taalhuizen en het succesvol geholpen aantal mensen.	(Kamerstukken II 2018/19, 28760, nr. 95).	De uitvoering van deze motie loopt. De Tweede Kamer wordt hierover geïnformeerd in de eerstvolgende voortgangsrapportage over de uitvoering van het actieprogramma Tel mee met Taal.
Motie Kuik en Smals; De Tweede Kamer verzoekt de regering samen met de maatschappelijk partners binnen het mbo te onderzoeken wat een reële richtlijn is om effectief burgerschapsonderwijs vorm te geven, en daarbij expliciet te maken welke inzet de mbo-instelling minimaal moet leveren om effectief burgerschapsonderwijs te geven.	(Kamerstukken II 2019/20, 31524, nr. 466).	Op dit moment loopt er onderzoek naar een richtinggevend kwaliteitskader voor Burgerschap en LOB. Deze motie wordt in dit onderzoek meegenomen.
Motie van de leden Bruins en Van den Berge; De Tweede Kamer verzoekt de regering in gesprek te gaan met ondernemers, onderwijsinstellingen en bestaande aanbieders van excellentietrajecten, en met voorstellen te komen om de mogelijkheden voor het afleggen van excellentietrajecten uit te breiden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 78).	De Tweede Kamer wordt voor het einde van 2021 geïnformeerd.
Motie van de leden Kerstens en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering in samenwerking met onderwijs, werkgevers en regionale actoren mogelijkheden te verkennen om het stagetekort te verkleinen, bijvoorbeeld door versnelde certificering van leerwerkbedrijven, duostages of kennisdeling.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 119).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Wiersma en Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering bij de uitwerking van de plannen binnen het Nationaal Programma Onderwijs ook het plan van een 'opleidingsfonds' mee te nemen, waarbij ondernemers in de meest getroffen sectoren gedurende de looptijd van een leerbaan extra hulp kunnen krijgen, met als doel om het aantal praktijkplekken juist in de herstelfase aan te jagen en te borgen, en de Kamer over deze uitwerking te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 192).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Westerveld en Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering om bij de doelgroep en cliënten-organisaties te inventariseren wat er nodig is om een passend onderwijs-aanbod te bieden aan mensen met een handicap en/of neurodivergente personen en wat daarvoor nodig is qua ondersteuning, lesmiddelen en andere voorwaarden; verzoekt de regering tevens, om aan de hand van deze aanbevelingen afspraken te maken met het vervolgonderwijs, met het doel dat er meer mogelijkheden komen voor mensen met een handicap of neurodivergente mensen om een vervolgopleiding of delen daarvan te volgen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35830 VIII, nr. 18).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van het lid Lucas; De Tweede Kamer verzoekt de regering de Kamer jaarlijks te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de cross-overkwalificaties en jaarlijks te bezien of het in generiek beleid omgezet kan worden.	(Kamerstukken II 2015/16, 31524, nr. 284).	De Tweede Kamer is op 16 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 483).
De motie van de leden Westerveld en Van den Berge; De Tweede Kamer verzoekt de regering onderzoek te doen naar de beweegredenen van technisch geschoolden om voor een niet-technische baan te kiezen, en de Kamer over de uitkomsten van dit onderzoek te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 32637, nr. 395).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Van den Berge en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in het kader van de evaluatie van de Burgerschapsagenda mbo 2017–2021 specifiek aandacht te besteden aan: •de kwaliteit en professionalisering van docenten burgerschap; •de aansluiting tussen de leerdoelen van burgerschapsonderwijs in het mbo en de leerdoelen van maatschappijleer in het vmbo.	(Kamerstukken II 2019/20, 35336 , nr. 16).	Op dit moment loopt er een onderzoek naar een richtinggevend kwaliteitskader voor Burgerschap en LOB. Deze motie wordt in dit onderzoek meegenomen. In het kader van de curriculumherziening in het voortgezet onderwijs wordt gekeken naar de leerdoelen maatschappijleer; de aansluiting met de kwalificatie-eisen in het mbo is daarbij een aandachtspunt.
Motie Smals en Kuik; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken hoe de burgerschapsopdracht binnen het mbo meer uniform ingevuld kan worden, zodat het burgerschapsonderwijs resulteert in meer kennis en kunde over de democratische rechtsstaat in Nederland, en dit mee te nemen in de evaluatie van de burgerschapsagenda.	(Kamerstukken II 2019/20, 31524 , nr. 468).	Op dit moment loopt er een onderzoek naar een richtinggevend kwaliteitskader voor Burgerschap en LOB waarin deze motie wordt meegenomen.
Motie van de leden Van den Berge en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering een deskundig team op te richten, bestaande uit experts en ervaringsdeskundigen, dat mbo-instellingen en leerwerkbedrijven kan ondersteunen in de aanpak van stagediscriminatie, en dat tevens kabinet en Kamer kan adviseren over maatregelen om stagediscriminatie aan te pakken.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 50).	Op dit moment wordt bekeken hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Beertema; De Tweede Kamer verzoekt de regering het mogelijk te maken om pr.o.-docenten zelf entree-examens tot het mbo te laten afnemen, alsmede de ruimte te bieden om als assessor entree-examens af te nemen bij andere pr.o.-scholen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 450).	De Tweede Kamer wordt voor het einde van 2021 geïnformeerd.
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met JOB en de MBO Raad afspraken te maken over de facilitering van studentenraden, bijvoorbeeld met landelijke urennormen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35000 VIII , nr. 62).	De Tweede Kamer zal in het najaar van 2021 nader geïnformeerd worden.
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken wat het effect is van de diplomabe-kostiging als rendementsprikkel op het toelatingsrecht, de doorstroming en het BSA.	(Kamerstukken II 2019/20, 31524 , nr. 445).	De Tweede Kamer zal voor het herfstreces 2021 worden geïnformeerd.
Motie Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering in gesprek met de sector te bevorderen dat in het onderwijs over basiswaarden, zoals mensenrechten, aandacht wordt geschonken aan de Grondwet én de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens; verzoekt de regering tevens, te bezien of de onderwijsinspectie beter toezicht kan houden op de structurele inbedding van mensenrechten in het burgerschapsonderwijs.	(Kamerstukken II 2019/20, 31524 , nr. 467).	Op dit moment worden ambtelijke gesprekken gevoerd met het College voor de Rechten van de Mens, de MBO Raad en de Inspectie van het Onderwijs over de invulling van deze motie.
Motie van de leden Westerveld en Wassenberg; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in aanvulling op het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut naar stagediscriminatie specifiek stagediscriminatie bij studenten met een functiebeperking in beeld te brengen.	(Kamerstukken II 2020-21, 35570 VIII , nr. 271).	Momenteel wordt bezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Van Baarle; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in samenwerking met de SBB te bezien of een aanscherping of expliciet vermelden van het tegengaan van discriminatie in de voorwaarden voor erkenning van een stagebedrijf kan bijdragen aan de bestrijding van stagediscriminatie.	(Kamerstukken II 2020/21, 35830 VIII , nr. 11).	Momenteel wordt bezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering, om een langetermijnvisie te ontwikkelen voor het vervolgonderwijs waarin meer waardering is voor het beroepsonderwijs en praktische vaardigheden; verzoekt de regering, tevens om met het onderwijsveld, leerlingen en ouders tot een gezamenlijke aanpak te komen om deze schreefgroei tegen te gaan, en de Kamer op de hoogte te houden.	(Kamerstukken II, 2020/21, 35830 VIII , nr. 19).	Momenteel wordt bezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Sneller, El Yassini, Molen en Van der Graaf; De Tweede Kamer verzoekt de regering in de Mediabegrotingsbrief van najaar 2021 een eerste schets van deze aanvullende criteria voor het aantonen van maatschappelijke binding van omroepen op te nemen, inclusief een systeem voor controle daarvan; verzoekt de regering, voorts te zorgen dat in de komende concessieperiode de stand van zaken ten opzichte van deze	(Kamerstukken II 2020/21, nr. 35554 , nr. 15).	De Tweede Kamer wordt hierover in het najaar van 2021 geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
criteria al inzichtelijk wordt gemaakt door omroepen; verzoekt de regering, ten slotte te zorgen dat deze aanvullende criteria voor de concessieperiode die aanvangt in 2027 kunnen worden gehanteerd en ruim daarvoor in de Mediawet zijn verankerd.		
Motie van de leden Van den Berge, Snels en Renkema; De Tweede Kamer verzoekt de regering verzoekt de regering in gesprek te gaan met fotografenverenigingen over het voorlichten van gebruikers van fotomateriaal op internet en over het hanteren van billijke tarieven en procedures in gevallen waar sprake is van onopzettelijke inbreuk op het auteursrecht.	(Kamerstukken II 2020/21, 35454, nr. 10).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze motie geïnformeerd.
De Tweede Kamer verzoekt de regering om een compact resultatenoverzicht te maken, met daarin: –de concrete, meetbare doelstellingen voor leesvaardigheid voor zowel p.o., vo als volwassenen; –de samenhang tussen alle op zichzelf staande leesinitiatieven; –op welke wijze en met welke resultaatverplichting deze initiatieven bijdragen aan de doelstellingen om de leesvaardigheid van de diverse leeftijdsgroepen te verbeteren; en de Kamer voor de zomer van 2021 hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 28760, nr. 108).	Met de brief van 20 mei 2021 is de Tweede Kamer over de voortgang van de actieagenda voor het Leessoefensief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 28760, nr. 112).
De Tweede Kamer verzoekt de regering deelname aan de Regeling Letterhoefte voort te zetten.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VII, nr. 76).	De Tweede Kamer is over deze motie geïnformeerd bij de beantwoording van Kamervragen, Aangangsel van de Handelingen 2019-2020, nr. 3298.
Motie van de leden Van der Molen en Aartsen; De Tweede Kamer verzoekt de regering bij een volgende wijziging van de Mediawet mee te nemen dat volstrekt helder wordt gemaakt dat de kosten van signaaldoorgifte van NLPO/ lokale omroepen beperkt zijn tot de doorgiftekosten aan de Mediahub.	(Kamerstukken II 2018/19, 35000 VIII, nr. 126).	De indieners van deze motie hebben een amendement over dit onderwerp opgesteld (Kamerstukken II 2018/19, 35042, nr. 9). dat op 9 april 2019 met algemene stemmen is aangenomen (Handelingen II 2018-2019, nr. 72, item 20, p. 1). Indien wetsvoorstel 35042 ook door de Eerste Kamer wordt aangenomen, is het doel van de motie bereikt.
Motie van het lid Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken of het mogelijk is de voordelen van samenwerking te delen maar de eigen identiteit van de omroepen beter te borgen door het hanteren van een erkenninghouder in plaats van een erkenninghouder, en de Kamer hier zo snel mogelijk over te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35554, nr. 21).	De Tweede Kamer wordt over deze motie geïnformeerd bij de jaarlijkse Mediabegrotingsbrief medio november van 2021.
Motie van de leden Geluk-Poortvliet en Belhaj; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken wat er nodig is om de toekomst van de collectie van Muziekweb en de toegang ertoe veilig te stellen, en de Kamer daarover voor 1 februari 2021 te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 33846, nr. 64).	Met de partijen bij het bibliotheekconvenant is afgesproken dat Muziekweb/CDR de gelegenheid krijg een plan op te stellen. De KB heeft dit plan op 1 juni 2021 ingediend bij Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In oktober 2021 komt de minister met een reactie op deze brief.
Motie van het lid Bruins c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering in de kabinetsreactie op het rapport van de commissie-Rinnooy Kan in ieder geval uitgebreid in te gaan op hoe in de tweede geldstroom meer ruimte kan worden gecreëerd voor vrij en ongebonden onderzoek en hoe dat samengaat met een sterkere coördinerende rol voor NWO binnen de wetenschap.	(Kamerstukken II 2019/20, 31288, nr. 859).	De Tweede Kamer wordt aan het einde van de zomer van 2021 geïnformeerd middels een Kamerbrief met de beleidsreactie evaluatie NWO.
Motie van de leden Kerstens en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg te treden met vakbonden en werkgevers om te onderzoeken hoe tot een aanpak van de hoge werkdruk en het structurele overwerk gekomen kan worden.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 120).	De Tweede Kamer wordt in de tweede helft van 2021 over deze motie geïnformeerd.
Motie van de leden Westerveld en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om onderzoek te doen naar de uitval van zwangere vrouwen in de wetenschap.	(Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 228).	De Tweede Kamer is over deze motie geïnformeerd met de brief van 9 juli 2021 Voortgang nationaal actieplan voor meer diversiteit en inclusie in het hoger onderwijs en onderzoek (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 250).
Motie van de leden Westerveld en Kuiken; De Tweede Kamer constaterende dat de regering 360 miljoen euro beschikbaar heeft gesteld om ventilatie aan te pakken, waarvan 260 miljoen pas inzetbaar is in 2022 en 2023; verzoekt de regering, om de 260 miljoen al beschikbaar te maken voor dit jaar; verzoekt de regering, tevens om urgentie te betrachten in het oplossen van ventilatieproblemen bij scholen en deze zomer hierop al extra inzet te plegen.	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1368).	Momenteel wordt bezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van de leden Kwint en Peters; De Tweede Kamer verzoekt de regering in te zetten op alleen wetenschappelijk bewezen leesmethodes.	(Kamerstukken II 2020/21, 28760, nr. 110).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Bruins en Van den Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering in gesprek te gaan met de PO-Raad om te zorgen dat het onderscheid tussen «lio als werknemer» en «lio als stagiair» opgeheven wordt en dat alle lio's een passende beloning ontvangen.	(Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 399).	Er is met de PO-Raad gesproken en afgesproken dat dit thema bij de volgende herziening van de cao wordt meegenomen. Daarbij blijft waarschijnlijk wel het onderscheid tussen een lio-medewerker (die volledig zelfstandig voor de klas staat en onderwijs verzorgt) en de lio-stagiair (die vanuit zijn studie nog een stage moet lopen op een school en daarin ook begeleiding ontvangt, en niet zelfstandig voor de klas staat).
Motie van het lid Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering te verkennen of zij een voortvarende uitbreiding van het aantal jongerenrechtbanken mogelijk kan maken, en de Tweede Kamer hier zo snel mogelijk over te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35352, nr. 28).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van het lid Wilders; De Tweede Kamer verzoekt de regering per ommegaande van ventilatie topprioriteit te maken en de juiste ventilatie te verlangen in de horeca, scholen, bedrijven en winkels, en goede adviezen te geven voor ventilatie thuis	(Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1362).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Bisschop c.s. De Tweede Kamer verzoekt de regering samen met de vereniging van leerplichtambtenaren (Ingrado) en de vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) te werken aan betere informatievoorziening over de positie van ouders en kinderen bij de vrijstelling wegens gewetensbezwaren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 88).	De Tweede Kamer heeft het onderwerp thuisonderwijs controversieel verklaard.
Motie van de leden Rudmer Heerema en Van Nispen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in overleg te treden met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en hen actief te wijzen op de naderende wettelijke verplichting conform het amendement-Rudmer Heerema/Van Nispen (35 102, nr. 23) met betrekking tot het geven van twee uur bewegingsonderwijs per week, te laten inventariseren wat er beschikbaar is, wat er nodig is en wat er ontbreekt aan accommodaties om te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichting van twee uur bewegingsonderwijs, en hen te wijzen op de gemeentelijke verantwoordelijkheid in het bieden van voldoende sportaccommodaties om dit mogelijk te maken.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 272).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid van Baarle; De Tweede Kamer verzoekt de regering om de invoering van digitale hulpmiddelen nadrukkelijk te monitoren op kansengelijkheid.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 243).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Bisschop c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering bij de herziening van de kerndoelen recht te doen aan de bijzondere status van het Nederlands als eigen taal, basisscholen vrijheid te laten behouden wanneer zij beginnen met onderwijs in het Engels met inachtneming van een nader te bepalen eindniveau - en meer oog te hebben voor de beheersing van grenstalen; verzoekt de regering tevens onderzoek te laten doen naar manieren om Engels en grenstalen te leren op een manier die bijdraagt aan het versterken van het Nederlands, vooral ook bij leerlingen met een taalontwikkelingsachterstand, en het Ontwerpteam 2032 te verzoeken dit onderzoek te vertalen naar wijzen waarop ook leerlingen met een taalontwikkelingsachterstand in staat gesteld worden het eindniveau voor Nederlands, Engels en de grenstalen te realiseren.	(Kamerstukken II 2015/16, 31293, nr. 302).	Op 9 juli 2021 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de huidige stand van zaken (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 585). Op het moment dat er gestart wordt met de ontwikkeling van kerndoelen, dan wordt deze motie daarbij betrokken.
De gewijzigde motie van het lid Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in de beleidsreactie op de evaluatie van de Wet Gratis schoolboeken specifiek in te gaan op de mogelijkheid om devices zoals laptops en tablets onder de Wet Gratis Schoolboeken te scharen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 176).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze evaluatie geïnformeerd.
Motie van het lid Van Baarle; De Tweede Kamer verzoekt de regering om te bewerkstelligen dat er aanvullende maatregelen worden genomen tegen en dat er meer bewustwording komt over het probleem van onderadvisering van leerlingen met een migratieachtergrond en een lagere sociaaleconomische status en hiertoe tevens bestaande maatregelen te intensiveren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 242).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met werkgevers en werknemers in gesprek te gaan om gezamenlijk tot afspraken te komen om meer vaste aanstellingen te realiseren en het aantal kleine banen terug te brengen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 234).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van het lid Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering mede op basis van ervaringen van de huidige experimenteerscholen te verkennen in hoeverre met het oog op het bieden van passend onderwijs een wettelijke ontheffing van het verplichte aantal schooldagen en vakantieweken nodig en mogelijk is die met kwalitatieve waarborgen is omgeven.	(Kamerstukken II 2018/19, 31293, nr. 467).	Op 1 augustus 2020 is het Experiment Ruimte in Onderwijstijd gestart waarbinnen 20 basisscholen mogen afwijken van onder andere de vijfdaagse schoolweek en de vakantieregeling. Geëvalueerd wordt of deze afwijkingen een positief effect hebben op de onderwijskwaliteit. Na afloop van het experiment (in 2025) zal worden bekeken of de wet- en regelgeving wordt aangepast.
Motie van het lid Van Raan; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken op welke wijze het beste tegemoet kan worden gekomen aan de behoefte van leraren omtrent kennis en lesmaterialen rondom duurzaamheid; verzoekt de regering tevens, de samenwerkende non-profitorganisaties voor duurzaam onderwijs te betrekken bij dit onderzoek.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 529).	Deze motie wordt meegenomen in monitoringsonderzoek NRO voor de bijstelling van het curriculum .
Motie van het lid Kwint; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken wat de effecten zijn van het geheel uit de lumpsum halen van de docent en de resultaten hiervan voor de zomer van 2021 met de Kamer te delen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 556).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze motie geïnformeerd.
Motie van de leden Peters en Paul; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in samenspraak met het onderwijsveld op korte termijn te komen tot heldere meetbare doelen voor de inzet van de middelen van het NPO en een laagdrempelige vorm van verantwoording van de inzet van de middelen zoals door de ARK bedoeld, om tussentijds te monitoren of scholen aan deze verantwoording voldoen en met welk effect de middelen worden ingezet en om scholen nadrukkelijk te bevragen op het behalen van de doelen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 233).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden De Hoop en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering concreet te maken op welke wijze en met welke bijbehorende middelen de kansengelijkheid die verband houdt met de leesvaardigheid zal worden verbeterd, en de Kamer hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 28760, nr. 111).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om pabostudenten als deel van het Nationaal Programma Onderwijs de mogelijkheid te bieden om als keuzevak of extra curriculaire activiteit kinderen te tutoeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 230).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering een fonds in te richten waarmee het huidige budget voor bewegingsonderwijs vanuit de prestatiebox, eerst voor twee jaar, beschikbaar komt voor innovatieve plannen van scholen in samenwerking met alo's om de wettelijke verplichting van twee uur bewegingsonderwijs te halen en het bewegen in brede zin steviger op school te verankeren, en de Kamer periodiek te informeren over de voortgang hiervan en gaat over tot de orde van de dag.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 42).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 op de hoogte gehouden over de nadere uitwerking van de monitoring over de besteding van de gelden.
Motie van de leden Paul en Peters; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken welke van de zogenaamde best practices als het gaat om de monitoring binnen het Nationaal Programma Onderwijs, zoals bijvoorbeeld resultaatmonitor of de rapportage van scholen over de schoolscan, een meer blijvend karakter kan krijgen binnen het onderwijs, zodat dit meer inzicht geeft op belangrijke aspecten van het onderwijsstelsel zonder dat dit zorgt voor extra bureaucratie of werkdruk voor leraren, en hierover de Kamer te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35830 VIII, nr. 10).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
De motie van leden Bisschop en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken hoe op korte termijn meer maatwerk kan worden geboden ten aanzien van bevoegdheden voor het werken met het jonge kind.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 75).	De Tweede Kamer wordt in het najaar geïnformeerd over de internetconsultatie van het wetsvoorstel bevoegdheden schoolonderwijs aan het jonge kind en aan het oudere kind,
Motie van het lid Wiersma; De Tweede Kamer verzoekt de regering, met de Autoriteit Persoonsgegevens in gesprek te gaan om te inventariseren welke digitale leermiddelen er momenteel door scholen worden gebruikt en of deze	(Kamerstukken II 2019/20, 32024, nr. 38).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd met een brede brief over privacy.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
volledig voldoen aan de strenge Europese regels die gelden voor de privacy van leerlingen en hierover de Kamer te informeren voor 1 maart 2021.		
Motie van het lid Peters c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering proactief de plannen en begrotingen van scholen met het grootste negatieve herverdeeleffect te volgen, deze scholen indien nodig te adviseren en zo vrijwel uit te sluiten dat de effecten binnen drie jaar niet zouden kunnen worden opgevangen; verzoekt het kabinet, te onderzoeken of het nodig en mogelijk is om te komen met een coulanceregeling voor de enkele scholen die ook na het vierde jaar na invoering van de wet nog last hebben van het negatieve herverdeeleffect, mits zij kunnen aantonen dat zij er alles aan hebben gedaan om deze effecten zo goed mogelijk op te vangen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35605 , nr. 10).	De motie wordt meegenomen in de evaluatie van de Wet vereenvoudiging bekostiging primair onderwijs.
Motie van het lid Segers c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de minister, een onderzoeksnetwerk op te zetten van onderwijsinstellingen, -professionals en wetenschappers met als doel kennis en goede praktijken aan te reiken en actief toe te passen en kennisdeling te bevorderen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 250).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid Beertema; De Tweede Kamer verzoekt de regering om pr.o. als instroomniveau expliciet op te nemen in alle adviezen en scholen indringend te adviseren daar niet van af te wijken.	(Kamerstukken II 2019/20, 31289 , nr. 451).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van de leden Kwint en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering te bevorderen dat internationale technologiebedrijven die actief zijn in het Nederlandse onderwijs zonder voorbehoud het privacyconvenant ondertekenen, en indien nodig ondertekening te verplichten.	(Kamerstukken II 2019/20, 32034 , nr. 33).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd met een brede brief over privacy.
Motie van het lid Peters; De Tweede Kamer verzoekt de regering in beeld te brengen of kleine geïsoleerde scholen door onbedoelde effecten van de vereenvoudigde bekostiging in zware problemen komen en deze scholen indien nodig te ondersteunen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35605 , nr. 11).	De motie wordt meegenomen in de evaluatie van de Wet vereenvoudiging bekostiging primair onderwijs.
Motie van de leden Van Meenen en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering indien de inspectie van het onderwijs gehinderd en of bedreigd wordt in de uitoefening van de functie, direct tot alle wettelijk mogelijke sancties over te gaan.	(Kamerstukken II 2018/19, 29614 , nr. 122).	De Tweede Kamer wordt in de eerstvolgende verzamelbrief over deze motie geïnformeerd.
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering met voorstellen te komen om in alle onderwijssectoren een wet voor maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef in te voeren.	(Kamerstukken II 2018/19, 29614 , nr. 121).	Aan deze motie wordt uitvoering gegeven door middel van het wetsvoorstel uitbreiding van het bestuurlijk handhavingsinstrumentarium. De indiening van het wetsvoorstel vindt plaats in september 2021.
De motie van de leden Kuik en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering (overwegende, dat het in het kader van het vergroten van kansen voor leerlingen belangrijk is dat leerlingen die na het officiële keuzemoment voor een extra vak alsnog willen doorstromen van vmbo naar havo of van havo naar vwo ook ondersteund worden in de overstap van de ene schoolsoort naar de andere) bij scholen onder de aandacht te brengen dat er voor deze groep leerlingen altijd de mogelijkheid kan worden geboden tot het aanbieden van een doorstroomprogramma, waarbij scholen dat niet allemaal afzonderlijk hoeven aan te bieden, maar het ook in gezamenlijkheid kunnen regelen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35195 , nr. 21).	De Tweede Kamer wordt voor einde van 2021 over deze motie geïnformeerd.
Motie van de leden Kwint en Rudmer Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering te kijken of pabostudenten, maar eventueel ook studenten die sociaal werk of een andere mogelijk relevante opleiding doen, hun stage kunnen doen bij kinderen die dit nodig hebben, en waar nodig ook betaald studenten te vragen om kinderen te helpen met thuisonderwijs.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 166).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van het lid Van Baarle; De Tweede Kamer verzoekt de regering om nadrukkelijker te borgen dat leerlingen betrokken worden bij de totstandkoming van de herstelplannen van scholen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 241).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van het lid van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering (constaterende dat er een toeslag komt voor brede scholengemeenschappen op één locatie om	(Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 446).	De motie is in uitvoering, de Tweede Kamer wordt hier in de eerstvolgende veegbrief over geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
kansengelijkheid en tegengaan van segregatie te bevorderen) om brede scholengemeenschappen met twee locaties binnen een beperkte straal gelijk te stellen aan brede scholengemeenschappen op één locatie en hun ook deze toeslag uit te keren.		
Motie van het lid Michon-Derkzen c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering een verkenning uit te voeren in samenwerking met het Rode Kruis en verschillende onderwijspartijen, zoals de VO-raad en docentenvakgroepen, om te bezien op welke manier EHBO-kennis en vaardigheden op korte termijn het beste overgebracht kan worden binnen het voortgezet onderwijs en de Kamer hierover voor de zomer van 2021 te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35565 , nr. 3).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze motie geïnformeerd.
De motie van het lid Rog; De Kamer verzoekt de regering bij toekomstige onderhandelingen over de sectorakkoorden in het onderwijs ook de vertegenwoordigers van schoolleiders en leraren te betrekken.	(Kamerstukken II 2014/15, 31289 , nr. 241).	Deze motie blijft 'on hold' tot er een nieuw regeerakkoord is.
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in samenwerking met leerlingen, leraren, ouders, schoolleiders en besturen uit beide sectoren te komen tot een omschrijving van de hoofdlijnen van de begroting met ten minste het onderwijsgevend en onderwijssondersteunend personeel, de allocatie van middelen binnen het bestuur, de inzet van reserves en materiële lasten.	(Kamerstukken II 2018/19, 31293 , nr. 448).	Afgesproken is dat het wetsvoorstel medio 2022 afgerond wordt. De Tweede Kamer wordt hierna zo snel mogelijk geïnformeerd.
De motie van het lid Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering in samenwerking met gemeenten meer regie te voeren op een divers aanbod van verschillende typen brugklassen.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 194).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van de leden Paternotte en Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om proactief, in overleg met scholen, vervolgoopleidingen en jongeren, concrete voorstellen op te stellen voor specifieke maatwerkroutes van het voortgezet onderwijs naar het hoger onderwijs.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 72).	Ondanks de aandacht die nodig is om het onderwijs dit jaar goed vorm te geven i.v.m. de coronacrisis, is het gesprek in 2021 met de sectorraden over de maatwerkroutes inmiddels begonnen. Informatie over vervolggesprekken is nog niet beschikbaar.
Motie van de leden Westerveld en Rudmer Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering om het maximum van € 600.000 toeslag voor een kleine geïsoleerde brede scholengemeenschap te verhogen tot het toegezegde maximum van € 800.000 door het bedrag per leerling te verhogen.	(Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 445).	De motie is uitgevoerd, de Tweede Kamer wordt hier in het najaar van 2021 over geïnformeerd.
Motie van het lid Bisschop c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering in de aangekondigde algemene maatregel van bestuur aandacht te schenken aan de wijze waarop de lasten voor kleine scholen kunnen worden beperkt, waaronder de keuzemogelijkheid om meetinstrumenten voor sociale veiligheid in te kopen dan wel deze zelf te ontwikkelen.	(Kamerstukken II 2017/18, 29240 , nr. 79).	In het najaar van 2021 wordt de Tweede Kamer over deze motie geïnformeerd.
De motie van het lid Rog c.s. ; De Tweede Kamer verzoekt de regering verzoekt het kabinet, op de kortst mogelijke termijn te bezien of de aanwijzingsbevoegdheid van de Minister van Onderwijs uitgebreid kan worden voor alle onderwijssectoren met «maatschappelijke verantwoordelijkheid», antidemocratische gedragingen of antidemocratisch gedach-tegoed en het schorsen van bestuurders, en de Kamer daarover zo spoedig mogelijk te berichten.	(Kamerstukken II 2018/19, 29614 , nr. 118).	Aan deze moties wordt, uitvoering gegeven met het wetsvoorstel uitbreiding van het bestuurlijk handhavingsinstrumentarium. De indiening van het wetsvoorstel zal in september 2021 plaatsvinden.
Motie van de leden Jasper van Dijk en Kuiken; De Tweede Kamer verzoekt de regering indien de inspectie de toegang tot een school wordt ontzegd, niet te aarzelen om in te grijpen door middel van financiële sancties dan wel over te gaan tot sluiting van de school.	(Kamerstukken II 2018/19, 29614 , nr. 125).	De Tweede Kamer wordt in de eerstvolgende verzamelbrief over deze motie geïnformeerd.
Motie van de leden Segers en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering , in het voorjaar van 2022 de Kamer te informeren over de voortgang van de besteding van de NPO-middelen en dan te bezien of scholen de ruimte moet worden geboden de besteding van de NPO-middelen in drie schooljaren te doen.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 236).	De Tweede Kamer is op 25 juni 2021 per brief geïnformeerd over de stand van zaken. Hierin is aangegeven dat in het voorjaar van 2022 verder gekeken wordt naar deze motie (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 255). De Tweede Kamer wordt hierover voor het zomerreces van 2022 geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Motie van de leden Peters en Bisschop; De Tweede Kamer verzoekt de regering de periode waarbinnen de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs moeten worden besteed met twee schooljaren te verlengen als dat tussentijds nodig blijkt.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 232).	De Tweede Kamer is op 25 juni 2021 per brief geïnformeerd over de stand van zaken. Hierin is aangegeven dat in het voorjaar van 2022 verder gekeken wordt naar deze motie (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 255). De Tweede Kamer wordt hierover voor het zomerreces van 2022 geïnformeerd.
Motie van de leden Van Meenen en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering om bij de verbetering van het curriculum eerste en hoogste prioriteit te geven aan de basiskennis en -vaardigheden Nederlands, rekenen/wiskunde, Engels en burgerschap.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 522).	Aan de motie wordt invulling gegeven met het bijstellen van examenprogramma's Nederlands, wiskunde, Engels en maatschappijleer voor vmbo, havo en vwo. Hierover is de Tweede Kamer per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31332, nr. 105).
Motie van het lid Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering om samen met de pabo's ervoor te zorgen dat het curriculum van de pabo tijdens de curriculumherziening van het funderend onderwijs wordt aangepast en herzien op basis van de tussentijdse uitkomsten, en dat het curriculum van de pabo meer in lijn loopt met het proces van de curriculumherziening; verzoekt de regering tevens, dit proces te monitoren, en periodiek de Kamer hierover te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 41).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van de leden Bisschop en Peters; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek het aandeel Nederlands onderzoek in de menukaart te versterken, in ieder geval voor wat betreft de leesbevordering.	(Kamerstukken II 2020-21, 35570 VIII, nr. 238).	Momenteel wordt gezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.
Motie van de leden Rog en Van Meenen; De Tweede Kamer verzoekt de regering in overleg met de onderwijssector en de inspectie, te verkennen hoe voorkomen kan worden dat de indicator «onderbouwren-dement» kansenbelemmerend en risicomijdend gedrag bij scholen onbedoeld versterkt en op dit punt toe te werken naar een nieuwe vorm van toezicht, en de Kamer daarover te informeren voor de Voorjaarsnota.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 53).	De Tweede Kamer wordt in september 2021 geïnformeerd over deze motie.
Motie van de leden Westerveld en Van den Hul; De Tweede Kamer verzoekt de regering te zorgen dat leraren en scholen bij het ontwikkelen van nieuwe kerndoelen en eindtermen stevig betrokken blijven, en daarvoor de benodigde ondersteuning en middelen beschikbaar te stellen; verzoekt de regering tevens, om heldere afspraken te maken met de vertegenwoordigers van leraren en vakverenigingen over hun betrokkenheid bij het proces en bij de wetenschappelijke curriculumcommissie.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 523).	Leraren, schoolleiders, vakverenigingen en hun vertegenwoordigers worden betrokken bij het proces en de voortgang van de wetenschappelijke curriculumcommissie. Ook zullen zij actief worden betrokken bij de ontwikkeling van concept kerndoelen en de bijstelling van examenprogramma's.
Motie van het lid Van den Hul c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om bij de nadere uitwerking van de kerndoelen voor po en vo ook voorstellen op te nemen over hoe racisme, discriminatie, antisemitisme, koloniaal verleden en migratiegeschiedenis stevig verankerd worden in het curriculum.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293, nr. 540).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze motie geïnformeerd.
Motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering om na invoering van de wet te blijven monitoren wat dit vereenvoudigde bekostigingsmodel voor gevolgen heeft voor brede schoolgemeenschappen en segregatie, en de Kamer jaarlijks te informeren.	(Kamerstukken II 2019/20, 35354, nr. 15).	De Tweede Kamer wordt met de Staat van het Onderwijs 2022 (over het jaar 2021) opnieuw geïnformeerd over de stand van zaken omtrent segregatie. De Staat van het Onderwijs verschijnt in maart/april 2022. Er wordt op dit moment een segregatie-onderzoek aanbesteed, waar een jaarlijkse monitor deel van uitmaakt. De eerste monitor zal verschijnen in het voorjaar van 2023.
Motie van het lid Beertema; De Tweede Kamer verzoekt de regering om onderwijsinterventies waarvan de effectiviteit niet bewezen is of die niet zeer aannemelijk is, uit te sluiten van financiële toerusting in het kader van het Nationaal Programma en gaat over tot de orde van de dag.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 186).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken in hoeverre prestatiedruk in het onderwijs ten koste gaat van maatschappelijke betrokkenheid van leerlingen en studenten.	(Kamerstukken II 2017/18, 31289, nr. 365).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze motie.
De motie van de leden Jasper van Dijk en Rudmer Heerema; De Tweede Kamer verzoekt de regering (van mening dat de Minister van OCW onderwijsbestuurders moet kunnen ontslaan indien door leidinggevendens antidemocratische	(Kamerstukken II 2018/19, 29614, nr. 124).	Aan deze motie wordt uitvoering gegeven met het wetsvoorstel uitbreiding van het bestuurlijk handhavinginstrumentarium. De indiening van het wetsvoorstel zal in september 2021 plaatsvinden.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
en anti-integratieve opvattingen worden verspreid), een voorstel te doen om bestuurders op deze gronden te kunnen ontslaan.		
De motie van het lid Van Dijk; De Tweede Kamer verzoekt de regering (constaterende dat de Minister, ondanks ernstige misstanden op het Cornelius Haga Lyceum, de school niet kan sluiten) het mogelijk te maken dat een school bij dergelijk wanbeleid kan worden gesloten.	(Kamerstukken II 2018/19, 29614 , nr. 123).	Aan deze motie wordt uitvoering gegeven met het wetsvoorstel uitbreiding van het bestuurlijk handhavingsinstrumentarium. De indiening van het wetsvoorstel zal in september 2021 plaatsvinden.
De motie van het lid Westerveld; De Tweede Kamer verzoekt de regering met scholen afspraken te maken over het registreren van incidenten die van invloed zijn op de (sociale) veiligheid van leerlingen; verzoekt de regering tevens, in de monitor sociale veiligheid een beeld te geven van het aantal incidenten op scholen en de aard hiervan.	(Kamerstukken II 2018/19, 29240 , nr. 105).	In verband met corona is de monitor in 2020 uiteindelijk niet doorgevoerd. De Tweede Kamer zal in december 2021 worden geïnformeerd over de uitkomsten van de monitor 2021.
Motie van het lid Bruins; De Tweede Kamer verzoekt de regering (constaterende dat het traject Curriculum.nu bouwstenen heeft opgeleverd die bruikbaar zijn voor een vervolg, maar dat er nog wel vragen zijn te stellen over samenhang en overladenheid;) ook in het vervolgtraject vakverenigingen sterk te betrekken.	(Kamerstukken II 2019/20, 31293 , nr. 535).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze motie geïnformeerd.
De motie van de leden Kuiken en Paternotte; De Tweede Kamer verzoekt de regering de Gwendoline van Puttenschool concrete voorstellen te doen gericht op een passende aansluiting op het hbo in Nederland op basis van de vigerende praktijk op de school.	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 146).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over de AMvB Saba comprehensive School en Gwendoline van Puttenschool BES.
De motie van de leden Kuik en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering in de nog op te stellen AMvB geen wettelijke doorstroomvoorwaarde voor de overstap van havo naar vwo op te nemen, zodat dit een vrijwillige keuze wordt, maar wel deelname van de leerling aan een doorstroomprogramma in de zomer verplicht te maken.	(Kamerstukken II 2019/20, 35195 , nr. 15).	De Tweede Kamer is op 5 juni 2020 geïnformeerd in het AMvB Staatsblad 2020, 171. Ook is er in de brief van 15 september 2020 ingegaan op deze motie (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).
Motie van de leden Heerema en Rog; De Tweede Kamer verzoekt de regering, om de burgerschapsopdracht ook op B4-scholen van toepassing te verklaren, op een wijze die past bij het bijzondere karakter van deze scholen, nieuwe B4-scholen op dit punt vooraf te toetsen en dit in de Regeling aanwijzing internationale en buitenlandse scholen vast te leggen, en hierover de Kamer in het voorjaar van 2021 te informeren.	(Kamerstukken II 2020/21, 35352 , nr. 25).	In het najaar van 2021 ontvangt de Tweede Kamer een beleidsreactie op het rapport Toezicht b4-scholen.
Motie van het lid Westerveld c.s.; De Tweede Kamer verzoekt de regering om onafhankelijk onderzoek te doen naar de manier waarop examens in het vso worden afgenomen en daarin te kijken naar de inhoud van de examens, de manier van afnemen, het proces eromheen en of de examens wel passen bij de belevingswereld van de vso-leerling.	(Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 430).	In de brief van 12 februari 2021 'Staatsexamen vo' (Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 443). is de Tweede Kamer op de hoogte gebracht van de stand van zaken van deze motie. De Tweede Kamer zal in het najaar van 2021 verder worden geïnformeerd.
Motie van het lid De Hoop; De Tweede Kamer verzoekt de regering om beter recht te doen aan de verscheidenheid binnen de groep staatsexamenkandidaten, en de Kamer te informeren over hoe zij dit invult.	(Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 458).	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze motie geïnformeerd.
Motie van de leden Bisschop en Peters; De Tweede Kamer verzoekt de regering, interventies waar scholen en ouders direct samenwerken, een duidelijker eigenstandige positie te geven in de menukaart.	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 236).	Momenteel wordt bezien hoe de uitvoering van de motie kan worden vormgegeven.

Toegevingen (afgerond)

Tabel 130 Door bewindslieden gedane toegevingen die zijn afgerond

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW_2020_61 De minister zal de Tweede Kamer nader informeren over de verdere uitvoering van de motie om te onderzoeken wat nodig is in primair en voortgezet onderwijs om maatwerk te bieden voor die kinderen met achterstanden.	Parlementair agendapunt [17-06-2020] - Debat Onderwijs en Corona II in het primair en voortgezet onderwijs	De Tweede Kamer is op 17 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 185).
T02913 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vragen van de leden Ganzevoort (GroenLinks) en Van Apeldoorn (SP), toe de mogelijkheden te verkennen om de naleving en uitvoering van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) beter afdwingbaar te maken. De Kamer wordt hierover nog dit kalenderjaar geïnformeerd.	Parlementair agendapunt [12-05-2020] - WGO Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen (Eerste Kamer)	De Eerste Kamer is op 18 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2020/21, 31293, nr. 571).
T02461 De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Bruijn (VVD), Schalk (SGP) en Sent (PvdA), toe de evaluatie van de wet ook naar de Eerste Kamer te sturen. In de evaluatie wordt mede ingegaan op de additionele mogelijkheden om kleine scholen in stand te houden en op het aantal scholen dat gebruikmaakt van de mogelijkheid om een samenwerkingschool te vormen. Daarbij wordt tevens aangegeven welk deel daarvan onder een bijzonder bestuur komt te vallen en welk deel onder een openbaar bestuur.	Parlementair agendapunt [11-07-2017] - Wetsvoorstel Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool	De Eerste Kamer is op 17 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2020/21, 35570 VIII, nr. A).
tz_OCW_2020_65 In het kader van het noodplan lerarentekorten G5 ontvangt de Tweede Kamer informatie over hoeveel gebruik wordt gemaakt van de G5-middelen en geboden mogelijkheden.	Parlementair agendapunt [01-07-2020] - AO Onderwijsachterstanden, lerarentekort en Kwetsbare leerlingen	De Tweede Kamer is op 09 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 413).
tz_OCW_2020_71 De minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de resultaten van de inventarisatie 'Landelijk Coördinatieteam Ventilatie'	Parlementair agendapunt [03-09-2020] - Onderwijs en corona V Primair en voortgezet onderwijs	De Tweede Kamer is op 1 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 555).
tz_OCW_2018_178 In 2020 ontvangt de Tweede Kamer de evaluatie van de sectorakkoorden.	Parlementair agendapunt [01-11-2018] - Begrotingsbehandeling (OCW) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Vervolg. Eerste termijn regering en tweede termijn Tweede Kamer	De Tweede Kamer is op 12 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 549).
T02941 De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs zegt de Eerste Kamer ongevraagd toe haar het door de Tweede Kamer bij motie verzochte onderzoek over schaalgrootte in het onderwijs toe te sturen.	Parlementair agendapunt [09-06-2020] - Afschaffen van de Fusietoets in het Funderend Onderwijs + Wet Meer Ruimte voor nieuwe Scholen het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet medezeggenschap op scholen in verband met het afschaffen van de fusietoets in het funderend onderwijs (35104).	De Eerste Kamer is op 1 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2020/21, 31293, nr. 565).
tz_OCW_2019_28 Inzake de huisvesting en problemen over de normering: De minister zegt toe dat hij bij het eerstvolgende overleg met de commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs van de VNG, dit onderwerp zal bespreken. Als daar iets uitkomt wat met Tweede Kamer gedeeld moet worden, zal hij dat zeker doen.	Parlementair agendapunt [12-02-2019] - VAO Passend onderwijs	De Tweede Kamer is op 5 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, Aangangsel van de Handelingen 1571).
tz_OCW_2020_86 De minister BVOM zegt toe de Tweede Kamer voor de kerst een brief te sturen over de verantwoording van de onderwijsbekostiging.	Parlementair agendapunt [08-10-2020] - AO Toereikendheid en doelmatigheid onderwijsbekostiging (McKinsey Rapport)	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII nr. 175).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
T02911 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Ganzevoort (GroenLinks) toe een integrale beleidsagenda segregatie op te stellen. Toezegging brede agenda tegen segregatie. De Minister is bereid om een negatieve zienswijze inzake segregatie extra gewicht te geven en waar nodig nieuwe scholen aanwijzingen te geven dat ze hun plan inclusiever moeten maken. Om antisegregatiebeleid in de educatieve agenda afdwingbaar te maken en daarin de inspectie een zwaardere rol geven. De bereidheid is er om een integrale aanpak van segregatie te initiëren en daarover met de Kamers in gesprek te gaan.	Wet Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen 35 050 Behandeling Verslag Eerste Kamer 2019/2020, nr. 26, item 6.	De Eerste Kamer is op 18 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 571).
tz_OCW_2019_45 De minister zegt toe dat hij bij de evaluatie van de sectorakkoorden ook een kader zal schetsen van mogelijke prioritaire onderwerpen die voor een doelfinanciering in aanmerking zouden kunnen komen. Hij zegt tevens toe dat de besturenorganisaties en vakbonden worden betrokken bij het overleg hierover.	Parlementair agendapunt [06-03-2019] - Lumpsum bekostiging in het funderend onderwijs	De Tweede Kamer is op 12 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293 nr. 549).
tz_OCW-2020-66 De minister zal de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk informeren over zijn overleg met Amsterdam over inzet van de G5-middelen voor VSO-docenten.	Parlementair agendapunt [01-07-2020] - AO Onderwijsachterstanden, lerarentekort en Kwetsbare leerlingen	De Tweede Kamer is op 10 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
tz_OCW_2020_7 De Tweede Kamer ontvangt een brief over de resultaten van een gesprek met de inspectie over het benodigde wettelijk instrumentarium om onderwijsconcepten te kunnen beoordelen.	Parlementair agendapunt [22-01-2020] - Wet actualisering deugdelijkheidseisen funderend onderwijs (35102)	De Tweede Kamer is op 15 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 183).
tz_OCW_2019_213 Inzake het LerarenOntwikkelfonds: Als uit de evaluatie (eerste kwartaal 2020) blijkt dat het echt een succes is en dat er meer geld nodig is, ga ik een inspanningsverplichting aan om te kijken of we dat in het lopende jaar kunnen regelen.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 10 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
tz_OCW_2020_74 De minister komt nog terug op de wijze waarop de € 500 mln. wordt besteed en de mogelijk resterende € 56 mln.	Parlementair agendapunt [03-09-2020] - Onderwijs en corona V Primair en voortgezet onderwijs	In het Algemeen overleg van 3 september 2020 en het VAO van 10 september 2020 over Onderwijs en corona (primair en voortgezet onderwijs) is de Tweede Kamer mondeling geïnformeerd.
tz_OCW_2020_9 De eerstvolgende periodieke evaluatie van de deugdelijkheidseisen vindt voor de zomer plaats.	Parlementair agendapunt [22-01-2020] - Wet actualisering deugdelijkheidseisen funderend onderwijs (35102)	De Tweede Kamer is op 15 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 183).
tz_OCW_2019_92 Het onderzoek naar de mogelijkheid voor het afleggen van examens op verschillende niveaus (conform passage regeerakkoord) is eind 2019 gereed en bereikt de Tweede Kamer met beleidsreactie in het voorjaar van 2020.	Parlementair agendapunt [12-06-2019] - Examens Toetsing en examinering in het voortgezet onderwijs.	De Tweede Kamer is op 3 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 31289, nr. 426).
tz_OCW_2019_188 De ministers hebben inmiddels een commissie ingesteld die nog voor de zomer van 2020 met voorstellen voor een heel nieuw bevoegdhedenstelsel moet komen, met als doel, het beroep van leraar aantrekkelijker te maken.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 1 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 415).
tz_OCW_2020_32 De minister OCW zegt toe de Tweede Kamer voor de zomer 2020 te informeren over een eerste schets van het advies van de Commissie Onderwijsbevoegdheden.	Parlementair agendapunt [19-02-2020] - Plenair debat leraren	De Tweede Kamer is op 1 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 415).
tz_OCW_2019_43 In het voorjaar van 2020 ontvangt de Tweede Kamer het onafhankelijk onderzoek naar doelmatigheid en toereikendheid van de lumpsumbekostiging (waaronder de materiële bekostiging). Ook de motie van het lid Van Meenen inzake bekostiging per school wordt hierin meegenomen.	Parlementair agendapunt [06-03-2019] - Lumpsum bekostiging in het funderend onderwijs	De Tweede Kamer is op 10 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).
T02696 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Bruijn (VVD) toe met de VO-raad en de MBO Raad in gesprek te gaan over de wenselijkheid en mogelijkheid van verwerking van doorstroomgegevens.	Parlementair agendapunt [19-02-2019] - Bundeling en aanpassing van regels over de registers mbt onderwijsdeelnemers (Wet register	Op 23 september 2020 heeft de Commissie OCW Eerste Kamer bevestigd dat deze toezegging is nagekomen.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
	onderwijsdeelnemers) in de Eerste Kamer(kamerstuk 34878)	
tz_OCW_2019_162 Voor de zomer van 2020 ontvangt de Tweede Kamer een eerste rapportage over het bevoegdheidsstelsel, waaronder de specialisatie Jonge kind binnen de pabo.	Parlementair agendapunt [09-10-2019] - AO Leraren	De Tweede Kamer is op 1 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 27923 , nr. 415).
Inzake de motie van het lid Rog (35000-VIII, nr. 50): de minister zal aan de VO-raad vragen of zij willen inventariseren bij hun leden wat gesprekken over de werkdruk opleveren en wat dat voor beeld geeft. Hij zal dat bij zijn bestuurlijk overleg met hen aan de orde stellen en vervolgens de Tweede Kamer informeren over de uitkomsten daarvan.	Parlementair agendapunt [01-11-2018] - Begrotingsbehandeling (OCW) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Vervolg. Eerste termijn regering en tweede termijn Tweede Kamer	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293 , nr. 573).
tz_OCW_2020_63 De minister informeert de Tweede Kamer over de casus Magister en de redenen voor de prijsverhoging.	Parlementair agendapunt [17-06-2020] - Debat Onderwijs en Corona II in het primair en voortgezet onderwijs	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293 , nr. 576).
T02942 De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Bikker (ChristenUnie), toe de aanbevelingen van de commissie-Dijkgraaf nog dit jaar op te pakken en uit te werken.	Parlementair agendapunt [09-06-2020] - Afschaffen van de Fusietoets in het Funderend Onderwijs + Wet Meer Ruimte voor nieuwe Scholen het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op de expertise het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet medezeggenschap op scholen in verband met het afschaffen van de fusietoets in het funderend onderwijs (35104).	De Eerste Kamer is op 8 juni 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2020/21, 31289 , nr. 468).
tz_OCW_2018_197 Betreffende de LOB-agenda's in het voortgezet onderwijs (VO) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo): In het najaar van 2019 zal OCW de Tweede Kamer informeren over de stand van zaken, of we goed op koers zijn en/of aanvullende maatregelen nodig zijn om de ambities waar te maken.	Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden inzake OCW-begroting 2019 (35 000 - VIII, nr. 15)	De Tweede Kamer is op 10 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 212).
tz_OCW_2020_69 Na de zomer ontvangt de Tweede Kamer een overzicht van het exacte aantal geslaagden voor de examens vo.	Parlementair agendapunt [01-07-2020] - AO Onderwijsachterstanden, lerarentekort en Kwetsbare leerlingen	De Tweede Kamer is op 13 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 432).
tz_OCW_2020_98 De minister voor BVOM zegt toe in gesprek te gaan met de betrokkenen van recente casussen en met hen en vertegenwoordigers te bekijken of datgene wat er nu al ligt ook echt afdoende is en of er meer nodig is met betrekking tot veiligheid van docenten, en de Tweede Kamer daarover voor het kerstreces te informeren.	Parlementair agendapunt [09-11-2020] - Burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs	De Tweede Kamer is op 17 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 152).
tz_OCW_2019_116 De onderzoeken naar ontwikkelingen binnen het havo, zoals brede uitstroom en de daarvoor benodigde ondersteuning van docenten, zijn eind 2019 gereed en bereiken de Tweede Kamer begin 2020. Daarin wordt ook het afnemend onderwijsveld betrokken.	Parlementair agendapunt [17-06-2019] - Staat van het Onderwijs	De Tweede Kamer is op 10 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 212).
tz_OCW_2019_125 De Tweede Kamer ontvangt in het najaar een terugkoppeling van gesprekken met o.a. de VTOI over de kwaliteit van intern toezicht en de bekostiging daarvan.	Parlementair agendapunt [19-06-2019] - Algemeen overleg Inspectie van het Onderwijs in het Funderend Onderwijs	De Tweede Kamer is op 15 september 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293 , nr. 548).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW-2020_68 De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over het verloop inzake de herstelopdrachten die de onderwijsinspectie aan het bestuur van Cheider heeft gegeven.	Parlementair agendapunt [01-07-2020] - AO Onderwijsachterstanden, lerarentekort en Kwetsbare leerlingen	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293 , nr. 576).
tz_OCW_2020_70 Na de zomer ontvangt de Tweede Kamer het onderzoek met een geactualiseerd beeld van het toelatingsbeleid voortgezet onderwijs in de grote steden.	Parlementair agendapunt [01-07-2020] - AO Onderwijsachterstanden, lerarentekort en Kwetsbare leerlingen	De Tweede Kamer is op 18 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293 , nr. 572).
tz_OCW_2019_124 De eerder toegezegde resultaten van de gesprekken over het onderwijsresultatenmodel komen einde van het jaar (2019) naar de Tweede Kamer.	Parlementair agendapunt [19-06-2019] - Algemeen overleg Inspectie van het Onderwijs in het Funderend Onderwijs	De Tweede Kamer is op 7 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).
tz_OCW_2021_21 Voor de zomer ontvangt de Tweede Kamer nadere informatie over de functiemix vo	Parlementair agendapunt [17-06-2021] - WGO Verantwoordingsdebat Slotwet 2020, Jaarverslag OCW 2020 en Staat van het Onderwijs	De Tweede Kamer is op 7 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).
tz_OCW_2020_75 De minister zegt toe te gaan monitoren hoeveel leerlingen thuis zitten vanwege corona, of er achterstanden zijn en zo ja, hoe groot deze zijn.	Parlementair agendapunt [03-09-2020] - Onderwijs en corona V Primair en voortgezet onderwijs	De Tweede Kamer is op 7 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).
tz_OCW_2020_62 De minister zal de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk rapporteren over de gesprekken met ouderorganisaties over de ervaringen van ouders (met onderwijstijd) in de afgelopen periode en de wijze waarop de school daar navraag naar heeft gedaan.	Parlementair agendapunt [17-06-2020] - Debat Onderwijs en Corona II in het primair en voortgezet onderwijs	De Tweede Kamer is op 7 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).
tz_OCW_2019_139 De Tweede Kamer ontvangt in het najaar de brede inventarisatie naar open en gesloten jeugdzorg. Daarin wordt ook het inspectieonderzoek naar residentieel onderwijs meegenomen.	Parlementair agendapunt [26-06-2019] - AO Passend Onderwijs; Voortgang en evaluatie	De Tweede Kamer is op 21 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497 , nr. 393).
In de dertiende voortgangsrapportage komt een analyse van de instroom in het speciaal onderwijs.	Parlementair agendapunt [31-01-2019] - Passend onderwijs	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497 , nr. 371).
tz_OCW_2020_19 De Tweede Kamer ontvangt nadere informatie over de bezoeken van «Veilig thuis» en het aandeel van conflicten over wel of geen Passend onderwijs.	Parlementair agendapunt [05-02-2020] - AO Onderwijs en Zorg	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293 , nr. 576).
tz_OCW_2020_13 De minister zal onderzoeken of het mogelijk is (en de Tweede Kamer hierover) rapporteren of een vertegenwoordiging van ouders met kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte standaard meegenomen kan worden in de kwaliteitsbeoordeling van de onderwijsinspectie (reactie op motie Kamerstuk 31497 , nr. 343 van het lid Westerveld).	Parlementair agendapunt [28-01-2020] - VSO Ondersteuning van zeer makkelijk lerende of (hoog)begaafde kinderen in het onderwijs (31 497 , nr. 336)	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293 , nr. 576).
tz_OCW_2019_24 Er komt een Onderwijsraadadvies over passend onderwijs.	Parlementair agendapunt [31-01-2019] - Passend onderwijs	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497 , nr. 371).
De evaluatie van deze wet zal plaatsvinden in het kader van het Onderwijsverslag 2015.	Parlementair agendapunt [14-03-2012] - Wijziging van onder meer de Wet op de expertisecentra in verband met de kwaliteit van het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs (32 812)	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497 , nr. 371).
tz_OCW_2020_11 De Tweede Kamer ontvangt een brief met informatie n.a.v. het gesprek met "boze ouders"(manifest).	Parlementair agendapunt [22-01-2020] - Wet actualisering deugdelijkheidseisen funderend onderwijs (35102)	De Tweede Kamer is op 10 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 212).
T01570 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Flierman (CDA), Ganzevoort (GroenLinks), Kuiper (ChristenUnie) en de Lange (OSF) toe om (1) het ECPO te verzoeken de tijdens het debat genoemde wensen van de Eerste Kamer - waaronder het invoeringstraject - mee te nemen in het evaluatiekader, (2) het evaluatiekader aan de	Parlementair agendapunt [02-10-2012] - Passend Onderwijs Herziening organisatie en financiering in het funderend onderwijs en in het middelbaar	De Eerste Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2020/21, 31497 , nr. 371).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Kamer te sturen, (3) het passend onderwijs te evalueren en een halfjaarlijkse monitor aan de Kamer te zenden, alsmede (4) de wetgeving aan te passen indien dit nodig blijkt uit de evaluatie en/of monitoring.	beroepsonderwijs (passend onderwijs) onder nummer 33.106 + Kwaliteitsverbetering van het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs onder nummer 32.812.	
tz_OCW_2020_14 In de eindevaluatie Passend onderwijs, die de Tweede Kamer in juni ontvangt, zal ook een reactie worden meegenomen op het Onderwijsraadadvies uit maart, het inspectierapport uit april en het NRO-onderzoek uit mei.	Parlementair agendapunt [05-02-2020] - AO Onderwijs en Zorg	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
tz_OCW-2019_136 De Tweede Kamer ontvangt het onderzoek naar het leerrecht en de beleidsreactie daarop op niet al te lange termijn.	Parlementair agendapunt [04-07-2019] - VAO Passend Onderwijs	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
tz_OCW_2020_102 De minister zegt toe schriftelijk te rapporteren over de resultaten van de gesprekken inzake het VSO, onder andere inzake LBVSO en VSO naar GVO.	Parlementair agendapunt [16-11-2020] - Passend onderwijs notaoverleg Evaluatie onderzoek	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).
tz_OCW_2019_198 Betreffende wachtlijsten in het speciaal onderwijs: De minister zal in de decemberbrief, de lerarenbrief, de Tweede Kamer daar verder over rapporteren.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).
tz_OCW_2020_20 Bij de volgende rapportage wordt de Kamer geïnformeerd over de gesprekken met LEKSO en de PO-Raad over de wachtlijsten in het speciaal onderwijs.	Parlementair agendapunt [05-02-2020] - AO Onderwijs en Zorg	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).
tz_OCW_2020_100 De minister zegt toe dat hij, voor het kerstreces, schriftelijk zal reageren op de vraag hoe de prestatieboxmiddelen kunnen worden ingezet voor thuiszitters.	Parlementair agendapunt [16-11-2020] - Passend onderwijs notaoverleg Evaluatie onderzoek	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).
tz_OCW_2020_64 De Tweede Kamer ontvangt voor het debat over de evaluatie Passend onderwijs een brief van de ministeries van OCW en VWS over het raakvlak onderwijs-zorg en de stelselverantwoordelijkheid. Hierin wordt ook aandacht besteed aan de verdere ontwikkelingen rond de Hoenderloo Groep, de opvang van de leerlingen en de behoefte aan een voortzetting of doorstart van de school in de regio.	Parlementair agendapunt [01-07-2020] - AO Onderwijsachterstanden, lerarentekort en Kwetsbare leerlingen	De Tweede Kamer is op 10 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 372).
tz_OCW_2019_180 Inzake de vraag is de minister bereid om ondersteuning voor zorgleerlingen direct toe te kennen, de docent hierin te vertrouwen en pas achteraf te controleren: In de eerdere overleggen met de Tweede Kamer over passend onderwijs hebben de ministers laten weten dat ze dit soort vraagstukken meenemen in de evaluatie van het passend onderwijsbeleid dat in het voorjaar van 2020 beschikbaar komt. In dat kader zijn zij bezig met een veldtraject waar alle partijen betrokken zijn. Op basis van de onderzoeksresultaten en het veldtraject worden er conclusies getrokken en wordt bepaald hoe zij in de komende jaren verder gaan met passend onderwijs. Begin juni 2020 wordt dit aan de Tweede Kamer aangeboden.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 371).
tz_OCW_2019_174 Inzake samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in de regio verbeteren: de inspiratieregio's doen ervaring op met de verschillende aanpakken van de knelpunten, waarbij de meest succesvolle landelijk kunnen worden overgenomen. Uiterlijk in het voorjaar van 2020 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 10 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497, nr. 372).
tz_OCW_2020_105 De Tweede Kamer ontvangt een schriftelijke reactie op de vraag over de rol van de onderwijsinspectie bij individuele gevallen/casussen.	Parlementair agendapunt [16-11-2020] - Passend onderwijs notaoverleg Evaluatie onderzoek	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31293, nr. 576).
tz_OCW_2019_38 De minister informeert de Tweede Kamer vóór de zomer van 2019 over de achtergronden bij de CBS-cijfers over uitstroom uit het (voortgezet) speciaal onderwijs (uitstroom naar profiel «dagbesteding» in plaats van verdergaan met onderwijs).	Parlementair agendapunt [21-02-2019] - AO Onderwijs en Zorg	De Tweede Kamer is op 10 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 212).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
TZ_OCW_2019_182 Inzake tijdspad SER advies gelijke kansen: in de adviesaanvraag aan de SER vragen de ministers advies in het voorjaar van 2020 uit te brengen.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 26 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 442).
tz_OCW_2020_28 De minister BVOM zegt toe voor de zomer van 2020 de Tweede Kamer extra voorstellen over thuiszitters toe te sturen.	Parlementair agendapunt [19-02-2020] - VAO Onderwijs en zorg	De Tweede Kamer is op 24 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 26695 , nr. 134).
tz_OCW_2020_15 De Kamer ontvangt in februari de uitwerking van het regeerakkoord inzake het leerrecht.	Parlementair agendapunt [05-02-2020] - AO Onderwijs en Zorg	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497 , nr. 371).
tz_OCW_2020_16 In de volgende rapportage Passend onderwijs wordt een overzicht opgenomen van de ondersteunende functionarissen in en rond het passend onderwijs.	Parlementair agendapunt [05-02-2020] - AO Onderwijs en Zorg	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497 , nr. 371).
tz_OCW_2019_137 De minister zal de Tweede Kamer schriftelijk informeren over de resultaten van de gesprekken met bestuurders van samenwerkingsverbanden die bovenmatig hoge reserves hebben en wat de juridische mogelijkheden zijn om in te grijpen.	Parlementair agendapunt [26-06-2019] - AO Passend Onderwijs; Voortgang en evaluatie	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497 , nr. 371).
tz_OCW_2019_17 De minister komt met voorstellen voor een nieuw bekostigingsmodel lwoo-pro.	Parlementair agendapunt [31-01-2019] - Passend onderwijs	De Tweede Kamer is op 5 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31497 , nr. 413).
tz_OCW_2020_72 De minister houdt de Tweede Kamer op de hoogte van de ontwikkelingen rond de herkansingen in het VSO en van de vertegenwoordiging van VSO-leerlingen in het overleg met het ministerie.	Parlementair agendapunt [03-09-2020] - Onderwijs en corona V Primair en voortgezet onderwijs	De Tweede Kamer is op 7 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).
tz_OCW_2020_73 De minister zegt toe het probleem van mondkapjes van bepaalde groepen leerlingen in het leerlingenvervoer aan de orde te laten komen in het overleg met de vervoerders.	Parlementair agendapunt [03-09-2020] - Onderwijs en corona V Primair en voortgezet onderwijs	De Tweede Kamer is op 7 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 276).
tz_OCW_2020_35 De minister OCW zegt toe in gesprek te gaan met VNG, vertegenwoordigers van podia en vertegenwoordigers van gezelschappen over het beeld met betrekking tot diversiteit in de programmering op podia en een eventuele negatieve financiële prikkel met betrekking tot de programmering van rijksgesubsidieerde gezelschappen.	Parlementair agendapunt [04-03-2020] - AO Toepassing «Fair practice Code»	De Tweede Kamer is op 13 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 155).
tz_OCW_2020_34 De minister OCW zegt toe voor de begrotingsbehandeling 2021 het onderzoek over diversiteit in het aanbod van podia naar de Kamer te sturen en ook een eerdere versie van dit onderzoek spoedig aan de Tweede Kamer te doen toekomen.	Parlementair agendapunt [04-03-2020] - AO Toepassing «Fair practice Code»	De Eerste Kamer is op 13 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2019/20, 35300 VIII , nr. 155).
tz_OCW_2019_107 De minister zegt toe dat er in het beleid rond beladen erfgoed en roofkunst geen onomkeerbare stappen zullen worden gezet (verkoop, teruggave et cetera) voordat de respectieve beleidskaders hierover met de Tweede Kamer zijn besproken. Zij sprak een mogelijk voorbehoud uit voor urgente kwesties, al zal de Kamer ook daarbij worden meegenomen.	Parlementair agendapunt [05-06-2019] - AO inzake Erfgoed en monumenten	De Tweede Kamer is op 4 maart 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 390). Daarnaast is op 29 januari 2021 de Beleidsvisie Collecties uit een koloniale context aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 405).
T02714 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Backer (D66), toe dat de subsidiëring van groene monumenten ook via de subsidieregeling voor de particuliere woonhuiseigenaren kan lopen, waarbij het groen er integraal bij gerekend wordt.	Parlementair agendapunt [11-12-2018] - Belastingplan met o.a. de behandeling van de Wet fiscale maatregel rijksmonumenten (34.556)	Op 22 september 2020 heeft de Eerste Kamer via de Korte aantekeningen vergadering commissie OCW laten weten dat wat haar betreft deze toezegging is nagekomen (Korte aantekeningen 22 september 2020).
tz_OCW_2019_206 De Kamer wordt nader geïnformeerd over de mogelijkheden rond gratis opening van musea op één dag per maand en welke initiatieven er in gemeenten al zijn.	Parlementair agendapunt [18-11-2019] - wetgevingsoverleg begrotingsonderdeel Cultuur	De Tweede Kamer is op 13 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII , nr. 155).
tz_OCW_2019_204 De Kamer ontvangt voor de zomer van 2020 een brief met de resultaten van het onderzoek naar de stand van zaken van de popsector.	Parlementair agendapunt [18-11-2019] - wetgevingsoverleg begrotingsonderdeel Cultuur	De Tweede Kamer is op 18 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 404).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW_2019_215 De Kamer ontvangt een brief over de voortgang van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in medialand, de 'faire practice code' en de casus rond de CAO van cameramensen.	Parlementair agendapunt [25-11-2019] - Wetgevingsoverleg Begrotingsbehandeling , onderdeel Media	De Tweede Kamer is op 19 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35554 , nr. 28).
Tz_2020_....De minister van BZK zegt toe samen met de minister van Basis- Voortgezet Onderwijs en Media in gesprek te gaan met de NPO over het vertolken van verkiezingsdebatten	Plenair debat Voorstel van wet van de leden Kuiken, Dik-Faber en Van Eijs ter erkenning van de Nederlandse gebarentaal (Wet erkenning Nederlandse gebarentaal (34 562) d.d. 8 september 2020 (Handelingen II 2020/21, nr. 98, item 28)	De Tweede Kamer is op 12 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, nr. 35165 , nr. 32).
tz_OCW_2020_110 De minister BVOM zegt toe in gesprek te gaan met betrokken partijen over de arbeidsmarktontwikkelingen in de mediasector en de Tweede Kamer daarover in het voorjaar, nog voor de verkiezingen, te informeren	Parlementair agendapunt [30-11-2020] - Wetgevingsoverleg Begroting onderdeel Media	De Tweede Kamer is op 19 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35554 , nr. 28).
tz_OCW_2020_111 De minister BVOM zegt toe de Tweede Kamer een brief te sturen over de mogelijkheden die er zijn om de geschreven pers te ondersteunen en daarin tenminste in te gaan op een verlaging van het btw-tarief, de distributheffing en de mededingingsregels en daarbij ook in te gaan op de uitvoerbaarheid van deze mogelijkheden.	Parlementair agendapunt [30-11-2020] - Wetgevingsoverleg Begroting onderdeel Media	De Tweede Kamer is op 20 april 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 32827 , nr. 112).
tz_OCW_2020_79 De minister van OCW zegt toe in gesprek te gaan over waarom er voor consumenten van digitale publicaties nog geen prijsdaling heeft plaatsgevonden ondanks de verlaging van de BTW op digitale publicaties en de Tweede Kamer daarom te informeren voor 1 februari 2021.	Parlementair agendapunt [23-09-2020] - VSO Evaluatie Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen en advies Raad voor Cultuur (33 846 , nr. 59)	De Tweede Kamer is op 10 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, Aangangsel van de Handelingen, nr. 1644).
tz_OCW_2020_106 Het onderzoek naar de invloed van de Corona-crisis op de cultuursector (zoals de daling van de omzet, werkgelegenheid, betaling in zzp-ers) is in het voorjaar van 2021 gereed en zal aan de Tweede Kamer worden gestuurd.	Parlementair agendapunt [23-11-2020] - Wetgevingsoverleg Begroting OCW, onderdeel Cultuur	De Tweede Kamer is op 7 juni 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 418).
tz_OCW_2018_208 De minister laat, in overleg met de minister van Economische Zaken, een extern onderzoek uitvoeren naar de effecten van het prijsbeleid (wordt ook internationaal gekeken). De minister hoopt de Tweede Kamer in het voorjaar van 2019 hierover te informeren.	Parlementair agendapunt [03-12-2018] - Media (Begrotingsonderdeel)	De Tweede Kamer is op 10 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 32728 , nr. 198).
tz_OCW_2019_217 De minister zegt toe dat tezamen met het wetsvoorstel i.v.m. implementatie van de 'audiovisuele mediadienstenrichtlijn' de Tweede Kamer een brief ontvangt over de vormgeving van de bescherming van minderjarigen voor online reclame.	Parlementair agendapunt [25-11-2019] - Wetgevingsoverleg Begrotingsbehandeling , onderdeel Media	De Tweede Kamer is op 20 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35361 , nr. 25).
T03057 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid De Blécourt-Wouterse (VVD), toe de mogelijkheid van een protocol voor het genrebeleid open te zullen houden.	Parlementair agendapunt [08-12-2020] - Wijziging van de Mediawet 2008 met het oog op de versterking van het toekomstperspectief van de publieke omroep (Antwoord regering en re- en dupliek)	De Eerste Kamer is op 8 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2020/21, 35554, nr. G).
T03059 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Pijlman (D66), toe om de wijziging om aandacht te besteden aan de regio op de nationale zenders te evalueren en deze evaluatie naar de Eerste Kamer te sturen.	Parlementair agendapunt [08-12-2020] - Wijziging van de Mediawet 2008 met het oog op de versterking van het toekomstperspectief van de publieke omroep (Antwoord regering en re- en dupliek)	De Eerste Kamer is op 8 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2020/21, 35554, nr. G).
tz_OCW_2020_80 De minister van OCW zegt toe voor het WGO Cultuur over de uitvoering van de motie zoals ingediend door het lid van den Berge c.s. te rapporteren (naar verwachting in een verzamelbrief).	Parlementair agendapunt [23-09-2020] - VSO Evaluatie Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen en advies Raad voor Cultuur (33 846 , nr. 59)	De Tweede Kamer is op 13 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 396).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW_2020_91 De minister volgt scherp de gevolgen van de crisis voor de studenten: welzijn, studievertraging, werkdruk, onderwijskwaliteit en de financiële positie van de instellingen. De inspectie monitort dat en de Tweede Kamer wordt hierover in november geïnformeerd.	Parlementair agendapunt [15-10-2020] - Begrotingsbehandeling, onderdeel Onderwijs, (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII)	De Tweede Kamer is op 24 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 479).
tz_OCW_2019_183 Inzake specifieke koopkrachtberekeningen voor studenten: de uitkomsten van de beleidsdoorlichting (art. 11 studiefinanciering) kunnen worden gebruikt om te bezien hoe vervolgonderzoek het beste kan worden vormgegeven, of dat middels het studentenonderzoek of op een andere manier moet worden gedaan.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 17 februari 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 35300 XV , nr. 94).
tz_OCW_2020_95 KNAW en VSNU zijn nu aan het kijken hoe ze het rolling-grantfonds kunnen uitrollen. De voorstellen zal de minister ook aan de Tweede Kamer doen toekomen.	Parlementair agendapunt [15-10-2020] - Begrotingsbehandeling, onderdeel Onderwijs, (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII)	De Tweede Kamer is op 12 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 29338 , nr. 225).
tz_OCW_2017_32 De wet invoering associate degree-opleiding wordt na vier jaar gemonitord (aangezien de hele cyclus doorlopen moet zijn). De Minister zegt toe dat mochten er echter na twee jaar signalen zijn over een gebrekkige aansluiting van werkgevers of dat het verkeerd gebruikt wordt en de wet niet tot de emancipatie en verheffing leidt, maar juist tot het apart zetten van studenten die misschien wat meer aandacht vragen, dan wordt de balans opgemaakt, wordt de thermometer erin gehouden en worden op dat moment al maatregelen genomen. In de monitoring wordt ook het punt van de stage(begeleiding) meegenomen.	Parlementair agendapunt [29-06-2017] - Associate Degree (AD)	De Tweede Kamer is op 22 juni 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 914).
tz_OCW_2020_45 De minister OCW zegt toe een beeld van het aantal studenten dat uit beeld is geraakt door de coronacrisis aan de Tweede Kamer te doen toekomen in de zomer of in het najaar.	Parlementair agendapunt [24-06-2020] - AO Onderwijs en Corona IV Hoger onderwijs	De Tweede Kamer is op 24 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 479).
tz_OCW_2019_83 De Tweede Kamer wordt per brief nader geïnformeerd over bij motie (34735-15) verzochte gedifferentieerde beoordeling, die de kwaliteit van de instelling inzichtelijk maakt voor studenten	Parlementair agendapunt [15-05-2019] - Voorinvesteringen Hoger Onderwijs	De Tweede Kamer is op 11 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 901).
tz_OCW_2019_176 In het eerste kwartaal van 2020 komt de beleidsreactie op het KNAW-briefadvies Neerlandistiek en het plan van aanpak van het Platform voor de Talen. De lerarenopleidingen zullen hierin worden meegenomen.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 1 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 31288 , nr. 871).
tz_OCW_2020_26 Eind 2020 ontvangt de Kamer een stand van zaken betreffende de Strategische Agenda en in het najaar komen de voorstellen voor bekostiging van hoger onderwijs. Daarin wordt ook ingegaan op het punt van het lid Futselaar inzake krimp bij hoge scholen in de toekomst.	Parlementair agendapunt [10-02-2020] - Notaoverleg Strategische Agenda hoger onderwijs	De Tweede Kamer is op 5 maart 2021 en op 22 maart 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 903) en (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 904).
tz_OCW_2018_83 In het najaar van 2020 ontvangt de Kamer een landelijk beeld van de plannen inzake besteding Studievoorschot. In het najaar van 2022 ontvangt de Tweede Kamer de voortgang van de plannen. De uiteindelijke evaluatie ontvangt de Tweede Kamer in 2026.	Parlementair agendapunt [20-06-2018] - AO Sectorakkoorden (HO)	De Tweede Kamer is op 22 maart 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 904).
tz_OCW_2020_4 Voor de zomer ontvangt de Kamer het inspectieonderzoek naar de voorzieningen rond cyberveiligheid binnen de Universiteit Maastricht. Begin februari wordt de Kamer voorzien van de informatie die dan voorhanden is inzake de casus Maastricht.	Parlementair agendapunt [22-01-2020] - AO Sociale Veiligheid in het onderwijs	De Tweede Kamer is op 3 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 31289 , nr. 426).
T02722 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Rinnooy Kan (D66), toe haar te informeren over de stand van zaken van de kwaliteitsafspraken en de mate van betrokkenheid van de medezeggenschap bij de hoger onderwijsinstellingen.	Behandeling Eerste Kamer van de Wijziging van de rentemaatstaf voor de lening hoger onderwijs (35.007)28-5-2019	De Tweede Kamer is op 22 maart 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 894).
tz_OCW_2020_81 De minister OCW zegt toe de Tweede Kamer later dit jaar te informeren over het stagetekort in het hoger onderwijs en in deze brief mee te nemen hoe het stagetekort zich ontwikkelt en de mogelijke aanpak.	Parlementair agendapunt [07-10-2020] - Debat over Onderwijs en Corona mbo / ho incl. Stages	De Tweede Kamer is op 24 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 479).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
T02622 Naar aanleiding van een vraag van het lid Bruin (VVD), is toegezegd om de instroom van eerstejaars in alle sectoren in de gaten te houden en mee te nemen in de Monitor Beleidsmaatregelen.	Parlementair agendapunt [10-07-2018] - Verlaagd wettelijk collegegeld (Wet halvering collegegeld) Behandeling wetsvoorstel	De Eerste Kamer is op 19 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2020/21, 31288, nr. K).
tz_OCW_2020_23 Vóór het zomerreces ontvangt de Kamer de brede brief over selectie in het hoger onderwijs. Daarin wordt ook het instrument «loting» meegenomen, waarvoor instellingen zelf kunnen kiezen.	Parlementair agendapunt [10-02-2020] - Notaoverleg Strategische Agenda hoger onderwijs	De Tweede Kamer is op 19 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken I 2020/21, 31288, nr. K).
De Minister zal de Tweede Kamer voorzien van een onderzoek naar de effecten van extra financiële bijdragen aan onderwijs (zoals van honoursprogramma's).	Parlementair agendapunt [29-10-2015] - Begrotingsbehandeling OCW 2e termijn	De Tweede Kamer is op 19 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288, nr. 883).
tz_OCW_2020_44 De minister OCW zegt toe te onderzoeken voor welke tekortsectoren, naast onderwijs en zorg, een financiële tegemoetkoming in de kosten voor studenten eventueel mogelijk zou kunnen worden gemaakt en de Tweede Kamer hierover voor de begrotingsbehandeling te informeren.	Parlementair agendapunt [24-06-2020] - AO Onderwijs en Corona IV Hoger onderwijs	De Tweede Kamer is op 7 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 35).
tz_OCW_2020_1 Rond de zomer ontvangt de Kamer de evaluatie van de pilots van de Ombudsfuncties in de wetenschap. Daarin wordt o.a. ingegaan op de toegang van studenten.	Parlementair agendapunt [22-01-2020] - AO Sociale Veiligheid in het onderwijs	De Tweede Kamer is op 17 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 29338, nr. 240).
tz_OCW_2020_93 De minister zal met studentenorganisaties en onderwijsinstellingen bespreken of eerstejaars die afgelopen zomer niet mee konden doen aan de introductie, wellicht komend jaar wel mee kunnen doen als introducties dan weer mogelijk zijn.	Parlementair agendapunt [15-10-2020] - Begrotingsbehandeling, onderdeel Onderwijs, (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII)	De Tweede Kamer is op 22 juni 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 493).
tz_OCW_2020_77 De minister van OCW zegt toe voor de begrotingsbehandeling van OCW de Tweede Kamer te informeren over de stappen die worden gezet richting nieuwe bestuurlijke afspraken met gemeenten over de aanpak van laaggeletterdheid.	Parlementair agendapunt [23-09-2020] - VSO Voortgang uitwerking vervolgplan laaggeletterdheid 2020-2024 (28760-102)	De Tweede Kamer is op 15 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 481).
tz_OCW_2019_225 In het eerste kwartaal ontvangt de Kamer schriftelijke informatie over de voortgang van het wetsvoorstel inzake de verlengde kwalificatieplicht.	Parlementair agendapunt [11-12-2019] - VAO VSV en Jongeren met afstand tot arbeidsmarkt	De Tweede Kamer is op 8 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II, 2019/20, 29544, nr. 1019).
De Minister zegt toe dat in de experimenteer-AMvB, gericht op het creëren van regelruimte voor experimenten met kwalificatiedossiers, óók ruimte wordt gemaakt voor opleidingen die al willen starten met het examineren van keuzedelen.	Parlementair agendapunt [13-12-2017] - MBO	De Tweede Kamer is geïnformeerd met de toezending van het besluit van 18 december 2018, houdende bepalingen voor een experiment met beroepsopleidingen en kwalificaties met een regionale specialisatie in het middelbaar beroepsonderwijs (Staatsblad, 2019, 2).
tz_OCW_2019_90 Minister Koolmees zegt toe dat in de Uitvoeringstoets die het UWV opstelt, er nadrukkelijk aandacht zal zijn voor de fraude risico's.	Parlementair agendapunt [11-06-2019] - Leven lang ontwikkelen	De Tweede op 11 november 2019 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II, 2019/20, 30012, nr. 123).
tz_OCW_2018_22 Vóór de zomer van 2019 ontvangt de Tweede Kamer de voortgangsrapportage over de LOB-agenda's.	Parlementair agendapunt [07-03-2018] - Loopbaanoriëntatie en -begeleiding	De Tweede Kamer is op 26 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524, nr. 489).
TZ_OCW_2019_167 In de brede evaluatie van het Techniekpact, die de Tweede Kamer voor eind 2019 ontvangt, wordt ook ingegaan op de verschillen van de instroom- en uitstroomcijfers tussen de mbo-niveaus 1 en 4.	Parlementair agendapunt [30-10-2019] - WGO Begrotingsonderzoek	De Tweede Kamer is op 27 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 32637, nr. 438).
tz_OCW_2020_53 Voor de OCW-begrotingsbehandeling ontvangt de Tweede Kamer inzicht in de ontwikkelingen in de stagemarkt; hoeveel plekken er via het actieplan zijn gerealiseerd, en hoe de tekorten zich ontwikkelen. De minister zegt toe de ontwikkeling van 'stages bij het Rijk' met andere ministeries te bespreken.	Parlementair agendapunt [18-06-2020] - AO Onderwijs en corona III Mbo	De Tweede Kamer is op 2 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II, 2020/21, 31524, nr. 477).
tz_OCW_2015_170 De Minister geeft aan dat zij verschillende mogelijkheden ziet voor een stagebeurs voor mbo-docenten, zodat er meer kennis over de beroepspraktijk in het klaslokaal komt, via de lerarenbeurs en de scholingsmiddelen uit de cao's. Zij zal hierover niet in een aparte brief rapporteren aan de Tweede Kamer, maar samen met andere initiatieven.	Parlementair agendapunt [29-10-2015] - Begrotingsbehandeling OCW 2e termijn	De Tweede Kamer is op 9 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 413).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW_2019_201 Inzake de meesteroute voor specialistisch vakmanschap: De minister zal bij gesprekken over een dergelijke verkenning gelijk ook de vakscholen betrekken.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 5 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 478).
In 2020 ontvangt de Tweede Kamer het wetsvoorstel over afschaffing van de onderwijsovereenkomst en versterking van de positie van de mbo-student in de wet.	Parlementair agendapunt [24-04-2019] - AO Studenten met een beperking in mbo en ho	De Tweede Kamer is op 4 november 2020 geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35625 nr. 1).
tz_OCW_2019_219 In het voorjaar van 2020 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de resultaten van het overleg met de VNG over een dekkend aanbod van vavo.	Parlementair agendapunt [14-11-2019] - AO Leven Lang Leren samen met MSZW	De Tweede Kamer is op 8 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 29544 , nr. 1019).
tz_OCW_2020_83 De minister OCW zegt toe in november een bredere update aan de Tweede Kamer te zenden inzake corona en het mbo en ho, en daarin in ieder geval de ventilatie van gebouwen in mee te nemen.	Parlementair agendapunt [07-10-2020] - Debat over Onderwijs en Corona mbo / ho incl. Stages	De Tweede Kamer is op 24 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 479).
tz_OCW_2020_56 De minister zal de Tweede Kamer zo vroeg mogelijk in het najaar informeren over haar overleg met de MBO Raad over een pilot ter voorkoming van stagediscriminatie en mbo-instellingen verantwoordelijk te maken voor sollicitatieprocedures voor de eerste leerplekken en stages tijdens de opleiding. In deze brief zal de minister ook ingaan op de motie Van den Hul inzake omzetting stagegarantie in leveringsplicht (31524-411). Evenals op de motie van de leden Van den Berge en Kuik over een app voor laagdrempelige melding van stagediscriminatie (35252-15).	Parlementair agendapunt [18-06-2020] - AO Onderwijs en corona III Mbo	De tweede kamer is 2 oktober 2020 op per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 477).
TZ_OCW_2019_171 Vóór de zomer van 2020 ontvangt de Kamer het CBS-onderzoek inzake de uitstroom van jongeren naar de arbeidsmarkt, met specifiek aandacht voor groenpluk, multiproblematiek en migratieachtergrond.	Parlementair agendapunt [31-10-2019] - AO Voortijdig schoolverlaten en Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt	De Tweede kamer is op 8 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 29544 , nr. 1019).
tz_OCW_2019_211 Inzake circulariteit (o.m. kringlooplandbouw, red.) in de kwalificatiestructuur: bij een volgende voortgangsrapportage over het mbo, als er een logisch moment is om het over de kwalificatiestructuren te hebben, zal de minister de Tweede Kamer melden hoe de sector daartegen aankijkt.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 23 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 129).
tz_OCW_2019_153 Inzake de vergoede en onvergoede stages in mbo en ho wordt de Kamer nader geïnformeerd over de mogelijke achtergronden van de verschillen binnen de verschillende sectoren.	Parlementair agendapunt [25-09-2019] - AO Middelbaar beroepsonderwijs	De tweede Kamer is op 8 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 29544 , nr. 1019).
TZ_OCW_2020_57 De Tweede Kamer ontvangt in het najaar de evaluatie van de versterking van de salarismix voor leraren in de Randstadregio's.	Parlementair agendapunt [18-06-2020] - AO Onderwijs en corona III Mbo	De Tweede kamer is op 15 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 481).
tz_OCW_2019_194 De minister gaat het CBS vragen om te kijken hoe groot die groenpluk is en op welke plekken er ook een vrijwillige overstap gezien wordt.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede Kamer is op 8 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 29544 , nr. 1019).
tz_OCW_2019_210 De evaluatie van de functiemix in het mbo vindt in 2020 plaats (voor de begroting).	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	De Tweede kamer is op 15 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 481).
tz_OCW_2019_224 Vóór de zomer ontvangt de Kamer informatie over de functiemix.	Parlementair agendapunt [11-12-2019] - VAO MBO	De Tweede Kamer is op 15 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 481).
tz_OCW_2020_55 De minister komt in het najaar terug op de suggestie om in de lob (loopbaanoriëntatie en -begeleiding) meer aandacht te besteden aan kansberoepen.	Parlementair agendapunt [18-06-2020] - AO Onderwijs en corona III Mbo	De Tweede Kamer is op 26 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 489).
tz_OCW_2019_222 Vóór de zomer ontvangt de Kamer een update over de stagevergoeding.	Parlementair agendapunt [11-12-2019] - VAO MBO	De Tweede Kamer is op 8 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 29544 , 1019).
tz_OCW_2020_84 De minister OCW zegt toe in november het vernieuwde servicedocument aan de Tweede Kamer te sturen.	Parlementair agendapunt [07-10-2020] - Debat over Onderwijs en Corona mbo / ho incl. Stages	De Tweede Kamer is op 24 november 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 479).
tz_OCW_2019_157 De Kamer ontvangt medio 2020 de evaluatie van het servicedocument (in relatie tot het niet gebruiken van studiematerialen) en de noodzaak voor verdere regelgeving.	Parlementair agendapunt [25-09-2019] - AO Middelbaar beroepsonderwijs	De Tweede Kamer is op 8 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 498).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW_2019_223 Vóór de zomer ontvangt de Kamer een rapportage over het terugnemen van niet gebruikte schoolboeken.	Parlementair agendapunt [11-12-2019] - VAO MBO	De Tweede Kamer is op 8 juli 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 498).
De minister BVOM zegt toe de Kamer in het voorjaar een brief te sturen over de voor- en nadelen van het beschikbaar maken van het studentenreisproduct en daarin ook de gevolgen voor DUO mee te nemen.	Parlementair agendapunt [13-01-2021] - AO mbo (+ praktijkonderwijs)	De Tweede Kamer is op 24 juni 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31289 , nr. 474).
tz_OCW_2021_4 De minister OCW zegt toe de Tweede Kamer voor de zomer een brief te sturen over flexibilisering bij kwalificatie.	Parlementair agendapunt [13-01-2021] - AO mbo (+ praktijkonderwijs)	Het CDA heeft in het debat gevraagd of keuzedelen bij een andere instelling gevolgd kunnen worden. Dit heeft het CDA in het VAO omgezet in een motie. Aan deze motie is uitvoering gegeven met de brief van 2 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 31524 , nr. 495).
tz_OCW_2020_48 De minister OCW zegt toe de Tweede Kamer in september te informeren over de vorm en verankering van de ombudsfunctie op universiteiten.	Parlementair agendapunt [24-06-2020] - AO Wetenschapsbeleid	De Tweede Kamer is op 17 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 29338 , nr. 240).
tz_OCW_2020_49 De minister OCW zegt toe de Tweede Kamer nog voor de zomer een brief te sturen over digitale dreigingen voor kennisinstellingen en de afspraken die hierover in samenwerking met het veld worden gemaakt.	Parlementair agendapunt [24-06-2020] - AO Wetenschapsbeleid	De Tweede Kamer is op 3 juli 2020 per brief (Kamerstukken II 2019/20, 31288 , nr. 872).
tz_OCW_2020_2 In het voorjaar van 2020 ontvangt de Tweede Kamer het actieplan meer diversiteit in de wetenschap.	Parlementair agendapunt [22-01-2020] - AO Sociale Veiligheid in het onderwijs	De Tweede Kamer is op 1 september 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 29338 , nr. 220).
tz_OCW_2020_51 De minister OCW zegt toe voor de begrotingsbehandeling een brief aan de Tweede Kamer te doen toekomen over de knelpunten met betrekking tot de toetreding tot coalition/plan S.	Parlementair agendapunt [24-06-2020] - AO Wetenschapsbeleid	De Tweede Kamer is op 9 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 881).
tz_OCW_2020_50 De minister OCW zegt toe in het najaar de Tweede Kamer te informeren over een eenduidige visie of kader met betrekking tot de lectoraten.	Parlementair agendapunt [24-06-2020] - AO Wetenschapsbeleid	De Tweede Kamer is op 18 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 892).
tz_OCW_2020_47 De minister OCW zegt toe in het najaar het nationaal actieplan diversiteit en inclusie aan de Tweede Kamer te doen toekomen en daarin ook aandacht te schenken aan sociale veiligheid.	Parlementair agendapunt [24-06-2020] - AO Wetenschapsbeleid	De Tweede Kamer is op 1 september 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 29338 , nr. 220).
tz_OCW_2020_46 De minister OCW zegt toe de Tweede Kamer nader te informeren over de financiële situatie van universiteiten in het licht van uitgesteld wetenschappelijk onderzoek.	Parlementair agendapunt [24-06-2020] - AO Wetenschapsbeleid	De Tweede Kamer is op 7 oktober 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 29338 , nr. 223).
tz_OCW_2020_87 In het voorjaar van 2021 ontvangt de Tweede Kamer het advies van adviesgroep Vinkenburg over hoe het SER-advies 'Meer vrouwen aan de top' vertaald kan worden naar de (semi-) publieke sector, daarbij gaat het kabinet ook in op de vervolgstappen die zij voor zich ziet.	Parlementair agendapunt [02-11-2020] - Wetgevingsoverleg Emancipatie	De Tweede Kamer is op 11 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 30420 , nr. 354).
T02700 De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Lintmeijer (GroenLinks) en Meijer (SP), toe aan de verantwoordelijke bewindslieden het verzoek over te brengen om de Eerste Kamer op de hoogte te houden van de ontwikkelingen rondom het tegengaan van onnodige geslachtsregistratie.	https://www.eerstekamer.nl/toezegging/onnodige_geslachtsregistratie_34	De Eerste Kamer is op 3 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 27859 , nr. 145).
tz_OCW_2019_54 De Tweede Kamer ontvangt een brief met een reactie van de minister op de aanbevelingen van de rapporteur mensenhandel.	Parlementair agendapunt [27-03-2019] - Sociale veiligheid in het onderwijs	De Tweede Kamer is op 1 juli 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2019/20, 28638 , nr. 183).
tz_OCW_2019_44 Naar aanleiding van het onderzoeken van de toepasbaarheid van de aanpassing van de langdurige afschrijftermijnen binnen de reserveringen, rapporteert de minister in het najaar over de uitkomsten van de gesprekken hierover met de Raad voor de jaarverslaglegging en accountants.	Parlementair agendapunt [06-03-2019] - Lumpsum bekostiging in het funderend onderwijs	De Tweede Kamer is op 22 januari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII , nr. 175).
Opnieuw wordt toegezegd dat de Tweede Kamer bij de volgende voortgangsrapportage geïnformeerd wordt over hoe greep te krijgen is op de omvang van het personeel dat niet in loondienst is.	Parlementair agendapunt [11-10-2018] - AO Leraren	De Tweede Kamer is op 9 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 27923 , nr. 413).
tz_OCW_2020_30 De minister BVOM zegt toe de Kamer voor de zomer van 2020 te informeren over nieuwe cijfers over contractsoorten van leraren.	Parlementair agendapunt [19-02-2020] - Plenair debat leraren	De Tweede Kamer is op 9 december 2020 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 27923 , nr. 413).
tz_OCW_2019_113 De reactie op het TIAS-onderzoek over sturing van het onderwijs in ons onderwijsbestel wordt meegenomen in de beleidsreactie op het	Parlementair agendapunt [17-06-2019] - Staat van het Onderwijs	De Tweede Kamer is op 5 februari 2021 per brief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31288 , nr. 899).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Onderwijsraadadvies over de educatieve infrastructuur. De Onderwijsraad werkt nu aan dat advies, dat naar verwachting in het najaar door de Onderwijsraad wordt gepubliceerd.		

Toezeggingen (niet afgerond)

Tabel 131 Door bewindslieden gedane toezeggingen die nog niet zijn afgerond

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW_2016_92 In 2020 volgt de evaluatie van de Wet overheveling buitenonderhoud po.	Parlementair agendapunt [19-04-2016] - VAO Onderwijshuisvesting PO/VO	De evaluatie is uitgesteld in verband met Corona en IBO-huisvesting.
tz_OCW_2016_159 De Staatssecretaris gaat om de tafel zitten met de sociale partners en de inspectie om te bekijken of de huidige systematiek van de verklaringen omtrent het gedrag kan worden verbeterd, ook in het licht van een aantal zaken die recentelijk hebben gespeeld.	Parlementair agendapunt [05-10-2016] - Wetsvoorstel Lerarenregister	Het onderzoek bevindt zich in de afrondende fase, het rapport en de beleidsreactie worden zo spoedig mogelijk aan de Tweede Kamer gezonden.
De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Van Bijsterveld (CDA) en Kops (PVV), toe het percentage onderwijstijd in de Engelse, Duitse of Franse taal pas te wijzigen na discussie met de Kamers over de resultaten van de evaluaties.	Parlementair agendapunt [22-09-2015] - Wetsvoorstel Aanbieden van Onderwijstijd in de Engelse, Duitse of Franse Taal voor het Primair Onderwijs	De Eerste Kamer zal begin 2023 worden geïnformeerd.
tz_OCW_2019_11 De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over mogelijk onbedoelde effecten van de doordecentralisatie van huisvesting op de financiële reserves.	Parlementair agendapunt [24-01-2019] - AO Leraren	De evaluatie is uitgesteld in verband met Corona en IBO-huisvesting.
tz_OCW_2019_160 De minister zal een onderzoek laten doen naar een eventuele alternatieve inrichting van de klachtenregeling. De uitgangspunten die daarbij worden genoemd zijn: eenduidige jurisprudentie, eenduidige werkwijze, professionele klachtbehandeling en onafhankelijkheid van commissies.	Parlementair agendapunt [25-09-2019] - VSO Overzicht van klachtbehandeling en -afhandeling in de verschillende onderwijssectoren en evaluatie klachtenregeling in het funderend onderwijs (35 000 VIII, nr. 213)	Op dit moment is de offerteaanvraag in de afrondende fase. Het streven is om de offerteaanvraag uiterlijk in september uit te sturen zodat in het najaar van 2021 het onderzoek kan worden gestart.
tz_OCW_2019_185 Er is een wetsvoorstel in voorbereiding waarmee, op basis van het regeerakkoord, duidelijke eisen worden gesteld aan het beroep op de vrijstelling voor thuisonderwijs.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	Het dossier thuisonderwijs is door de Tweede Kamer controversieel verklaard.
tz_OCW_2019_197 Inzake Europese scholen: in 2020 zal uiteindelijk de definitieve locatiekeuze plaatsvinden.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	Het besluit over de locatie ligt in december 2021 voor bij de Board of Governors. Hierna zal de Tweede Kamer hierover worden geïnformeerd.
tz_OCW_2020_43 De minister zegt toe aan de Tweede Kamer een inventarisatie of analyse te doen toekomen van welke digitale platforms er door scholen worden gebruikt en of deze veilig zijn.	Parlementair agendapunt [16-06-2020] - VSO Evaluatie problemen toegang tot digitale leermiddelen bij de start van het schooljaar in VO en MBO (32 034, nr 32)	De Tweede Kamer wordt na het zomerreces 2021 geïnformeerd met een brede brief over privacy.
tz_OCW_2020_85 De minister BVOM zegt toe de Tweede Kamer een brief te zenden met daarin een overzicht van mogelijkheden van niveaudifferentiatie in het funderend onderwijs.	Parlementair agendapunt [08-10-2020] - AO Toereikendheid en doelmatigheid onderwijsbekostiging (McKinsey Rapport)	De Tweede Kamer zal in de eerstvolgende veegbrief geïnformeerd worden over deze toezegging.
tz_OCW_2021_20 De indicator lerarentekort is beschikbaar voor de Tweede Kamer in het najaar	Parlementair agendapunt [17-06-2021] - WGO Verantwoordingsdebat Slotwet 2020, Jaarverslag OCW 2020 en Staat van het Onderwijs	Over de voortgang van het ontwikkelen van de indicator wordt de Tweede Kamer in de brief over onderwijsarbeidsmarkt in december 2021 geïnformeerd.
tz_OCW_2021_24 De minister blijft de Tweede Kamer op de hoogte houden van de uitvoering inzake een website met een overzicht van de lerarentekorten	Parlementair agendapunt [17-06-2021] - WGO Verantwoordingsdebat Slotwet 2020, Jaarverslag OCW 2020 en Staat van het Onderwijs	De Tweede Kamer is in juni over deze toezegging geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 27923, nr. 418). De volgende stand van zaken komt in de brief over de onderwijsarbeidsmarkt in december.
tz_OCW_2017_10 Het wetsvoorstel, waarin medezeggenschapsraden een grotere rol krijgen bij advies en instemming, zal voor het zomerreces bij de Kamer worden ingediend.	Parlementair agendapunt [10-05-2017] - Werkdruk in het basisonderwijs	De Tweede Kamer wordt medio 2022 nader geïnformeerd over deze toezegging.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Voor het einde van 2018 ontvangt de Tweede Kamer het wetsvoorstel waarin instemmingsrecht wordt geregeld op hoofdlijnen van de begroting van een school. Daarin wordt óók het adviesrecht geregeld op beleid m.b.t. groeps-grootte.	Parlementair agendapunt [18-04-2018] - AO Groeps-grootte in het basisonderwijs en de Werkdruk in het Primair Onderwijs	De Tweede Kamer wordt medio 2022 geïnformeerd over deze toezegging.
tz_OCW_2020_5 In de volgende brief aan de Kamer over sociale veiligheid zal de minister verslag doen van zijn overleg met de Po- en Vo-raad over het tegengaan van online pesten van lhbt'ers.	Parlementair agendapunt [22-01-2020] - AO Sociale Veiligheid in het onderwijs	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 over deze toezegging geïnformeerd met de beleidsreactie bij de evaluatie van de Wet veiligheid op school.
tz_OCW_2020_67 De Tweede Kamer kan het wetsvoorstel inzake uitbreiding bestuurlijk instrumentarium eind januari 2021 tegemoet zien.	Parlementair agendapunt [01-07-2020] - AO Onderwijsachterstanden, lerarentekort en Kwetsbare leerlingen	Dit wetsvoorstel wordt in het najaar van 2021 ingediend.
tz_OCW_2020_96 De minister voor BVOM zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de evaluatie van de werking van de onafhankelijke commissie die uitlatingen door sleutelfiguren onderzoekt in het hoger onderwijs en de mogelijkheid van een dergelijke commissie voor het funderend onderwijs en zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de evaluatie van de werking van de onafhankelijke commissie die uitlatingen door sleutelfiguren onderzoekt in het hoger onderwijs en de mogelijkheid van een dergelijke commissie voor het funderend onderwijs.	Parlementair agendapunt [09-11-2020] - Burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd wanneer er een nieuw kabinet is.
tz_OCW_2021-13 Betreffende het leesoffensief: de ministers komen dit najaar bij de Tweede Kamer met een uitgewerkt actieplan zien hoe dat offensief precies vormgegeven wordt.	Parlementair agendapunt [13-04-2021] - VSO Stand van Zaken Leesoffensief	Met de brief van 20 mei 2021 is de Tweede Kamer over de voortgang van de actieagenda voor het Leesoffensief geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 28760 , nr. 112).
tz_OCW_2017_38 Aan het einde van het jaar is het wetsvoorstel gereed om samenwerkingsverbanden te verplichten een doorzettingsmacht te regelen.	Parlementair agendapunt [05-07-2017] - Voortgangsrapportage Passend Onderwijs	Het wetsvoorstel wordt naar verwachting in het najaar van 2022 aan de Tweede Kamer voorgelegd. In de voortgangsrapportage over passend onderwijs in het najaar van 2021 ontvangt de Tweede Kamer een update van de stand van zaken.
tz_OCW_2020_21 De Kamer ontvangt het wetsvoorstel inzake de doorzettingsmacht.	Parlementair agendapunt [05-02-2020] - AO Onderwijs en Zorg	Het wetsvoorstel wordt naar verwachting in het najaar van 2022 aan de Tweede Kamer voorgelegd. In de voortgangsrapportage over passend onderwijs in het najaar van 2021 ontvangt de Tweede Kamer een update van de stand van zaken.
tz_OCW_2020_99 Voor de zomer van 2021 ontvangt de Kamer de uitwerking van de norm voor basisondersteuning.	Parlementair agendapunt [16-11-2020] - Passend onderwijs notaoverleg Evaluatie onderzoek	In het najaar van 2021 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgangsrapportage over passend onderwijs.
tz_OCW_2020_101 De routekaart Inclusief onderwijs is in de eerste helft van 2021 gereed en wordt aan de Kamer gestuurd	Parlementair agendapunt [16-11-2020] - Passend onderwijs notaoverleg Evaluatie onderzoek	In het najaar van 2021 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgangsrapportage over passend onderwijs.
tz_OCW_2020_103 De Kamer ontvangt de uitwerking van een directe bekostiging van het praktijkonderwijs (voor de (kabinets)formatie)	Parlementair agendapunt [16-11-2020] - Passend onderwijs notaoverleg Evaluatie onderzoek	Naar verwachting wordt het onderzoek naar directe bekostiging praktijkonderwijs in het najaar van 2021 naar de Tweede Kamer gestuurd.
tz_OCW_2021_22 Na de zomer ontvangt de Tweede Kamer de regulier voortgangsrapportage Passend onderwijs (inclusief de voortgang van de routekaart)	Parlementair agendapunt [17-06-2021] - WGO Verantwoordingsdebat Slotwet 2020, Jaarverslag OCW 2020 en Staat van het Onderwijs	In het najaar van 2021 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgangsrapportage over passend onderwijs.
tz_OCW_2021_23 De Tweede Kamer wordt op de hoogte gehouden over de school de Monnikskap te Nijmegen	Parlementair agendapunt [17-06-2021] - WGO Verantwoordingsdebat Slotwet 2020, Jaarverslag OCW 2020 en Staat van het Onderwijs	Momenteel wordt bezien hoe de uitwerking van de toezegging kan worden vormgegeven.
tz_OCW_2021_25 De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over de gemene deler van de plannen van de samenwerkingsverbanden i.v.m. de afbouw van de reserves	Parlementair agendapunt [17-06-2021] - WGO Verantwoordingsdebat	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 geïnformeerd over deze toezegging.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW_2021_9 De minister zal vóór de zomer 2021 de Tweede Kamer informeren over de mogelijk nieuwe AMvB voor de zak/slaag regeling van volgend jaar, waarin de motie van het lid Van Meenen c.s. wordt meegenomen.	Slotwet 2020, Jaarverslag OCW 2020 en Staat van het Onderwijs Parlementair agendapunt [13-04-2021] - Tweeminutendebat Besluit EindExamens + kabinetsreactie moties examens voortgezet speciaal onderwijs	De Tweede Kamer is op 7 juli 2021 per brief geïnformeerd over het proces van integrale besluitvorming over de examens 2022 dat dit najaar plaatsvindt (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 276). De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 verder geïnformeerd.
tz_OCW_2014_20 De Minister zegt toe dat een reactie op het cijfermatig overzicht over de ontwikkeling van de werkgelegenheid in het onderwijs (van Stamos, juli 2013), onderdeel mbo, wordt meegenomen in een van de volgende brieven over het mbo.	Parlementair agendapunt [12-03-2014] - Algemeen overleg mbo kwalificatiedossiers gecombineerd met Macrodoelmatigheid in het MBO	De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 via de arbeidsmarktbrief geïnformeerd.
T02334 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Bruijn (VVD), toe de algemene maatregel van bestuur over de hoofdlijnen van de begroting voor het mbo te zijner tijd bij de Eerste Kamer voor te hangen.	Parlementair agendapunt [07-06-2016] - EK behandeling Wet versterking bestuurskracht onderwijsinstellingen	De Eerste Kamer wordt in het derde kwartaal van 2021 geïnformeerd.
tz_OCW_2019_192 De Kamer wordt nader geïnformeerd over het profileringsfonds.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	Er wordt uitvoering gegeven aan de toezegging, onderliggend wetsvoorstel treedt in 2022 in werking.
tz_OCW2020_39 De minister OCW zegt toe voor het nieuwe studiejaar de Tweede Kamer te informeren over de uitvoering van de aangenomen motie van de leden Kuik en Westerveld over de aanpassing van WJW en de WEB voor studenten met een functiebeperking of chronische ziekte.	Parlementair agendapunt [03-03-2020] - Wetsvoorstel Versterking in het MBO	De minister van OCW heeft in haar brief van 5 oktober 2020 (Kamerstukken II, 2020/2021, 31497, 389) de Tweede Kamer geïnformeerd dat eind 2020 een onderzoek afgerond is hoe de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) aangepast kunnen worden. Dit onderzoek heeft mede door corona vertraging opgelopen. Afronding van het onderzoek is nu voorzien in het vierde kwartaal van 2021.
tz_OCW_2020_36 De minister OCW zegt toe een ja na inwerkingtreding van de wet de Tweede Kamer te informeren over de ervaringen met de werking van de mbo-verklaring.	Parlementair agendapunt [03-03-2020] - Wetsvoorstel Versterking in het MBO	De Tweede Kamer wordt in augustus 2022, een jaar na inwerkingtreding van de wet, geïnformeerd over de ervaringen met de werking van de mbo-verklaring.
tz_OCW_2020_40 De minister OCW zegt toe bij de evaluatie van het mbo-studentenfonds in ieder geval de verdeling van de middelen en of deze op de juiste plek terecht komen mee te nemen.	Parlementair agendapunt [03-03-2020] - Wetsvoorstel Versterking in het MBO	De Tweede Kamer wordt voor eind 2022 geïnformeerd.
tz_OCW_2020_54 De minister komt in het najaar terug op de mogelijkheid van een soort richtlijn voor de kwaliteit waaraan de stagebegeleiding vanuit de onderwijsinstellingen minimaal moet voldoen.	Parlementair agendapunt [18-06-2020] - AO Onderwijs en corona III Mbo	De Tweede Kamer wordt na de zomer van 2021 geïnformeerd.
tz_OCW_2020_58 De minister komt in het najaar terug op de mogelijkheid van 'een erkenning' voor een inclusieve leer-werkplek.	Parlementair agendapunt [18-06-2020] - AO Onderwijs en corona III Mbo	OCW heeft van SBB een advies over inclusief leerbedrijf ontvangen. Dit advies wordt betrokken in de verbeteragenda passend onderwijs mbo. In de voortgangsrapportage van deze agenda, voorzien in het voorjaar van 2022, zal hierop nader worden ingegaan.
tz_OCW_2020_82 De minister OCW zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de besteding van de achterstandsmiddelen in het mbo.	Parlementair agendapunt [07-10-2020] - Debat over Onderwijs en Corona mbo / ho incl. Stages	De middelen voor het inhaal- en ondersteuningsonderwijs zijn in 2021 verlengd in het NPO. De Tweede Kamer wordt voor eind 2021 geïnformeerd over de resultaten.
tz_OCW_2020_78 De minister van OCW zegt toe de Tweede Kamer later dit jaar te informeren over de effecten van de uitbraak van COVID-19 op het aanbod oor laaggeletterden in gemeenten.	Parlementair agendapunt [23-09-2020] - VSO Voortgang uitwerking vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024 (28760-102)	De Tweede Kamer zal in de eerstvolgende voortgangsrapportage over de uitvoering van het actieprogramma Tel mee met Taal geïnformeerd worden over de effecten van de uitbraak van COVID-19 op het aanbod voor laaggeletterden in gemeenten. Naar verwachting wordt de voortgangsrapportage in het najaar van 2021 naar de Tweede Kamer gestuurd.
tz_OCW_2021_18 In het najaar ontvangt de Tweede Kamer het landelijk beeld inzake de voortgang van het omlaag brengen van het aantal laaggeletterden	Parlementair agendapunt [17-06-2021] - WGO Verantwoordingsdebat Slotwet 2020, Jaarverslag OCW 2020 en Staat van het Onderwijs	Momenteel wordt bekeken op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan deze toezegging.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW_2021_14 De Minister zegt toe een verkenning te starten naar de verschillende medezeggenschapsregimes in het po/vo, mbo en ho.	Parlementair agendapunt [16-06-2021] - Wet bestuurlijke harmonisatie beroepsonderwijs (35606)	Momenteel wordt bekeken op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan deze toezegging.
tz_OCW_2021 Voor de begrotingsbehandeling ontvangt de Tweede Kamer het vervolgadvis inzake macrodoelmatigheid, voorzien van beleidsreactie.	Parlementair agendapunt [16-06-2021] - Wet bestuurlijke harmonisatie beroepsonderwijs (35606)	Momenteel wordt bekeken op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan deze toezegging.
tz_OCW_2021_17 Voor de zomer ontvangt de Tweede Kamer een brief met de stand van zaken M-jaar	Parlementair agendapunt [16-06-2021] - Wet bestuurlijke harmonisatie beroepsonderwijs (35606)	Momenteel wordt bekeken op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan deze toezegging.
tz_OCW_2021_8 De minister BVOM zegt toe een brief te sturen over de mogelijkheid van mbo leraren als examinatoren.	Parlementair agendapunt [13-01-2021] - AO mbo (+ praktijkonderwijs)	Momenteel wordt bekeken op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan deze toezegging.
tz_OCW_2021_6 De minister BVOM zegt toe een reactie aan de Tweede Kamer te sturen op het advies van Van Schoonhoven in samenhang met het wettelijke traject versterking samenwerking praktijkonderwijs en mbo.	Parlementair agendapunt [13-01-2021] - AO mbo (+ praktijkonderwijs)	Momenteel wordt bekeken op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan deze toezegging.
tz_OCW_2021_3 De minister van OCW zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de salarismix mbo buiten de Randstad en na de cao-onderhandelingen de Kamer een appreciatie te sturen van de uitkomsten.	Parlementair agendapunt [13-01-2021] - AO mbo (+ praktijkonderwijs)	Momenteel wordt bekeken op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan deze toezegging.
T02067 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Bruijn (VVD), toe een ex ante raming van de macro-economische effecten van het wetsvoorstel en de effecten van de maatregelen op arbeid mee te nemen bij de wetsevaluatie.	Parlementair agendapunt [20-01-2015] - Plenair debat over de Wet studievoorschot hoger onderwijs (34 035)	In de beleidsdoorlichting studiefinanciering is hier kort op ingegaan. Gezien de complexiteit van deze vraag en de mogelijkheid dat het leenstelsel in een volgend kabinet aangepast zou kunnen worden, wordt na het nieuwe Regeerakkoord gezien welke verdere acties in gang gezet moeten worden met betrekking tot dit onderzoek.
T02330 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Bruijn (VVD), toe dat in 2020/2021 een evaluatie zal plaatsvinden waarin in ieder geval worden meegenomen de praktische uitwerking van het instemmingsrecht van de opleidingscommissie op de Onderwijs en Examenregeling (OER) en hoe dit recht zich verhoudt tot de rechten van andere medezeggenschapsorganen waaronder die van de faculteitsraad, tot het instemmingsrecht op hoofdlijnen van de begroting in het mbo en tot het collegegeldvrij besturen.	Parlementair agendapunt [07-06-2016] - EK behandeling Wet versterking bestuurskracht onderwijsinstellingen	Het onderzoek is gestart in februari 2021 en zal in juli 2021 worden opgeleverd. De Eerste Kamer zal hierover na de zomer 2021 worden geïnformeerd.
T02419 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Bruijn (VVD), Rinnooy Kan (D66) en Nooren (PvdA), toe om een kabinetsreactie (waarbij mogelijk de WRR betrokken wordt) aan de Eerste Kamer te sturen inzake het maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef en het al dan niet omgaan met discriminatoire uitingen ten opzichte van andere grondrechten in een brede (onderwijs-overstijgende) context.	Parlementair agendapunt [21-02-2017] - EK debat bescherming Namen en Graden HO 21 februari	De uitvoering van deze toezegging zal worden meegenomen in de beleidsreactie van de minister van OCW op de lopende verkenning van de Inspectie van het Onderwijs naar maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef in het hoger onderwijs. Die verkenning zal naar verwachting na de zomer naar de Eerste en Tweede Kamer worden gezonden.
De inwerkingtreding van de wijziging van de WHW en de WEB gericht op de randvoorwaarden voor Engelstalige opleidingen is voorzien op 1 maart 2020 en zal de Tweede Kamer tijdig bereiken.	Parlementair agendapunt [21-06-2018] - AO Internationalisering in het hoger onderwijs	AMvB uitdrukkingsvaardigheid en meerwaarde ingediend. De Tweede Kamer heeft deze AMvB controversieel verklaard.
T02623 Toezegging Eerste Kamer aan lid prof. dr. J.A. Bruijn (VVD) over compensatie instellingen (Verlaagd wettelijk collegegeld. 34.911) Naar aanleiding van een vraag van het lid Bruijn (VVD), toezegging aan de Eerste Kamer gedaan om bij de compensatie via de studentgebonden financiering in de gaten te houden of er grote verschillen optreden tussen de instellingen.	Parlementair agendapunt [10-07-2018] - Verlaagd wettelijk collegegeld (Wet halvering collegegeld) Behandeling wetsvoorstel	Deze toezegging is onderdeel van het onderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd door Berenschot. Naar verwachting is de evaluatie gereed in het najaar van 2021.
T02723 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Nooren (PvdA), Martens (CDA), Baay-Timmerman (50PLUS), Rinnooy Kan (D66) en Bikker (ChristenUnie), toe een grootschaliger vervolgonderzoek over de psychische problematiek onder studenten uit te laten voeren. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke vereisten van het kwantitatief bevragen van deze doelgroep.	Behandeling Eerste Kamer van de Wijziging van de rentemaatstaf voor de lening hoger onderwijs (35.007)	Een eerste landelijke kwantitatieve meting naar de mentale gezondheid van studenten in het hoger onderwijs vindt plaats in maart/april 2021. De resultaten volgen in november 2021. Vanaf 2023 geven OCW en VWS gezamenlijk een opdracht voor een langlopende monitor mentale gezondheid en middelengebruik. Er wordt vervolgens elke twee jaar een monitor uitgevoerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
tz_OCW_2019_191 De resultaten van het onderzoek door het RIVM naar de mentale gezondheid van studenten wordt rond de zomer van 2020 verwacht.	Parlementair agendapunt [06-11-2019] - Begrotingsbehandeling OCW, onderdeel onderwijs	Het onderzoek is vanwege Corona uitgesteld. De resultaten worden november 2021 opgeleverd en naar de Tweede Kamer verzonden.
tz_OCW_2019_228 De Kamer ontvangt de conceptregeling over de beoordelingskaders voor de capaciteitsfixus vóór de vaststelling van de desbetreffende ministeriële regeling.	Parlementair agendapunt [11-12-2019] - WGO Wet Taal en Toegankelijkheid	Op dit moment ligt het Wetsvoorstel Taal en Toegankelijkheid bij de Eerste Kamer en is controversieel verklaard. Ook het werk aan de conceptregeling ligt daarom op dit moment stil.
tz_OCW_2020_24 In het kader van flexibilisering van het hoger onderwijs ontvangt de Kamer voor eind 2020: een wettelijke verankering van het experiment 'leeruitkomsten'; in een variawet wetgeving om belemmeringen weg te nemen voor flexibilisering van het onderwijs aan specifieke doelgroepen.	Parlementair agendapunt [10-02-2020] - Notaoverleg Strategische Agenda hoger onderwijs	Eindevaluatie leeruitkomsten is in mei 2021 opgeleverd en naar de Tweede Kamer gestuurd. Het Wetsvoorstel is in de fase van internetconsultatie.
tz_OCW_2020_25 De Kamer ontvangt een brief over de uitwerking van het plan van hbo-instellingen inzake beroepsmasters in het hbo.	Parlementair agendapunt [10-02-2020] - Notaoverleg Strategische Agenda hoger onderwijs	De Tweede Kamer zal, nadat de Vereniging Hogescholen haar plannen heeft afgerond, in het najaar van 2021, hierover worden geïnformeerd.
tz_OCW_2020_97 De minister voor BVOM zegt toe de minister van OCW te vragen de Tweede Kamer op de hoogte te stellen van de voortgang van het opnemen van kennis en vaardigheden op het gebied van burgerschap en sociale veiligheid in het curriculum van lerarenopleidingen.	Parlementair agendapunt [09-11-2020] - Burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs	Na de zomer 2021 wordt de Tweede Kamer hierover geïnformeerd.
tz_OCW_2020_92 Begin voorjaar 2021 zal het wetsvoorstel Loting bij de Tweede Kamer worden ingediend	Parlementair agendapunt [15-10-2020] - Begrotingsbehandeling, onderdeel Onderwijs, (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII)	Het wetsvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer en controversieel verklaard.
tz_OCW_2020_94 Het Nibud zegt t.a.v. het Nibud-studentenonderzoek echt de tijd nodig te hebben tot het najaar 2021. De minister zal hun nog een keer vragen of er misschien eerder al deelresultaten zijn op te leveren. De minister zal dat gesprek nog een keer met hen voeren.	Parlementair agendapunt [15-10-2020] - Begrotingsbehandeling, onderdeel Onderwijs, (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII)	In het najaar van 2021 verschijnt het deelonderzoek naar studenten uit het hoger onderwijs, en naar mbo-studenten. De Tweede Kamer zal hierover op dat moment worden geïnformeerd.
tz_OCW_2021_19 De eerste stand van zaken betreffende de uitvoering van DUO ontvangt de Tweede Kamer in januari 2022	Parlementair agendapunt [17-06-2021] - WGO Verantwoordingsdebat Slotwet 2020, Jaarverslag OCW 2020 en Staat van het Onderwijs	Momenteel wordt bezien hoe de uitvoering van de toezegging kan worden vormgegeven.
T02448 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Martens (CDA), Bruijn (VVD) en Nooren (PvdA), toe over twee jaar met de VSNU en het Rectoren College te overleggen over de uitbreiding van het ius promovendi, over vijf jaar de wetswijziging te evalueren en die mee te nemen bij de Balans van de wetenschap in 2022. De naleving van de handreiking, het transnationale aspect, het toenemende aantal Engelstalige masteropleidingen en de aansluiting van die opleidingen op de beroepspraktijk worden daarbij betrokken.	Parlementair agendapunt [06-06-2017] - Debat bevordering Internationalisering in het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek	Er is vertraging bij de oplevering van het rapport dat als basis fungeert voor het gesprek met het Rectoren College. Na het gesprek met het Rectoren College gaat het rapport (met de bevindingen) richting de Eerste Kamer.
tz_OCW_2019_75 De minister zegt toe dat zij de mogelijkheid onderzoekt een advies in te winnen over «de waarde van wetenschap» bij WRR of KNAW en/of andere adviesorganen.	Parlementair agendapunt [14-05-2019] - Wetenschapsbeleid	Planning is om in december 2021 een advies naar Tweede Kamer te sturen.
tz_OCW_2020_89 Het prevalentie-onderzoek (ZONMW) naar intersekse kinderen ontvangt de Tweede Kamer in de tweede helft van 2021.	Parlementair agendapunt [02-11-2020] - Wetgevingsoverleg Emancipatie	Het prevalentieonderzoek wordt pas opgeleverd in de zomer van 2022 en de Tweede Kamer wordt tussentijds geïnformeerd over de bevindingen.
T02200 De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een motie van het lid Gerkens (SP), toe de wet formeel na vijf jaar te evalueren, maar als er signalen zijn, die signalen er binnen drie jaar uit te lichten om de Kamer er apart over te informeren.	Parlementair agendapunt [08-12-2015] - Erfgoedwet (definitief)	De Eerste Kamer is op 29 juni 2021 per brief geïnformeerd over de gewijzigde Planning evaluatie Erfgoedwet, beleidsdoorlichting cultuur en Erfgoedbalans (Kamerstukken I 2020/21, 34109, nr. K).
De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Schnabel (D66), toe rapporten van deskundigencommissies	Parlementair agendapunt [08-12-2015] - Erfgoedwet (definitief)	De minister heeft de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Schnabel (D66), toegezegd rapporten van deskundigencommissies met betrekking tot de

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
met betrekking tot de vervreemding van cultuurobjecten door andere publiekrechtelijke rechtspersonen dan gemeenten, provincies en Rijk in principe openbaar te maken als die aan haar toegezonden zijn.		vervreemding van cultuurobjecten door andere publiekrechtelijke rechtspersonen dan gemeenten, provincies en Rijk in principe openbaar te maken als die aan haar toegezonden zijn. De Erfgoedwet trad op 1 juli 2016 in werking. Er zijn sindsdien nog geen rapportages door deskundigencommissies uitgebracht. Indien er in de toekomst rapportages zullen worden uitgebracht worden deze op de website van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed gepubliceerd.
tz_OCW_2017_59 De Minister zegt toe dat in de volgende Erfgoedmonitor aandacht besteed wordt aan de kennis en kunde van conservatoren van musea.	Parlementair agendapunt [13-11-2017] - Wetgevingsoverleg (WGO) Cultuur	De minister heeft aan de Tweede Kamer toegezegd dat in de Erfgoedmonitor aandacht besteed wordt aan de kennis en kunde van conservatoren van musea. In de volgende versie van de Erfgoedbalans zal aandacht besteed worden aan de kennis en kunde van conservatoren van musea. De Tweede Kamer is op 29 juni 2021 per brief geïnformeerd over de gewijzigde Planning evaluatie Erfgoedwet, beleidsdoorlichting cultuur en Erfgoedbalans (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 437).
tz_OCW_2019_105 De minister blijft de kwaliteit van archeologisch onderzoek bewaken, onder andere op het gebied van de effecten van het certificeringsstelsel, het niveau van specialistische kennis bij universiteiten en de ondersteuning voor kleine gemeenten. In samenwerking met het Convent van Gemeentelijke Archeologen wordt de toezichthoudende rol van de provincies op het gebied van erfgoed geïnventariseerd. Bij de evaluatie van de Erfgoedwet in 2021 zal de Tweede Kamer over een en ander worden geïnformeerd.	Parlementair agendapunt [05-06-2019] - AO inzake Erfgoed en monumenten	Op 10 februari 2021 is hierover een brief naar de Tweede Kamer gegaan (Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 406). Hierin is opgenomen dat de Tweede Kamer eind 2021 een reactie kan verwachten. Dit zal 1 mei 2022 worden.
tz_OCW_2020_109 De Kamer ontvangt in het voorjaar van 2021 een brief met de resultaten van de gesprekken inzake het proces over het herontwerp van het stelsel, waaronder met de Sociaal Creatieve Raad	Parlementair agendapunt [23-11-2020] - Wetgevingsoverleg Begroting OCW, onderdeel Cultuur	In de cultuursector zijn gesprekken over het cultuurstelsel voorzichtig op gang gekomen. De situatie rond Corona speelt hier uiteraard doorheen. In het debat kwam ook ter sprake de huidige situatie eerst even te laten 'uittrillen'. Ook is de Raad voor Cultuur gevraagd welke lessen we kunnen trekken voor de toekomst. Over de stand van deze reflecties wordt de Kamer in het najaar van 2021 geïnformeerd.
De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Bikker (ChristenUnie), toe deze erkenningsperiode van 2016-2020 geen verdere wijzigingen in het publieke mediabestel door te voeren.	Parlementair agendapunt [02-02-2016] - Plenair overleg Wetsvoorstel Media	In het Regeerakkoord is opgenomen dat er de komende periode geen wijzigingen in het bestel zullen plaatsvinden. Voor de huidige kabinetsperiode kan worden verondersteld dat daarmee de toezegging gestand is gedaan.
tz_OCW_2020_108 Het feit dat «kwijtschelding van gemeentelijke huur niet meetelt voor de omzetsbepaling van de NOW-regeling» wordt meegenomen in het controleprotocol voor accountants. Indien er relevante signalen zijn dat dit eerder wel is meegeteld, en er bezwaren zijn ingediend, zal de minister de Kamer informeren of hierop wordt geacteerd	Parlementair agendapunt [23-11-2020] - Wetgevingsoverleg Begroting OCW, onderdeel Cultuur	SZW heeft op basis van de vaststellingen die bij het UWV zijn ingediend, geconcludeerd dat er geen vaststellingen zijn ontvangen waarin de huurkwijtschelding alsnog als omzet is meegeteld. Ook zijn er tot op heden geen gevallen gebleken waarin een werkgever in bezwaar is gegaan vanwege een onterecht meegenomen huurverlaging.
T03061 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Veldhoen (GroenLinks), toe haar het onderzoek naar due prominence toe te zullen sturen.	Parlementair agendapunt [08-12-2020] - Wijziging van de Mediawet 2008 met het oog op de versterking van het toekomstperspectief van de publieke omroep (Antwoord regering en re- en dupliek)	Zoals in de Mediabegrotingbrief 2021 aangekondigd, is dit onderzoek eind 2020 opgestart. De Eerste Kamer wordt in het najaar over dit onderzoek geïnformeerd.
T03062 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Pijlman (D66) en Bikker (ChristenUnie), toe de proeve van een nieuwe omroepstelsel ook naar de Eerste Kamer te sturen en daarin aandacht te besteden aan objectieerbare criteria.	Parlementair agendapunt [08-12-2020] - Wijziging van de Mediawet 2008 met het oog op de versterking van het toekomstperspectief van de publieke omroep (Antwoord regering en re- en dupliek)	De Eerste Kamer wordt hierover in het najaar van 2021 geïnformeerd.
T03078 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Veldhoen (GroenLinks), toe om de termijnen en doorlooptijden van een aanvraag voor een nieuw of significant gewijzigd aanbodkanaal in de aangepaste dienstenprocedure te monitoren en de Kamer hierover te informeren.	Parlementair agendapunt [02-02-2021] - Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met aanscherping van de nieuwdienstenprocedure, modernisering van procedures voor de	Deze toezegging wordt meegenomen in de gestarte procedure (april 2021) rond de wijzigingsaanvraag van NPO Gemist/Start. De Eerste Kamer zal hier tijdig over worden geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
	benoeming van raden van toezicht en besturen, modernisering van het bestuur en verduidelijking van de positie van de Ster, alsmede technische verbeteringen onder meer in verband met taken van het Commissariaat voor de Media (35042)	
T03079 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Janssen (SP), toe om bij het monitoren van de werkwijze van de ACM ook de nieuwe taak van de ACM in de dienstenprocedure te monitoren, te weten het uitvoeren van een markteffectanalyse bij de aanvraag van een nieuw aanbodkanaal, in het bijzonder ten aanzien van de Wet openbaarheid van bestuur. De Eerste Kamer wordt hierover geïnformeerd.	Parlementair agendapunt [02-02-2021] - Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met aanscherping van de nieuwwedienstenprocedure, modernisering van procedures voor de benoeming van raden van toezicht en besturen, modernisering van het bestuur en verduidelijking van de positie van de Ster, alsmede technische verbeteringen onder meer in verband met taken van het Commissariaat voor de Media (35042)	Deze toezegging wordt meegenomen in de gestarte procedure (april 2021) rond de wijzigingsaanvraag van NPO Gemist/Start. De Eerste Kamer zal hier tijdig over worden geïnformeerd.
T03080 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Pijlman (D66), toe om het onderzoek naar de veiligheid van journalisten uit te breiden met een onderzoek naar nepnieuws en desinformatie bij de publieke omroep.	Parlementair agendapunt [02-02-2021] - Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met aanscherping van de nieuwwedienstenprocedure, modernisering van procedures voor de benoeming van raden van toezicht en besturen, modernisering van het bestuur en verduidelijking van de positie van de Ster, alsmede technische verbeteringen onder meer in verband met taken van het Commissariaat voor de Media (35042)	Aan de toezegging is uitvoering gegeven met de brief van 30 juni 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 28684 , nr. 213). en de brief van 8 juli 2021 (Kamerstukken II 2021/21, 32827 , nr. 214). over de bedreiging van journalisten en het rapport van PersVeilig.
T03081 De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid De Blécourt-Wouterse (VVD), toe om bij elke aanvraag van een nieuw of significant gewijzigd aanbodkanaal de ACM te verzoeken om de zienswijze van belanghebbenden (o.a. commerciële partijen) te betrekken en hierop terug te komen in het advies.	Parlementair agendapunt [02-02-2021] - Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met aanscherping van de nieuwwedienstenprocedure, modernisering van procedures voor de benoeming van raden van toezicht en besturen, modernisering van het bestuur en verduidelijking van de positie van de Ster, alsmede technische verbeteringen onder meer in verband met taken van het Commissariaat voor de Media (35042)	Deze toezegging wordt meegenomen in de gestarte procedure (april 2021) rond de wijzigingsaanvraag van NPO Gemist/Start. De Eerste Kamer zal hier tijdig over geïnformeerd worden.
De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Veldhoen (GroenLinks), toe om de Eerste Kamer op de hoogte te brengen indien blijkt dat niet alle inkomsten bij de publieke omroep worden meegenomen in het onderzoek naar de financiering van de publieke omroep.	Parlementair agendapunt [02-02-2021] - Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met aanscherping van de nieuwwedienstenprocedure, modernisering van procedures voor de	Het toegezegde onderzoek wordt meegenomen in de beleidsdoorlichting van artikel 15 in 2021.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
	benoeming van raden van toezicht en besturen, modernisering van het bestuur en verduidelijking van de positie van de Ster, alsmede technische verbeteringen onder meer in verband met taken van het Commissariaat voor de Media (35042)	
tz-OCW_2021_12 Inzake jeugdcontributie: de Verzamelwet OCW zal na de zomer bij de Tweede Kamer worden ingediend.	Parlementair agendapunt [13-04-2021] - VSO Stand van Zaken Leesoffensief	Met de brief van 20 mei 2021 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van de actieagenda voor het Leesoffensief (Kamerstukken II 2020/21, 28760 , nr. 112).
tz_OCW_2016_43 Bij de nieuwe ronde van jaarverslagen, ontvangt de Tweede Kamer een update van de stand van zaken betreffende openbaarheid van jaarverslagen.	Parlementair agendapunt [02-03-2016] - Financiële Situatie in het Onderwijs	Het wetsvoorstel is aangenomen en is op 1 januari 2021 in werking getreden. In het najaar van 2021 wordt de Regeling Jaarverslaggeving onderwijs hierop aangepast voor verslagjaar 2021 en verder.
tz_OCW_2020_3 De Kamer ontvangt een brief over de resultaten van het overleg van de minister met de inspecteurs-generaal van OCW en SZW over de samenwerking en rolverdeling.	Parlementair agendapunt [22-01-2020] - AO Sociale Veiligheid in het onderwijs	In het najaar van 2021 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de beleidsreactie bij de Wet veiligheid op school (po/vo).
tz_OCW_2015_218 In de tweede helft van 2016 ontvangt de Tweede Kamer een verkennende studie over faillissement van scholen.	Parlementair agendapunt [07-12-2015] - Notaoverleg over de initiatiefnota van het lid Straus: Krimp in het voortgezet onderwijs - van krimp naar kans	De beantwoording van prejudiciële vragen het Hof van Justitie van de Europese Unie in de zaak FNV tegen Smallsteps B.V. (ECLI:EU:C:2017:489) heeft consequenties gehad over toelaatbaarheid de doorstart naar faillissement (ook wel pre-pack genoemd). Het wetsvoorstel Continuïteit ondernemingen I (waarin o.a. de pre-pack een wettelijke basis zou krijgen) is om deze reden aangehouden bij de Eerste Kamer in afwachting van het wetsvoorstel Overgang van onderneming in faillissement (WOVOF). De Eerste Kamer heeft vervolgens de behandeling van de WCO I aangehouden in afwachting van dit wetsvoorstel. Inmiddels is de voortgang betreffende de WOVOF aangehouden omdat de Hoge Raad een prejudiciële procedure aanhangig heeft gemaakt bij het HvJEU in de zaak Heiploeg waarvan de uitkomst van belang kan zijn voor het vraagstuk van de positie van werknemers in een faillissement. Om een zorgvuldige heroverweging te maken over of aanpassing van onderwijswetgeving nodig is op het gebied van faillissementen in het onderwijs is het van belang de ontwikkelingen met betrekking tot bovengenoemde wetsvoorstellen over de pre-pack af te wachten.
Het wetsvoorstel inzake zwangerschapsverlof voor mbo-studenten ontvangt de Tweede Kamer begin 2019.	Parlementair agendapunt [07-03-2018] - Loopbaanoriëntatie en -begeleiding	Het zwangerschapsverlof voor mbo-studenten is opgenomen in de Wet versterken positie mbo-studenten. Deze wet is reeds gepubliceerd (Stb. 2020, 234) en op 1 augustus 2020 zijn de maatregelen voor zwangere mbo-studenten, de maatregelen met betrekking tot de doorstroomregeling en de terminologiewijziging van 'deelnemer' naar 'student' in werking getreden (Stb. 2020, 276). De onderdelen die betrekking hebben op het mbo-studentenfonds en de mbo-verklaring treden per 1 augustus 2021 in werking.

Bijlage 4: Subsidieoverzicht

Artikel 1 Primair onderwijs

Tabel 132 Subsidies artikel 1 (bedragen x € 1.000)											
Art. 1	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie-regeling (jaartal)
	Regeling onderwijsvoorzieningen voor jongeren met een handicap	21.237	23.723	23.724	23.724	23.724	23.724	23.724	geen	2022	2022 ¹
	Regeling Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland 2019–2023	12.239	13.319	13.319	13.319	13.319	13.319	13.319	geen	2023	2023
	Regeling subsidieverstrekking voor godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs op openbare scholen ²	13.102	13.879	14.408	14.936	15.465	15.465	15.465	geen	2023	2023
	Academische ziekenhuizen en SBD's voor onderwijs aan zieke leerlingen ²	6.239	7.628	7.876	7.876	7.876	7.876	7.876	2018	2022	2022
	Aanpassen lesmateriaal voor visueel gehandicapte en dyslectische leerlingen(Dedicon)	4.154	4.154	4.154	4.154	4.154	4.154	4.154	geen	2022	2021
	Techniekpact	1.290	364						geen	geen	2021
	Woord en gebaar	35	35	35	35	35	35	35	2014	2022	2021
	Goed worden, goed blijven (PO-Raad)	2.739	2.592	2.592	1.194				2020 ³	2022	2023
	Nederlands Gebarendocentrum	487	487	487	487	487	487	487	geen	2022	2021
	Ouderorganisatie	1.072	1.064	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	2014	2022	2021
	Stichting gedragswerk	566	750	750	750	750	750	750	2015	2022	2021

Art. 1	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie-regeling (jaartal)
	Onderwijsconsulenten (Stichting Ondersteuning scholen en ouders)	5.495	5.570	5.236	2.438	2.500	2.500	2.500	geen	2023	2023
	Ondersteuning aanpak lerarentekort	549	250	10.650	10.650	10.650	10.650	10.650	2015	2026	2026
	Kaderregeling Subsidiering onderzoek en wetenschap: Pre COOL-onderzoek (NWO)	450							2015	geen	2020
	Subsidierregeling cultuurbegleiter primair en speciaal onderwijs	93							geen	geen	2020
	Subsidierregeling andere eindtoetsen PO	3.552	3.636	5.800	5.800	5.800	5.800	5.800	2019	2023	2023
	Subsidierregeling inhaal- en ondersteunings-programma's onderwijs 2020-2021	115.835	80.360						nvt	2022	2021
	Regeling extra hulp voor de klas		204.000								
	Nationaal Onderwijsmuseum	550	550	550	550	550	550	550	geen	2022	2021
	Landelijke Geschillencommissie	1.035	1.368	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200	2017	2022	2021
	Versterking ICT en externe connectiviteit (SIVON)	1.212	2.335	2.807	3.803				geen	2023	2023
	Extra ondersteuning kwetsbare leerlingen (SIVON)	9.300	20.500						geen	2022	2021

Art. 1	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie-regeling (jaartal)
	Subsidieregeling post-initiële leergang bewegingsonderwijs	1.853	3.333	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	geen	2023	2023
	Ondersteuning nieuwkomers (PO-Raad)	287	346	333	83				geen	2022	2021
	Curriculum.nu (Stichting Leerplanontwikkeling)	3.200	4.436	4.806	1.046				geen	2022	2021
	Overige beschikkingen op basis										
	Kaderregeling subsidies	7.482	9.769	6.058	12.090	17.812	19.174	20.613	divers	divers	divers
	OCW, SZW en VWS en SLOA										
	Totaal subsidie(regelingen)	214.053	404.448	113.785	113.135	113.322	114.684	116.123			

1 De regelingen/verleningen worden jaarlijks getoetst en opnieuw toegekend.

2 Wettelijke grondslag op basis van de Wet op het primair onderwijs.

3 Evaluatie via monitor bestuursakkoord PO 2017.

Artikel 3 Voortgezet onderwijs

Tabel 133 Subsidies artikel 3 (bedragen x € 1.000)											
Art. 3	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (regeling) (jaartal)
	Instellingssubsidie Kennisnet	19.240	21.358	19.755	19.755	16.088	16.088	16.088	2018	2021	2021 ¹
	Instellingssubsidie stichting School en Veiligheid	2.224	2.246	1.411	1.411	1.411	1.411	1.411	2020	nmb	2021 ¹
	Instellingssubsidie INGRADO	1.710	1.710	550	550	550	550	550	2020	nmb	2021 ¹
	Instellingssubsidie Combo/Laks	356	369	369	369	369	369	369		2021	2021 ¹
	Instellingssubsidie Nuffic	1.100	50	50	50	50	50	50	2019	nmb	2021 ¹
	Instellingssubsidie stichting Lowan	409	331	331	331	331	331	331	2020	nmb	2021 ¹
	(Instellings)subsidie continuïerung en doorontwikkeling Boris (vso/pro)	932	634	634	634	634	634	634		2021	2021 ¹
	Instellingssubsidie Erkennen leerwerktrajecten vmbo	350	524	524	524	524	524	524	2020	nmb	2021 ¹
	Subsidie activiteitenplan Stichting Platforms vmbo	942	1.175	1.175	1.175	1.175	1.175	1.175	2020	nmb	2021 ¹
	Subsidie Platform Beta en Techniek (Tecwijzer)	800	797	500	500	500	500	500	2020	nmb	2021 ¹
	Voortgezet Leren (vo-raad)	6.547	3.300	3.000	2.696	3.000	3.000	3.000	2020	nmb	2021 ¹
	Bundelbeschikking vo-raad (burgerschap, professionaliseren leraren, regionale samenwerking)	2.662	1.352	1.352	1.352	1.352	1.352	1.352	2020	nmb	2021 ¹

Art. 3	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie-regeling (jaartal)
	Steunpunt Passend onderwijs (vo-raad)	650	745	753	753	753	753	753	2020	nmb	2021 ¹
	Schoolleidersregister SRVO	1.338	1.029	700	500	500	0	0	2020	nmb	2021 ¹
	Regeling vrijroosteren leraren fase 2 & 3	2.913	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	2019	2022	2022
	Regeling doorstroom po-vo	9.862	13.932	14.500	14.500	14.500	14.500	14.500	geen	2023	2023
	Regeling doorstroom VMBO-HAVO/MBO	10.876	6.752	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	geen	2023	2023
	Subsidieregeling structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021 – 2023	6.933	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.209	geen	nmb	2023
	Subsidieregeling reiskosten DAMU-leerlingen VO	191	200	200	200	200	200	200	nvt	2023	2023
	Subsidie pilots Nieuwe leerweg	9.337	8.988	9.825	9.925	0	0	0	nvt	nmb	2023
	Subsidieregeling inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020–2021	94.146	69.871	0	0	0	0	0	nvt	nmb	2021
	Regeling vakwedstrijden vmbo en mbo	680	680	680	680	680	680	680	nvt	2024	2024
	Subsidieregeling extra hulp voor de klas	0	112.000	0	0	0	0	0	nvt	nmb	2021
	Capaciteitentoets vo		10.000	10.000	5.833				nvt	nmb	2023
	Regeling Brede Bruggen	0	0	102.000	0	0	0	0			

Art. 3	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie- (regeling) (jaartal)
	Overige beschikkingen op basis van de kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS	6.107	25.195	16.670	18.797	18.594	19.161	19.341	divers	divers	divers
	Totaal subsidie(regelingen)	180.305	295.238	210.479	106.035	86.711	86.778	87.167			

1 De regelingen/verleningen worden jaarlijks getoetst en opnieuw toegekend.

Artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Tabel 134 Subsidies artikel 4 (bedragen x € 1.000)											
Art. 4	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie-regeling (jaaral)
	Praktijkleren	213.500	306.194	295.358	196.905	204.038	200.369	200.369	2018	2022	2022
	Leven Lang Ontwikkelen:	3.895	6.916	6.782	2.285	313	318	318			
1.	Subsidieregeling Flexibilisering MBO	3.737	6.620	5.680	1.920	0	0	0	nvt	nmb	2024
2.	Overig	158	296	1.102	365	313	318	318	divers	divers	divers
	Actieplan Laaggeletterdheid/ Subsidieregeling Tel mee met Taal	16.031	20.487	15.283	15.181	14.517	12.268	12.268	2019	2024	2024
	Loopbaanoriëntatie	3.275	1.976	1.809	1.579	1.329	1.329	1.329	2020	nmb	2022
	Vakwedstrijden MBO	3.200	4.191	4.191	4.191	1.048	0	0	nvt	nmb	2024
	Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	69.745	33.465	0	0	0	0	0	nvt	nmb	2021
	Extra hulp voor de klas	0	104.000	0	0	0	0	0	nvt	nmb	2022
	Zelftesten	0	3.900	0	0	0	0	0	nvt	nmb	2022
	Overige subsidies:	12.509	18.873	26.424	13.968	14.992	15.057	13.750			
1.	Geleijke Kansen Alliantie	4.167	8.183	12.666	0	0	0	0	nvt	nmb	2022
2.	Overig	8.342	10.690	13.758	13.968	14.992	15.057	13.750	divers	divers	divers
	Totaal subsidie(regelingen)	322.155	500.002	349.847	234.109	236.237	229.341	228.034			

Artikel 6 Hoger beroepsonderwijs

Tabel 135 Subsidies artikel 6 (bedragen x € 1.000)											
Art. 6	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie-regeling (jaartal)
	Tegemoetkoming tweede lerarenopleiding (Stcrt. 2020, 10893)		379	2.556	2.556	2.556	2.556	2.556	Geen	Gezien aard regeling geen evaluatie voorzien	2026
	Subsidieregeling coronabanen in het hoger onderwijs (Stcrt. 2021, 109)		7.845						Geen	Geen	2022
	Subsidieregeling extra hulp voor de klas (Stcrt. 2021, 21730)		18.000						Geen	2022	2022
	Sneltesten (Stcrt. Nog te publiceren)		3.600						Geen	nmb	2021
	Subsidieregeling stimuleren virtuele internationale samenwerkingsprojecten hoger onderwijs (Stcrt. 2021, 32823)		1.050	pm ¹	pm ¹	pm ¹			Geen	2026	2026
	Overige subsidies ≤ €1 miljoen ²	1.062	820	784	76	76	76	76	divers	divers	divers
	Totaal subsidie(regelingen)	1.062	31.694	3.340	2.632	2.632	2.632	2.632			

1 Hoogte subsidieplafond wordt jaarlijks bekend gemaakt in de Staatscourant
2 In de reguliere beleidsdoelstellingen van de verschillende begrotingsartikelen worden ook de overige subsidies van het betreffende begrotingsartikel doorgelicht.

Artikel 7 Wetenschappelijk onderwijs

Tabel 136 Subsidies artikel 7 (bedragen x € 1.000)											
Art. 7	Naam subsidie (regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (regeling) (jaartal)
	Regeling open en online onderwijs (Stcrt. 2017, 43113)	1.844	2.001	2.008	2.044	2.044	2.044	2.044	Geen	2022	2022
	Subsidierегeling coronabaten in het hoger onderwijs (Stcrt. 2021, 109)		7.396						Geen	Geen	2022
	Subsidierегeling extra hulp voor de klas (Stcrt. 2021, 21730)		12.000						Geen	2022	2022
	Sneltesten (Stcrt. Nog te publiceren)		3.000						Geen	nmb	2021
	Instellingssubsidie stichting Nuffic ¹	14.235	14.507	14.507	14.456	14.456	14.456	14.456	Geen	Geen evaluatie voorzien	loopt meerjarig door
	Instellingssubsidie stichting Studiekeuze123	2.559	2.616	2.559	2.559	2.559	2.559	2.559	Geen	Geen evaluatie voorzien	loopt meerjarig door
	Instellingssubsidie stichting Vluchteling Studenten UAF	2.511	2.511	2.511	2.511	2.511	2.511	2.511	Geen	Geen evaluatie voorzien	loopt meerjarig door
	Instellingssubsidie Studentenwelzijn (Ecio)	835	794	794	794	794	794	751	Geen	Geen evaluatie voorzien	loopt meerjarig door
	Instellingssubsidie Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)	265	271	271	271	271	255	255	Geen	Geen evaluatie voorzien	loopt meerjarig door
	Instellingssubsidie Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	255	255	255	255	255	255	255	Geen	Geen evaluatie voorzien	loopt meerjarig door
	Overige subsidies ≤ € 1 miljoen ²	1.815	2.117	1.966	2.013	1.706	1.722	1.722	divers	divers	divers
	Totaal subsidie (regelingen)	3.659	47.174	24.928	24.903	24.596	24.596	24.553			

1 Inclusief aantal niet-wettelijke taken die vanaf 2022 worden verlegd, afgebouwd of beëindigd.
2 In de reguliere beleidsdoelstellingen van de verschillende begrotingsartikelen worden ook de overige subsidies van het betreffende begrotingsartikel doorgelicht.

Artikel 8 Internationaal beleid

Tabel 137 Subsidies artikel 8 (bedragen x € 1.000)											
Art. 8	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie-regeling (jaartal)
	Stichting Ons Erfdeel	185	185	185	185	185	185	185		2023	loopt meerjarig door
	Stichting Nuffic	0	824	824	824	824	824	824		2025	loopt meerjarig door
	Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training	3.154	3.957	3.957	3.957	3.957	3.957	3.957	2020	2024	loopt meerjarig door
	Internationalisering onderwijs	– 1	1.020	1.020	1.020	1.020	1.020	1.020		2024	loopt meerjarig door
	Duitsland Instituut Amsterdam	803	820	760	760	760	760	760	2020	2025	loopt meerjarig door
	Netherlands house for Education and Research (Neth-ER)	600	613	600	600	600	600	600	2013	2025	loopt meerjarig door
	Incidentele subsidies voor het uitwisselen van cultuur	134	107	157	157	157	157	157		Gezien aard regeling geen evaluatie voorzien	
	Overige incidentele subsidies	74	176	85	85	85	85	85		Gezien aard regeling geen evaluatie voorzien	
	Totaal subsidie(regelingen)	4949	7702	7588	7588	7588	7588	7588			

Artikel 9 Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Tabel 138 Subsidies artikel 9 (bedragen x € 1.000)											
Art. 9	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie-regeling (jaartal)
	Regeling Lerarenbeurs	50.094	65.000	76.586	60.892	59.550	54.550	54.550	2015	2021	
	Regeling zijinstroom	35.540	39.740	39.240	39.240	39.240	39.240	39.240	2017	2021	
	Onderwijsassistenten	2.750	2.750	2.750	2.750	2.400	2.400	2.400			2023
	Regeling korte scholingstrajecten vo	1.882	2.400	2.400	2.400	2.400					
	Regionale aanpak personeelstekort	17.779	18.540	19.439	19.439	19.439	19.439	19.439		2021	
	LOF en MBO pioniers	824	568						2019		2021
	MBO instructeursbeurs	351	1.841	1.841	1.841	1.841	1.841	1.841			
	pilot doorlopende begeleiding startende leraren 2021		256	256	256					2022	2023
	Bijzondere leerstoel onderwijsarbeidsmarkt	285	285	285	71						
	Regeling Schoolkracht		5.000							2022	2022
	Overige beschikkingen op basis van de kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS (https://wetten.overheid.nl/BWBR0037603/2021-01-19)	2.061	4.193	6.533	6.947	7.310	6.310	5.310			
	Totaal subsidie(regelinaen)	111.566	140.573	149.330	133.836	129.780	123.780	122.780			

Artikel 14 Cultuur

Tabel 139 Subsidies artikel 14 (bedragen x € 1.000)											
Art. 14	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (regeling) (jaartal)
	Verbreden inzet cultuur	17.117	7.620	9.331	10.374	11.878	13.986	13.986	nvt	2024	2024
	Internationaal cultuurbeleid (incl. HGIS)	8.337	8.356	8.356	8.356	8.356	8.213	8.213	2019	2021	2024
	Programma leesbevordering	3.900	4.215	3.967	3.418	3.418	3.418	3.418	2019	2022	2024
	Creative Industrie	2.161	1.437	1.728	1.728	1.728	2.015	2.015	1	1	1
	Monumentenzorg	4.443	137	0	0	0	0	0	1	1	1
	Erfgoed en fysieke leefomgeving	36	0	0	0	0	0	0	2	2	2022
	Specifiek cultuurbeleid	143.062	125.180	20.708	21.012	19.806	15.642	15.642	1	1	1
	Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	0	4.696	2.412	2.016	2.016	1.366	1.366	1	1	1
	Totaal subsidie(regelingen)	179.056	151.641	46.502	46.904	47.202	44.640	44.640			

1 Deze subsidies zijn veelal programma's en activiteiten, die niet het karakter hebben van een subsidieregeling. Om die reden is niets ingevuld onder «laatste evaluatie», «volgende evaluatie» en onder «einddatum subsidie (regeling)». De middelen worden beschikt en verantwoord door het Ministerie van OCW op basis van de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid. De verantwoording bevat een activiteitenverslag of bestuursverslag en een financieel verslag of jaarrekening die voorzien is van een accountantsverklaring. Naast evaluatie is ook monitoring toegevoegd, omdat dit ook inzicht biedt in de voortgang en effectiviteit van beleid. In 2021 vindt tevens een beleidsdoorlichting plaats.

2 Onder de noemer erfgoed en fysieke leefomgeving worden diverse maatregelen ingezet die tot doel hebben de positie van erfgoed in de fysieke leefomgeving te versterken. De evaluatie van deze maatregelen vindt plaats in de erfgoedbalans (2022). De maatregelen borduren voort op het programma Erfgoed en Ruimte dat in 2019 is geëvalueerd.

Artikel 15 Media

Tabel 140 Subsidies artikel 15 (bedragen x € 1.000)											
Art. 15	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie-regeling (jaartal)
	Regeling op het Specifiek Cultuurbeleid	360	724	727	728	728	728	728	Geen		
	R.A. onderzoeksjournalistiek	1.822	5.359	5.360	5.360	5.360	5.360	5.360	Geen	2023	
	lokale journalistiek en versterking v/d samenwerking tussen RPO en lokaal	0	3.548	1.045	0	0	0	0	Geen		
	RPO en Lokale publieke omroep (motie Sneller)	1.040	0	0	0	0	0	0	Geen		
	Subsidieregeling innovatie en samenwerking regionale publieke media-instellingen	9.652	0	0	0	0	0	0	Geen		
	Steunfonds lokale informatievoorziening	28.168	7.191	0	0	0	0	0			
	Totaal subsidie(regelingen)	41.042	16.822	7.132	6.088	6.088	6.088	6.088			

Tabel 141 Subsidies artikel 16 (bedragen x € 1.000)											
Art. 16	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie- (regeling) (jaartal)
	Stichting NLBIF	566	566	0	0	0	0	0	2014	2021	Jaarijks
	Naturalis Biodiversity Center	6.513	6.664	7.230	7.230	7.230	7.230	7.230	2014	2021	Jaarijks
	BPRC	11.406	10.918	10.918	10.918	10.918	10.918	10.918	2014	2021	Jaarijks
	NEMO/NCWT	3.460	3.534	3.534	3.534	3.534	3.534	3.534	2014	2021	Jaarijks
	STT	221	231	231	231	231	231	231	2014	2021	Jaarijks
	Subsidieregeling Stichting AAP	1.032	1.084	1.084	1.084	1.084	1.084	1.084	Geen	Geen	2033
	LNVH	0	150	150	150	150	150	0	Geen	Geen	2025
	Nationale Coördinatie	377	3.669	4.636	4.879	4.879	4.822	5.502	2014	2021	Jaarijks
	Totaal subsidie(regelingen)	23.575	26.816	27.783	28.026	28.026	27.969	28.499			

Artikel 25 Emancipatie

Tabel 142 Subsidies artikel 25 (bedragen x € 1.000)											
Art. 25	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Laatste evaluatie (jaartal + hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie- (regeling) (jaartal)
									2018		
									Beleidsdoorlichting 2014-2018		
	Subsidieregeling emancipatie 2011	93	0	0	0	0	0	0			
	Subsidie-regeling gender- en lhbt-gelijkheid 2017-2022	8.447	8.685	8.791	8.895	8.895	8.895	0			
	projectsubsidies	2.240	3.361	3.111	3.114	3.134	3.645	0			
	Totaal subsidie(regelingen)	10.780	12.046	11.902	12.009	12.029	12.540	0			

Bijlage 5: Uitwerking Strategische Evaluatie Agenda

Domein Primair onderwijs en Voortgezet onderwijs

Tabel 143 Uitwerking Strategische evaluatieagenda Primair onderwijs en Voortgezet onderwijs					
Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Leraar als aantrekkelijk beroep	Experiment teambevoegdheid 10-14 scholen	ex durante ex post	2024	Met dit experiment wordt mogelijk gemaakt dat leraren die betrokken zijn bij 10-14-initiatieven, kunnen werken met een zogenoemde teambevoegdheid. Het doel van het experiment is bij de deelnemende scholen te onderzoeken: a. welke effecten de mogelijkheid om af te wijken van de wettelijke voorschriften genoemd in artikel 2 onder de aldaar genoemde voorwaarden, heeft op de organisatorische en onderwijskundige inrichting van 10-14-onderwijs, de samenwerking tussen de verschillende leraren en de kwaliteit van het 10-14-onderwijs; b. welke randvoorwaarden nodig zijn om positieve effecten te verkrijgen; en c. of de uitkomsten van het experiment voldoende grond bieden voor het aanpassen van wet- en regelgeving.	1
	Experiment Ruimte in Onderwijstijd	ex durante ex post	2025	Basisscholen die meedoen met het experiment mogen flexibeler omgaan met de lesuren. De scholen mogen tijdens het experiment afwijken van de normale vakanties en de schoolweek van 5 dagen. Ook mogen andere professionals onder voorwaarden maximaal 100 uur per jaar les geven. Het doel van het experiment is om bij maximaal 20 scholen te onderzoeken: a. wat het afwijken van de regels over de invulling en organisatie van de onderwijstijd voor effecten heeft op het onderwijs van de deelnemende scholen; b. welke randvoorwaarden voorwaardelijk waren om positieve effecten te verkrijgen; en c. of de uitkomsten van het experiment voldoende grond bieden voor het aanpassen van wet- en regelgeving en onder welke voorwaarden.	1
	Monitoring en evaluatie Convenanten lerarentekort po G5	ex durante	2024	Naar aanleiding van de noodplannen is per stad een zogeheten convenant opgesteld voor het aanpakken van het lerarentekort. Hierin zijn afspraken gemaakt over de maatregelen, de middelen, de beoogde resultaten, monitoring en evaluatie. Met subsidie kunnen de maatregelen uit de convenanten worden uitgevoerd. Hiermee wordt gezorgd voor continuïteit, kwaliteit en kansengelijkheid van het onderwijs. Er wordt een tussentijdse evaluatie afgenomen. Op basis van de resultaten kan de uitvoering van de convenanten worden bijgesteld. De kennis die wordt opgedaan en de behaalde resultaten zullen worden vertaald, zodat ook de rest van het land gebruik kan maken van deze werkwijzen.	1
	Monitoring en evaluatie Experiment andere dag- en weekindeling G5 a.g.v. lerarentekort	ex durante ex post	2024	Het doel van het experiment is om bij de deelnemende scholen te onderzoeken: a. welke impact de mogelijkheid om bij een tekort in de formatie van een school af te wijken van de wettelijke voorschriften, onder de aldaar genoemde voorwaarden, heeft op de omgang met de personeelstekorten, kwaliteit, kansengelijkheid, werkdruk, continuïteit en de organisatie van het onderwijs van de deelnemende scholen; en b. of de uitkomsten van het experiment voldoende grond bieden voor het aanpassen van wet- en regelgeving.	1
	Loopbaanmonitor 2020-2022 (afgestudeerden lerarenopleiding en zij-instromers)	monitor	2022	De Loopbaanmonitor onderwijs onderzoekt de ontwikkeling van de arbeidsmarktpositie van recent afgestudeerde leraren en de dynamiek daaromtrent. Het onderzoek kent twee onderdelen: secundaire analyses op CBS-microdata en een enquête onder pas afgestudeerden van de lerarenopleidingen. Met de Loopbaanmonitor wordt gekeken naar de arbeidsmarktpositie van pas afgestudeerden, beroepsrendement van de lerarenopleidingen naar achtergrondkenmerken en baan- en contractkenmerken.	9
	Arbeidsmarktbarometer 2020-2022 (Online vacatures)	monitor	2022	Het doel van de Arbeidsmarktbarometer po, vo en mbo is om ontwikkelingen in de vraag naar leraren, ondersteunend personeel en directieleden in kaart te brengen voor het po, vo en mbo en om knelpunten op deze arbeidsmarkt te identificeren.	9
	Subsidieregeling regionale aanpak personeelstekort (po, vo, mbo)	ex post	2024	De RAP-regeling is een vervolg op de regionale aanpak lerarentekort uit 2019. Schoolbesturen kunnen samen met één of meer lerarenopleidingen een plan van aanpak indienen. Hierin staat beschreven wat zij in hun regio gedurende de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 gaan doen om het lerarentekort aan te pakken. Deze RAP-regeling wordt gemonitord.	9

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Iedereen gelijke kansen	Integrale personeelstelling onderwijs (IPTO)	monitor	2024	Met de Integrale Personeelstelling Onderwijs (IPTO) worden jaarlijks voor al het lesgevend personeel op scholen in het voortgezet onderwijs gegevens verzameld over de lesuren die men geeft en meer recent, ook de bevoegdheidssituatie die bij deze lesuren hoort.	9
	Monitorings- en evaluatieonderzoek subsidieregeling 'Extra hulp voor de klas'	ex post	2022	Deze regeling is bedoeld om het po, vo, mbo en hbo hulp en ondersteuning te bieden met behulp van extra personeel. De subsidie draagt hiermee bij aan het continueren van het onderwijs in tijden van de coronacrisis. Dit is noodzakelijk om achterstanden zoveel mogelijk te voorkomen en terug te dringen. Het doel van dit onderzoek is om te beoordelen in hoeverre de subsidieregeling 'Extra hulp voor de klas' heeft bijgedragen aan het doel hiervan.	9
	NRO programma lerarenagenda (o.a. TALIS 2024)	ex durante ex post	2025	Voor de komende vijf jaar (2021 – 2025) wordt een onderzoeksprogramma ingericht bij het NRO. De afspraak is om de beschikbare middelen in te zetten voor drie doeleinden, te weten: 1) de kosten voor het nationale onderzoek van TALIS 2024; 2) de monitoring van de Taskforce/ programmabureau onderwijsarbeidsmarkt; 3) onderzoek voortkomend uit de strategische evaluatie lerarenbeleid en daarmee samenhangende wensen van een nieuw kabinet .	9
	Mirror 2019-2023 (arbeidsmarktramingen)	monitor	2023	Centerdata stelt jaarlijks arbeidsmarktramingen op voor het po, vo en het mbo. De arbeidsmarktramingen geven onder meer inzicht in vraag en aanbod van leraren, directie en ondersteunend personeel in de betreffende onderwijssectoren over een periode van 10 tot 15 jaar.	9
	NRO programma Onderwijsachterstand	ex durante ex post	2025	Zie hoofdstekst SEA.	1 en 3
	Onderzoek doorstroom onderbouw vo na wegvallen eindtoets 2020	monitor	2023	In verband met de scholensluiting als gevolg van de coronamaatregelen is in schooljaar 2019-2020 de eindtoets niet doorgegaan, waardoor ook de kans op eventuele bijstelling van het advies verviel. Het is daarom belangrijk om de komende jaren extra scherp in de gaten te houden of de huidige brugklasleerlingen onderwijs volgen op het niveau dat past bij hun capaciteiten en mogelijkheden. De monitoring van de effecten van het wegvallen van de eindtoets wordt uitgevoerd door DUO. DUO blijft de effecten drie jaar lang monitoren, om inzicht te krijgen in hoe het de leerlingen vergaat.	1 en 3
	Monitoring Verbeteraanpak Passend Onderwijs	ex durante ex post	2027	Zie hoofdstekst SEA.	1 en 3
	Monitoring Nationaal Programma Onderwijs	ex durante ex post	2023	Zie hoofdstekst SEA.	1 en 3
	Monitoring segregatie	monitor	2022	Om de ontwikkelingen binnen segregatie in het onderwijs zowel landelijk als regionaal in beeld te brengen, ontwikkelt het Ministerie van OCW een vierjarige monitor. Het ministerie volgt daarin welke maatregelen het beste werken om segregatie tegen te gaan en scholen gemengder te maken. Dit sluit aan bij de Beleidsagenda tegen segregatie in het funderend onderwijs.	1 en 3
	Up-to-date curriculum met inzet van eigentijdse middelen	experiment	2022	Sinds schooljaar 2014/15 loopt een pilot tweetalig primair onderwijs (tpo), waarin 19 basisscholen experimenteren met het lesgeven van 30% tot 50% van de onderwijstijd in het Engels. Tijdens deze pilot wordt onderzoek gedaan naar leerresultaten van deelnemende leerlingen op het gebied van Engels, maar ook Nederlands en rekenen. De resultaten worden vergeleken met controlegroepen zonder tpo. De derde tussenmeting is eind 2020 gepubliceerd. De laatste meting in de pilot tpo vindt plaats in 2022.	1
	Evaluatie experiment DAMU-PO	experiment	2022	Het doel van het experiment is om te onderzoeken of het invoegen in de wet van een artikel conform artikel 25 van de Wet op het voortgezet onderwijs en het op basis daarvan toekennen van DAMU-licenties (voor dans- en muziek) ook voor het primair onderwijs zinvol kan zijn. Het doel van deze uitbreiding is om een doorlopende leerlijn voor dans- en muziekleerlingen te kunnen vormgeven die de gehele onderwijskolom beslaat, zodat zij hun talenten optimaal ontwikkelen in combinatie met onderwijs. De basisscholen met een DAMU-licentie kunnen op basis van dit experiment meer maatwerk bieden aan hun leerlingen als het gaat om onderwijstijd, inzet van personeel en de inhoud van het curriculum. Het experiment loopt van januari 2021 t/m 31 juli 2023. De evaluatie vindt eind 2022 plaats.	1
	Monitor subsidie hoogbegaafdheid (incl effect)	monitor	2023	Tussen 2019 en 2023 stelt OCW subsidie beschikbaar om het po en vo te stimuleren een passend onderwijs- en ondersteuningsaanbod voor (hoog)begaafde leerlingen in te richten. De meerderheid van de	1 en 3

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
				samenwerkingsverbanden in het po en vo heeft een plan ingediend om aanspraak te maken op de subsidie. Het monitoronderzoek geeft een breed en landelijk beeld van de inhoud van deze plannen, de realisatie van de plannen en de borging op lange termijn. Ook kijkt het monitoronderzoek naar de mate waarin scholen en samenwerkingsverbanden ervaren dat de subsidie bijdraagt aan de drie subsidiedoelen: (1) het vergroten en verspreiden van kennis over (hoog)begaafdheid; (2) het realiseren van een passend aanbod voor deze leerlingen; (3) het versterken van de samenwerking tussen samenwerkingsverbanden, scholen en zorg binnen de regio.	
	Evaluatie curriculumbijstelling	ex ante ex durante ex post	2023	Zie hoofdstekst SEA.	1 en 3
	Monitor en evaluatie van de intensivering technisch vmbo 2018-2024	ex post	2024	In dit monitor- en evaluatieonderzoek wordt de invulling en de werking van het landelijke programma 'intensivering technisch vmbo' (regeling Sterk Techniekonderwijs 2020-2023) in beeld gebracht en gevolgd. Nagegaan wordt welke regionale plannen vmbo-locaties in samenwerking met hun (keten)partners ontwikkelen, hoe in die plannen de begrippen dekkend, duurzaam en kwalitatief goed technisch vmbo-aanbod worden ingevuld, hoe vervolgens de transitie in de praktijk verloopt én tot welke, regionale en landelijke, resultaten dat leidt. De onderzoekers kijken daarbij expliciet naar wat werkt, voor wie, onder welke omstandigheden, en hoe, om tot maximale leereffecten en projectresultaten te komen.	3
	Evaluatie vernieuwing vmbo / sterk techniek onderwijs	ex durante ex post	2024	Vmbo-vestigingen met beroepsgerichte leerwegen dienen samen met het mbo en partners uit het bedrijfsleven plannen te ontwikkelen om tot een duurzaam, dekkend en kwalitatief hoogstaand technisch aanbod in de regio te komen. Vmbo-locaties bepalen zelf wat hun regio is en werken samen met regionale partners aan verduurzaming en een kwaliteitsimpuls van het techniekaanbod. In dit monitor- en evaluatieonderzoek wordt de invulling en de werking van het STO-programma in beeld gebracht en gevolgd. De aandacht is hierbij expliciet gericht op wat werkt, voor wie, onder welke omstandigheden, en hoe, om tot maximale leereffecten en projectresultaten te komen.	3
	Monitor pilot brugklas pro-vmbo	monitor	2022	Tot september 2022 wordt de pilot onderbouwklas pro-vmbo gemonitord en geëvalueerd. De pilot maakt het tijdelijk en formeel mogelijk voor pro- en vmbo-scholen om samen onderwijs te verzorgen voor leerlingen waarover twijfel bestaat wat de juiste plek voor hen is: pro of vmbo met leerwegondersteuning (lwoo). Doel van de monitor en evaluatie is om in kaart te brengen hoe de pilot wordt vormgegeven en na te gaan of deze vorm van maatwerk leidt tot een betere plek en meer kansen voor leerlingen op het snijvlak pro/vmbo.	3

Domein Primair onderwijs en Voortgezet onderwijs (DGPV)

Het domein DGPV behelst de sectoren primair en voortgezet (speciaal) onderwijs, en omvat ook de beleidsterreinen passend onderwijs, kansen-gelijkheid en onderwijsondersteuning. Binnen elk van deze gebieden spelen uitdagingen en kennisvragen waarbij de beschreven experimenten, monitoring en evaluaties richting bieden voor de ambities en het huidige beleid. De thema's dienen daarnaast als eerste richtsnoer voor het strategisch uitzetten van beleidsonderzoek en het inventariseren en effectief gebruiken van kennis uit onderzoek.

Thema Leraar als aantrekkelijk beroep

Dit thema behelst onderzoek wat bijdraagt aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van het beroep van leraar. Subthema's zijn o.a. werkdruk, salaris, lerarentekort, leven lang ontwikkelen, en samen opleiden en professionaliseren. Er ligt een inzichtbehoefte wat betreft wat bepaalde beleidsmaatregelen betekenen voor de vaardigheden van leraren, als ook bij de vraag hoe regionale samenwerking kan worden gestimuleerd.

Thema Iedereen gelijke kansen

Dit thema richt zich op hoe beleid kan bijdragen aan gelijke kansen voor iedereen, en behelst subthema's als selectie, onderwijsachterstanden-beleid, IKC's, passend onderwijs, en onderwijs-zorg arrangementen. Er ligt

een inzichtbehoefte op het gebied van regionalisering en verbeterde samenwerking, kansengelijkheid als indicator voor het onderwijsstelsel, het tot stand brengen van implementatie van beleid en innovatie in het onderwijs, en effectieve strategieën voor publiek-private samenwerking.

Thema Up-to-date curriculum met inzet van eigentijdse middelen

Dit thema richt zich o.a. op de lopende curriculumbijstelling, de strategie en impact van digitalisering, doorlopende leerlijnen, en nieuwe leerwegen binnen het vmbo. Kennisvragen die spelen zijn bijvoorbeeld hoe beleid en innovatie zo goed mogelijk kunnen worden geïmplementeerd, hoe regionale samenwerking kan worden gestimuleerd, en effectieve strategieën voor publiek-private samenwerking.

Domein Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Tabel 144 Uitwerking Strategische evaluatieagenda Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Innovatie mbo	Tussenevaluatie Regionaal investeringsfonds mbo	ex durante	2021	De tussenevaluatie dient om zowel inzicht te verkrijgen in de effectiviteit van de subsidieregeling, als in de kwaliteit van de ondersteuning rondom aanvraag en uitvoer van subsidieprojecten. De resultaten kunnen input zijn voor een eventuele derde RIF-regeling die in 2023 in zou kunnen gaan.	4
	Evaluatie Doelmatige leerwegen/ Herziening van de Kwalificatiestructuur	ex durante ex post	2021	Zie hoofdstuk SEA.	4
	Experiment Ruime in de regio	ex durante ex post	2026	Het onderzoek naar de mbo-certificaten moet zicht geven op effecten van de invoering van certificaten. Leidt de invoering van certificaten inderdaad tot een groter aantal werkenden en werkzoekenden dat deelneemt aan het mbo? Zijn er verschillen tussen arbeidsmarktsectoren, en tussen mbo-instellingen? Zijn er ook andere effecten? Het onderzoek richt zich op het onderwijsaanbod en de studentdeelname. De monitoring vindt periodiek plaats en bestaat uit: • een eerste meting/monitoring in 2019; • tussentijdse monitoring en evaluatie in 2021; • laatste meting in 2025, alsook eindevaluatie.	
	Pilots met mbo-certificaten	ex durante ex post	2026	Uit de drie (tussentijdse) evaluaties van het experiment cross-overs zal duidelijk worden of er een behoefte bestaat voor cross-over kwalificaties en of het mogelijk is om deze structureel te regelen. Er worden in 2022, 2023 en 2024 tussenrapportages opgeleverd, en in 2025 de eindevaluatie.	
	Monitoring en evaluatie «Experiment Ruimte in de regio, experiment Cross-overs en pilots met mbo-certificaten»	ex durante ex post	2026	Het experiment Ruimte in de Regio wordt aan de hand van de volgende hoofdvragen gemonitord en geëvalueerd: - of en in hoeverre draagt het experiment Ruimte voor de regio bij aan: - verbetering van de aansluiting van de opleidingen op de regionale arbeidsmarkt; - vergroting van het eigenaarschap van docenten en werkgevers met betrekking tot de inhoud van het onderwijs; - versterking van kwaliteit en innovatiekracht van het onderwijs?	4
	Werkplaats ICT en Werkplaats Burgerschap	ex durante ex post	2022	Doel Werkplaats Burgerschap is antwoord geven op: 1. wat is de manier waarop mbo-scholen een visie op burgerschap ontwikkelen en vervolgens uitwerken? (Kan dit beter, en hoe?); 2. wat is de manier waarop scholen hun burgerschapsvisie in de praktijk brengen en realiseren, en worden de gestelde doelen gehaald? Doel Werkplaats ICT: De Werkplaats ICT heeft het gebruik van ICT voor meer maatwerk en activerend leren in het mbo-onderwijs als doel. In de Werkplaats ICT wordt onderzoek gedaan naar onderwerpen als het onderzoeken van de effecten van gepersonaliseerd leren met ict op motivatie, prestaties en uitval, de relatie tussen technologie, didactiek en pedagogiek en de effectiviteit van de inzet van verschillende ict-mogelijkheden voor verschillende doelgroepen (wat werkt wel/niet voor welke doelgroep en op welke wijze?).	

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Gelijke kansen	Evaluatie Wet Doelmatige leerwegen en Herziening van de Kwalificatiestructuur	ex durante ex post	2021	Zie hoofdstekst SEA.	4
	Evaluatie Pilots Nazorg van mbo-gediplomeerden, en onderzoek naar de pilot nieuwe vorm van praktijkleren	Ex durante	2021	Het beleid gericht op jongeren in een kwetsbare positie is enerzijds gericht op het voorkomen van en terugdringen van voortijdige schooluitval en anderzijds op het bieden van een zo goed mogelijk perspectief op duurzame inzetbaarheid voor jongeren die geen startkwalificatie kunnen halen. In het kader van dit beleid zijn twee pilots gestart: pilot mbo-verklaring en pilot praktijkleren met de praktijkverklaring. In het onderzoek worden beide pilots onderzocht. Resultaten moeten inzichten geven in belemmerende en succesfactoren. Daarnaast zijn onderzoeksvragen ook gericht op verkrijgen inzicht in de effecten van de pilots. De onderzoeksresultaten dienen ter ondersteuning van de besluitvorming over vervolgstappen.	4
	Experiment gecombineerde leerwegen bol-bbl	ex durante ex post	2021	Het doel van het experiment is onderzoeken of de kwaliteit en toegankelijkheid van het beroepsonderwijs en de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt kunnen worden verbeterd. Met het experiment krijgen studenten in het eerste leerjaar onderwijs in de bol en in het laatste leerjaar in de bbl. Het is aan de instelling of de mogelijk tussenliggende leerjaren worden gevolgd in de bol dan wel de bbl. De inzichtbehoefte komt voort uit het Techniekpact. Om de effecten van een gecombineerde leerweg goed in kaart te brengen is gekozen voor een meerjarige evaluatie.	4
	Evaluatie interventies onderwijs-arbeidsmarkt	ex durante	2022	Het onderzoeksprogramma «Gelijke kansen richting de toekomst» betreft een samenwerking tussen de Ministeries van SZW en OCW. Het is een vorm van participierend en evaluerend onderzoek. Essentie van het onderzoeksproject is het ontwikkelen en uitvoeren van interventies om studenten met een niet-westerse achtergrond een betere positie te geven voor toegang tot voldoende kwalitatief goede stageplekken en leer-werkplekken, en uiteindelijk ook op de arbeidsmarkt, en zo gelijke kansen te bevorderen. Tevens worden de betreffende interventies op effectiviteit beoordeeld en geëvalueerd.	4
	Pilot mbo-school verantwoordelijk voor plaatsing studenten bij leerbedrijf	ex durante ex post	2023	Tijdens het AO over mbo en corona (juni 2020) heeft D66 (lid Van Meenen) het voorstel gedaan om mbo-instellingen verantwoordelijk te maken voor sollicitatieprocedures, in ieder geval ten minste voor de eerste leerplekken en stages tijdens de opleiding. Uitwerking van de pilot is beoogd als onderdeel van het lopende onderzoek <i>Gelijke kansen richting de toekomst</i> . In vergelijkend onderzoek zullen bestaande werkwijzen rond de verdeling/matching van stageplekken worden vergeleken. Daarbij zal worden onderzocht of de werkwijzen bijdraagt aan gelijke kansen naar de arbeidsmarkt en het verminderen van stagediscriminatie. De looptijd zal zijn van 2021-2023.	4
Leven-lang-ontwikkelen	Evaluatie Wet Doelmatige leerwegen en Herziening van de Kwalificatiestructuur	ex durante ex post	2021	Zie hoofdstekst SEA.	4
	Pilot mbo-school verantwoordelijk voor plaatsing studenten bij leerbedrijf	ex durante ex post	2026	Zie hoofdstekst SEA.	
	Experiment Ruimte in de regio	ex durante ex post	2026	Zie hoofdstekst SEA.	
	Monitoring en evaluatie «Experiment Ruimte in de regio, Experiment Cross-overs en Pilot mbo-certificaten»	ex durante ex post	2026	Zie hoofdstekst SEA.	4
	Beleidsmonitor Leven Lang Ontwikkelen (LLO)	ex durante	2022	Het doel van het onderzoeksprogramma is het in beeld brengen van de ontwikkeling van de leercultuur en de ontwikkeling van de eigen regio ten behoeve van de deelname aan leven lang ontwikkelen. Hierin wordt ook de bijdrage van overheidsbeleid t.o.v. andere invloeden op de leercultuur betrokken. Sommige beleidsmaatregelen voor LLO worden afzonderlijk gemonitord	4

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding Toelichting onderzoek	Art.
			maar er ontbreekt een overkoepelende, integrale monitor om de doeltreffendheid van de totale set aan beleidsinstrumenten te monitoren en te evalueren. De effecten van beleid zijn daarnaast vaak niet meteen zichtbaar, daarom is het belangrijk om over een langere periode (meerjarig) te monitoren. De uitkomsten van het onderzoek worden gebruikt als input voor het huidige en toekomstige beleid rond LLO. Het gaat daarbij minder om beleidsaanbevelingen, maar eerder om de werkende mechanismen in de interactie tussen eigen regie en leercultuur.	

Domein mbo

Grondslag van de gekozen strategische thema's is een gemeenschappelijke visie op de positie die het beroepsonderwijs in de Nederlandse samenleving inneemt en de richting waarin het mbo zich, gelet op zijn maatschappelijke uitdagingen, zou moeten ontwikkelen.

Thema Innovatie mbo

Mbo-scholen innoveren hun onderwijs voortdurend en dragen op die manier meer bij aan de innovatie van hun werkgebied of aan de ontwikkelingen in hun branches. Hoogwaardig vakmanschap draagt bij aan innovaties. Maatschappelijke ontwikkelingen vragen om mbo-afgestudeerden die vakvaardigheden en zogenoemde 21e eeuwse vaardigheden (zoals samenwerken, communicatie, flexibiliteit) op hoog niveau beheersen. Er wordt daarom gemonitord in hoeverre dit wordt teruggezien in het mbo.

Thema Kansengelijkheid mbo

Mbo-scholen bieden gelijke kansen aan alle jongeren om hun persoonlijk talent en burgerschap te ontwikkelen, door te stromen naar een goede positie op de arbeidsmarkt en naar vervolgopleidingen in het mbo en hbo. Het mbo is daarmee de eerste keus voor aanstaande vakmensen en biedt optimale toegang naar de arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs.

Het mbo is de onderwijssector die voor jongeren met uiteenlopende talenten het verschil kan maken, ook voor jongeren met een relatief trage start in het onderwijs: juist deze jongeren gaan veelal van het primair onderwijs naar het vmbo om vervolgens door te stromen naar het mbo. In het mbo hebben zij vervolgens de mogelijkheid om op te klimmen naar mbo-niveaus met betere arbeidsmarktperspectieven en na mbo-4 eventueel door te stromen naar het hbo. Het mogelijk maken van deze emancipatie is een kernfunctie van het mbo en verdient blijvende aandacht, net als doorstroom van het mbo naar de arbeidsmarkt. Ook de kansengelijkheid in overgangsmomenten, bijvoorbeeld van vmbo naar mbo, biedt mogelijkheden voor intensievere (regionale) samenwerking.

Thema Leven Lang Ontwikkelen

Het mbo-onderwijs voor volwassenen gaat qua omvang toenemen, gebruikmakend van de publieke onderwijsinfrastructuur. De arbeidsmarkt verandert steeds sneller onder invloed van onder andere verduurzaming van de economie, robotisering en digitalisering.

Ondernemers en werknemers geven zelf richting aan deze trends, maar werknemers zullen zich ook aan deze veranderingen moeten aanpassen. Voor volwassenen is permanent leren de nieuwe vorm van zekerheid om grip te krijgen op hun loopbaan en hun eigen ontwikkeling. De regie ligt bij de volwassenen en hun werkgevers, ondersteund door een overheid, die faciliteert en stimuleert met extra inzet op kwetsbare, achterblijvende

groepen. Het is nodig dat mensen toegerust zijn om met veranderingen om te gaan, zodat zij volwaardig mee kunnen doen aan de maatschappij en duurzaam kunnen bijdragen aan de economische ontwikkeling. Het belang van permanent leren en ontwikkelen neemt naar verwachting in de toekomst alleen maar toe. Een doorbraak op dit terrein is noodzakelijk.

Domein Hoger Onderwijs & Studiefinanciering

Tabel 145 Uitwerking Strategische evaluatieagenda Hoger Onderwijs & Studiefinanciering					
Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Toegankelijkheid	Nieuw aanbod en aanbieders: voorlichting en inrichting	Verkenning	2022	In de Staat van het Onderwijs wordt gewezen op een toenemende complexiteit van het hoger onderwijs. Voor studenten is het niet altijd eenvoudig wijs te worden uit het aanbod en de rechten en plichten die daarbij horen. Gegeven die complexiteit is het van groot belang dat opleidingen en instellingen op de juiste manier zijn geregistreerd en voldoen aan de wettelijke vereisten (bijvoorbeeld als het gaat om graadverlening) en dat regelgeving bekend is en herkend wordt.	6 en 7
	Aansluitende schoolloopbanen(vo/mbo/ho) (Inspectieonderzoek)	Verkenning	2023	De aansluiting tussen de verschillende sectoren is niet altijd optimaal (Staat van het Onderwijs, 2019). In het onderwijsveld ontstaan diverse initiatieven om tot een betere aansluiting tussen de sectoren te komen. De Inspectie van het Onderwijs wil bijdragen aan betere aansluiting, zodat er sprake is van een daadwerkelijk doorlopende leerlijn. Daarom onderzoekt de Inspectie in 2021 welke knelpunten en oplossingsrichtingen er zijn. In 2021 richt de Inspectie zich daarbij in de eerste fase van dit programma op de doorstroom van vo-leerlingen en mbo-studenten naar het hbo.	6 en 7
	Monitor beleidsmaatregelen 2020-2021	Monitor	2022	Het volgen van de belangrijkste ontwikkelingen in het hoger onderwijs - waaronder toegankelijkheid, studievoortgang en het gebruik van het Studievoorschot - en het waar mogelijk leggen van verbanden met beleidsmaatregelen.	6 en 7
	Selectiecriteria	Themaonderzoek	2022	Maximering selectiecriteria. In reactie op de motie van Meenen, Futselaar en van der Molen (Kamerstukken II, 2018/2019, 31 288, nr. 713) heeft de Minister aan de Inspectie gevraagd hoe instellingen in de praktijk omgaan met selectiecriteria en welke lessen hieruit op landelijk niveau getrokken kunnen worden.	6 en 7
Kwaliteit	Eindevaluatie subsidieregeling Open en Online	Evaluatie	2022	Het experiment Open en Online maakt het mogelijk voor instellingen om te experimenteren met online onderwijs en open leermaterialen. De subsidieregeling zal per 2022 aflopen. Om te onderzoeken of het experiment voldoende effect heeft gehad, zal er een eindevaluatie plaatsvinden.	6 en 7
Doelmatigheid	Overzichtsstudies naar urgente vragen voor het hoger onderwijs(beleid)	Divers	2022/2023	Voor het beantwoorden van urgente vragen, en/of het in kaart brengen van bestaande kennis ter onderbouwing van actuele discussies, reserveert de programmacommissie € 300.000 per jaar, te besteden aan 6-8 kortlopende studies.	6 en 7
	Onderwijsaanbod: Ad	Evaluatie	2022	Sinds enige tijd zijn associate degrees zelfstandige ho-opleidingen. Deze opleidingen voorzien gezien de groei in aantallen en inschrijvingen in een behoefte en vormen een mooie entree in het hoger onderwijs. In toenemende mate ontstaan daarbij samenwerkingen tussen mbo en ho, gericht op de optimale aansluiting voor studenten. In 2021 worden gegevens over de aantallen Ad's en de doelgroep gepresenteerd en wordt onderzocht welke vormen de samenwerking krijgt, waar kansen liggen en mogelijke knelpunten in de huidige wet- en regelgeving.	6 en 7

Domein Hoger Onderwijs & Studiefinanciering

De Nederlandse overheid streeft naar een toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig hoger onderwijsstelsel. Het belang van goed hoger onderwijs en onderzoek voor Nederland is groot. Voor een veerkrachtige en democratische samenleving, het toekomstige verdienvermogen en de aanpak van maatschappelijke uitdagingen zijn goed opgeleide mensen en excellent onderzoek nodig. Het gaat daarbij om het ontwikkelen en overdragen van (wetenschappelijke) kennis, inzicht en vaardigheden, maar ook om persoonlijke ontplooiing en maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef.

Het overzicht van evaluatieonderzoek is gebaseerd op de drie grote stelsel-doelen van het hoger onderwijsbeleid: toegankelijkheid, kwaliteit en doelmatigheid.

Stelseldoel toegankelijkheid

Iedereen die de capaciteit heeft om te studeren, moet de mogelijkheid hebben om te studeren. De achtergrond en de persoonlijke omstandigheden van studenten zouden zo min mogelijk invloed moeten hebben op de onderwijsuitkomsten. Dat betekent dat de studentenpopulatie die in het hoger onderwijs instroomt, aan het hoger onderwijs deelneemt en succesvol afrondt, zoveel mogelijk een afspiegeling zou moeten zijn van de diversiteit in het toeleverend onderwijs. Ondervertegenwoordiging in het hoger onderwijs van specifieke groepen kan duiden op ongelijke kansen.

Stelseldoel kwaliteit

Aangezien 'onderwijskwaliteit' een relatief begrip is en uiteenlopende benaderingen niet tot een eenduidige definitie leiden, is hier gekozen voor een pragmatische aanpak. Onderwijskwaliteit kan in kaart worden gebracht door te kijken naar 'ingezette mensen en middelen', het 'leerproces' zelf en ten slotte de 'leeropbrengsten en -uitkomsten'.

Stelseldoel doelmatigheid

Beleid is doelmatig als het gewenste effect tegen zo min mogelijk kosten wordt bereikt, ofwel: met dezelfde middelen worden de grootst mogelijke effecten bereikt. De volgende aspecten van doelmatigheid worden onderscheiden: doelmatige inrichting van het onderwijsaanbod, doelmatigheid van de studieloopbanen en uitgaven aan hoger onderwijs.

Domein Cultuur en Media

Tabel 146 Uitwerking Strategische evaluatieagenda Cultuur en Media

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Mediastelsel	Algemeen/overkoepelend	Beleidsdoorlichting media	2021	De beleidsdoorlichting media zal enerzijds een evaluatie van het mediabeleid zijn vanaf 2014, anderzijds worden benut om de visie verder uit te werken. Daarmee wordt ook vorm gegeven aan een toezegging aan de Eerste Kamer om een onderzoek te doen naar «duurzame versterking van de publieke omroep, zowel wettelijk als financieel, en gelet op het internationale krachtenveld».	15
	Landelijk, regionaal en lokaal mediastelsel	Onderzoek erkenningscriteria omroepen	2021	In antwoord op een verzoek van de Tweede Kamer en mede naar aanleiding van adviezen van de Raad voor Cultuur en het Commissariaat voor de Media	15
		Onderzoek diversiteit en tevredenheid tv-pakketten 2021 en 2023	2023	Periodiek onderzoek door het Commissariaat voor de Media	15
		Evaluatie nieuwe governance Commissariaat voor de Media	2022		15
		ZBO evaluatie Commissariaat voor de Media	2023		15

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
		Evaluatie Nederlands Instituut voor beeld en geluid (NIBG)	2021		15
		Evaluatie must-carry-verplichting	2023		15
		Evaluatie corona steunmaatregelen mediabedrijven	2022		15
	Journalistiek	Evaluatie Stimuleringsfonds voor de Journalistiek	2022		15
		Evaluatie Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten	2023		15
		Evaluatie extra middelen onderzoeksjournalistiek	2023		15
	Mediawijsheid	Evaluatie Netwerk Mediawijsheid 2019-2023	2024		15
		Evaluatie NICAM (kijkwijzer)	2025		15
		Evaluatie verlaagd btw tarief digitale uitgaven	2023		15
Cultuur	Algemeen/overkoepelend	Beleidsdoorlichting cultuur (onderdeel cultuurdeelname)	2022		14
	Basis Infrastructuur Cultuur (BIS)	Evaluatie/voorbereiding BIS 2025-2028	2023		14
		Evaluatie gemeentelijke regio's cultuurbeleid	2022		14
		Visitatie rijkscultuurfondsen	2022		14
	Bibliotheken	Evaluatie WSOB	2024		14
		Evaluatie convenant e-lending	2021		14
		Evaluatie Implementatiewet toegankelijkheidsrichtlijn	2026		14
		Evaluatie specifieke corona steunmaatregelen cultuur	2023		14
	Letteren	Evaluatie vaste boekenprijs	2023		14

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Erfgoed	Arbeidsmarkt	Beleidsevaluatie arbeidsmarktagenda	2023		14
	Auteursrecht				14
	Creative industrie (topsector)				14
	Architecten	ZBO evaluatie bureau architectenregister	2025		14
	Digitalisering	Beleidsevaluatie instrumentarium digitalisering cultuur en erfgoed	2022		14
	Internationaal Cultuurbeleid (ICB)	Evaluatie Internationaal Cultuurbeleid (ICB) 2017-2020	2021		14
	Algemeen/overkoepelend	Evaluatie Erfgoedwet 2016-2020	2022	Onderdeel van de beleidsdoorlichting erfgoed	14
		Beleidsdoorlichting behoud, beheer en toegankelijkheid erfgoed	2022		14
	Musea	Evaluatie huisvesting rijksmusea en RHC's	2021		14
		Evaluatie aanpak advies Commissie Collectie Nederland	2022		14
	Monumenten	Evaluatie herbestemmingsregeling	2021		14
		Evaluatie Stimuleringsregeling Instandhouding Monumenten (SIM)	2021		14
		Evaluatie Stichting Restauratiekwaliteit Monumenten (ERM)	2021		14
	Archeologie	Evaluatie Archeologiebeleid	2021	Onderdeel van de beleidsdoorlichting erfgoed	14
	Immaterieel erfgoed				14
Cultuur-educatie	Cultuuronderwijs	Evaluatie regeling cultuurbegeleider	2021		14
		Evaluatie Muziek in de Klas	2022		14
		Evaluatie Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024	2024		14
	Cultuurparticipatie	Evaluatie Programma cultuurparticipatie 2021-2024	2024		14

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Archieven	Leesbevordering	Evaluatie programme leesbevordering (onderdeel Tel mee met Taal)	2022	Opdrachtgever Tel mee met Taal is Directie MBO (eindevaluatie 2024)	
		Evaluatie Leesoffensief		Programma is nog in ontwikkeling, evaluatie wordt nog bepaald	14
		Evaluatie archiefwet	2026	N.t.b.	14
		Uitvoeringstoetsen van het Archiefbesluit en de Archiefregeling	2022		14

Domein Cultuur en Media

Het domein omvat het gehele cultuur- en mediabeleid: Artikel 14 (Cultuur) en Artikel 15 (Media). Het cultuur en mediabeleid is opgedeeld in vijf beleidsinhoudelijk samenhangende thema's. Ze zijn zo gekozen dat de beste garantie bestaat voor langjarige aansluiting op de beleidspraktijk en daarmee herkenbaarheid voor beleidsmakers en politiek. Specifieke actuele thema's, bijvoorbeeld op basis van de regeerakkoord, kunnen hier ondergebracht worden. De evaluaties zijn zo ingepland dat zij passen bij de kennisbehoefte en bij reeds bekende beslismomenten in de beleidscyclus. Het kan dus zo zijn dat er op een subthema op dit moment nog geen beleidsevaluatie gepland staat in de komende periode. Dit is geen hiaat, maar een keuze die past bij het strategisch plannen van evaluaties met oog voor de verbinding met de beleidspraktijk. Met de jaarlijkse actualisatie van de Strategische Evaluatie Agenda wordt opnieuw naar de evaluatie van deze subthema's gekeken. Deze Strategische Evaluatie Agenda is nog in ontwikkeling.

Domein Emancipatie

Tabel 147 Uitwerking Strategische evaluatieagenda Emancipatie

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Arbeid	Doelgroep man/vrouw	Topvrouwen: CPB evaluatie effecten invoering quotum	2024	Onderzoek naar de effecten van de invoering van het diversiteitsquotum	25
		Topvrouwen: Inventarisatie monitors en governance codes genderdiversiteit in de (sub)top van de (semi)publieke sector en update Dashboard	2021	Een vooronderzoek voor een overkoepelende monitor voor de (semi)publieke sector, waarin de governance codes en de v/m-verhoudingen in de (semi)publieke sector periodiek worden bijgehouden, zodat trends kunnen worden waargenomen en beleid hierop kan worden aangepast.	25
	Doelgroep lhbt				
Sociale veiligheid	Doelgroep man/vrouw	Evaluatie Veilige Steden	2021	Ex-post evaluatie van het programma Veilige Steden, gericht op de inhoudelijke opbrengsten van het programma	25
	Doelgroep lhbt	Evaluatie Regenboogsteden	2021	Ex-post evaluatie van het programma regenboogsteden, gericht op de inhoudelijke opbrengsten van het programma	25

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Toelichting onderzoek	Art.
Genderdiversiteit en gelijke behandeling	Doelgroep man/vrouw	Representatiemonitor	2022	Monitoringsonderzoek naar de representatie van vrouwen in de media	25
	Doelgroep lhbt				
Algemeen	Doelgroep man/vrouw	Emancipatiemonitor	2022	Tweejaarlijkse monitor over stand van zaken emancipatie in Nederland	25
	Doelgroep lhbt	LHBT-monitor	2022	Tweejaarlijkse monitor over stand van zaken acceptatie LHBT in Nederland	25
	Overig	Strategische evaluatie «werken met gemeenten»	2022	Zie hoofdstuk SEA voor informatie over strategische evaluatie	25

Domein Emancipatie

De algemene doelstelling van het emancipatiebeleid is het realiseren van gendergelijkheid en gelijkheid wat betreft seksuele oriëntatie, genderidentiteit en geslachtskenmerken in de Nederlandse samenleving. Dit dient te geschieden op in ieder geval de terreinen: onderwijs, veiligheid, gezondheid, arbeidsmarkt, media, politiek, recht en leefvormen.

Uitgangspunt van het emancipatiebeleid van dit kabinet is dat iedereen in Nederland gelijkwaardig is en iedereen de vrijheid heeft om te houden van wie je wilt en om zichtbaar je zelf te kunnen zijn. Om dit te bereiken zetten we ons in voor gender- en lhbt-gelijkheid en het voorkomen van discriminatie van en geweld tegen deze groepen

De directie Emancipatie gaat over zowel m/v-emancipatie, ofwel gendergelijkheid, als over lhbt-emancipatie. De directie Emancipatie heeft, in tegenstelling tot de meeste directies, geen eigen wet- en regelgeving, of stelsel waarvoor het verantwoordelijk is, maar is actief op een breed scala aan onderwerpen dat voor een groot deel onder de verantwoordelijkheid van andere departementen valt. De directie heeft hierbij vooral een agenderende, coördinerende en aanjagende rol. Daarbij wordt nauw samen gewerkt met maatschappelijke organisaties, andere overheden en andere departementen. Dit heeft impact op de manier waarop van werken en daarmee ook op de manier waarop geëvalueerd kan worden.

De directie werkt aan verschillende dossiers, die ondergebracht zijn in drie hoofdthema's: arbeid, sociale veiligheid en genderdiversiteit en gelijke behandeling. Op de belangrijkste dossiers van de directie bestaan soms raakvlakken en overlap tussen onderwerpen op het gebied van gendergelijkheid en lhbt-emancipatie. Het komt echter ook voor dat dossiers exclusief over de positie van vrouwen of lhbt-personen gaan.

Thema Arbeid

Elke vrouw moet financieel onafhankelijk zijn en haar kwaliteiten op de arbeidsmarkt waar kunnen maken.

Het beleid van de directie emancipatie richt zich zowel op de 'bovenkant' als de 'onderkant' van de arbeidsmarkt. Met andere woorden, de inzet is gericht op het bevorderen van de doorstroom van vrouwen naar topposities, maar ook op het bevorderen van arbeidsparticipatie en financiële onafhankelijkheid van vrouwen. Het beleid richt zich onder andere op het creëren van betere omstandigheden op de arbeidsmarkt zoals het tegengaan stereotypering, bevorderen gelijk loon, en het faciliteren van de combinatie van arbeid en zorg.

Uit bovenstaand schema wordt duidelijk dat er veel gebeurt op het vlak van topvrouwen. Dat is logisch. Er wordt momenteel gewerkt aan wet- en regelgeving en het is belangrijk een en ander goed te evalueren en monitoren.

Thema Sociale Veiligheid

Alle mensen voelen zich (sociaal) veilig.

Het beleid van de directie Emancipatie richt zich op het bevorderen van sociale veiligheid van vrouwen en lhbt-personen. Hierbij is aandacht voor specifieke groepen in de samenleving die veel te maken krijgen met onveiligheid of geweld.

Beide grote programma's die vanuit Sociale Veiligheid, Regenboogsteden en Veilige Steden, zullen dit jaar inhoudelijk worden geëvalueerd. Het betreft hier de inhoudelijke opbrengsten van het Veilige Steden programma en van de Regenboogsteden. Dit is een ander type evaluatie dan de strategische evaluatie «werken met gemeenten». Het gaat daarbij om het hoe, en niet om de inhoud. De strategische evaluatie kijkt naar het instrument, de manier van werken, de vormgeving van de samenwerking.

Genderdiversiteit & gelijke behandeling

Alle mensen zijn vrij om hun identiteit vorm te geven.

Het beleid van de directie Emancipatie richt zich op het bevorderen van gelijke behandeling, de acceptatie van genderdiversiteit en het tegengaan van stereotypering. Er wordt op het vlak van wet- en regelgeving veel samengewerkt met andere departementen.

Komend jaar zal opnieuw worden gekeken naar de representatie van vrouwen in de media.

Thema Algemeen

Tenslotte is eind 2020 de emancipatiemonitor verschenen en verwachten we dit jaar de lhbt-monitor van het SCP. Het SCP is momenteel bezig met een intern proces waarbij ze hun werkzaamheden aan het herzien zijn. Dit heeft gevolgen voor de monitors. Omdat beide monitors voor de evaluatie van het beleid onmisbaar zijn, wordt geprobeerd deze elders onder te brengen. De uitkomst van dit proces is nog onzeker, maar dat tweejaarlijks gemonitord blijft worden, staat buiten discussie.

Wanneer je een en ander schematisch probeert weer te geven, kom je tot bovenstaand schema, waarin lhbt-emancipatie en m/v-emancipatie door de andere thema's heen snijden. Bijna alle dossiers zijn hierin onder te brengen. Voor de algemene onderwerpen die door alle thema's heen snijden is de categorie overig toegevoegd. Hierin vallen bijvoorbeeld de emancipatie- en de lhbt-monitor die rapporteren over alle domeinen.

Bijlage 6: Rijksuitgaven Caribisch Nederland

Ter uitvoering van de motie Hachchi c.s. (Kamerstuk 33 000 IV, nr. 28,) brengen departementen reeds langer in kaart welke uitgaven zij doen ten behoeve van Caribisch Nederland (CN), uitgesplitst per beleidsartikel en per instrument. Voor zover die uitgavenreeksen de € 1 miljoen te boven gaan, maken de departementen deze in een aparte regel (regeling onder een instrument) expliciet zichtbaar in de tabel budgettaire gevolgen van beleid en de bijbehorende toelichting. Bedragen onder de € 1 miljoen hoeven niet apart zichtbaar te worden gemaakt in de budgettaire tabel, hierbij volstaat een toelichting. Naar aanleiding van de voorlichting van de Afdeling Advisering van de Raad van State (RvS) en het Interdepartementale Beleids-onderzoek Koninkrijksrelaties (IBO) heeft het kabinet besloten het overzicht Rijksuitgaven (ten behoeve van) Caribisch Nederland uit te breiden (Kamerstuk 35 300 IV, nr. 11). Ter uitvoering hiervan dient deze bijlage waarin alle uitgavenreeksen van het Ministerie van OCW ten behoeve van Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba ofwel BES-eilanden) worden opgenomen, ongeacht de hoogte van de uitgaven. Uitgaven aan de landen Curaçao, Sint Maarten en Aruba worden hierin niet opgenomen.

Tabel 148 Overzicht rijksuitgaven Caribisch Nederland (bedragen x € 1.000)

Artikel/ instrument	Taak ¹	Bijdrage ²	Ontwerpbegroting 2022						
			2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal uitgaven			58.978	71.141	74.352	69.089	54.662	59.275	58.756
Artikel 1 Primair onderwijs			26.932	37.539	40.963	37.392	23.463	28.078	27.559
Subsidies (regelingen)	R	S	1.713	0	0	0	0	0	0
Bekostiging	R	S	19.959	22.271	23.128	19.604	19.614	19.828	19.828
Opdrachten	R	I	815	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan medeoverheden	E	I	4.445	15.268	17.835	17.788	3.849	8.250	7.731
Artikel 3 Voortgezet onderwijs			19.594	18.420	19.274	17.654	17.259	17.257	17.257
Subsidies (regelingen)	R	I	1.383	0	0	0	0	0	0
Bekostiging	R	S	18.211	18.420	19.274	17.654	17.259	17.257	17.257
Artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie			7.050	9.683	8.616	8.544	8.441	8.441	8.441
Subsidies (regelingen)	R	I	454	0	0	0	0	0	0
Bekostiging	R	S	5.744	9.683	8.616	8.544	8.441	8.441	8.441
Bijdrage aan medeoverheden	E	I	1.306	0	0	0	0	0	0
Artikel 11 Studiefinanciering			2.852	2.894	2.894	2.894	2.894	2.894	2.894
Inkomensoverdrachten	R	S	2.852	2.894	2.894	2.894	2.894	2.894	2.894
Artikel 14 Cultuur			50	50	50	50	50	50	50
Artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid			2.500	2.555	2.555	2.555	2.555	2.555	2.555
Bekostiging	R	S	2.500	2.555	2.555	2.555	2.555	2.555	2.555

1 R = Rijk, E = eilandelijk

2 S = structureel, I = incidenteel

Toelichting

Artikel 1 Primair onderwijs

Bekostiging

Het Rijk verstrekt aan de schoolbesturen in CN lumpsumbekostiging voor de personele kosten en materiële instandhouding. Het betreft de schoolbesturen op de eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba.

Bijdrage aan medeoverheden

Deze middelen worden ingezet voor het verder verbeteren van de kwaliteit van het gehele onderwijs in CN tot een naar Nederlandse maatstaven aanvaardbaar niveau. Een groot gedeelte van het budget is bestemd voor de verbetering van de onderwijshuisvesting. Middelen voor onderwijshuisvesting zijn incidenteel en lopen in 2026 af.

Artikel 3 Voortgezet Onderwijs

Bekostiging

Het Rijk verstrekt sinds 10 oktober 2010 lumpsumbekostiging aan de schoolbesturen in CN voor de personele kosten en materiële instandhouding. Het betreft de schoolbesturen op de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneducatie

Bekostiging

Deze middelen zijn bedoeld voor het verzorgen van middelbaar beroepsonderwijs in CN. De onderwijsinstellingen in CN ontvangen hiervoor lumpsumbekostiging. Ook de Raad Onderwijs Arbeidsmarkt in CN wordt vanuit deze middelen bekostigd.

Artikel 11 Studiefinanciering

Inkomensoverdrachten

Deze middelen zijn bedoeld voor het toekennen van studiefinanciering in CN op grond van de Wet studiefinanciering BES. Deze wet regelt de studiefinanciering BES en de opstarttoelage en is van toepassing op studenten die voldoen aan de voorwaarden.

Artikel 14 Cultuur

Subsidies (regelingen)

Deze middelen zijn structureel beschikbaar voor losse projecten in verband met het cultuur en erfgoed, zoals archiefbeheer en behoud op CN, voor de implementatie van archeologie wetgeving en beleid en voor cultuureducatie (muziek in de klas).

Artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid

Bekostiging

Deze middelen worden structureel aangewend voor het uitvoeren van het onderzoeksprogramma op en over de Cariben. De middelen maken geoormerkt deel uit van de rijksbijdrage Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Deels worden deze middelen via Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) ingezet voor het instandhouden van het Caribbean Netherlands Science Institute (CNSI) op Sint Eustatius. Het merendeel van het bedrag wordt via calls van NWO ingezet voor onderzoeksprojecten in het teken van de Cariben.